

5^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Κοινωνιολογίας της Εκπαίδευσης

**«Η εκπαίδευση σε κατάσταση εκτάκτου ανάγκης:
κοινωνιολογικές αναγνώσεις»**

Βιβλίο περιλήψεων

Επιμελητές:

Παναγιώτα Βάθη-Σαράβα

Άγγελος Καβασακάλης

Επαμεινώνδας Παναγόπουλος

21-23 Οκτωβρίου 2022

Πανεπιστήμιο Πατρών

Διοργανωτές:

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΠΑΤΡΩΝ
UNIVERSITY OF PATRAS

ΣΧΟΛΗ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΑΓΩΓΗΣ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΝΗΠΙΑΓΩΓΩΝ

5ο Συνέδριο Κοινωνιολογίας της Εκπαίδευσης

«Η εκπαίδευση σε κατάσταση εκτάκτου ανάγκης: κοινωνιολογικές αναγνώσεις»

Οι επιπτώσεις της διεθνούς χρηματοοικονομικής κρίσης του 2009 εμφατικά έγιναν αισθητές στην ελληνική εκπαίδευση, σε μαθητές, δασκάλους και γονείς. Οι αναλύσεις της κρίσης αποτελέσαν μια νέα πτυχή της ακαδημαϊκής πραγματικότητας - έναν κοινό διεπιστημονικό τόπο διεθνώς. Την κρίση χρέους όμως, ακολούθησε η προσφυγική και στη συνέχεια, η πανδημία, για να φτάσουμε στην σημερινή ενεργειακή κρίση. Την τελευταία δεκαετία οι φοιτητές μας, ως γενιά Z, εισήλθαν στα αμφιθέατρα και αισίως αποφοίτησαν σε περιβάλλον διακινδύνευσης. Μέσα στο πλαίσιο του **συνεχούς της κρίσης**.

Τις δύο τελευταίες χρονιές, στα χρόνια της πανδημίας το σύνολο του θεσμού της εκπαίδευσης λειτούργησε **σε κατάσταση εκτάκτου ανάγκης**, σε συνθήκες πρωτόγνωρες για τον πλανήτη.

Έτσι, το συνέδριο αυτό δεν αποτελεί άλλο ένα συνέδριο για την κρίση, αλλά μέρος του συνεχούς της κρίσης, επικεντρώνοντας σε μια συνθήκη διακινδύνευσης, βιώνοντας μια συνθήκη εκτάκτου ανάγκης.

Στο πλαίσιο αυτό, το Τμήμα Επιστημών της Εκπαίδευσης και Κοινωνικής Εργασίας του Πανεπιστημίου Πατρών, σε συνεργασία με το Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, διοργανώνει το 5ο Πανελλήνιο Συνέδριο Κοινωνιολογίας της Εκπαίδευσης, με θέμα **«Η εκπαίδευση σε κατάσταση εκτάκτου ανάγκης: κοινωνιολογικές αναγνώσεις»**.

Σκοπός του Συνεδρίου είναι η ανάδειξη τόσο των διαστάσεων, όσο και τρόπων αντιμετώπισης του συνεχούς της κρίσης, σε micro και macro, όπως αυτά εντοπίζονται και αναλύονται στο Πανεπιστήμιο, στο σχολείο και την κοινωνία και απασχολούν εκπαιδευτικούς, μαθητές, γονείς και γενικότερα, την κοινωνία.

Περισσότεροι από 360 εισηγητές από 18 πανεπιστήμια της Ελλάδας και της Κύπρου παρουσιάζουν εισηγήσεις που αφορούν τις βασικές θεματικές του και συζητούν τα σημαντικά θέματα που προβληματίζουν την εκπαίδευση και την κοινωνία.

Με ιδιαίτερη ευγνωμοσύνη, θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε για τη σημαντική συμβολή τους όσους και όσες μας στήριξαν στην οργάνωση και υλοποίηση αυτού του συνεδρίου, όπως τους προσκεκλημένους ομιλητές, τους εισηγητές, την οργανωτική και επιστημονική επιτροπή, καθώς και τους προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές και φοιτήτριες της γραμματείας.

Επίσης, ευχαριστούμε ιδιαίτερα τον Πρύτανη του Πανεπιστημίου Πατρών για την αμέριστη υποστήριξή του.

Τέλος, θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε τους χορηγούς του Συνεδρίου για την οικονομική στήριξη σε μια τόσο δύσκολη εποχή: το Ινστιτούτο Εργασίας και το Κέντρο Ανάπτυξης Εκπαιδευτικής Πολιτικής της ΓΣΕΕ, τις Εκδόσεις Gutenberg, τις Εκδόσεις Πεδίο, τις επιστημονικές εκδόσεις Τζιόλα, την εταιρεία Patras Catering-Zαχαρόπουλος και τις ξενοδοχειακές επιχειρήσεις Αστήρ.

Οι επιμελητές του προγράμματος,

Παναγιώτα Βάθη-Σαράβα
Άγγελος Καβασακάλης
Επαμεινώνδας Παναγόπουλος

Ο Πρόεδρος της Οργανωτικής Επιτροπής,

Γιώργος Νικολάου

ΣΥΝΟΠΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ - ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ

Παρασκευή 21 Οκτωβρίου 2022				
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΑΤΡΩΝ - ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ				
13:30-14:30	ΕΝΑΡΞΗ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ - Εγγραφές			
	Αίθουσα ΜΑΡΙΑΣ ΜΙΡΑΖΙΕΖΗ	Αίθουσα T21	Αίθουσα T16	Αίθουσα T17
	ΣΥΝΕΔΡΙΑ 1.1	ΣΥΝΕΔΡΙΑ 1.2	ΣΥΝΕΔΡΙΑ 1.3	
14:30-16:00	Εκπαίδευση, Κοινωνικές Ανισότητες και Κοινωνικός Αποκλεισμός	Κοινωνιολογικές διαστάσεις της πανδημίας: Εκπαίδευση, Ηγεσία και Δικαιώματα	Κοινωνιολογικές διαστάσεις της Από Απόσταση και Ηλεκτρονικής Εκπαίδευσης & Μάθησης	
	ΣΥΝΕΔΡΙΑ 2.1	ΣΥΝΕΔΡΙΑ 2.2	ΣΥΝΕΔΡΙΑ 2.3	ΣΥΝΕΔΡΙΑ 2.4
16:00-17:30	Διαστάσεις του Ελληνικού και Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης	Κοινωνιολογικές διαστάσεις της Από Αποστάση και Ηλεκτρονικής Εκπαίδευσης & Μάθησης	Εκπαίδευση και αγορά εργασίας	Γλώσσα και Εκπαίδευση, Κατάρτιση – Καινοτόμα Προγράμματα και σχεδιασμός νέων Εκπαιδευτικών Πολιτικών
ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ ΚΑΦΕΣ				
ΑΙΘΟΥΣΑ ΤΕΛΕΤΩΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΠΑΤΡΩΝ				
19:00 ΕΠΙΤΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΟΜΙΛΙΑ ΚΑΘΗΓΗΤΗ ΝΙΚΟΥ ΜΟΥΖΕΛΗ				
Σάββατο 22 Οκτωβρίου 2022 - Πρωί				
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΑΤΡΩΝ - ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ				
	Αίθουσα ΜΑΡΙΑΣ ΜΙΡΑΖΙΕΖΗ	Αίθουσα T21	Αίθουσα ΙΩΣΗΦ ΣΟΛΟΜΩΝ	Αίθουσα T16
9:00-10:30		ΣΥΝΕΔΡΙΑ 1.1	ΣΥΝΕΔΡΙΑ 1.2	ΣΥΝΕΔΡΙΑ 1.3
	ΣΥΜΠΟΣΙΟ 1: "Η εκπαίδευση κατά τη διάρκεια του πρώτου lockdown" Συντονισμός: Θεόδωρος Θάνος, Καθηγητής Π.Τ.Ν. Πανεπιστημίου Ιωαννίνων	Εκπαίδευση και κοινωνικές ανισότητες	Εκπαίδευση, ανισότητες και πανδημική κρίση	Εκπαιδευτικές παρεμβάσεις για την άμβλυνση των κοινωνικών ανισοτήτων
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΑΤΡΩΝ - ΚΤΗΡΙΟ ΠΡΥΤΑΝΕΙΑΣ ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟ Α/Α				
10:30 ΚΕΝΤΡΙΚΕΣ ΟΜΙΛΙΕΣ - ΤΙΜΗΤΙΚΗ ΕΚΔΗΛΩΣΗ Θ. ΜΥΛΩΝΑΣ				
12:00-12:30	ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ ΚΑΦΕΣ			
	Αίθουσα ΜΑΡΙΑΣ ΜΙΡΑΖΙΕΖΗ	Αίθουσα T21	Αίθουσα ΙΩΣΗΦ ΣΟΛΟΜΩΝ	Αίθουσα T16
12:30-14:00	ΣΥΝΕΔΡΙΑ 2.1	ΣΥΝΕΔΡΙΑ 2.2	ΣΥΝΕΔΡΙΑ 2.3	ΣΥΝΕΔΡΙΑ 2.4
	Εκπαίδευση και κοινωνικές ανισότητες	Κοινωνιολογικές διαστάσεις της πανδημικής κρίσης στην Εκπαίδευση	Εκπαιδευτικές παρεμβάσεις για την άμβλυνση των κοινωνικών ανισοτήτων, την κοινωνική δικαιοσύνη και την βιώσιμη ανάπτυξη	Εκπαιδευτικές παρεμβάσεις και επαγγελματισμός εκπαιδευτικών
				Νέες μορφές Εκπαίδευσης & Κατάρτισης – Καινοτόμα Προγράμματα και σχεδιασμός νέων Εκπαιδευτικών Πολιτικών

«Η εκπαίδευση σε κατάσταση εκτάκτου ανάγκης: κοινωνιολογικές αναγνώσεις»

14:00-15:30	ΕΛΑΦΡΥ ΓΕΥΜΑ - ΚΑΦΕΣ				
Σάββατο 22 Οκτωβρίου 2022 - Απόγευμα					
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΑΤΡΩΝ - ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ					
	Αίθουσα ΜΑΡΙΑΣ ΜΙΡΑΖΙΕΖΗ	Αίθουσα T21	Αίθουσα ΙΩΣΗΦ ΣΟΛΟΜΩΝ	Αίθουσα T16	Αίθουσα T17
15:30-17:00	ΣΥΜΠΟΣΙΟ 2: "Σχολική Κοινωνική Εργασία, εκπαιδευτικές ανισότητες και πανδημία" Συντονισμός: Θεανώ Καλλινικάκη, Καθηγήτρια ΔΠΘ	ΣΥΝΕΔΡΙΑ 3.1 Κοινωνιολογικές διαστάσεις της πανδημικής κρίσης στην Εκπαίδευση	ΣΥΝΕΔΡΙΑ 3.2 Ετερότητα και πανδημική κρίση στην Εκπαίδευση	ΣΥΝΕΔΡΙΑ 3.3 Εκπαιδευτικές παρεμβάσεις για την άμβλυνση των κοινωνικών ανισοτήτων στην τυπική και άτυπη εκπαίδευση	
17:00-18:30	ΣΥΝΕΔΡΙΑ 4.1 Διαπολιτισμική Εκπαίδευση, Γονεϊκές πρακτικές και Αναλυτικό πρόγραμμα	ΣΥΝΕΔΡΙΑ 4.2 Διαστάσεις του «Ψηφιακού Χάσματος» και οι Κοινωνικο-πολιτικές προσεγγίσεις στον λόγο των φοιτητών-φοιτητριών	ΣΥΝΕΔΡΙΑ 4.3 Έμφυλες διαστάσεις των νέων εκπαιδευτικών και εργασιακών περιβαλλόντων		ΣΥΝΕΔΡΙΑ 4.4 Εφαρμογή εκπαιδευτικών προγραμμάτων, ανισότητα και κοινωνικός αποκλεισμός
18:30-20:30	ΣΥΜΠΟΣΙΟ 3: "Κοινωνικές ανισότητες και πρακτικές συμπερίληψης στο σχολικό πλαίσιο: εκπαιδευτικές προκλήσεις της πανδημίας" Συντονισμός: Νέλλη Ασκούνη, Καθηγήτρια ΕΚΠΑ	ΣΥΝΕΔΡΙΑ 5.1 Νέες μορφές Εκπαίδευσης & Κατάρτισης – Καινοτόμα Προγράμματα και σχεδιασμός νέων Εκπαιδευτικών Πολιτικών	ΣΥΝΕΔΡΙΑ 5.2 Κοινωνικές ανισότητες και Έμφυλα στερεότυπα	-	-
21:00-23:00	ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΣΥΝΕΔΡΩΝ				
Κυριακή 23 Οκτωβρίου 2022					
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΑΤΡΩΝ - ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ					
	Αίθουσα ΜΑΡΙΑΣ ΜΙΡΑΖΙΕΖΗ	ΑίθουσαT21	Αίθουσα ΙΩΣΗΦ ΣΟΛΟΜΩΝ	Αίθουσα T16	Αίθουσα T17
10-11:30	ΣΥΝΕΔΡΙΑ 1.1 Εκπαίδευση, ετερότητα και κοινωνική ανισότητα σε συνθήκες πανδημικής κρίσης	ΣΥΝΕΔΡΙΑ 1.2 Δικαιώματα, Ανισότητα και Αειφορία	ΣΥΝΕΔΡΙΑ 1.3 Σχολικός Εκφοβισμός: Εκπαιδευτικά δίκτυα και Πανδημία		
11:30-13:00	ΣΥΝΕΔΡΙΑ 2.1 Πανδημική κρίση και κρίση εμπιστοσύνης	ΣΥΝΕΔΡΙΑ 2.2 Πανδημία και εκφοβισμός	ΣΥΝΕΔΡΙΑ 2.3 Εκπαίδευση και κοινωνικές ανισότητες	ΣΥΝΕΔΡΙΑ 2.4 Κοινωνικές ανισότητες και μαθητική διαρροή	
13:00-13:30	ΕΛΑΦΡΥ ΓΕΥΜΑ - ΚΑΦΕΣ				
13:30-14:00	ΚΛΕΙΣΙΜΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ - ΑΙΘΟΥΣΑ T11				
12:00-14:30	Βεβαιώσεις συνεδρίου				

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ - ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ

Παρασκευή 21 Οκτωβρίου 2022

14:30-16:00	Συνεδρία 1.1
	Αίθουσα ΜΑΡΙΑΣ ΜΙΡΑΖΙΕΖΗ
Προεδρείο:	Γκούρου Μαριάννα , Κοινωνιολόγος Ελευθεράκης Θεόδωρος , Αν. Καθ. / Παν. Κρήτης
14:30-14:45	Παναγοπούλου Αλεξάνδρα , Υποψ. Διδ. / Παν. Πελοποννήσου Φωτόπουλος Νικόλαος , Αν. Καθ. / Παν. Πελοποννήσου <i>Διερευνώντας τη μορφολογία ενός «ασύμμετρου» εκπαιδευτικού μετασχηματισμού στην εποχή της πανδημικής κρίσης: εμπειρικά στιγμιότυπα από τη δημόσια και ιδιωτική εκπαίδευση</i>
	<u>Περίληψη</u> Η επέλαση του κορωνοϊού (Covid-19) στις αρχές του 2020, οδήγησε στη γενικευμένη αναστολή λειτουργίας όλων των σχολικών μονάδων (δημόσιων και ιδιωτικών), επιβάλλοντας παράλληλα την «επείγουσα εξ' αποστάσεως εκπαίδευση», με σκοπό τη διαχείριση μιας πρωτόγνωρης κατάστασης, τόσο για τα ελληνικά όσο και για τα παγκόσμια δεδομένα. Τα εκπαιδευτικά ζητήματα διογκώθηκαν και ταυτόχρονα προσέδωσαν αρνητικό πρόσημο στην πορεία όσων ανήκουν σε «ευπαθείς» κοινωνικά ομάδες, γεγονός που επέτεινε τη διεύρυνση και μεγέθυνση των εκπαιδευτικών ανισοτήτων. Ταυτόχρονα, η άνιση και αισθητά διαφοροποιημένη αντιμετώπιση της εν λόγω έκτακτης κατάστασης, απεικονίστηκε μεταξύ δημόσιας και ιδιωτικής εκπαίδευσης τόσο στη χρήση συγκεκριμένων ψηφιακών εργαλείων όσο και στην εφαρμογή άλλων εκπαιδευτικών πρακτικών. Η παρούσα αναφορά επιχειρεί, με κοινωνιολογικούς όρους, τη διερεύνηση όψεων και διαστάσεων γύρω από το πώς οι εκπαιδευτικοί βίωσαν τη λειτουργία της «επείγουσας εξ' αποστάσεως εκπαίδευσης» τόσο στη δημόσια όσο και στην ιδιωτική εκπαίδευση, φιλοδοξώντας στη διαμόρφωση ενός κριτικού/ερμηνευτικού πλαισίου ανάλυσης για θέματα, όπως οι ανισότητες στην πρόσβαση και στη διαχείριση, η ποιότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης, ο βαθμός ετοιμότητας και προσαρμογής, ο ρόλος της πολιτικής εξουσίας και της κρατικής γραφειοκρατίας, τα όρια και οι διαφαινόμενες «απειλές» ενός «ασύμμετρου» εκπαιδευτικού μετασχηματισμού στην εποχή της πανδημικής κρίσης.
14:45-15:00	Ελευθεράκης Θεόδωρος , Αν. Καθ. / Παν. Κρήτης Βιτσιλάκη Δήμητρα , ΜΔΕ / Παν. Κρήτης <i>Παράγοντες γονικής συμμετοχής και εκπαιδευτικές ανισότητες: Απόψεις διευθυντών δημοτικών σχολείων</i>
	<u>Περίληψη</u> Η οικογένεια και το σχολείο ως θεσμοί έχουν επίδραση στην κοινωνική, συναισθηματική και γνωστική ανάπτυξη των παιδιών. Οι σχέσεις μεταξύ σχολείου και οικογένειας είναι, μεταξύ άλλων, υψίστης σημασίας όχι μόνο για την εκπαίδευση των παιδιών, αλλά και για την αποτελεσματικότητα του σχολείου. Ο ρόλος των διευθυντών/τριών είναι κομβικός στην ενίσχυση της γονικής συμμετοχής στην εκπαίδευση, που θεωρείται ένα σημαντικό στοιχείο άμβλυνσης των εκπαιδευτικών ανισοτήτων και αποτελεσματικής εκπαίδευσης. Σκοπός της παρούσας έρευνας ήταν να διερευνηθούν οι απόψεις των διευθυντών/ριών σχολικών μονάδων πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης αναφορικά με τους παράγοντες που δυσχεραίνουν τη συμμετοχή των γονέων και δημιουργούν εκπαιδευτικές ανισότητες και τους τρόπους ενίσχυσης της γονικής συμμετοχής. Για τη διερεύνηση του θέματος πραγματοποιήθηκε ποιοτική έρευνα με δεκαπέντε ημιδομημένες συνεντεύξεις, οι οποίες κατέδειξαν τη σπουδαιότητα και την αναγκαιότητα συνεργασίας σχολείου-οικογένειας. Κύριοι παράγοντες που εμποδίζουν τη γονική συμμετοχή στην εκπαιδευτική διαδικασία είναι το μορφωτικό και κοινωνικοοικονομικό επίπεδο των γονέων, όπως επίσης και η εθνική τους ταυτότητα. Οι διευθυντές/ριες της έρευνας πρότειναν τη διοργάνωση επιμορφωτικών προγραμμάτων και υπογράμμισαν την αναγκαιότητα επιμόρφωσης γονέων, εκπαιδευτικών και διευθυντών/ριών για το ζήτημα της γονικής συμμετοχής, το οποίο συμβάλλει σημαντικά στην άμβλυνση των εκπαιδευτικών ανισοτήτων.

«Η εκπαίδευση σε κατάσταση εκτάκτου ανάγκης: κοινωνιολογικές αναγνώσεις»

15:00-15:15	Γκούρου Μαριάννα, Κοινωνιολόγος <i>Φτώχεια, εκπαίδευση και κοινωνικός αποκλεισμός στα παιδιά με ειδικές ανάγκες</i> <u>Περίληψη</u> Τα φαινόμενα φτώχειας στην εκπαίδευση έχουν αυξηθεί δραματικά τα τελευταία χρόνια εξαιτίας της οικονομικής και γενικευμένης κρίσης που επικρατεί στην Ελλάδα. Μάλιστα, σύμφωνα με την Ελληνική Στατιστική Αρχή (2016), η οικονομική δυσπραγία πλήττει περισσότερο τους μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες απ' ό,τι τον γενικό πληθυσμό των μαθητών. Τα άτομα με ειδικές ανάγκες έχουν δικαιώματα στον τομέα της εργασίας, της εκπαίδευσης, στις συντάξεις και τα επιδόματα, ωστόσο βιώνουν τον κοινωνικό αποκλεισμό. Επομένως η εκπαίδευση στη σύγχρονη Ελλάδα βρίσκεται σε αδιαμφισβήτητη κρίση, εξαιτίας των πρόσφατων οικονομικών και κοινωνικών αλλαγών. Η κρίση αυτή επηρεάζει μεταξύ άλλων την προοπτική για ένα καλύτερο μέλλον που θα μπορούσε να διαμορφωθεί υπό άλλες συνθήκες κατά τις οποίες δεν θα επικρατούσε η φτώχεια, ο κοινωνικός αποκλεισμός και η γενικευμένη αποσταθεροποίηση. Η κοινωνική συμβολή της μελέτης εκτείνεται σε ζητήματα που αφορούν το επίπεδο διαβίωσης και την ποιότητα ζωής των παιδιών. Τα φαινόμενα φτώχειας κατά την περίοδο της κρίσης είναι αυξημένα και συχνά είναι αποτελέσματα δυσμενούς οικογενειακού περιβάλλοντος. Έτσι, οι μαθητές δυσκολεύονται να ανταπεξέλθουν σε βασικές τους ανάγκες και συχνά λιποθυμούν στα σχολεία ή δεν φέρουν μαζί τους τα βασικά αγαθά. Η αντιμετώπιση του φαινομένου είναι αρκετά σύνθετη και οι εκπαιδευτικές πολιτικές που χαράσσονται είναι συχνά αμφιλεγόμενες. Ωστόσο, ιστορικά η χώρα έχει διέλθει πλήθος κρίσεων και έχει διαμορφώσει «άμυνες» όπως είναι η αλληλεγγύη και ο εθελοντισμός. Η ερευνητική δραστηριότητα για τη μελέτη των φαινομένων φτώχειας στα ειδικά σχολεία είναι ιδιαίτερος περιορισμένη και σε συνδυασμό με την κρισιμότητα του γεγονότος αποφασίστηκε η εκπόνηση της παρούσας εργασίας. Πιο συγκεκριμένα, ο σκοπός της εργασίας είναι η μελέτη του φαινομένου της φτώχειας στους μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Ειδικότερα, στοχεύει να εστιάσει στον τρόπο που η φτώχεια επηρεάζει την ποιότητα ζωής των μαθητών, στην επιρροή της στις επιδόσεις τους, στα καταγεγραμμένα περιστατικά των κρουσμάτων φτώχειας και στον ρόλο της πολιτείας σχετικά με την άσκηση κατάλληλων πολιτικών για την αντιμετώπισή της.
15:30-15:45	Ελευθεράκης Θεόδωρος, Αν. Καθ. / Παν. Κρήτης Γιαβρίμης Παναγιώτης, Αν. Καθ. / Παν. Αιγαίου <i>Η διαφοροποιημένη διδασκαλία στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση ως μηχανισμός άρσης εκπαιδευτικών ανισοτήτων</i> <u>Περίληψη</u> Η παρούσα εργασία εξετάζει ζητήματα που αφορούν τις απόψεις των εκπαιδευτικών για τη διαφοροποιημένη διδασκαλία και την εφαρμογή της στα νέα περιβάλλοντα μάθησης που δημιουργεί η σύγχρονη πραγματικότητα, με σκοπό τη διερεύνηση της σύνδεσης της διδασκαλίας και της διαφοροποιημένης διδασκαλίας με τις εκπαιδευτικές ανισότητες. Το δείγμα της παρούσας έρευνας απαρτίστηκε από 35 εκπαιδευτικούς Πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Από αυτούς οι 17 ήταν Δάσκαλοι/λες και οι 18 Νηπιαγωγοί. Ως μέσο συλλογής δεδομένων χρησιμοποιήθηκε η ημιδομημένη συνέντευξη. Από τα αποτελέσματα της έρευνας διαφάνηκε ότι οι εκπαιδευτικοί αναγνωρίζουν τα χαρακτηριστικά, τα αίτια και τους τρόπους εφαρμογής της διαφοροποίησης της διδασκαλίας σε σχέση με τις μαθησιακές ανάγκες των μαθητών τόσο στο δημόσιο λόγο, όσο και στο εφαρμοστικό πεδίο της σχολικής πραγματικότητας. Οι αναγκαιότητες που εκφράζονται αναφέρονται στο μαθησιακό επίπεδο, στον ρυθμό προσέγγισης της γνώσης και στα διαφορετικά στυλ διδασκαλίας. Μέσα από τον λόγο των εκπαιδευτικών αναδεικνύονται θέματα που σχετίζονται με την πολιτική κοινωνικοποίηση, την κριτική σκέψη και τις δεξιότητες που αναπτύσσονται και υποστηρίζουν την άρση των εκπαιδευτικών ανισοτήτων. Το σχολικό περιβάλλον μέσω της διαφοροποίησης της διδασκαλίας μετασχηματίζεται και διαμορφώνεται σε ένα χώρο ισότιμης προσβασιμότητας και συναποδοχής.
15:45-16:00	Συζήτηση
14:30-16:00	Συνεδρία 1.2 Αίθουσα T21
Προεδρείο:	Μπέστιας Γεώργιος, Δρ. / Παν. Πατρών Δουργκούνας Γεώργιος, Δρ. / Παν. Πατρών
14:30-14:45	Μπέστιας Γεώργιος , Δρ. / Παν. Πατρών

«Η εκπαίδευση σε κατάσταση εκτάκτου ανάγκης: κοινωνιολογικές αναγνώσεις»**Δουργκούνας Γεώργιος, Δρ. / Παν. Πατρών***Η σχολική ηγεσία στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα. Προκλήσεις και προοπτικές*Περίληψη

Με την παρούσα εισήγηση επιδιώκεται η διεύρυνση του διαλόγου για την έννοια της εκπαιδευτικής ηγεσίας και ιδιαίτερα της σχολικής ηγεσίας (teacher leadership) και η ανάδειξη των ωφελημάτων και των προκλήσεων της εισαγωγής της στην ελληνική εκπαίδευση. Ειδικότερα, η εκπαιδευτική ηγεσία περιγράφεται στη διεθνή βιβλιογραφία ως έννοια που αφορά στην ανάληψη και άσκηση ηγετικών ρόλων όχι μόνο από τον διευθυντή (τυπική ηγεσία), αλλά και από τους εκπαιδευτικούς ή και τους μαθητές, όπου αυτό είναι δυνατό (μη τυπική ηγεσία), άρα συνδέεται με την ανάληψη μεριδίου ευθύνης από όλα τα μέλη της σχολικής μονάδας. Ιδιαίτερα στο μοντέλο της σχολικής ηγεσίας οι εκπαιδευτικοί δρουν και μαθαίνουν μαζί, με απώτερο σκοπό την αμοιβαία μάθηση, τον καθορισμό στόχων, την επαγγελματική ανάπτυξη, τη συνεχιζόμενη κατάρτιση, τη συμμετοχή στην αξιολόγηση, τη βελτίωση του εκπαιδευτικού έργου και εν τέλει την αναβάθμιση των σχολικών μονάδων (Harris & Muijs, 2005). Με τον Νόμο 4823/2020 εισάγεται για πρώτη φορά το ζήτημα της σχολικής ηγεσίας για την επαγγελματική ανάπτυξη των στελεχών της εκπαίδευσης. Αν και δεν υπάρχει αναφορά για τους εκπαιδευτικούς και την εκπαιδευτική διαδικασία, το ζήτημα της ηγεσίας φαίνεται ότι απασχολεί την ηγεσία του Υπουργείου Παιδείας. Για τους-τις εκπαιδευτικούς η έννοια της σχολικής ηγεσίας (teacher leadership) θα μπορούσε να είναι εργαλείο έκφρασης, συνεργασίας, βελτίωσης του εκπαιδευτικού τους έργου. Για την εκπαιδευτική μονάδα μία πρακτική αποκέντρωσης, ενεργούς συμμετοχής και αναβάθμισής της. Για τους μαθητές-τριες μία διδακτική μέθοδος που θα προωθούσε την πολιτική τους κοινωνικοποίηση και θα εδραίωνε την πολιτειότητά τους. Από την άλλη πλευρά, μία στρεβλή εφαρμογή της θα μπορούσε να οδηγήσει σε προβλήματα αυταρχικής διοίκησης της εκπαιδευτικής μονάδας, ενώ ταυτόχρονα δε διαθέτουν όλοι-ες οι εκπαιδευτικοί τις δεξιότητες του ηγέτη, με ό,τι αποτέλεσμα θα είχε αυτή η συνθήκη στην επαγγελματική τους ανάπτυξη και στις εκπαιδευτικές τους στρατηγικές.

14:45-15:00

Αδαμοπούλου Χαρούλα, Υποψ. Διδ. / Παν. Πατρών*Το δικαίωμα των παιδιών Ρομά στην Εκπαίδευση. Προτεινόμενες πολιτικές του Συμβουλίου της Ευρώπης στην Εκπαίδευση*Περίληψη

Τα παιδιά Ρομά στα περισσότερα εκπαιδευτικά συστήματα της Ευρώπης, αντιμετωπίζουν, συχνά, ρατσισμό, διακρίσεις και κοινωνικό αποκλεισμό, με αποτέλεσμα τη σχολική διαρροή και τη σχολική εγκατάλειψη. Η κοινωνική ένταξη των Ρομά στα κράτη μέλη της Ευρώπης, μέσα από το πεδίο της Εκπαίδευσης, αποτέλεσε βασικό σκοπό των πολιτικών του ΣΤΕ, ήδη από το 1969. Αντικείμενο της παρούσας εισήγησης αποτελεί, η διερεύνηση καινοτόμων εκπαιδευτικών παρεμβάσεων στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση, μέσα από τα προγράμματα (Inschool, Romact, Romed) και τις πολιτικές του ΣΤΕ (2011- 2022), για την εκπαίδευση των Ρομά, όπως αυτά αποτυπώνονται στην επίσημη Ιστοσελίδα του Οργανισμού, για τη μείωση/εξάλειψη των κοινωνικών ανισοτήτων. Οι εκπαιδευτικές παρεμβάσεις του ΣΤΕ, στο πεδίο της Πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης για παιδιά Ρομά, αφορούν: τμήματα προετοιμασίας παιδιών και γονέων για την αξία της μάθησης, ύπαρξη διαμεσολαβητών σε ρόλο υποστηρικτή- μέντορα στις σχολικές μονάδες, υλοποίηση project με τη χρήση εκπαιδευτικού υλικού του Οργανισμού για την αμοιβαία κατανόηση μαθητών Ρομά και μη Ρομά της πολιτισμικής τους ταυτότητας, προγράμματα κατάρτισης, ευαισθητοποίησης εκπαιδευτικών για τον πολιτισμό των Ρομά, δυνατότητα παροχής εξ' αποστάσεως εκπαίδευσης για παιδιά που ζουν σε απομακρυσμένες περιοχές, δυνατότητα δίγλωσσης εκπαίδευσης τόσο στο εκπαιδευτικό υλικό όσο και στις σχολικές εξετάσεις.

15:15-15:30

Τσικνάκου Ελένη, Υποψ. Διδ. / Πάντειον*Η «απομάγευση» της εκπαιδευτικής διαδικασίας στα νέα ψηφιακά εκπαιδευτικά περιβάλλοντα κατά τη διάρκεια της πανδημίας*Περίληψη

Κατά τη διάρκεια της υγειονομικής κρίσης η υποχρεωτική χρήση της σύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης λόγω Covid – 19 επιβάλλει μία άλλη κανονικότητα διαφορετική από αυτήν της σχολικής τάξης. Ο ιδιωτικός χώρος γίνεται δημόσιος και η εγγύτητα της τάξης αντικαθίσταται από μία απόσταση μη συγκεκριμενοποιημένη ανάμεσα στις/στους εκπαιδευτικούς και τον μαθητικό πληθυσμό. Σκοπός της εισήγησης αυτής είναι να εξετάσει τις απόψεις εκπαιδευτικών της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (ημι – δομημένες συνεντεύξεις

«Η εκπαίδευση σε κατάσταση εκτάκτου ανάγκης: κοινωνιολογικές αναγνώσεις»

από ποιοτική έρευνα) που συμμετείχαν στην εξ αποστάσεως σύγχρονη εκπαίδευση αναφορικά με τη νέα αυτή κανονικότητα (δημόσιο – ιδιωτικό, εγγύτητα – απόσταση) και τους συσχετισμούς των υποκειμένων, έτσι όπως αυτοί διαφοροποιήθηκαν εντός της διαδικτυακής σχολικής τάξης σε σύγκριση με τη δια ζώσης διδασκαλία. Τα ευρήματα της έρευνας δείχνουν αλλαγή των ορίων και των διαστάσεων του εκπαιδευτικού έργου στα ψηφιακά περιβάλλοντα. Πιο συγκεκριμένα, φαίνεται ότι οι εκπαιδευτικοί τυπικά τουλάχιστον είχαν τη δυνατότητα ελέγχου της διαδικτυακής τους τάξης, ουσιαστικά, όμως, ασκούσαν μία «απρόσωπη», «αόρατη» και «ελλειμματική εξουσία» λόγω της έλλειψης βλεμματικής επαφής και της απουσίας των δια ζώσης εκπαιδευτικών σχέσεων. Η διαδικτυακή παρουσία – απουσία δε των μαθητριών/ών στην εκπαιδευτική διαδικασία φαίνεται ότι συνέβαλε σε αυτό, ώστε να κάνουμε λόγο για «απομάγευση» της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

15:30-15:45

Κιουλέ Ελένη, Νομικός – Εκπαιδευτικός / ΥΠΑΙΘ

Ο Νομικός Γραμματισμός στους εκπαιδευτικούς: Εκλαμβανόμενη αναγκαιότητα και βασικές αντιλήψεις

Περίληψη

Ο νομικός γραμματισμός των εκπαιδευτικών σχετίζεται με την καθημερινότητά τους στις σχολικές μονάδες. Η δομή του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος και η πολυνομία επηρεάζει αρνητικά την ενημέρωση των εκπαιδευτικών σε όλες τις βαθμίδες. Διερευνάται διεξοδικά η έννοια του νομικού γραμματισμού μεταξύ των εκπαιδευτικών, βάσει του νομικού πλαισίου που απαιτεί το επάγγελμά τους, και ερευνάται τι σημαίνει για έναν εκπαιδευτικό να είναι νομικά εγγράμματος στην καθημερινή αλληλεπίδρασή του με τους μαθητές του. Το βασικό συμπέρασμα του εν λόγω θέματος είναι ότι η απουσία συστηματικής επιμόρφωσης στην εκπαιδευτική νομοθεσία σχετική με την εκάστοτε ιδιότητά τους, σε συνδυασμό με την έλλειψη στοχευμένων νομικών μαθημάτων στις παιδαγωγικές σχολές, καθιστούν τους εκπαιδευτικούς εκτεθειμένους σε προκλήσεις. Η εισήγηση ολοκληρώνεται με έναν προβληματισμό για τη σημασία που έχει για τους εκπαιδευτικούς να είναι νομικά εγγράμματοι και να βλέπουν τη διαδικασία νομικού γραμματισμού ως ενεργή και συνεχώς εξελισσόμενη. Φαίνεται επίσης ότι ο νόμος παίζει πολύ μεγαλύτερο ρόλο στην εκπαίδευση, όπως αρχικά είχε αναδειχθεί από άλλες μελέτες, και ότι η αύξηση της γνώσης των δασκάλων για την εκπαιδευτική νομοθεσία φαίνεται να είναι απαραίτητη για τη διατήρηση ασφαλούς και οργανωμένου σχολικού περιβάλλοντος και τη διασφάλιση της διασποράς των εσφαλμένων τοποθετήσεων ως εκπαιδευτικοί που φαίνεται από την έρευνα ότι ενυπάρχει σε διάφορους τομείς.

15:45-16:00

Συζήτηση

14:30-16:00

Συνεδρία 1.3**Αίθουσα T16**

Προεδρείο:

Σταμέλος Γεώργιος, Καθ. / Παν. Πατρών**Λαμπρόπουλος Χαρίλαος**, Επ. Καθ. / Παν. Πατρών

14:30-14:45

Λαμπρόπουλος Χαρίλαος, Επ. Καθ. / Παν. Πατρών**Αδαμοπούλου Ανθή**, ΕΔΙΠ / Παν. Πατρών**Καμαριανός Ιωάννης**, Καθ. / Παν. Πατρών**Σταμέλος Γεώργιος**, Καθ. / Παν. Πατρών

Ένας χρόνος σε κατάσταση εκτάκτου ανάγκης: προσπάθεια διερεύνησης της ανταπόκρισης των φοιτητών στην εποχή της πανδημικής κρίσης

Περίληψη

Η παρούσα έρευνα στοχεύει στη διερεύνηση και καταγραφή των στάσεων των φοιτητών σχετικά με την αποτελεσματικότητα της εισαγωγής μεθόδων απομακρυσμένης εκπαίδευσης ως έκτακτου και υποχρεωτικού μέτρου λόγω του lockdown των πανεπιστημίων κατά την πανδημία. Ειδικότερα, να διερευνηθεί αφενός μεν η ανταπόκριση του πανεπιστημιακού περιβάλλοντος στις απαιτήσεις της αναγκαστικής και βίαιης μετάπτωσης στην απομακρυσμένη εξ αποστάσεως εκπαίδευση, αφετέρου δε να καταγραφεί η εμπειρία τους για την τηλεεκπαίδευση ως εκπαιδευτική διαδικασία, μετά από την πραγματοποίηση δύο ακαδημαϊκών εξαμήνων εξ αποστάσεως. Το δείγμα της έρευνας αναφέρεται σε 742 φοιτητές και φοιτήτριες από έξι (6) τμήματα του Πανεπιστημίου Πατρών σε τέσσερα (4) επιστημονικά πεδία και ο χρόνος διεξαγωγής της δειγματοληψίας πραγματοποιήθηκε στο διάστημα από τις 31 Ιανουαρίου έως τις 15 Φεβρουαρίου 2021, δηλαδή αμέσως μετά τη λήξη του δεύτερου ακαδημαϊκού εξαμήνου με αναγκαστική τηλεεκπαίδευση. Τα ευρήματα της έρευνας δείχνουν

«Η εκπαίδευση σε κατάσταση εκτάκτου ανάγκης: κοινωνιολογικές αναγνώσεις»

ότι οι φοιτητές του δείγματος θεωρούν ότι το Πανεπιστήμιο Πατρών (μέσω της επιτροπής μετάπτωσης, των εργαλείων ασύγχρονης εκπαίδευσης και του κέντρου δικτύων) ήταν κατάλληλα προετοιμασμένο και οι διδάσκοντες, ανταποκρίθηκαν στις απαιτήσεις του νέου τρόπου διδασκαλίας και στις διαδικτυακές εξετάσεις, ενώ διχασμένοι φάνηκαν ως προς την ανταπόκριση στις απαιτήσεις της απομακρυσμένης εκπαιδευτικής λειτουργίας από τις επιτροπές και τις γραμματείες των τμημάτων. Σχεδόν το 60% του δείγματος, αποδέχεται με κάποιο τρόπο την τηλεεκπαίδευση, ανταποκρινόμενο είτε «με απόλυτα θετική άποψη και με επεκτάσεις στην κανονικότητα», είτε ως «αποδεκτή λύση ανάγκης στην εποχή του εγκλεισμού», είτε με «μερικώς θετική άποψη αλλά με ημερομηνία λήξης». Επιπλέον, δήλωσε ότι προτιμά «ένα μεικτό» σύστημα με τηλεεκπαίδευση και δια ζώσης, με μεγαλύτερη αξιοποίηση των δυνατοτήτων της τηλεεκπαίδευσης στις μελλοντικές σπουδές σε κανονικότητα. Στον αντίποδα, σχεδόν το 40% παρουσιάζεται να έχει «αρνητική» άποψη για την τηλεεκπαίδευση, είτε «απόλυτα αρνητική», είτε τη θεωρεί «αποτυχημένη λύση ανάγκης», είτε έχει «αρνητική άποψη αλλά βρίσκει κάποια θετικά δευτερεύοντα στοιχεία» και προτιμά αποκλειστικά μαθήματα δια ζώσης στην κανονικότητα. Οι φοιτητές του δείγματος που προέρχονται από τις Επιστήμες της Εκπαίδευσης φαίνεται να είχαν μεγαλύτερη αποδοχή στην τηλεεκπαίδευση, όπως αυτή υλοποιήθηκε στην περίοδο της πανδημίας, αλλά και στον βαθμό ανταπόκρισης του πανεπιστημίου και των διδασκόντων ως προς τις παραμέτρους της εκπαιδευτικής διαδικασίας σε σχέση με τους φοιτητές των άλλων επιστημονικών πεδίων. Τους φοιτητές του πεδίου της Μηχανικής φαίνεται να τους προβληματίσε η έλλειψη πρακτικής άσκησης, αλλά ζητούν - με μεγαλύτερο ποσοστό από τους υπόλοιπους - να ενταχθεί η τηλεεκπαίδευση με τις δυνατότητές της στις μελλοντικές σπουδές τους. Οι φοιτητές της Διοίκησης Επιχειρήσεων και των Επιστημών Υγείας φάνηκαν στην έρευνα να είναι διχασμένοι μεταξύ θετικής και αρνητικής άποψης για την τηλεεκπαίδευση, όπως αυτή εφαρμόστηκε κατά την πανδημία, αλλά και στην αξιοποίηση των δυνατοτήτων της τηλεεκπαίδευσης στο μέλλον.

14:45-15:00

Βουλτσιδής Παντελής, Δρ. / ΕΚΔΔΑ**Μπουσίου Ουρανία, Δρ. / Παν. Πατρών***Διερεύνηση αποτελεσματικότητας προγραμμάτων της Μη Τυπικής Εκπαίδευσης σε περιβάλλον Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης και Ηλεκτρονικής Μάθησης*Περίληψη

Η επιμόρφωση των δημοσίων υπαλλήλων ως καθοριστικός παράγοντας για το μέλλον της δημόσιας διοίκησης εγγυάται την ομαλή λειτουργία των οργανισμών και αποτελεί επένδυση για την αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητά τους. Το Ινστιτούτο Επιμόρφωσης (ΙΝ.ΕΠ.) του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης (Ε.Κ.Δ.Δ.Α.) συνιστά τον κατεξοχήν φορέα παροχής ποιοτικών και πιστοποιημένων επιμορφωτικών δράσεων στο προσωπικό του δημοσίου τομέα και της τοπικής αυτοδιοίκησης. Από τον Μάρτιο του 2020 έως και σήμερα, λόγω των εκτάκτων συνθηκών που προέκυψαν από την πανδημία της νόσου COVID-19 και των σχετικών πολιτικών και υγειονομικών αποφάσεων, το Ε.Κ.Δ.Δ.Α. αποφάσισε σε μικρό χρονικό διάστημα τη μετάπτωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας στη μορφή της σύγχρονης ή ασύγχρονης εξ αποστάσεως λειτουργίας με χρήση τεχνικών και διαδικασιών σύγχρονης τηλεεκπαίδευσης-τηλεπιδόμησης. Στόχος της έρευνας αυτής είναι η διερεύνηση των παραμέτρων επιτυχίας και ο βαθμός αποτελεσματικότητας των εξ αποστάσεως προγραμμάτων που υλοποιήθηκαν από το ΙΝ.ΕΠ., από την έναρξη της πανδημίας (Μάρτιος 2020) έως τον Μάιο 2021 μέσα από τη μελέτη των αντιλήψεων και στάσεων εκπαιδευτών και εκπαιδευομένων. Θα παρουσιαστούν τα αποτελέσματα της έρευνας που διεξήχθη για το σκοπό αυτό.

15:00-15:15

Μονιούδης Ευστράτιος, Μεταπτυχιακός Ερευνητής / Παν. Πατρών**Παναγόπουλος Επαμεινώνδας, Υποψ. Διδ. / Παν. Πατρών****Καμαριανός Ιωάννης, Καθ. / Παν. Πατρών***Διερεύνηση της σημασίας των δικτύων στην παραγωγή γνώσης*Περίληψη

Στην παρούσα έρευνα σκοπός είναι η διερεύνηση της σημασίας του κοινωνικού δικτύου ενός μεταπτυχιακού προγράμματος σπουδών στη διαδικασία παραγωγής, όπως και ανταλλαγής γνώσης. Επικεντρώνοντας, δόθηκε ιδιαίτερη έμφαση στον εντοπισμό των κοινωνικών υποκειμένων-κόμβων, όπως και των ομάδων που συστάθηκαν από τα κοινωνικά υποκείμενα-μεταπτυχιακούς φοιτητές, που επηρεάζουν τις διαδικασίες, οι οποίες σχετίζονται με την γνώση στο πλαίσιο που τέθηκε. Χρησιμοποιήθηκε η ποιοτική προσέγγιση και πιο συγκεκριμένα, η μέθοδος της παρατήρησης. Η παρατήρηση υλοποιήθηκε στο εσωτερικό κοινωνικό δίκτυο ενός μεταπτυχιακού προγράμματος σπουδών του Τμήματος Επιστημών της

«Η εκπαίδευση σε κατάσταση εκτάκτου ανάγκης: κοινωνιολογικές αναγνώσεις»

Εκπαίδευσης και Κοινωνικής Εργασίας του Πανεπιστημίου Πατρών. Τα σημαίνοντα ευρήματα εστιάζουν στα κοινωνικά υποκείμενα-κόμβους και στις ομάδες με τη μεγαλύτερη επιρροή, τόσο στις σχέσεις που αναπτύχθηκαν μεταξύ τους, όσο και στις μελλοντικές ροές γνώσης. Εν συνεχεία, αναδύεται η δομή του δικτύου και η συμβολή αυτής στην πρόθεση των μεταπτυχιακών φοιτητών να μοιραστούν μελλοντικά τη γνώση και να βοηθήσουν τους συμφοιτητές τους σε επόμενες εργασίες που τους ανατέθηκαν. Η σημασία των ευρημάτων και η επίδραση που έχουν στο καθημερινό παραγόμενο πανεπιστημιακό γνωσιακό αγαθό μπορεί να θεωρηθεί διπλή, δηλαδή και σε επίπεδο θεωρητικό, καθώς και σε επίπεδο πρακτικό. Η ανάλυση των κοινωνικών δικτύων μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως εργαλείο για την πρόβλεψη μελλοντικών ροών γνώσης. Συγχρόνως, επισημαίνεται ότι δια της συγκεκριμένης διαδρομής προσφέρεται και ένας οδηγός στους υπεύθυνους λήψης αποφάσεων για ζητήματα που ανακύπτουν αναφορικά με την παραγωγή της γνώσης, αλλά και τη ροή αυτής. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί ο μεταπτυχιακός φοιτητής-θιασώτης και διαχυτής γνώσης, με σημείο αναφοράς τη στάση του ως τους συμφοιτητές του.

15:15-15:30

Χαράλαμπος Μπαρμπαρούσης,

Διδακτικό προσωπικό / Παν. Ιωαννίνων

*Η επίδραση των σχολικών χαρακτηριστικών στη διαμόρφωση των προτύπων της Ιδιότητας του Πολίτη*Περίληψη

Ο τρόπος με τον οποίο οι πολίτες αντιλαμβάνονται τον ρόλο τους και τις ευθύνες τους στο πολιτικό σύστημα είναι καθοριστικής σημασίας, επειδή τα πρότυπα της Ιδιότητας του Πολίτη που υιοθετούν φαίνεται να καθοδηγούν και την πραγματική συμπεριφορά των πολιτών σε ό,τι έχει σχέση με την πολιτική συμμετοχή. Στη συγκεκριμένη έρευνα εστίασαμε στη διερεύνηση της επίδρασης α) ορισμένων σχολικών χαρακτηριστικών (π.χ. συμμετοχή σε σχολικές δραστηριότητες, κοινωνική και πολιτική μάθηση, το ανοιχτό κλίμα της σχολικής τάξης κλπ.), β) δημογραφικών χαρακτηριστικών (π.χ. φύλο, εκπαιδευτικό επίπεδο των γονέων), γ) ψυχολογικών χαρακτηριστικών (π.χ. αίσθηση της εσωτερικής πολιτικής αποτελεσματικότητας) και δ) κοινωνικοποιητικών παραγόντων (π.χ. η ενημέρωση για τα κοινωνικά και πολιτικά θέματα από το διαδίκτυο, η συζήτηση για τα κοινωνικά και πολιτικά θέματα με τους γονείς κλπ.) ως προς τη διαμόρφωση των προτύπων της Ιδιότητας του Πολίτη. Στην έρευνά μας, συμμετείχαν 623 μαθητές τρίτης λυκείου από ημερήσια γενικά λύκεια της δημόσιας εκπαίδευσης, από τις γεωγραφικές περιοχές της Π.Ε. Κεντρικού Τομέα Αθηνών, της Μ.Ε. Θεσσαλονίκης, της Π.Ε. Λάρισας, της Π.Ε. Μαγνησίας, της Π.Ε. Ιωαννίνων, της Π.Ε. Τρικάλων και της Π.Ε. Καρδίτσας. Σε γενικές γραμμές και με βάση τα ευρήματα μπορούμε να ισχυριστούμε ότι τα κοινωνικά προσανατολισμένα σχολικά χαρακτηριστικά ασκούν ισχυρότερη και στατιστικά σημαντική θετική επίδραση στο πρότυπο του «συμμετέχοντος πολίτη» συγκριτικά με το πρότυπο του «συμμορφούμενου προς το καθήκον πολίτη».

15:30-15:45

Πελέκη Αικατερίνη, Μεταπτυχιακή Ερευνήτρια / Παν. Ιωαννίνων**Νικολάου Σουζάννα - Μαρία,** Καθ. / Παν. Ιωαννίνων*Απόψεις Των Μαθητών της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης ως προς την Αρρενωπότητα στην Ελλάδα*Περίληψη

Στο πλαίσιο της Κοινωνιολογίας του Φύλου διερευνάται η εξελικτική φάση του παιδιού στην εφηβεία, καθώς κρίνεται καθοριστική για την ταυτότητα του φύλου. Η ταυτότητα του φύλου ανάγεται σε συγκεκριμένες συμπεριφορές που συνήθως συνδέονται με το κοινωνικό φύλο. Ένα χαρακτηριστικό του κοινωνικού φύλου όσον αφορά στα αγόρια είναι η αρρενωπότητα. Η γνώση των απόψεων των μαθητών για την αρρενωπότητα είναι ένα ζήτημα που δεν έχει μελετηθεί στην Ελλάδα επαρκώς. Ωστόσο θα ήταν πολύ χρήσιμο για τη διαμόρφωση κατάλληλων συζητήσεων και διδακτικών προσεγγίσεων σε ένα ανοιχτό και δημοκρατικό κλίμα της σχολικής τάξης ώστε, μέσω της σχολικής κοινωνικοποίησης, να ενισχυθεί μια υγιής μελλοντική συμπεριφορά. Η διερευνητική αυτή μελέτη παρουσιάζει τις απόψεις των μαθητών της δημόσιας τυπικής δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στην Ελλάδα σχετικά με το πώς οι ίδιοι αντιλαμβάνονται την αρρενωπότητα. Οι στόχοι μελετήθηκαν με τον συνδυασμό ποσοτικής και ποιοτικής έρευνας χρησιμοποιώντας δομημένο ερωτηματολόγιο που απαντήθηκε από τους μαθητές. Παρουσιάζονται συσχετισμοί, στατιστική ανάλυση των ευρημάτων και στοιχεία που θα βοηθήσουν να κατανοηθεί η πραγματικότητα στα ελληνικά γενικά δημόσια γυμνάσια και λύκεια με περαιτέρω προβληματισμούς για την επιμόρφωση και κατάρτιση των εκπαιδευτικών, την εκπαίδευση των γονέων και κηδεμόνων και τη δημιουργία αναλυτικών προγραμμάτων. Οι απόψεις των μαθητών επιβεβαιώνουν την

«Η εκπαίδευση σε κατάσταση εκτάκτου ανάγκης: κοινωνιολογικές αναγνώσεις»

υπερίσχυση της στερεοτυπικής αντίληψης ως προς την αρρενωπότητα του ανδρικού φύλου και αποτελούν αφόρμηση για περαιτέρω έρευνα ως προς τη συμβολή του σχολείου στη διαμόρφωση ταυτότητας στη νεολαία.

15:45-16:00 Συζήτηση

16:00-17:30 Συνεδρία 2.1

Αίθουσα ΜΑΡΙΑΣ ΜΙΡΑΖΙΕΖΗ

Προεδρείο: Καβασακάλης Άγγελος, Επ. Καθ. / Παν. Πατρών
Αντιγόνη Σαρακινιώτη, Επ. Καθ. / ΑΠΘ

16:00-16:15 Γκουνέλα Κωνσταντίνα, Med / Παν. Πατρών
Καβασακάλης Άγγελος, Επικ. Καθ. / Παν. Πατρών
Διά Βίου Μάθηση και Πανεπιστήμιο. Συμμετοχή εκπαιδευτικών σε ΠΜΣ: λόγοι κίνητρα – εμπόδια

Περίληψη

Η σύγχρονη εποχή της παγκοσμιοποίησης και της έλευσης της κοινωνίας της γνώσης δημιουργούν συνεχώς μεταβαλλόμενες κοινωνικές, οικονομικές, πολιτικές και πολιτιστικές συνθήκες. Σε αυτό το πλαίσιο το μαζικοποιημένο Πανεπιστήμιο αποκτά και τον ρόλο κεντρικού φορέα διά βίου μάθησης. Ταυτόχρονα οι παραπάνω μεταβολές αφορούν ιδιαίτερα και το επάγγελμα του εκπαιδευτικού. Πιο συγκεκριμένα, οι εκπαιδευτικοί καλούνται να ενημερώνουν και να εμβαθύνουν συνεχώς τις γνώσεις, ικανότητες και δεξιότητές τους καθώς και να ενσωματώνουν νέες εκπαιδευτικές προσεγγίσεις. Σε αυτό το πλαίσιο τα τελευταία χρόνια, αναγνωρίζεται όλο και περισσότερο η σημασία της διά βίου μάθησης και για τους εκπαιδευτικούς αποτελώντας ένα από τα κεντρικά ζητήματα των ευρωπαϊκών αλλά και εθνικών εκπαιδευτικών πολιτικών. Η παρούσα ανακοίνωση παρουσιάζει τα αποτελέσματα από τη διερεύνηση, μέσω ημιδομημένων συνεντεύξεων, των στάσεων/αντιλήψεων των εκπαιδευτικών που φοιτούν σε ΠΜΣ του Τμήματος Επιστημών της Εκπαίδευσης και Κοινωνικής Εργασίας του Πανεπιστημίου Πατρών σχετικά με την αναγκαιότητα της ΔΒΜ στη σύγχρονη κοινωνία της γνώσης. Συγκεκριμένα θα παρουσιαστούν τα ευρήματα από τη διερεύνηση των στάσεων και αντιλήψεων των συγκεκριμένων συμμετεχόντων για τη ΔΒΜ, τα κίνητρα και οι φιλοδοξίες τους από τη συμμετοχή σε ένα πρόγραμμα ΔΒΜ εντός του πανεπιστημίου, οι τρόποι πληροφόρησης και οι παράγοντες επιλογής του εκάστοτε ΠΜΣ αλλά και τα εμπόδια που τυχόν αντιμετώπισαν στη πορεία τους.

16:15-16:30 Βασιλόπουλος Ανδρέας, Δρ. / Παν. Πατρών
Πυργιωτάκη Κωνσταντίνα, ΜΔΕ / Παν. Πατρών
Erasmus+ Blended mobility & Blended Intensive Programmes: Διακυβεύματα

Περίληψη

Είναι προφανές πως η περίοδος της πανδημίας υπήρξε καταλυτική για τις πανεπιστημιακές σπουδές και οι συνέπειές της ήταν συγκεκριμένες (ακύρωση ή αναστολή προγραμμάτων, ανάδειξη διαφοροποιημένων μεθόδων διδασκαλίας και αξιολόγησης κ.λπ.). Η πανδημία «έπληξε» και τη φοιτητική κινητικότητα, επηρεάζοντας την ομαλή υλοποίηση των προγραμμάτων κινητικότητας (ERASMUS+) και, κατά συνέπεια, την επίδρασή της στα Ιδρύματα και στους συμμετέχοντες φοιτητές: ανάπτυξη και ενίσχυση των δεσμών μεταξύ της έρευνας και της εκπαίδευσης μέσω των Ιδρυμάτων και καλλιέργεια και ανάπτυξη δεξιοτήτων που σχετίζονται με τη φοιτητική ζωή στο εξωτερικό. Παράλληλα, άμεσα ή έμμεσα, έδωσε την αφορμή για την ανάδειξη νέων μορφών συμμετοχής σε προγράμματα κινητικότητας που απευθύνονται σε ένα ευρύτερο φάσμα πληθυσμού, είναι περισσότερο ευέλικτα και μπορούν να καταστήσουν τη φοιτητική κινητικότητα προσβάσιμη σε περισσότερους φοιτητές από κάθε (κοινωνικό) υπόβαθρο, συνθήκες ζωής και πεδίο σπουδών. Στη συγκεκριμένη εισήγηση μας ενδιαφέρει να αποτυπώσουμε, καταρχήν, τις μορφές που έλαβε η επίδραση της πανδημίας στη φοιτητική κινητικότητα γενικά όσο και, ειδικά, στην Ελλάδα. Αφού περιγράψουμε τις νέες δυνατότητες φοιτητικής κινητικότητας που διαμορφώθηκαν, σε αυτό το πλαίσιο, θα συζητήσουμε τα σύγχρονα διακυβεύματα, ειδικά, για την πανεπιστημιακή παιδαγωγική, τη (δημοκρατική) συμμετοχή και τη διεθνοποίηση, τελικά, του πανεπιστημίου.

16:30-16:45 Σιδηροπούλου Κυριακή, Μεταπτυχιακή ερευνήτρια / Παν. Πατρών
Καβασακάλης Άγγελος, Επ. Καθ. / Παν. Πατρών
Πανεπιστήμιο και αειφόρος ανάπτυξη

«Η εκπαίδευση σε κατάσταση εκτάκτου ανάγκης: κοινωνιολογικές αναγνώσεις»Περίληψη

Σε παγκόσμιο επίπεδο η ανθρωπότητα σήμερα έρχεται αντιμέτωπη με τρία αλληλεξαρτώμενα ζητήματα: περιβάλλον, οικονομία και διαχείριση ενέργειας. Στην παρούσα ανακοίνωση θα πραγματοποιηθεί μία πρώτη προσπάθεια διερεύνησης της σχέσης-σύνδεσης του περιβαλλοντικού ζητήματος με την έλευση της κοινωνίας της γνώσης και τον σύγχρονο ρόλο του πανεπιστημίου. Σε αυτή την αρχική μας ανακοίνωση θα παρουσιάσουμε, συνοπτικά, τους κεντρικούς στόχους και άξονες πολιτικής της διεθνούς και ευρωπαϊκής πράσινης ατζέντας. Στη συνέχεια θα διερευνήσουμε το ρόλο των πανεπιστημίων για την αειφόρο ανάπτυξη. Συγκεκριμένα, στόχος είναι να αναδείξουμε τη σημασία της ανώτατης εκπαίδευσης για την αειφορία, η οποία σήμερα βρίσκεται στο επίκεντρο του ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος· παράλληλα θα χαρτογραφήσουμε τις καινοτόμες αλλαγές που προωθούνται στα πανεπιστήμια με στόχο τον μετασχηματισμό τους προς ένα «πράσινο» μοντέλο λειτουργίας για μια πιο βιώσιμη κοινωνία.

16:45-17:00

Σαρακινιώτη Αντιγόνη, Επ. Καθ. / ΑΠΘ

Κοινωνιολογική ανάλυση των αρχών και των κατευθυντήριων γραμμών ενίσχυσης της κοινωνικής διάστασης στον Ευρωπαϊκό Χώρο Ανώτατης Εκπαίδευσης

Περίληψη

Η εισήγηση επικεντρώνεται στην ανάλυση της πολιτικής για την κοινωνική διάσταση, όπως αποκρυσταλλώθηκε στο ανακοινωθέν της υπουργικής συνάντησης της Ρώμης του 2020. Το κείμενο αυτό ουσιαστικά εγκαθιδρύει, μετά από 20 χρόνια εξέλιξης της Διαδικασίας της Μπολόνια, το λόγο της κοινωνικής διάστασης στη βάση ενός κοινού ορισμού και δέκα αρχών για τον προσδιορισμό και την υλοποίησή της, οι οποίες εξειδικεύονται σε κατευθυντήριες γραμμές για τα κράτη και τα ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης. Πρόκειται για ένα κοινό πρότυπο το οποίο στοχεύει να ρυθμίσει τις διοικητικές, οικονομικές και ακαδημαϊκές παραμέτρους που θα επιτρέψουν την αντιμετώπιση των πολύπλοκων ζητημάτων της ανισότητας και των διακρίσεων στο πεδίο της ανώτατης εκπαίδευσης. Η εξέλιξη αυτή σηματοδοτεί, όπως θα υποστηρίξουμε, την περαιτέρω ενίσχυση του τυποποιημένου και επιτελεστικού πλαισίου εξ αποστάσεως διακυβέρνησης του ευρωπαϊκού πανεπιστημίου που έχουν εγκαθιδρύσει οι πολιτικές για τη διασφάλιση της ποιότητάς του, προσδιορίζοντας συγκεκριμένα νοήματα, στόχους και μέσα για την επιτέλεση του κοινωνικού του ρόλου. Το στοιχείο αυτό αναδεικνύει την ποιότητα και την συμπερίληψη σε κομβικά στοιχεία της συνάρθρωσης του λόγου για την κοινωνική διάσταση στη βάση μιας διαχειριστικής λογικής που εργαλειοποιεί τα ζητήματα της κοινωνικής ανισότητας και της ετερότητας και ασκεί πιέσεις στα πανεπιστήμια καθώς τους μεταβιβάζει δυσανάλογα την ευθύνη για την αντιμετώπιση των προβλημάτων.

17:00-17:30

Συζήτηση

16:00-17:30

Συνεδρία 2.2**Αίθουσα T21**

Προεδρείο:

Σακκούλης Δημήτρης, Υποψ. Διδ. / Παν. Πατρών
Βεργίδης Δημήτρης, Καθ. / Παν. Πατρών

16:00-16:15

Κάλφα Μαρία, Δρ. / ΑΠΘ

Η κοινωνική αναπαραγωγή κατά την διάρκεια του covid-19

Περίληψη

Στο πλαίσιο αυτής της εισήγησης εξετάζονται οι επιπτώσεις του lockdown στην προσβασιμότητα των μαθητών στην εκπαίδευση και η κοινωνική αναπαραγωγή, η οποία πλέον καθίσταται φανερή μέσα από το ψηφιακό χάσμα. Οι νέες κοινωνικές και οικονομικές αλλαγές που ήταν απόρροια της υγειονομικής (και όχι μόνο) κρίσης του covid-19 έφεραν στην επιφάνεια ζητήματα κοινωνικής ανισότητας. Οι συνέπειες της πανδημίας δεν αφορούν μόνο την ψυχοκοινωνική ανάπτυξη, αλλά και την πρόσβαση των μαθητών στην εκπαιδευτική διαδικασία. Διάφορες κοινωνικές ομάδες επηρεάστηκαν περισσότερο από αυτού του είδους την κρίση. Αναλυτικότερα, μαθητές με μεταναστευτικό υπόβαθρο, από χαμηλότερες κοινωνικές τάξεις, από απομακρυσμένες γεωγραφικά περιοχές κ.λπ. επλήγησαν σε μεγαλύτερο βαθμό εν όψει της τηλεεκπαίδευσης. Στόχος αυτής της βιβλιογραφικής επισκόπησης είναι να αναδείξει τις συνέπειες της ελλιπούς πρόσβασης των μαθητών στη γνώση κατά την διάρκεια της πανδημίας. Τέλος, η έρευνα εξετάζει τα μέτρα που ελήφθησαν σε άλλες χώρες και πώς αυτά μπορούν να αποτελέσουν παράδειγμα για τη χώρα μας.

«Η εκπαίδευση σε κατάσταση εκτάκτου ανάγκης: κοινωνιολογικές αναγνώσεις»

- 16:15-16:30 **Σακκούλης Δημήτρης**, Υποψ. Διδ. / Παν. Πατρών
Βεργίδης Δημήτρης, Καθ. / Παν. Πατρών
Εκπαιδευτικές πολιτικές για τη λειτουργία των σχολείων την περίοδο της πανδημίας covid-19 στην Ελλάδα

Περίληψη

Η πανδημία covid-19 ενεργοποίησε διεθνώς ένα «ντόμινο» πολυεπίπεδων συνεπειών σε κάθε πτυχή της κοινωνικής, οικονομικής και πολιτικής ζωής. Σε αυτό το πλαίσιο, τα εκπαιδευτικά συστήματα, ανά τον κόσμο, κλήθηκαν να διαχειριστούν πρωτόγνωρα προβλήματα και καταστάσεις σε σύντομο χρονικό διάστημα, αξιοποιώντας την υπάρχουσα γνώση και τους διαθέσιμους υλικούς και ανθρώπινους πόρους, δεδομένου ότι εκ των πραγμάτων προέκυψε η ανάγκη λειτουργίας των σχολείων από απόσταση. Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι η μελέτη επιλεγμένων σχετικών ερευνών που διενεργήθηκαν στον ελλαδικό χώρο την περίοδο 2020 – 2022 και η ανάδειξη των ευρημάτων τους, όσον αφορά τις πρακτικές των ατομικών και συλλογικών φορέων δράσης και τις αντίστοιχες εκπαιδευτικές πολιτικές. Συγκεκριμένα, αξιοποιώντας το θεωρητικό πλαίσιο του P. Bourdieu, εστιάσαμε στις επιδράσεις που είχε η τηλεεκπαίδευση στο σχολικό πεδίο καθώς επίσης και στην επιδραστικότητα των πολιτικών που ασκήθηκαν τη συγκεκριμένη περίοδο. Τα αποτελέσματα των ερευνών που μελετήσαμε καταδεικνύουν ότι οι προϋπάρχουσες στο σχολικό πεδίο ανισότητες εντάθηκαν, ενώ νέες μορφές ανισοτήτων που σχετίζονται με το ψηφιακό χάσμα ενισχύθηκαν μεταξύ των διδασκομένων, των διδασκόντων και των σχολείων. Επιπλέον, διαπιστώθηκε ότι οι κεντρικά σχεδιασμένες πολιτικές αποδείχτηκαν δυσλειτουργικές ή ατελέσφορες, ενώ πρωτοβουλίες και δράσεις που αναπτύχθηκαν σε επίπεδο σχολικής μονάδας ή περιφερειακών υποστηρικτικών δομών αποδείχτηκαν ιδιαίτερα χρήσιμες και συνέβαλαν, ως ένα βαθμό, στην αντιμετώπιση της κρίσης.

- 16:30-16:45 **Σελεχοπούλου Βασιλική-Ελένη**, Υποψ. Διδ. / University of Nottingham
Η διαμόρφωση του επαγγελματικού εαυτού των νέων δασκάλων κατά την περίοδο της πανδημίας στην Ελλάδα και στην Αγγλία: Ευρήματα μίας συγκριτικής έρευνας

Περίληψη

Από τον Μάρτιο 2020 που ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας χαρακτήρισε τον ιό COVID-19 ως πανδημία, η σχολική πραγματικότητα άλλαξε ριζικά με την εισαγωγή μέτρων προστασίας, όπως το κλείσιμο των σχολείων και η εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Εξετάζοντας τις περιπτώσεις της Ελλάδας και της Αγγλίας, σκοπός αυτής της συγκριτικής έρευνας είναι η αναζήτηση του τρόπου που οι πρακτικές ελέγχου και διακυβέρνησης που εφαρμόστηκαν σε εθνικό και σχολικό επίπεδο στην Ελλάδα και στην Αγγλία κατά τη διάρκεια της πανδημίας επηρέασαν τον επαγγελματικό εαυτό των νέων δασκάλων. Τα δεδομένα της μελέτης συλλέχθηκαν μέσω εις βάθος συνεντεύξεων με 32 εκπαιδευτικούς δημοτικής εκπαίδευσης με έως 4 χρόνια προϋπηρεσίας, πλαισιώθηκαν με τη θεωρία του υποκειμένου του M. Foucault και επεξεργάστηκαν με τη μέθοδο της κριτικής ανάλυσης του λόγου. Τα ευρήματα της έρευνας δείχνουν πώς η θέση των νέων εκπαιδευτικών στο σχολικό μηχανισμό μεταβλήθηκε, μέσω της επαναδιαπραγμάτευσης των ορίων δράσης τους στον φυσικό και ψηφιακό χώρο του σχολείου. Ακόμη, το νέο πλαίσιο εργασίας συνοδεύτηκε από διαφοροποιήσεις στον τρόπο που οι νέοι δάσκαλοι σχετίζονται με τον εαυτό τους και τους άλλους δρώντες, διαμορφώνοντας νέες μορφές ύπαρξης και συσχέτισης.

- 16:45-17:30 **Συζήτηση**

16:00-17:30 **Συνεδρία 2.3****Αίθουσα T16**

- Προεδρείο: **Δουργκούνας Γεώργιος**, Ακαδ. Υπότροφος / Παν. Πατρών
Δέγλερης Εμμανουήλ

- 16:00-16:15 **Αθανασιάδη Κλεονίκη**, Msc, Med / ΕΚΠΑ
Η μεταβολή των επενδύσεων (Δημοσίων και Ιδιωτικών) στη χώρα σε σχέση με τις επενδύσεις στην εκπαίδευση

Περίληψη

Η παρούσα εισήγηση έχει ως στόχο να διερευνήσει την αιτιώδη σχέση μεταξύ των βασικών ερευνητικών μεταβολών που εν προκειμένω είναι οι δημόσιες και ιδιωτικές επενδύσεις στην Ελλάδα κατά τη χρονική περίοδο 2010-2022. Η επενδυτική ανάκαμψη της χώρας με το

«Η εκπαίδευση σε κατάσταση εκτάκτου ανάγκης: κοινωνιολογικές αναγνώσεις»

ξέσπασμα της οικονομικής κρίσης συσχετίζεται άμεσα με το επίπεδο των επενδύσεων καθώς και με το επενδυτικό κενό που ανέρχεται σε 10-12% ετησίως του ΑΕΠ. Το επενδυτικό έλλειμμα ήδη από το 2009 έχει απομακρυνθεί σημαντικά από τον Ευρωπαϊκό Μέσο Όρο με το ποσοστό του ΑΕΠ που σχετίζεται με την εκπαίδευση να παραμένει το μικρότερο στον κόσμο, 13% συγκεκριμένα. Κατάδειξη ανάγκης μαζικής κατάρτισης του πληθυσμού και εκπαίδευση σε νέες τεχνολογίες.

16:15:16:30

Δέγλερης Εμμανουήλ

Απαραίτητοι και περιττοί: παιδαγωγικές και εργασιακές εμπειρίες εκπαιδευτικών της ιδιωτικής παράλληλης στήριξης κατά τη διάρκεια της πανδημίας

Περίληψη

Σκοπός της παρούσας ανακοίνωσης είναι να διερευνήσει τις διαστάσεις της –παιδαγωγικής και εργασιακής– εμπειρίας εκπαιδευτικών της ιδιωτικής παράλληλης στήριξης στη διάρκεια της πανδημίας. Με βάση δεδομένα που προέκυψαν από ημιδομημένες συνεντεύξεις με εκπαιδευτικούς της ιδιωτικής παράλληλης στήριξης αλλά και από τα αναστοχαστικά ημερολόγια του ερευνητή – εκπαιδευτικού και αφορούν τα σχολικά έτη 2019/20 και 2020/21, επιχειρείται η ανασυγκρότηση της εμπειρίας και των συγκεκριμένων όρων του πλαισίου μέσα στο οποίο εκτυλίχθηκε η σχετική εργασιακή/παιδαγωγική πρακτική. Η ανάλυση των ευρημάτων πραγματοποιήθηκε με τη μέθοδο θεματικής ανάλυσης περιεχομένου υπό το πρίσμα του κοινωνικού μοντέλου της αναπηρίας, της κριτικής παιδαγωγικής και της ενταξιακής εκπαίδευσης. Ειδικότερα, χαρτογραφείται αρχικά το πλαίσιο δράσης των εκπαιδευτικών όπως ορίζεται στην τομή τριών ειδών σχέσεων: με τον/την υποστηριζόμενο/η μαθητή/τρια, τους γονείς και το σχολείο. Η ανάλυση αναδεικνύει ένα πλαίσιο σχέσεων που ορίζεται αντίστοιχα από τη μη ισότιμη σχέση με τους/τις συναδέλφους/ισσες, την υπαγωγή των εκπαιδευτικών σε μισθωτή σχέση με τους γονείς-εργοδότες και τους αποκλεισμούς που βιώνουν οι ανάπηροι μαθητές/τριες. Στη συνέχεια το έτσι δομημένο πλέγμα σχέσεων εξετάζεται από την άποψη του αντίκτυπου της πανδημίας επισημαίνοντας τις συγκεκριμένες σχεσιακές δυναμικές που ανεστάλησαν, επιταχύνθηκαν ή/και αναστράφηκαν. Η πορεία των δυναμικών αυτών αναδεικνύει τις αντιφάσεις της συνολικής εμπειρίας των εκπαιδευτικών – στο μεταίχμιο μεταξύ νόμιμης και μαύρης εργασίας, τυπικής και άτυπης εκπαίδευσης, συμπερίληψης και αποκλεισμού από προνοιακές παροχές και περιοριστικά μέτρα αντιμετώπισης της πανδημίας – αλλά και των ποικίλων στρατηγικών που επιστράτευσαν για τις διαχειριστούν.

16:30-16:45

Αραπίδου Κωνσταντίνη, Εκπαιδευτικός / Παν. Πατρών**Δουργκούνας Γεώργιος, Ακαδ. Υπότροφος / Παν. Πατρών**

Δια βίου μάθηση και επιτελεσματικότητα. Μια πορεία προς την υποκειμενοποίηση των εκπαιδευτικών

Περίληψη

Η εισαγωγή της έννοιας της ποιότητας στον χώρο της εκπαίδευσης μέσω των πρακτικών λογοδοσίας και αξιολόγησης είχε ως αποτέλεσμα την αναδιοργάνωση της σχολικής πραγματικότητας και την αυτορρύθμιση των εκπαιδευτικών, για να ανταποκριθούν στην απαίτηση αυτή. Η έννοια που περιγράφει αυτήν τη μορφή κυβερνητικότητας των εκπαιδευτικών σε σχέση με την εμπορευματοποίηση της εκπαίδευσης είναι αυτή της επιτελεσματικότητας. Σκοπός της παρούσας έρευνας υπήρξε η διερεύνηση του τρόπου με τον οποίο επιδρά η επιτελεστική κουλτούρα στην υποκειμενοποίηση των εκπαιδευτικών. Μέσα από συνεντεύξεις με εκπαιδευτικούς Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης διερευνήθηκε ο βαθμός επηρεασμού τους από τις νεοφιλελεύθερες εκπαιδευτικές πολιτικές και ο τρόπος ρύθμισης και αυτορρύθμισης της επαγγελματικής και διδακτικής τους συμπεριφοράς βάσει των σύγχρονων απαιτήσεων. Από τα αποτελέσματα της έρευνας φάνηκε ότι οι εκπαιδευτικοί δεν έχουν παραμείνει ανεπηρέαστοι. Αντιλαμβάνονται την ολοένα και μεγαλύτερη απαίτηση για αποδοτικότητα και διαμορφώνουν τόσο την προσωπική τους ταυτότητα ως επιχειρηματιών που επενδύουν στο ανθρώπινο κεφάλαιό τους ώστε να παραμείνουν απασχολήσιμοι εντός της εκπαίδευσης, αλλά παράλληλα με σταδιακό τρόπο αναδιαμορφώνουν την εκπαιδευτική μεθοδολογία τους προκειμένου να επιτύχουν τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα. Αν και η πλειονότητα των δασκάλων υπακούει στα κελεύσματα του νεοφιλελευθερισμού, υπάρχει και μία μερίδα εκπαιδευτικών που αντιμετωπίζουν κριτικά αυτήν την κατάσταση και προσπαθούν να διατηρήσουν τον παιδαγωγικό τους ρόλο.

16:45-17:30

Συζήτηση

«Η εκπαίδευση σε κατάσταση εκτάκτου ανάγκης: κοινωνιολογικές αναγνώσεις»

16:00-17:30	Συνεδρία 2.4
	Αίθουσα T17
Προεδρείο:	Φτερνιάτη Άννα , Καθ. / Παν. Πατρών Λαζανάς Παναγιώτης , Δρ. / ΥΠΑΙΘ
16:00-16:15	Φτερνιάτη Άννα , Καθ. / Παν. Πατρών Θεοδωρακοπούλου Σταυρούλα , Μεταπτυχιακή Ερευνήτρια / Παν. Πατρών <i>Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτελέσματα παρέμβασης, μέσω διδακτικού σεναρίου στο μάθημα της Γλώσσας, με στόχο την ανάπτυξη αφηγηματικών δεξιοτήτων σε μαθητές διαπολιτισμικών σχολείων: Οι μαθητές Ρομά</i>
	<u>Περίληψη</u> Η νέα κοινωνικοπολιτισμική πραγματικότητα που έχει διαμορφωθεί τις τελευταίες δεκαετίες λόγω της συνεχούς τεχνολογικής εξέλιξης και της αύξησης της πολιτισμικής και γλωσσικής ποικιλομορφίας έχει δημιουργήσει την ανάγκη για εύρεση και εφαρμογή νέων διδακτικών στρατηγικών στον τομέα της εκπαίδευσης. Συνεπώς, στην παρούσα μελέτη μέσω της εφαρμογής ενός διδακτικού σεναρίου βασισμένου στις σύγχρονες θεωρίες των πολυγραμματισμών και της πολυτροπικότητας σε μαθητές Ε΄ Δημοτικού, διερευνώνται αν υπήρχαν και σε ποιο βαθμό στατιστικώς σημαντικές διαφορές στην ανάπτυξη των αφηγηματικών τους δεξιοτήτων πριν και μετά τη διδακτική παρέμβαση. Πριν την εφαρμογή του διδακτικού σεναρίου προηγήθηκε γραπτή δοκιμασία (pre-test) στους μαθητές που δέχτηκαν τη διδακτική παρέμβαση (πειραματική ομάδα), ενώ ύστερα από την εφαρμογή του διδακτικού σεναρίου στην πειραματική ομάδα πραγματοποιήθηκε ισάξια γραπτή δοκιμασία (post-test) στους ίδιους μαθητές. Οι αφηγηματικές δεξιότητες που ανέπτυξαν οι μαθητές στις δύο δοκιμασίες αξιολογήθηκαν βάση του τεστ της IEA, της Διεθνούς Εταιρείας Εκπαιδευτικής Αξιολόγησης, και στη συνέχεια μέσω της περιγραφικής και της συσχετιστικής στατιστικής. Τα αποτελέσματα της έρευνας έθεσαν σημαντικούς προβληματισμούς για περαιτέρω μελλοντικές έρευνες σχετικά με το πώς τα διδακτικά σενάρια μπορούν να ενσωματωθούν στο νέο σχολείο και να αποτελέσουν ένα ισχυρό εργαλείο για τους εκπαιδευτικούς.
16:15-16:30	Λαζανάς Παναγιώτης , Δρ. / ΥΠΑΙΘ <i>Έκδοση σχολικού περιοδικού ποικίλης ύλης ή πώς είναι εφικτή η συμμετοχική (κι ευχάριστη, συνάμα) γνώση</i>
	<u>Περίληψη</u> Στη σύγχρονη εκπαιδευτική πραγματικότητα, όπως αυτή διακαονορίζεται από τις επίσημες διατάξεις και την τρέχουσα νομοθεσία, διαπιστώνονται παραδοξότητες και αντιφάσεις που είτε αφορούν την πολλαπλή ασυμφωνία του σχολικού περιβάλλοντος με την εκτός του κοινωνικοοικονομική ροή, είτε σχετίζονται με την αδυναμία (ή αστοχία ή, ίσως, απροθυμία;) του μετασχηματισμού του μαθητή σε κριτικά σκεπτόμενο πρόσωπο και σε συμπαραγωγό γνώσης. Αντίβαρο κάποτε στην ισοπεδωτικά προκαθορισμένη διδασκαλία και στο πληκτικό σχολικό πλαίσιο αποτελούν Προγράμματα ή στοχευμένες άλλες δράσεις (με ή χωρίς επίσημο όνομα), στο πλαίσιο των οποίων οι συμμετέχοντες μαθητές επαναδιαπραγματεύονται τη θέση τους εντός του σχολικού πλαισίου, στοχάζονται και συμπρωταγωνιστούν με ενεργητικό ρόλο στα παραγόμενα. Με αυτή ακριβώς την προτεραιότητα σχεδιάστηκε και υλοποιήθηκε και το εφετινό Πρόγραμμα του Γυμνασίου μας –βασισμένο, ωστόσο, σε διαπιστώσεις και βελτιώσεις προηγούμενων προσπαθειών, αλλά και με την πρόβλεψη μιας πιθανής σχολικής αποστασιοποίησης λόγω της πανδημίας- για την έκδοση ενός -ψηφιακού και έντυπου- περιοδικού ποικίλης ύλης, με βάση το πρότυπο οργάνωσης των επιχειρηματικών μονάδων Τύπου. Πέραν των παιδαγωγικών στόχων (γραμματισμός/ψηφιακός γραμματισμός, επίτευξη του κατάλληλου ύφους, διάκριση κειμενικών ειδών, αξιοποίηση της ανομοιογένειας, συμπαραγωγή κ.ά.) το εγχείρημα αυτό οργάνωθηκε με σαφή κριτήρια επιλογής και οργάνωσης των συμμετεχόντων, με προβλεπόμενη (αλλά και αναδιαμορφούμενη) διάρκεια εργασιών, δια ζώσης ή εξ αποστάσεως παραγωγή, με προβλεπόμενη συνεργασία και απόκτηση δια ζώσης εργασιακής εμπειρίας και τελικό αναστοχασμό. Με τη φιλοσοφία, εντέλει, μιας παιδαγωγικά έντιμης (και πρόθυμης) συμμετοχής και της υιοθέτησης της προσωπικής γνώμης κι ευθύνης.
16:30-16:45	Φτερνιάτη Άννα , Αν. Καθ. / Παν. Πατρών Κρητικού Δέσποινα- Αναστασία , Μα / Παν. Πατρών <i>Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτελέσματα παρέμβασης, μέσω διδακτικού σεναρίου στο μάθημα της Γλώσσας, με στόχο την ανάπτυξη των περιγραφικών δεξιοτήτων των μαθητών</i>

«Η εκπαίδευση σε κατάσταση εκτάκτου ανάγκης: κοινωνιολογικές αναγνώσεις»Περίληψη

Η νέα κοινωνικοπολιτισμική πραγματικότητα που έχει διαμορφωθεί τις τελευταίες δεκαετίες λόγω της συνεχούς τεχνολογικής εξέλιξης και της αύξησης της πολιτισμικής και γλωσσικής ποικιλομορφίας έχει δημιουργήσει την ανάγκη για εύρεση και εφαρμογή νέων διδακτικών στρατηγικών στον τομέα της εκπαίδευσης. Για τον λόγο αυτό, η παρούσα εισήγηση αφορά την εφαρμογή ενός διδακτικού σεναρίου, βασισμένου στις σύγχρονες θεωρίες των πολυγραμματισμών και της πολυτροπικότητας σε μαθητές Β' Δημοτικού, προκειμένου να εξεταστεί αν υπήρχαν και σε ποιο βαθμό στατιστικώς σημαντικές διαφορές στην ανάπτυξη των περιγραφικών τους δεξιοτήτων πριν και μετά τη διδακτική παρέμβαση. Ο έλεγχος αυτός πραγματοποιήθηκε με τη βοήθεια γραπτών δοκιμασιών (pre-test, post-test) στους μαθητές της πειραματικής ομάδας και της ομάδας ελέγχου, οι οποίες αξιολογήθηκαν βάση του τεστ της ΙΕΑ, της Διεθνούς Εταιρείας Εκπαιδευτικής Αξιολόγησης. Στη συνέχεια, μέσω της περιγραφικής και της συσχετιστικής στατιστικής βρέθηκε ότι οι περιγραφικές δεξιότητες των μαθητών που δέχτηκαν τη διδακτική παρέμβαση αναπτύχθηκαν στατιστικώς σημαντικά. Συνοψίζοντας, φαίνεται ότι γεννιούνται σοβαροί προβληματισμοί σχετικά με το πώς ανάλογα διδακτικά σενάρια μπορούν να ενσωματωθούν στο νέο σχολείο και να αποτελέσουν ένα ισχυρό εργαλείο για τους εκπαιδευτικούς, με απώτερο σκοπό να βοηθήσουμε τους μαθητές στο δύσκολο αυτό σημείο του γλωσσικού μαθήματος, την παραγωγή γραπτού λόγου.

16:45-17:00

Βελεγράκη Άννα, Δρ. / Παν. Ιωαννίνων

Οι Πολιτικές Κατάκτησης της Κοινωνικής Αυτογνωσίας δια μέσου της Διδακτικής της Προφορικής Ιστορίας

Περίληψη

Η ενασχόληση των μαθητών, ιδιαίτερα στην εφηβική τους ηλικία, με την τοπική και προφορική ιστορία, καθώς και με την έρευνα και τη μελέτη των πηγών αυτής, θα μπορούσε να προσδώσει μια τεράστια δυναμική στην ανάπτυξη της ιστορικής σκέψης και της ιστορικής συνείδησης των νέων. Ακόμα όμως περισσότερο, θα άνοιγε τους ορίζοντές τους για την επίτευξη της αυτογνωσίας τους, ώστε να κατανοήσουν από πού προέρχονται, πώς δημιουργήθηκαν και διαμορφώθηκαν οι σημερινές κοινωνικές συνθήκες διαβίωσής τους και του τι τελικά είναι ικανός ο άνθρωπος να πράξει και υπό ποιες συνθήκες. Και βέβαια όχι οποιοσδήποτε άνθρωπος, αλλά ιδιαιτέρως οι πρόγονοί τους, οι παππούδες ή οι προπαππούδες από τους οποίους κατάγονται. Οι νέοι, μέσα από τη διαδικασία της διδακτικής της προφορικής ιστορίας, οδηγούνται επομένως στην κατάκτηση της γνώσης των κοινωνικών και ιστορικών συνθηκών που διαμόρφωσαν το σύγχρονο περιβάλλον στο οποίο ζουν δραστηριοποιούνται και καλούνται να χαράξουν τη δική τους δυναμική πορεία.

Σήμερα όμως, η έλλειψη κατεύθυνσης και οδηγιών για την εξέταση και επισκόπηση ορισμένων πτυχών της προφορικής και τοπικής ιστορίας είναι φανερή. Σαφώς, η τοπική ιστορία για να διδαχθεί απαιτείται να αφιερωθεί ο απαραίτητος σχολικός χρόνος. Καινοτόμες μέθοδοι διδασκαλίας που περιλαμβάνουν τη διαθεματικότητα των διδασκομένων αντικειμένων, ίσως και η εκμετάλλευση της διεύρυνσης του σχολικού χρόνου, με τη συμμετοχή των μαθητών ενεργά στη διεξαγωγή μιας ιστορικής έρευνας με τοπικό χαρακτήρα, μπορεί να αποτελέσουν την οδηγό γραμμή για μια καινοτόμο διδασκαλία με σκοπό την κατάκτηση της κοινωνικής αυτογνωσίας των μαθητών.

17:00-17:30

Συζήτηση

19:00 Επιτιμοποίηση και Ομιλία Καθηγητή Νίκου Μουζέλη
Αίθουσα Τελετών Πανεπιστημίου Πατρών – Κτήριο Πρυτανείας

Σάββατο 22 Οκτωβρίου 2022

9:00-10:30	ΣΥΜΠΟΣΙΟ 1
Συντονισμός:	Αίθουσα ΜΑΡΙΑΣ ΜΙΡΑΖΙΕΖΗ
Θέμα:	Θεόδωρος Θάνος, Καθηγητής Π.Τ.Ν. Πανεπιστημίου Ιωαννίνων
Συμμετέχουν:	Η εκπαίδευση κατά τη διάρκεια του πρώτου lockdown Θεόδωρος Θάνος, Καθηγητής Π.Τ.Ν. Πανεπιστημίου Ιωαννίνων & Ερευνητικές Ομάδες
	Η εκπαίδευση κατά τη διάρκεια του πρώτου lockdown Συντονισμός: Θεόδωρος Θάνος Καθηγητής Π.Τ.Ν. Πανεπιστημίου Ιωαννίνων
	Η ραγδαία εξάπλωση του ιού SARS-coV-2 και η αδυναμία αντιμετώπισής του, οδήγησε όλες τις κυβερνήσεις να προβούν στον περιορισμό των μετακινήσεων. Στο πλαίσιο αυτό, όπου ήταν εφικτό, αποφασίστηκε η εξ αποστάσεως υλοποίηση των δραστηριοτήτων, μεταξύ των οποίων και της εκπαιδευτικής δραστηριότητας. Μια νέα μορφή εκπαίδευσης, η τηλεεκπαίδευση, έπρεπε να οργανωθεί και να εφαρμοστεί άμεσα, ώστε να μη χαθεί διδακτικός χρόνος αφενός και αφετέρου να απασχοληθούν οι μαθητές. Η εφαρμογή της τηλεεκπαίδευσης απαιτούσε οι μαθητές να είναι εξοπλισμένοι με τον απαραίτητο τεχνολογικό εξοπλισμό αλλά και τις κατάλληλες γνώσεις και δεξιότητες για τη χρήση τους. Κατά την περίοδο της εφαρμογής της τηλεεκπαίδευσης, εντάθηκαν οι κοινωνικές ανισότητες και αναδείχθηκαν νέες μορφές ανισοτήτων που αφορούν στο ψηφιακό χάσμα. Σκοπός του συμποσίου είναι να εξετάσει την εφαρμογή της τηλεεκπαίδευσης και την επίδρασή της στις κοινωνικές ανισότητες κατά την περίοδο του πρώτου lockdown. Στο πλαίσιο αυτό παρουσιάζεται η εκπαιδευτική πολιτική που ακολουθήθηκε για την εφαρμογή της τηλεεκπαίδευσης και εξετάζονται οι απόψεις εκπαιδευτικών και γονέων πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και φοιτητών και φοιτητών. <i>1. Η στάση της πολιτείας την περίοδο του κορονοϊού. Δυσκολίες, συνέπειες και βελτιωτικές κινήσεις στο εκπαιδευτικό έργο</i> Απόστολος Καραούλας, ΕΔΙΠ Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, 45110 Ιωάννινα Θεόδωρος Θάνος, Καθηγητής Π.Τ.Ν. Πανεπιστημίου Ιωαννίνων Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, 45110 Ιωάννινα Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι να παρουσιάσει την εκπαιδευτική πολιτική που εφαρμόστηκε στην Ελλάδα κατά την περίοδο της πανδημίας. Η ελληνική πολιτεία, προκειμένου να ανταποκριθεί στην υποχρέωσή της να διασφαλίσει την παροχή εκπαίδευσης κατά την περίοδο του πρώτου lockdown και γενικότερα της πανδημίας, προχώρησε στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση, μεταφέροντας την εκπαίδευση στο σπίτι. Στη σύγχρονη εκπαίδευση το υπουργείο διέθεσε ειδικά διαμορφωμένη ψηφιακή πλατφόρμα για την πραγματοποίηση των μαθημάτων. Στην ασύγχρονη εκπαίδευση μαθητές και εκπαιδευτικοί μπορούσαν να επιλέξουν μεταξύ των υφιστάμενων ψηφιακών δομών, όπως τα διαδραστικά σχολικά βιβλία, το «φωτόδεντρο», την Πλατφόρμα «Αίσωπος» κ.λπ., αλλά και να δημιουργήσουν ψηφιακές τάξεις για την ανταλλαγή εκπαιδευτικού υλικού καθώς και ασκήσεων ή οδηγιών σχετικά με τη διδασκαλία. Η πολιτεία σε συνεργασία με τα μέλη του Συνδέσμου Επιχειρήσεων Πληροφορικής και Επικοινωνιών Ελλάδας (ΣΕΠΕ) προσέφεραν δωρεάν τις υπηρεσίες τους για τις ψηφιακές πλατφόρμες που χρησιμοποιεί το Υπουργείο Παιδείας. Έπειτα, ακολούθησαν σταδιακά υβριδικές μορφές εκπαίδευσης με φυσική παρουσία και παράλληλη τηλεεκπαίδευση μέχρι την τελική μορφή επαναφοράς της λεγόμενης κανονικότητας, δηλαδή εκπαίδευση μόνο διά ζώσης με φυσική παρουσία. Με την εξ αποστάσεως εκπαίδευση η ελληνική πολιτεία προσπάθησε να καλύψει βραχυπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα μαθησιακά κενά που οφείλονται στην πανδημία. Ωστόσο, τόσο στην Ελλάδα όσο και στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες εμφανίστηκαν διάφορα προβλήματα που σχετίζονται με την ψηφιακή ή εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Αυτά αφορούσαν κυρίως την έλλειψη εξοπλισμού και την έλλειψη εμπειρίας ή γνώσης των εκπαιδευτικών στην ψηφιακή ή εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Γενικά, παρατηρήθηκαν σημαντικά ελλείμματα στις ψηφιακά υποστηριζόμενες έννοιες της διδασκαλίας.

«Η εκπαίδευση σε κατάσταση εκτάκτου ανάγκης: κοινωνιολογικές αναγνώσεις»*2. Οι απόψεις γονέων μαθητών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης για την εφαρμογή της τηλεεκπαίδευσης κατά τη διάρκεια του πρώτου lockdown*

Θεόδωρος Θάνος, Καθηγητής Π.Τ.Ν. Πανεπιστημίου Ιωαννίνων
Δημήτριος Δημητρίου, Υποψ. Διδάκτορας Π.Τ.Ν. Πανεπιστημίου Ιωαννίνων
Άννα Δούβαλη, Υποψ. Διδακτόρισα Π.Τ.Ν. Πανεπιστημίου Ιωαννίνων
Απόστολος Κατσικάς, Υποψ. Διδάκτορας Π.Τ.Ν. Πανεπιστημίου Ιωαννίνων
Χαρίλαος Ζάραγκας, Αναπλ. Καθηγητής Π.Τ.Ν. Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

Στην παρούσα μελέτη, η οποία είναι μέρος μιας ευρύτερης μελέτης, εξετάζονται οι απόψεις γονέων μαθητών που φοιτούν στο δημοτικό σχολείο αναφορικά με την εφαρμογή της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης κατά τη διάρκεια του κλεισίματος των σχολείων. Δείγμα της έρευνας αποτέλεσαν 1.014 γονείς μαθητών δημοτικού σχολείου. Ως μέσο συλλογής των στοιχείων χρησιμοποιήθηκε το ερωτηματολόγιο, το οποίο περιλάμβανε ανοιχτού και κλειστού τύπου ερωτήσεις. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας, το ένα τρίτο των γονέων (33,2%) θεωρεί ότι η εφαρμογή της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης ήταν έγκαιρη. Οι δυσκολίες που συνάντησαν κατά την εφαρμογή της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης αφορούσαν στην αργή σύνδεση (42,2%) και στην απροθυμία των παιδιών να συμμετέχουν (25,8%). Όσον αφορά στα παιδιά, οι γονείς ανέφεραν ότι τους έλλειπαν οι φίλοι τους (76,3%), οι εξωσχολικές δραστηριότητες (63,8%), το σχολείο και οι δάσκαλοί τους (57,4%). Οι γονείς θεωρούν ότι η εξ αποστάσεως εκπαίδευση ήταν χρήσιμη στη συγκυρία που εφαρμόστηκε (64,5%), αλλά από αυτούς μόνο το 36,2% ανέφερε ότι ήταν «αρκετά» ή «πολύ» ικανοποιημένο από την εφαρμογή της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. Σύμφωνα με τις απόψεις των γονέων του δείγματος, το σχολείο δεν μπόρεσε να ανταποκριθεί σε μια από τις βασικές του λειτουργίες, που αφορούν στην κοινωνικοποίηση των μαθητών και στην απόκτηση γνώσεων.

3. Οι απόψεις εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης για την εφαρμογή της τηλεεκπαίδευσης κατά τη διάρκεια του πρώτου lockdown

Θεόδωρος Θάνος, Καθηγητής Π.Τ.Ν. Πανεπιστημίου Ιωαννίνων
Δημήτριος Δημητρίου, Υποψ. Διδάκτορας Π.Τ.Ν. Πανεπιστημίου Ιωαννίνων
Άννα Δούβαλη, Υποψ. Διδακτόρισα Π.Τ.Ν. Πανεπιστημίου Ιωαννίνων
Απόστολος Κατσικάς, Υποψ. Διδάκτορας Π.Τ.Ν. Πανεπιστημίου Ιωαννίνων
Χαρίλαος Ζάραγκας, Αναπλ. Καθηγητής Π.Τ.Ν. Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

Σκοπός της παρούσας μελέτης είναι η διερεύνηση των απόψεων των εκπαιδευτικών Δημοτικών Σχολείων, αναφορικά με την εφαρμογή της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης κατά τη διάρκεια του κλεισίματος των σχολείων στο πρώτο lockdown στην Ελλάδα (Μάρτιος-Μάιος 2020). Για τη συλλογή των δεδομένων εφαρμόστηκε ερευνητικό σχέδιο μεικτών μεθόδων. Το ερευνητικό εργαλείο που χρησιμοποιήθηκε στην ποσοτική έρευνα ήταν το ερωτηματολόγιο ατομικής συμπλήρωσης, το οποίο διανεμήθηκε ηλεκτρονικά σε όλα τα Δημοτικά Σχολεία της Ελλάδας και περιλάμβανε ερωτήσεις ανοιχτού και κλειστού τύπου. Από την άλλη, η συλλογή των ποιοτικών δεδομένων έγινε με τη χρήση ημιδομημένων συνεντεύξεων και περιλάμβανε ανοιχτές ερωτήσεις. Δείγμα της ποσοτικής έρευνας αποτέλεσαν 1.592 εκπαιδευτικοί Δημοτικών Σχολείων και της ποιοτικής 10 εκπαιδευτικοί. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας, ένας στους τρεις εκπαιδευτικούς (32,9%) ανέφερε πως ενημερώθηκε έγκαιρα για την εφαρμογή της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. Ορισμένες από τις δυσκολίες που αντιμετώπισαν οι εκπαιδευτικοί αφορούσαν στον χειρισμό της πλατφόρμας (52,3%) και στο γεγονός πως δεν ήταν εξοικειωμένοι με αυτό το είδος διδασκαλίας (41,6%). Επιπλέον, οι εκπαιδευτικοί προέβησαν στη δημιουργία νέου εκπαιδευτικού υλικού (74,5%) με αποτέλεσμα την αύξηση του φόρτου εργασίας (77,1%). Το 72,3% των εκπαιδευτικών πιστεύει πως η εξ αποστάσεως εκπαίδευση συμβάλλει στην αναπαραγωγή των κοινωνικών ανισοτήτων στην εκπαίδευση, ενώ εννιά στους/στις δέκα (87,6%) θεωρούν πως με αυτό το είδος διδασκαλίας δημιουργήθηκαν νέες μορφές ανισοτήτων. Αναφορικά με την αποτελεσματικότητα της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης κατά τη διάρκεια της καραντίνας, το 29% των εκπαιδευτικών του δείγματος θεωρεί πως ήταν πολύ ή πάρα πολύ αποτελεσματική.

4. Η εκπαίδευση των φοιτητών/τριών κατά την περίοδο της πανδημίας

Αντωνία Σίμου, Φοιτήτρια Π.Τ.Ν. Πανεπιστημίου Ιωαννίνων
Θεόδωρος Θάνος, Καθηγητής Π.Τ.Ν. Πανεπιστημίου Ιωαννίνων
Χαρίλαος Ζάραγκας, Αναπλ. Καθηγητής Π.Τ.Ν. Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

«Η εκπαίδευση σε κατάσταση εκτάκτου ανάγκης: κοινωνιολογικές αναγνώσεις»

Σκοπός της έρευνας αυτής είναι να εξετάσει τις απόψεις φοιτητών/τριών για την εξ αποστάσεως εκπαίδευση και τη δια ζώσης εκπαίδευση που εφαρμόστηκε κατά την περίοδο της πανδημίας. Δείγμα της έρευνας αποτελούν 140 φοιτητές/τριες διαφόρων ΑΕΙ της χώρας. Ως μεθοδολογικό εργαλείο συλλογής των στοιχείων χρησιμοποιήθηκε το ερωτηματολόγιο. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας 1 στους/ις 3 φοιτητές/τριες του δείγματος χρειάστηκε να αγοράσουν κάτι προκειμένου να συμμετέχουν στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Για το 27,4% των φοιτητών/τριών δεν υπήρχε αλληλεπίδραση με τους καθηγητές και για το 44,6% δεν υπήρχε αλληλεπίδραση με τους/ις συμφοιτητές/τριες. Το 68,4% των φοιτητών/τριών σπάνια ή καθόλου άνοιξε την κάμερα κατά τη διάρκεια του μαθήματος και το 45,3% σπάνια ή καθόλου χρησιμοποίησε μικρόφωνο. Ως πλεονεκτήματα της τηλεεκπαίδευσης αναφέρουν την εξοικονόμηση χρόνου και χρημάτων και ως μειονεκτήματα την έλλειψη αλληλεπίδρασης, τις πολλές ώρες μπροστά στην οθόνη και την κακή σύνδεση του ίντερνετ.

5. Η τηλεεκπαίδευση μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες κατά τη διάρκεια της πανδημίας: Απόψεις εκπαιδευτικών ειδικής αγωγής πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης

Παρασκευή Μπουκουβάλα, ΕΔΙΠ Π.Τ.Ν. Πανεπιστημίου Ιωαννίνων
Θεόδωρος Θάνος, Αναπλ. Καθηγητής Π.Τ.Ν. Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

Σκοπός της παρούσας μελέτης είναι να εξετάσει τις απόψεις εκπαιδευτικών ειδικής αγωγής πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης αναφορικά με την εφαρμογή της τηλεεκπαίδευσης στα σχολεία κατά την περίοδο της πανδημίας. Μελετώνται οι απόψεις τους για τις συνθήκες που διαμορφώθηκαν, τα προβλήματα και οι δυσκολίες που παρουσιάστηκαν και οι πρακτικές που ακολούθησαν για την αντιμετώπισή τους. Δείγμα της έρευνας αποτέλεσαν 15 εκπαιδευτικοί ειδικής αγωγής πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης σχολείων της Περιφέρειας Ηπείρου. Ως μεθοδολογικό εργαλείο συλλογής των στοιχείων χρησιμοποιήθηκε η ημιδομημένη συνέντευξη. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας οι εκπαιδευτικοί του δείγματος αναφέρουν ότι με την τηλεεκπαίδευση διατηρήθηκε η καθημερινή επαφή των μαθητών με ειδικές ανάγκες με τη μαθησιακή διαδικασία, αλλά δεν υπήρχε η αλληλεπίδραση που υπήρχε στη δια ζώσης εκπαίδευση και η ανταπόκριση των μαθητών δεν ήταν ικανοποιητική. Τα προβλήματα που αντιμετώπισαν οι μαθητές τους αφορούσαν τεχνικά ζητήματα και θέματα εξοπλισμού, αλλά και την απουσία κατάλληλου εκπαιδευτικού υλικού.

9:00-10:30

Συνεδρία 1.1**Αίθουσα T21**

Προεδρείο:

Βρυωνίδης Μάριος, Καθ. / Ευρ. Παν. Κύπρου
Σακελλαρίου Μαρία, Καθ. Παν. Ιωαννίνων

9:00-9:15

Χάλαρη Μαρία, Μεταδιδ. Ερευν. / Ευρ. Παν. Κύπρου**Βρυωνίδης Μάριος**, Καθ. / Ευρ. Παν. Κύπρου

Οι αναγνωστικές συνήθειες των εφήβων στην Ελλάδα και την Κύπρο κατά τη διάρκεια των παρατεταμένων εγκλεισμών λόγω του COVID-19: σε ποιο βαθμό εξακολουθούν να συμβάλλουν στη διαιώνιση της πολιτισμικής αναπαραγωγής;

Περίληψη

Στην παρούσα εισήγηση, θα εστιάσουμε στις αναγνωστικές συνήθειες των εφήβων κατά τη διάρκεια των παρατεταμένων εγκλεισμών (Μάρτιος 2020 - Μάιος 2021) στην Ελλάδα και την Κύπρο λόγω του COVID-19. Συγκεκριμένα, αυτή η εισήγηση βασίζεται στο ερευνητικό έργο SHINE, το οποίο προσπάθησε χρησιμοποιώντας ερωτηματολόγια, ομάδες εστίασης και ημιδομημένες συνεντεύξεις να δώσει σε αρκετούς μαθητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στην Ελλάδα και την Κύπρο την ευκαιρία να συζητήσουν τις εμπειρίες τους και να μοιραστούν τις απόψεις τους σχετικά με τον αντίκτυπο της πανδημίας στην καθημερινή τους ζωή και στην εκπαίδευση. Χρησιμοποιώντας μέρος από τα δεδομένα του έργου αυτού, στην εισήγηση αυτή διερευνούμε τον βαθμό στον οποίο η ανάγνωση βιβλίων εξακολουθεί να είναι μέρος της ζωή των εφήβων και τον βαθμό στον οποίο αυτή η δραστηριότητα σχετίζεται με το ευνοϊκό οικογενειακό και κοινωνικό-οικονομικό υπόβαθρο των εφήβων. Επιπλέον, εξετάζουμε εάν η ανάγνωση βιβλίων θα πρέπει να θεωρείται ακόμα ως μια δραστηριότητα που συμβάλλει στην πολιτισμική αναπαραγωγή στην ψηφιακή εποχή. Η παρούσα εισήγηση συμβάλλει στην εξέταση των συχνά αόρατων μηχανισμών που πηγάζουν από την οικογένεια και παράγουν κοινωνικά διαστρωματοποιημένη σχολική επίδοση που συντηρεί τις κοινωνικές ανισότητες στη σύγχρονη ελληνική και κυπριακή κοινωνία.

«Η εκπαίδευση σε κατάσταση εκτάκτου ανάγκης: κοινωνιολογικές αναγνώσεις»

9:15-9:30

Κοντονασάκη Σοφία, Υποψ. Διδ. / Παν. Κρήτης
Ελευθεράκης Θεόδωρος, Αν. Καθ. / Παν. Κρήτης
«Απόψεις των εκπαιδευτικών του Ν. Αττικής για την εφαρμογή της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης σε μαθητές/μαθήτριες προσχολικής ηλικίας»

Περίληψη

Η εξάπλωση της πανδημίας COVID-19 επέφερε ραγδαίες αλλαγές στο χώρο της εκπαίδευσης, όπου ανεστάλη αιφνίδια η δια ζώσης διδασκαλία και εφαρμόστηκε καθολικά πολύμηνη εξ αποστάσεως εκπαίδευση σε όλες τις βαθμίδες. Σκοπός της παρούσας έρευνας ήταν να διερευνηθούν οι απόψεις των εκπαιδευτικών της Προσχολικής Εκπαίδευσης του Ν. Αττικής για τα οφέλη και τα εμπόδια της εφαρμογής της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης σε μαθητές προσχολικής ηλικίας τη σχολική χρονιά 2020-2021. Για τη διερεύνηση του θέματος πραγματοποιήθηκε ποιοτική έρευνα με εννέα ημιδομημένες συνεντεύξεις, οι οποίες κατέδειξαν μια γενικευμένη αρνητική άποψη για την εφαρμογή της εξΑΕ στο Νηπιαγωγείο. Η κυριότερη δυσκολία, που συνάντησαν οι εκπαιδευτικοί κατά την εφαρμογή της ήταν η μη ετοιμότητα των σχολικών μονάδων και των οικογενειών να υποστηρίξουν τη συμμετοχή των νηπίων στα νέα περιβάλλοντα μάθησης, που επέτεινε τις προϋπάρχουσες εκπαιδευτικές ανισότητες. Ως κυριότερο όφελος της εφαρμογής της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης προκρίθηκε η καλλιέργεια ψηφιακών δεξιοτήτων μαθητών και εκπαιδευτικών. Συμπερασματικά, επιβάλλεται η μέριμνα για παροχή τεχνολογικού εξοπλισμού σε σχολεία και μαθητές και η συνεχής επιμόρφωση των εκπαιδευτικών για την επικαιροποίηση των γνώσεών τους, ώστε να προάγεται η εκπαιδευτική διαδικασία ανεξαρτήτου περιβάλλοντος μάθησης.

9:30-9:45

Γρηγοράκης Ιωάννης, Επικ. Καθ. / Παν. Κρήτης
Ελευθεράκης Θεόδωρος, Αν. Καθ. / Παν. Κρήτης
Μεταγλωσσική ανάπτυξη νηπίων σε σχέση με το κοινωνικοοικονομικό επίπεδο των γονέων

Περίληψη

Σκοπός της μελέτης ήταν να εξετάσει τον ρόλο του κοινωνικοοικονομικού επιπέδου των γονέων στην ανάπτυξη μεταγλωσσικών δεξιοτήτων παιδιών ηλικίας 5-6 ετών και ειδικότερα στην ανάπτυξη ποικίλων όψεων της φωνολογικής και μορφολογικής τους επίγνωσης. Διακόσιοι είκοσι εννέα μαθητές νηπιαγωγείου αξιολογήθηκαν ως προς τη μη λεκτική νοημοσύνη, τη λεκτική νοητική ικανότητα, τη βραχύχρονη μνήμη, τη φωνολογική επίγνωση και τη μορφολογική επίγνωση. Παράλληλα μέσω ερωτηματολογίου καταγράφηκε το επαγγελματικό και μορφωτικό επίπεδο τόσο του πατέρα όσο και της μητέρας. Τα αποτελέσματα από την ανάλυση διακύμανσης με έναν παράγοντα έδειξαν ότι το επαγγελματικό και μορφωτικό επίπεδο των γονέων διαφοροποίησε σημαντικά τις επιδόσεις των παιδιών σε όλες σχεδόν τις μετρήσεις της φωνολογικής και μορφολογικής επίγνωσης. Οι διαφορές εντοπίστηκαν κυρίως μεταξύ των ακραίων επιπέδων (υψηλό έναντι χαμηλού). Επίσης, τα αποτελέσματα των ιεραρχικών παλινδρομικών αναλύσεων έδειξαν ότι το επαγγελματικό και μορφωτικό επίπεδο των γονέων εξήγησε, ανεξάρτητα από τις μεταβλητές ελέγχου, ένα σημαντικό ποσοστό της διακύμανσης της επίδοσης κατά κύριο λόγο στις μετρήσεις που απαιτούσαν το χειρισμό της φωνολογίας και της μορφολογίας σε επιγλωσσικό επίπεδο. Τα ευρήματα αυτά αναδεικνύουν την πιθανότητα σύνδεσης του κοινωνικοοικονομικού επιπέδου των γονέων με ευκαιρίες κατανόησης των δομικών χαρακτηριστικών του προφορικού λόγου, τα οποία αποτελούν ρίζες ανάπτυξης των μεταγλωσσικών δεξιοτήτων.

9:45-10:00

Σακελλαρίου Μαρία, Καθ. Παν. Ιωαννίνων
Στράτη Παναγιώτα, Διδ. Παν. Ιωαννίνων
Μήτση Πολυξένη, Διδ. Παν. Ιωαννίνων
Αναγνωστοπούλου Ροδόκλεια, Διδ. Παν. Ιωαννίνων
Συνεργασία σχολείου και οικογένειας: Παράγοντες επιτυχίας και εμπόδια

Περίληψη

Η συνεργασία μεταξύ σχολείου και οικογένειας δημιουργεί ένα περιβάλλον που προάγει τη συναισθηματική ευημερία των μαθητών και τις ακαδημαϊκές τους δεξιότητες. Ωστόσο, η σύγχρονη έρευνα δείχνει πιθανά προβλήματα στη συνεργασία οικογενειών και σχολείων και διαφορετικές απόψεις και προσδοκίες. Σκοπός της παρούσας μελέτης είναι να διερευνήσει τις απόψεις των εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης -νηπιαγωγών και δασκάλων- και υποψήφιων εκπαιδευτικών/φοιτητών για την επικοινωνία σχολείου – οικογένειας και τα οφέλη για τους μαθητές, τους εκπαιδευτικούς και τις οικογένειες από τη συνεργασία τους. Ως βασικοί παράμετροι εξετάστηκαν το κοινωνικοοικονομικό επίπεδο της οικογένειας, η ηλικία,

«Η εκπαίδευση σε κατάσταση εκτάκτου ανάγκης: κοινωνιολογικές αναγνώσεις»

το μορφωτικό επίπεδο των γονέων και η γεωγραφική θέση του σχολείου. Η έρευνα διεξήχθη τα ακαδημαϊκά έτη 2018-2019 και 2019-2020, συμμετείχαν Ν:185 Δάσκαλοι, Ν:137 Νηπιαγωγοί από την Περιφερειακή Ενότητα Ηπείρου και Ν:168 φοιτητές από το Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Τα δεδομένα της έρευνας αναδεικνύουν τους παράγοντες που ενισχύουν και εμποδίζουν την επικοινωνία σχολείου – οικογένειας, οφέλη από τη συνεργασία τους και τρόπους με τους οποίους θα μπορούσε να βελτιωθεί η επικοινωνία τους. Επίσης, αναδεικνύεται η σύνδεση με τη σχολική επίδοση, ο ρόλος της κοινότητας και σύγχρονοι τρόποι επικοινωνίας. Από τα δεδομένα της έρευνας καταδεικνύεται η σημαντικότητα δημιουργίας βιώσιμων σχέσεων μεταξύ της ηγεσίας των σχολείων, των εκπαιδευτικών, των μαθητών και των οικογενειών, προκειμένου να προωθηθεί η ακαδημαϊκή επιτυχία και η συναισθηματική ευημερία των μαθητών.

10:00-10:30 **Συζήτηση**9:00-10:30 **Συνεδρία 1.2****Αίθουσα ΙΩΣΗΦ ΣΟΛΟΜΩΝ**

Προεδρείο: **Νικολάου Γεώργιος**, Καθ. / Παν. Πατρών
Τσακίρη Δέσποινα, Καθ. / Παν. Πελ.

9:00-9:15 **Τσακίρη Δέσποινα**, Καθ. / Παν. Πελ.
Κωνσταντινίδη Κωνσταντίνα, Υποψ. Διδ. / Παν. Πελ.
Σαμαρά Αναστασία Θεοδώρα, Μεταδιδακτορική Ερευνήτρια / Παν. Πελ.

Οι αφηγήσεις των εκπαιδευτικών για την πανδημική κρίση του Covid-19 ως εμπειρία ενός απρόβλεπτου γεγονότος στην εκπαίδευση που έπρεπε να σκεφθούν, να υπερκεράσουν τις δυσκολίες του και να ενσωματώσουν νέες δυναμικές

Περίληψη

Η πανδημία Covid-19 και η απορρέουσα παγκόσμια υγειονομική κρίση επέφεραν δραστικές αλλαγές σε όλους τους τομείς της κοινωνικής δραστηριότητας συμπεριλαμβανομένης και της εκπαίδευσης. Στην Ελλάδα, η εκπαιδευτική κοινότητα κλήθηκε να ανταποκριθεί στις ανάγκες της επείγουσας εξ αποστάσεως εκπαίδευσης μέσα από μία σειρά έκτακτων νομοθετικών ρυθμίσεων και κυβερνητικών οδηγιών. Τα νομοθετήματα και οι σχετικές υπουργικές εγκύκλιοι αρχικά καθόριζαν το πλαίσιο προσδίδοντάς του προαιρετικό χαρακτήρα, ο οποίος αντικαταστάθηκε από την υποχρεωτικότητα της παροχής σύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης εντός προκαθορισμένου προγράμματος κατά την επόμενη σχολική χρονιά. Ωστόσο, παρά τον συγκεντρωτικό χαρακτήρα λειτουργίας του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος, διατρέχοντας την οργάνωσή του από τα υψηλότερα επίπεδα ιεραρχίας μέχρι και το επίπεδο της σχολικής μονάδας, αποκαλύφθηκε μία διακύμανση στο βαθμό ελευθερίας δράσης που απολάμβανε η κάθε ιεραρχική βαθμίδα. Με άλλα λόγια, αναδείχθηκε μία διάσταση στον τρόπο με τον οποίο ερμηνεύονταν και εφαρμόζονταν οι συγκεκριμένες νομοθετικές ρυθμίσεις για την παροχή εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. Στην παρούσα εργασία αναλύονται οι αφηγήσεις τριάντα (30) εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης γύρω από την εμπειρία τους σχετικά με τη διδασκαλία στο πλαίσιο της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης και τον τρόπο με τον οποίο βίωσαν εμπόδια, μπόρεσαν να ελιχθούν λειτουργώντας με κάποιον βαθμό αυτονομίας, υποστηρίχθηκαν ή όχι από τα υπόλοιπα μέλη του εκπαιδευτικού οργανωτικού συστήματος ως ενεργά δρώντα υποκείμενα μιας ιεραρχικής δομής όπως αυτή της ελληνικής εκπαίδευσης. Σε ένα πρώτο επίπεδο, στόχος είναι να αναδειχθούν πιθανά χάσματα μεταξύ των πραγματικών αναγκών και των τρόπων δράσης των εκπαιδευτικών σε συνθήκες υγειονομικής κρίσης και των αποφάσεων που λαμβάνονταν και επιβάλλονταν από την κορυφή της ιεραρχίας. Σε ένα δεύτερο επίπεδο, επιχειρείται η ανάλυση τόσο των τυπικών γραφειοκρατικών χαρακτηριστικών που ενσωματώθηκαν στον νέο τρόπο ρύθμισης που επέβαλε η υγειονομική κρίση όσο και των στοιχείων οργάνωσης που απέκλιναν από το γραφειοκρατικό ιεραρχικό σύστημα ρύθμισης της ελληνικής εκπαίδευσης, όπως η λειτουργική αυτονομία των εκπαιδευτικών, η επικάλυψη εντολών, η άμβλυνση ορισμένων όψεων της οργανωσιακής ιεραρχίας και η αναδιαμόρφωση αρμοδιοτήτων.

9:15-9:30 **Καρακατσάνη Δέσποινα**, Καθ. / Παν. Πελ.
Πλιόγκου Βασιλική, Επ. Καθ. / Παν. Δυτ. Μακεδονίας
Τραντάς Πέτρος, Μεταδιδακτορικός Ερευνητής / Παν. Πελ.

Η εκπαίδευση για την ιδιότητα του πολίτη στην ψηφιακή μάθηση: απόψεις εκπαιδευτικών Δημοτικής Εκπαίδευσης κατά την πανδημία COVID-19

«Η εκπαίδευση σε κατάσταση εκτάκτου ανάγκης: κοινωνιολογικές αναγνώσεις»Περίληψη

Η πανδημία του COVID-19 επηρέασε τα εκπαιδευτικά συστήματα στις περισσότερες χώρες του κόσμου, περιορίζοντας τις δυνατότητες συμμετοχής των μαθητών και των μαθητριών όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης στην εκπαιδευτική διαδικασία. Η έννοια του γραμματισμού των μέσων ενημέρωσης και της πληροφορίας έχει αναπτυχθεί για να συγκεντρώσει τρεις διαφορετικές διαστάσεις αυτού: των πληροφοριών, των μέσων ενημέρωσης και του ψηφιακού γραμματισμού, προκειμένου να συνδράμει τους ανθρώπους, τις κοινότητες και τα έθνη να συμμετέχουν και να συνεισφέρουν στις παγκόσμιες κοινωνίες της γνώσης. Σκοπός της παρούσας ποσοτικής έρευνας ήταν η διερεύνηση των απόψεων των δασκάλων σχετικά με τον ρόλο της εκπαίδευσης για την ιδιότητα του πολίτη στην ψηφιακή μάθηση. Επιμέρους στόχοι ήταν: α) η διερεύνηση της σπουδαιότητας της εκπαίδευσης για την ψηφιακή ιδιότητα του πολίτη, β) η αποτύπωση του ρόλου της εκπαίδευσης για την ιδιότητα του πολίτη και τον ψηφιακό γραμματισμό στο πρόγραμμα σπουδών και γ) η διερεύνηση του βαθμού σύνδεσης της εκπαίδευσης για την ιδιότητα του πολίτη και της εκπαίδευσης στην ψηφιακή ιδιότητα του πολίτη. Οι εκπαιδευτικοί που συμμετείχαν στην έρευνα (141 στο σύνολο) από όλη τη χώρα ανέδειξαν ότι η χρήση των χώρων κοινωνικής δικτύωσης για διδασκαλία και αυτοαποτελεσματικότητα στο Διαδίκτυο επηρέασε καθοριστικά τις απόψεις τους για την ψηφιακή ιδιότητα του πολίτη και τους εξόπλισε με γνώσεις, δεξιότητες, ικανότητες και συμπεριφορές ως ψηφιακούς πολίτες στην τρέχουσα ψηφιακή εποχή. Οι πολιτικές εκπαίδευσης και κατάρτισης στην ψηφιακή μετάβαση αποτελούν το κλειδί για τη μελλοντική ευημερία όλων των πολιτών με σεβασμό στα ανθρώπινα δικαιώματα και την κοινωνική δικαιοσύνη.

9:30-9:45

Λαμπρόπουλος Χάρης, Επ. Καθ. / Παν. Πατρών**Βάθη-Σαράβα Παναγιώτα**, Επ. Καθ. / Παν. Πατρών**Ελένη Καρατζιά-Σταυλιώτη**, Αν. Καθ. / Παν. Πατρών

Η πανδημία του covid-19 και οι μαθησιακές επιδόσεις των μαθητών: Η περίπτωση των πανελλήνιων εισαγωγικών εξετάσεων

Περίληψη

Υπάρχουν έρευνες και ακαδημαϊκά κείμενα διεθνών οργανισμών σχετικά με την πρόκληση «διακοπών/αναστατώσεων» στα σχολεία/εκπαιδευτικά ιδρύματα σε διεθνές επίπεδο λόγω της πανδημίας του Covid-19. Με στόχο την υγεία των ατόμων πάρθηκαν μέτρα «κοινωνικών αποστάσεων», όπως για παράδειγμα το κλείσιμο των σχολείων, γεγονός που αναμενόταν να έχει σοβαρές επιπτώσεις στη μάθηση και να επηρεάσει σοβαρά τη δημιουργία ανθρώπινου κεφαλαίου, την παραγωγικότητα και, τελικά, την ποιότητα ζωής των ατόμων και των κοινωνιών. Στόχος της παρούσας εργασίας είναι η διερεύνηση του «μαθησιακού κόστους» από το κλείσιμο των σχολείων στην Ελλάδα κατά την πανδημία. Χρησιμοποιήθηκαν δεδομένα των πανελληνίων εξετάσεων, συγκρίνοντας τις επιδόσεις των μαθητών στις εξετάσεις των ετών 2019-2020, 2020-2021, 2021-2022 με τις επιδόσεις του προηγούμενου της πανδημίας έτους (2018-2019). Οι συγκριτικές αναλύσεις δείχνουν σημαντικές μειώσεις στις επιδόσεις σε σχέση με το έτος πριν την πανδημία. Ανακύπτουν ενδιαφέροντα στοιχεία για την αποτελεσματικότητα της μάθησης ανάλογα με τον τύπο εκπαίδευσης που χρησιμοποιείτο (εξ αποστάσεως, τηλεεκπαίδευση, ανάμεικτη κ.ά). Τα ευρήματα αυτά παρουσιάζονται σε σχέση με την παρούσα εκπαιδευτική συζήτηση στην Ελλάδα. Αναδεικνύεται ότι οι ευάλωτοι μαθητές βίωσαν πιο έντονα τις αρνητικές επιπτώσεις των μέτρων που εφαρμόστηκαν κατά της πανδημίας. Συμπερασματικά, στην εργασία κατατίθενται εισηγήσεις για αντισταθμιστικά μέτρα που να στοχεύουν στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των μαθησιακών επιδόσεων λόγω της πανδημίας ή και άλλου λόγου διακοπής της κανονικής φοίτησης.

9:45-10:00

Νικολάου Γεώργιος, Καθ. / Παν. Πατρών**Μάνεσης Νικόλαος**, ΕΔΙΠ / Παν. Πατρών

Οι Εκπαιδευτικές Εμπειρίες των Πρωτοετών Φοιτητών/Φοιτητριών μέσα από την Ανάλυση του Λόγου τους. Μια Φαινομενολογική Προσέγγιση

Περίληψη

Το ακαδημαϊκό έτος 2021-22 τα Πανεπιστήμια λειτούργησαν και πάλι με φυσική παρουσία των φοιτητών/φοιτητριών. Η Φαινομενολογία υποστηρίζει ότι το δρων υποκείμενο προσλαμβάνει την κοινωνική πραγματικότητα αφού πρώτα την ανακατασκευάσει υποκειμενικά και μέσω αυτής νοηματοδοτεί τις πράξεις και τις σχέσεις του. Τα κοινωνικά φαινόμενα δεν θεωρούνται δεδομένα, καθώς βρίσκονται σε συνεχή κατασκευή και ανακατασκευή από τα υποκείμενα που βρίσκονται μεταξύ τους σε συνεχή διαπραγμάτευση. Η αλληλεπίδραση των ανθρώπων πραγματοποιείται με τη βοήθεια κωδίκων και συμβόλων,

«Η εκπαίδευση σε κατάσταση εκτάκτου ανάγκης: κοινωνιολογικές αναγνώσεις»

σημαντικότερο από τα οποία είναι ο Λόγος. Στο πλαίσιο της αξιολόγησης του μαθήματος «Εισαγωγή στις Επιστήμες της Εκπαίδευσης» ζητήθηκε από τους/τις φοιτητές/φοιτήτριες που το παρακολουθούσαν να αναστοχαστούν και να σχολιάσουν σε μια ανοικτή ερώτηση την εμπειρία τους. Συγκεντρώθηκαν 128 απαντήσεις. Αξιοποιώντας τη θεματική ανάλυση, μελετήθηκε ο Λόγος των φοιτητών/φοιτητριών, φέρνοντας στο προσκήνιο τις εμπειρίες και αντιλήψεις τους. Αναδείχθηκαν ζητήματα που αφορούν στην παιδαγωγική, τη διδακτική διάσταση του μαθήματος, την ανάπτυξη σχέσεων και τον ρόλο των διδασκόντων ως μεντόρων, καθώς και στη συμβολή του μαθήματος στην προσωπική εξέλιξη των φοιτητών/φοιτητριών, καθώς συνειδητοποίησαν την εκπαίδευση ως μια διαδικασία που δεν αφορά μόνο στο σχολείο, ερμηνεύοντας εμπειρίες σχετικές με τη δική τους εκπαιδευτική πορεία.

10:00-10:30 **Συζήτηση**9:00-10:30 **Συνεδρία 1.3****Αίθουσα T16**Προεδρείο: **Νικολάου Γεώργιος**, Καθ. / Παν. Πατρών
Ζιωντάκη Ζωή, Δρ. / ΑΠΘ9:00-9:15 **Νικολάου Ελένη**, Μεταπτυχιακή Ερευνήτρια / ΕΚΠΑ
*Εκπαίδευση στα Σωφρονιστικά Ιδρύματα. Νομικό πλαίσιο, προκλήσεις και στόχοι*Περίληψη

Η εκπαίδευση στα σωφρονιστικά ιδρύματα αποτελεί μία πρόκληση για τους εκπαιδευτικούς. Το δικαίωμα στην εκπαίδευση είναι θεμελιώδες για τον άνθρωπο και ο εγκλεισμός στη φυλακή δε θα έπρεπε να το περιορίζει. Με γνώμονα τα ανωτέρω, η παρούσα εισήγηση επιχειρεί την εξέταση της ιστορίας του θεσμού της εκπαίδευσης στα σωφρονιστικά ιδρύματα, καθώς και του νομικού πλαισίου με βάση το οποίο αυτά λειτουργούν στη χώρα μας. Εν συνεχεία, με βάση την εγχώρια και τη διεθνή βιβλιογραφία θα γίνει αναφορά στους στόχους που επιδιώκονται με την εκπαίδευση των κρατουμένων και στο τι επιτυγχάνεται μέσω αυτής, αλλά και στις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι εκπαιδευτικοί που διδάσκουν σε σχολεία σωφρονιστικών ιδρυμάτων. Τέλος, θα καταλήξουμε στα συμπεράσματα της παρούσας εισήγησης, αλλά και σε ενδεχόμενες προτάσεις για μελλοντικές έρευνες.

9:15-9:30 **Σπηλιοπούλου Γεωργία**, Διδ. / Παν. Πατρών
Κουστουράκης Γεράσιμος, Καθ. / Παν. Πατρών
Ασημάκη Άννα, Αν. Καθ. / Παν. Πατρών
*Ζητήματα συνεργασίας μεταξύ γονέων και εκπαιδευτικών κατά την παροχή προσχολικής εξ αποστάσεως εκπαίδευσης την περίοδο της πανδημίας Covid-19: Μια κοινωνιολογική προσέγγιση*Περίληψη

Στην εργασία αυτή αξιοποιούνται οι έννοιες «στρατηγική», «πεδίο» και «θεσμοποιημένο πολιτισμικό κεφάλαιο» από το θεωρητικό πλαίσιο του Pierre Bourdieu, με στόχο τόσο την προσέγγιση του ζητήματος της συνεργασίας μεταξύ γονέων και νηπιαγωγών κατά τη διάρκεια πραγματοποίησης της εξ αποστάσεως διδασκαλίας την περίοδο της πανδημίας Covid-19, όσο και τη διερεύνηση της συμβολής των γονέων στην υλοποίηση του εξ αποστάσεως εκπαιδευτικού έργου σε παιδιά προσχολικής ηλικίας. Η έρευνα πραγματοποιήθηκε την άνοιξη του 2021 με τη χρήση του εργαλείου της ημιδομημένης συνέντευξης και σε αυτήν συμμετείχαν 16 γονείς μαθητών ενός δημόσιου νηπιαγωγείου της Αθήνας. Τα σημαντικότερα ευρήματα της μελέτης αυτής έδειξαν ότι οι γονείς συμμετείχαν ενεργά στην υποστήριξη τόσο του εκπαιδευτικού έργου των νηπιαγωγών όσο και της μαθησιακής προσπάθειας των παιδιών τους κατά την πραγματοποίηση ποικιλίας διδακτικών δραστηριοτήτων, τις οποίες είτε προσπαθούσαν να εφαρμόσουν οι εκπαιδευτικοί στο πλαίσιο της παροχής του δια ζώσης εξ αποστάσεως εκπαιδευτικού έργου, είτε ζητούσαν να συνεχιστούν και να ολοκληρωθούν στο σπίτι. Ακόμη, οι γονείς των μαθητών που συμμετείχαν στην έρευνα λειτούργησαν επιβοηθητικά στην εξ αποστάσεως εκπαιδευτική προσπάθεια των νηπιαγωγών. Και τούτο διότι προσπάθησαν να συμβάλλουν στην επίλυση των διαφόρων τεχνικής φύσεως ζητημάτων που έτυχε να ανακύψουν κατά τη διάρκεια της δια ζώσης εξ αποστάσεως εκπαιδευτικής διαδικασίας.

9:30-9:45 **Βισσαρίου Αικατερίνη**, Υποψ. Διδ. / ΑΠΘ
Ζιωντάκη Ζωή, Δρ. / ΑΠΘ

«Η εκπαίδευση σε κατάσταση εκτάκτου ανάγκης: κοινωνιολογικές αναγνώσεις»

*Η υποστήριξη των φοιτητών με αναπηρία στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης:
Ζητήματα προσβασιμότητας στους χώρους του Πανεπιστημίου και κοινωνιολογικές
προεκτάσεις*

Περίληψη

Η παρούσα εργασία έχει ως στόχο τη διερεύνηση των απόψεων των μελών Δ.Ε.Π. των σχολών του Α.Π.Θ. για το ζήτημα της προσβασιμότητας των φοιτητών με αναπηρία στους χώρους των τμημάτων και στα γραφεία των εκπαιδευτικών. Στην έρευνα συμμετείχαν 205 μέλη Δ.Ε.Π. των τμημάτων του Α.Π.Θ. που κλήθηκαν να απαντήσουν στις ερωτήσεις ενός δομημένου ερωτηματολογίου για την υποστήριξη εν γένει των εν λόγω φοιτητών. Μεταξύ άλλων, αναδείχθηκε ότι δεν διασφαλίζεται η πλήρης προσβασιμότητα στους χώρους των τμημάτων και στα γραφεία των εκπαιδευτικών για τους φοιτητές/τριες με αναπηρία, γεγονός που προκαλεί έντονους προβληματισμούς ως προς τα σημαντικά προβλήματα που αντιμετωπίζουν και τα οποία δυσχεραίνουν τη φοίτησή τους. Επίσης, διερευνώνται οι κοινωνιολογικές παράμετροι που υπεισέρχονται κατά τη στήριξη των φοιτητών και φοιτητριών με αναπηρία, με γνώμονα την ανεμπόδιστη συμμετοχή τους σε κάθε έκφανση του πανεπιστημιακού βίου.

9:45-10:30 **Συζήτηση**

10:30 Κεντρικές Ομιλίες - Τιμητική εκδήλωση Θ. Μυλωνάς
Αμφιθέατρο Α/Α - Κτήριο Πρυτανείας Πανεπιστημίου Πατρών

12:30-14:00 **Συνεδρία 2.1**

Αίθουσα ΜΑΡΙΑΣ ΜΙΡΑΖΙΕΖΗ

Προεδρείο: **Κυρίδης Αργύρης, Καθ. / ΑΠΘ**
Ανδρουλάκης Γεώργιος, Αν. Καθ. / Παν. Πατρών

12:30-12:45 **Κεφαλοπούλου Ραφαηλία, Νηπιαγωγός / ΑΠΘ**
Τουρτούρας Χρήστος, Αν. Καθ. / ΑΠΘ
Κυρίδης Αργύρης, Καθ. / ΑΠΘ

Οι εκπαιδευτικές ανισότητες στον ελληνικό φοιτητικό πληθυσμό

Περίληψη

Το ζήτημα της εκπαιδευτικής ανισότητας είναι ένα πολύπλευρο και πολυπαραγοντικό κοινωνικό φαινόμενο το οποίο φαίνεται να εξαντλείται ερευνητικά στην Πρωτοβάθμια και στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, με μεγαλύτερη ακόμα έμφαση στην εισαγωγή στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση. Το εκπαιδευτικό σύστημα περιλαμβάνει και την Τριτοβάθμια Εκπαίδευση, ειδικά δε τη δημόσια. Θεωρητικά αλλά και ερευνητικά, η επιστημονική κοινότητα πολύ συχνά θεωρεί ότι το ζήτημα των εκπαιδευτικών ανισοτήτων ελάχιστη σημασία έχει για την Τριτοβάθμια Εκπαίδευση αφού η κρίσιμη και κεφαλαιώδης επιλογή των «εκλεκτών» έχει ήδη συντελεστεί. Ωστόσο, ο πληθυσμός των φοιτητών φαίνεται να βιώνει ανισότητες στην εκπαίδευσή του, οι οποίες σχετίζονται τόσο με τις τυπικές όσο και με τις έκτακτες συνθήκες λειτουργίας της ελληνικής Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Σκοπός της έρευνας μας είναι να εντοπίσει και να περιγράψει τις εκπαιδευτικές ανισότητες που υπάρχουν ανάμεσα στον ελληνικό φοιτητικό πληθυσμό. Ουσιαστικά, σκοπός της είναι να αποδώσει με ποσοτικούς όρους τις ανισότητες και την σύνδεση τους με διαφορετικές κοινωνικές παραμέτρους. Χρησιμοποιήθηκε ένα ερωτηματολόγιο με 4 κλίμακες στάσεων τύπου Likert, οι οποίες παρουσίασαν υψηλό δείκτη εσωτερικής εγκυρότητας, και ένα σύνολο από ερωτήσεις που αφορούν σε κοινωνικά και δημογραφικά χαρακτηριστικά του πληθυσμού. Στην έρευνα συμμετείχαν 469 φοιτήτριες και φοιτητές ελληνικών ΑΕΙ. Η ανάλυση των δεδομένων έδειξε ότι ο φοιτητικός πληθυσμός βιώνει εκπαιδευτικές ανισότητες κατά τη διάρκεια των σπουδών του οι οποίες σχετίζονται κυρίως με την φοιτητική μέριμνα, τις δυσκολίες που συναντούν με την παράλληλη εργασία τους και το πραγματικό κόστος των σπουδών. Φαίνεται ότι η πανδημία δεν αύξησε σημαντικά το κόστος σπουδών, ούτε και όξυνε τις υφιστάμενες ανισότητες. Τέλος, υψηλός βαθμός συμφωνίας παρουσιάστηκε στην κλίμακα που αφορά στην ύπαρξη ανισοτήτων στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση.

«Η εκπαίδευση σε κατάσταση εκτάκτου ανάγκης: κοινωνιολογικές αναγνώσεις»

12:45-13:00 **Κουνετάς Κωνσταντίνος**, Αν. Καθ. / Παν. Πατρών
Ανδρουλάκης Γεώργιος, Αν. Καθ. / Παν. Πατρών
Καίσαρη Μαρία, ΕΔΙΠ / Παν. Πατρών
Μανουσάκης Γεώργιος, ΕΔΙΠ / Παν. Πατρών

Οι εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις και η σχολική αποτελεσματικότητα στην Ελλάδα: ευρήματα με τη χρήση μιας bootstrap DEA και μιας multilevel προσέγγισης

Περίληψη

Μια σημαντική πτυχή στην θεωρία των θεσμών αποτελεί ο πολύπλοκος μηχανισμός των αλλαγών μέσα σε αυτούς καθώς και η αντίσταση στις αλλαγές που επιχειρούνται από πλαίσια εκτός θεσμών. Το σχολείο είναι ένα παράδειγμα εκπαιδευτικού θεσμού που χαρακτηρίζεται από συγκεκριμένες πρακτικές τις οποίες υιοθετούν τα μέλη του. Ένας από τους κύριους παράγοντες που επηρεάζουν τους Εκπαιδευτικούς Θεσμούς και επιφέρουν θεμελιώδεις αλλαγές στον πυρήνα τους είναι οι εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις. Στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα έχουν εφαρμοστεί αρκετές μεταρρυθμίσεις εγείροντας ερωτήματα προς έρευνα και αφορούν στο βαθμό εφαρμογής τους και κυρίως στην αποτελεσματικότητά τους. Σε αυτό το άρθρο, διερευνούμε τον ρόλο των μεταρρυθμίσεων στην αποτελεσματικότητα του σχολείου στο πλαίσιο της θεσμικής αντίστασης στις αλλαγές. Χρησιμοποιώντας ένα μοναδικό σύνολο δεδομένων, αυτή η έρευνα επιχειρεί να διερευνήσει την απόδοση 643 ελληνικών σχολείων Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, την περίοδο 2000-2017 σε σχέση με τις μεταρρυθμίσεις που εφαρμόστηκαν. Σύμφωνα με τα ευρήματά μας, ο αντίκτυπος των αντίστοιχων μεταρρυθμίσεων είναι μάλλον μικρός εκτός από την πολιτική μεταρρυθμίσεων του 2000. Επίσης, βρήκαμε σημαντικές ομοιότητες για τα έτη μετά την εφαρμογή της μεταρρύθμισης σε σχέση με την απόδοση των σχολείων σε όρους αποτελεσματικότητας.

13:00-13:15 **Σάββα Μαρία**, Υποψ. Διδ. / Ευρ. Παν. Κύπρου
Λοΐζος Συμεού, Καθ. / Ευρ. Παν. Κύπρου

Η συνεργασία Σχολείου και Οικογενειών στα Σχολεία Δημοτικής Εκπαίδευσης στην Κύπρο: Ο Ρόλος των Συνδέσμου Γονέων και Κηδεμόνων

Περίληψη

Η παρούσα εισήγηση αφορά στα ευρήματα μίας εκ των φάσεων έρευνας που διεξάγεται με βάση τον σχεδιασμό διερεύνησης μεικτής μεθοδολογικής προσέγγισης (exploratory mixed method design) και η οποία πραγματεύεται τον ρόλο του Συνδέσμου Γονέων και Κηδεμόνων (Σ.Γ. & Κ.) στα Δημοτικά Σχολεία της Κύπρου. Η έρευνα είναι θεμελιωμένη στη θεωρία του μορφωτικού κεφαλαίου και της αναπαραγωγής των κοινωνικών τάξεων των Πιερ Μπουρντιέ και Ζαν-Κλωντ Πασερόν, αλλά και διεθνών ερευνητικών ευρημάτων για τις σχέσεις σχολείου –οικογενειών και την αποτελεσματικότητα στην εκπαίδευση. Στην προτεινόμενη εισήγηση παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της ανάλυσης δεκαεπτά ημιδομημένων συνεντεύξεων που έχουν πραγματοποιηθεί με εκπαιδευτικούς και γονείς/κηδεμόνες, μέλη και μη μέλη του Σ.Γ. & Κ.. Τα ευρήματα από την ανάλυση των ποιοτικών δεδομένων υποδεικνύουν την άποψη των συμμετεχόντων ότι η ενεργός συνεργασία της Διεύθυνσης ενός σχολείου και του Σ.Γ. & Κ. συμβάλλουν στην επίλυση προβλημάτων και γενικά στην αποτελεσματικότερη διοίκηση του σχολείου και την επίτευξη των στόχων του. Παρόλα αυτά, φαίνεται ότι τα θεσμικά όργανα των γονέων/κηδεμόνων και το πλαίσιο συνεργασίας που έχουν με τη διοίκηση του σχολείου δημιουργεί κρυφές και λανθάνουσες ατζέντες που επιδεινώνουν τις ήδη απόμακρες σχέσεις συγκεκριμένων άλλων οικογενειών που δεν συμμετέχουν στα θεσμικά όργανα με το σχολείο των παιδιών τους.

13:15-13:30 **Παπαθανασοπούλου Χρυσάνθη**, Υποψ. Διδ. / Παν. Πατρών
Ανδρουλάκης Γεώργιος, Αν. Καθ. / Παν. Πατρών
Οικονομάκης Γεώργιος, Καθ. / Παν. Πατρών

Κοινωνικό υπόβαθρο και επιλογή πεδίου σπουδών

Περίληψη

Τα τελευταία χρόνια, ένα θέμα που έχει απασχολήσει τους κοινωνικούς ερευνητές είναι η επιλογή πεδίου σπουδών στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση. Έρευνες που έχουν διεξαχθεί σε διαφορετικές χώρες έχουν αναδείξει συσχετίσεις μεταξύ κοινωνικού υπόβαθρου και επιλογής επιστημονικού πεδίου σπουδών. Στόχος της παρούσας μελέτης είναι να διερευνήσει τον αντίκτυπο του οικογενειακού υπόβαθρου στην επιλογή πεδίου σπουδών στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση και ειδικότερα των φοιτητών των Σχολών του Πανεπιστημίου Πατρών. Χρησιμοποιώντας δεδομένα (δημογραφικά στοιχεία, στοιχεία κοινωνικής τάξης πατέρα και μητέρας, οικονομική κατάσταση οικογένειας, στοιχεία λυκείου αποφοίτησης και

«Η εκπαίδευση σε κατάσταση εκτάκτου ανάγκης: κοινωνιολογικές αναγνώσεις»

εντοπιότητας) φοιτητών του Πανεπιστημίου Πατρών κατά την χρονική περίοδο 2020–2021 (αντιπροσωπευτικό δείγμα 337 φοιτητών) και από προγενέστερη έρευνα του 2017 στον ίδιο πληθυσμό, διερευνήθηκαν οι εκπαιδευτικές επιλογές των φοιτητών ως προς τις Σχολές φοίτησης, αναζητώντας την ύπαρξη πιθανών συσχετίσεων μεταξύ κοινωνικού υπόβαθρου και πεδίου σπουδών. Η ανάλυση αναδεικνύει διαφοροποιήσεις στο επίπεδο οικονομικής και κοινωνικής κατάστασης και στους λόγους επιλογής επιστημονικού πεδίου ανά Σχολή φοίτησης.

13:30-14:00 Συζήτηση

12:30-14:00 Συνεδρία 2.2

Αίθουσα T21

Προεδρείο: **Λουΐζα Βωνιάτη**, Επ. Καθ. / Ευρ. Παν. Κύπρου
Ελευθεράκης Θεόδωρος, Αν. Καθ. / Παν. Κρήτης

12:30-12:45 **Πυροβολισάνου Παρασκευή**, Ερευνήτρια / ΑΠΘ
Κυρίδης Αργύρης, Καθ. / ΑΠΘ
Η δια ζώσης λειτουργία των ελληνικών πανεπιστημίων εν μέσω πανδημίας

Περίληψη

Η πανδημία του κορωνοϊού εκδηλώθηκε στη χώρα μας τον Φεβρουάριο του 2020, ενώ ο ιός έκανε για πρώτη φορά την εμφάνισή του τον Δεκέμβριο του 2019 στην πόλη Wuhan της Κίνας. Η πανδημία αυτή προκάλεσε πολλές αλλαγές στην καθημερινότητα των ανθρώπων, αλλαγές οι οποίες ήταν πολύ δύσκολο να ενσωματωθούν στον τρόπο ζωής τους. Σημαντικές αλλαγές συνέβησαν και στην εκπαίδευση. Η έρευνά μας ασχολείται με αυτόν τον τομέα και συγκεκριμένα με τη λειτουργία των ελληνικών πανεπιστημίων εν μέσω πανδημίας. Όπως είναι γνωστό κατά το εαρινό εξάμηνο του 2020 και όλο το ακαδημαϊκό έτος του 2020-2021, η λειτουργία των πανεπιστημίων γινόταν με τη μέθοδο της εξ αποστάσεως διδασκαλίας. Το ακαδημαϊκό έτος 2021-2022 όμως, παρά την έξαρση των κρουσμάτων, τα πανεπιστήμια λειτούργησαν εξ ολοκλήρου δια ζώσης. Στο πλαίσιο αυτό επικεντρώθηκε η έρευνά μας. Σκοπός αυτής είναι να μελετήσει τις στάσεις των φοιτητών/-τριων των ελληνικών πανεπιστημίων σχετικά με τη δια ζώσης λειτουργία των πανεπιστημίων εν μέσω της πανδημίας του κορωνοϊού. Το δείγμα της αποτέλεσαν 559 φοιτητές ελληνικών πανεπιστημίων. Χρησιμοποιήσαμε την ποσοτική ερευνητική μέθοδο με τη χρήση του ερωτηματολογίου ως ερευνητικό εργαλείο. Αναφορικά με τα αποτελέσματα, η πλειοψηφία των ερωτηθέντων δηλώνει πως κατά τη διάρκεια της δια ζώσης λειτουργίας των πανεπιστημίων εν μέσω κορωνοϊού δεν ένιωθαν ασφαλείς ούτε θεωρούσαν πως τα υγειονομικά μέτρα τα οποία λάμβαναν ήταν αποτελεσματικά. Τέλος, οι περισσότεροι συμμετέχοντες αναφέρουν πως η εκδήλωση του παραμικρού συμπτώματος τους απέτρεπε από την παρακολούθηση των μαθημάτων προκειμένου να αποφευχθεί ο κίνδυνος διασποράς του ιού σε περίπτωση νόσησης, κάτι που δε συνέβαινε πριν την έξαρση του κορωνοϊού.

12:45-13:00 **Λουΐζα Βωνιάτη**, Επ. Καθ. / Ευρ. Παν. Κύπρου
Μαργαρίτα Κυλίλη-Λέστα, Κλινικός επόπτης
Κωνσταντίνος Δρόσος, Κλινικός επόπτης
Διονύσιος Ταφιάδης, Επ. Καθ. / Παν. Ιωαννίνων
Οι απόψεις των γονέων για την εφαρμογή της Τηλεπρακτικής εν καιρώ Covid-19

Περίληψη

Σκοπός και Στόχοι: Η καταγραφή και ανάλυση των απόψεων των γονέων για την απόσταση εκπαίδευση μέσω της τηλεπρακτικής σε παιδιά με διαταραχές λόγου/ομιλίας/επικοινωνίας, εν καιρώ Covid-19. Διερευνήθηκε η εφαρμογή και η αποτελεσματικότητα της τηλεπρακτικής. Σχεδιασμός και συμμετέχοντες: Πραγματοποιήθηκε στην Κλινική Λόγου, Ομιλίας και Ακοής στην Κύπρο τον Ιούνιο του 2020 μετά από γραπτή και κατόπιν ενημέρωσης συγκατάθεση των γονέων. Οι συμμετέχοντες ήταν 25 γονείς/κηδεμόνες παιδιών νηπιακής, σχολικής και εφηβικής ηλικίας που έλαβαν εκπαίδευση μέσω τηλεπρακτικής. Μέθοδοι και Διαδικασίες: Χορηγήθηκε στους γονείς ένα ερωτηματολόγιο διερεύνησης του βαθμού ικανοποίησης από την τηλεπρακτική. Περιείχε ερωτήσεις κλειστού και ανοικτού τύπου καθώς και ερωτήσεις σε κλίμακες Likert. Καθορίστηκε η συχνότητα και κατανομή των κατηγορικών και διατάξιμων δεδομένων. Αποτελέσματα: Το 88% έλαβε σύγχρονη τηλεπρακτική διάρκειας 30-45 λεπτών, δύο φορές εβδομαδιαίως (72%). Όλοι δήλωσαν ευχαριστημένοι με την εμπειρία τους, το 96% για τον επαγγελματισμό και το 88%

«Η εκπαίδευση σε κατάσταση εκτάκτου ανάγκης: κοινωνιολογικές αναγνώσεις»

για την ικανοποιητική στήριξη. Η τηλεπρακτική κρίθηκε το ίδιο ή λιγότερο αποτελεσματική, εξίσου ενδιαφέρουσα και το ίδιο ευχάριστη με τη διά-ζώσης εκπαίδευση. Τα μειονεκτήματα περιλάμβαναν τεχνικά προβλήματα, μειωμένη συγκέντρωση και ακαταλληλότητα χώρου. Τα δε πλεονεκτήματα αφορούσαν στην κατανόηση των γονιών ως προς τις ανάγκες εκπαίδευσης, τους στόχους και την υποστήριξης των παιδιών τους. Συμπεράσματα: Η εφαρμογή ήταν επιτυχής και οι γονείς υποστηρικτικοί, παρόλα τα μειονεκτήματα. Η μελέτη συνέβαλε στη στήριξη της τηλεπρακτικής ως καινοτόμα μέθοδος για την παροχή ηλεκτρονικής εκπαίδευσης και μάθησης.

13:00-13:15 **Ελευθεράκης Θεόδωρος**, Αν. Καθ. / Παν. Κρήτης
Οικονομίδης Βασίλειος, Καθ. / Παν. Κρήτης
Η εκπαίδευση στον καιρό της πανδημίας: Προβληματισμοί και ερευνητικές διαπιστώσεις

Περίληψη

Η πανδημία covid-19 που ενέσκηψε κατά τα δύο τελευταία χρόνια προκάλεσε παγκοσμίως αλλά και στη χώρα μας πολλές αλλαγές σε ποικίλους τομείς της κοινωνικής και οικονομικής ζωής, αλλά και διαμόρφωσε τις συνθήκες για νέες προσεγγίσεις σε πολλά ζητήματα. Ιδιαίτερες επιδράσεις δέχθηκε η εκπαίδευση, καθώς η αναστολή της δια ζώσης σχολικής φοίτησης μαθητών, σπουδαστών και φοιτητών δημιούργησε και ανέδειξε αρκετές προβληματικές καταστάσεις σε ποικίλους τομείς της ζωής και εκπαίδευσης του μαθητικού πληθυσμού. Στην εργασία αυτή επιχειρούμε να αναδείξουμε τους κυριότερους προβληματισμούς και τα ευρήματα ερευνών σχετικών με τις επιδράσεις της πανδημίας στην εκπαίδευση. Χρησιμοποιούμε μελέτες που αφορούν στο ελληνικό παράδειγμα και έχουν διεξαχθεί με υποκείμενα γονείς, εκπαιδευτικούς και μαθητές διαφορετικών εκπαιδευτικών βαθμίδων. Εφαρμόζοντας τη μέθοδο της ανάλυσης περιεχομένου, διαμορφώνουμε αφενός με βάση τα αντικείμενα που απασχόλησαν τους ερευνητές τις ερευνητικές ενότητες και αφετέρου, με βάση τα αποτελέσματά τους, τις αντίστοιχες θεματικές κατηγορίες της δικής μας εργασίας. Τα αποτελέσματα της εργασίας μας μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την ανάπτυξη παιδαγωγικών και κοινωνικών δράσεων στο εκπαιδευτικό σύστημα για την αντιμετώπιση των αρνητικών συνεπειών της πανδημίας στην εκπαίδευση.

13:15-14:00 **Συζήτηση**

12:30-14:00 **Συνεδρία 2.3**

Αίθουσα ΙΩΣΗΦ ΣΟΛΟΜΩΝ

Προεδρείο: **Σπινθουράκη Ιουλία Αθηνά**, Καθ. / Παν. Πατρών
Πεχτελίδης Γιάννης, Αν. Καθ. / Παν. Θεσσαλίας

12:30-12:45 **Βλάχου Μαρία**, Δρ. / Παν. Πατρών
Αρβανίτη Ευγενία, Αν. Καθ. / Παν. Πατρών
Η αξιοποίηση των βιογραφιών των μαθητών προσχολικής εκπαίδευσης στην καλλιέργεια της διαπολιτισμικής μάθησης

Περίληψη

Στη σύγχρονη εκπαιδευτική πραγματικότητα η ποικιλομορφία των τάξεων των νηπιαγωγείων καθίσταται πλέον εμφανώς αντιληπτή, ώστε να γίνεται λόγος για διαφορετικότητα σε όλες της τις πτυχές (υλικές, σωματικές, συμβολικές) επί του συνόλου των μαθητών. Αυτό θέτει την πρόκληση της παραγωγικής χρήσης της διαφορετικότητας, δηλαδή τον τρόπο με τον οποίο οι μαθητές με διαφορετικές βιογραφίες (βιόκοσμους) μπορούν να κατανοήσουν τους «άλλους», να μάθουν από τους «άλλους» και να συνυπάρξουν. Στην εισήγηση θα παρουσιαστούν δεδομένα σχετικής διδακτορικής διατριβής όπου προκύπτει ότι η εξοικείωση με διαφορετικές βιογραφίες είναι σημαντική ποιότητα στη μαθησιακή διαδικασία, καθώς αποτυπώνουν πτυχές της διαφορετικότητας των μαθητών που δίνουν νόημα στην ατομική και συλλογική ύπαρξη. Αυτό συνεπάγεται ότι η διαπολιτισμική μάθηση προκύπτει μέσα από τη βιογραφία που είναι μαθησιακός πόρος. Επιπλέον, τα πορίσματα καταδεικνύουν ότι οι μαθητές του νηπιαγωγείου είναι σε θέση να αφηγηθούν τις βιογραφίες τους με τη μορφή ελεύθερης, αυθόρμητης, ανοιχτής και απροσχεδίαστης αφήγησης και διαμέσου αυτών να προβούν σε κατηγοριοποιήσεις του εαυτού τους και των άλλων βάσει διαστάσεων, όπως τις υλικές συνθήκες, τα σωματικά χαρακτηριστικά και τις συμβολικές διαφορές. Διαθέτουν αυτό-επίγνωση και μπορούν να προσδιορίσουν και να συσχετίσουν την αρχική γνώση του εαυτού τους με πολλαπλές διαστάσεις της υποκειμενικότητας και του βιόκοσμου τους. Ακόμη, προκύπτει ότι οι μαθητές μετασχηματίζουν την αντίληψη που έχουν για τη διαφορετικότητά τους παράγοντας νέα διαπολιτισμική μάθηση με βάση τις βιογραφίες τους. Η έρευνα έδειξε

«Η εκπαίδευση σε κατάσταση εκτάκτου ανάγκης: κοινωνιολογικές αναγνώσεις»

ότι οι αλληλεπιδράσεις επηρεάζουν αισθητά την προϋπάρχουσα γνώση. Αυτό συνεπάγεται ότι οι μαθητές, μέσω της αλληλεπίδρασης σε έναν κοινό συμμετοχικό χώρο, μπορούν να οικοδομήσουν και να μετασχηματίσουν τις αντιλήψεις για τη διαφορετικότητά τους εφόσον διαθέτουν διαφορετικά «γνωσιακά ρεπερτόρια». Η διαπραγμάτευση των πληροφοριών που προκύπτουν από τις βιογραφίες με τη μορφή βιογραφικών αναστοχασμών σε ένα διαλογικό πλαίσιο μπορεί να διευρύνει την κατανόηση του εαυτού και του «άλλου», καθώς και να σχηματίσει μια συνεκτική άποψη για τον σύγχρονο κόσμο. Το αποτέλεσμα της διαπραγμάτευσης και της επικοινωνίας πολλαπλών βιογραφικών εμπειριών και προοπτικών αποτελεί μια νέα διαπολιτισμική μάθηση. Αυτή είναι βιωματικά κατανοητή ως «βιωμένη εμπειρία». Έτσι, η διαφορετικότητα θεωρείται αφενός πηγή μάθησης και αφετέρου ευκαιρία μάθησης και επιτυγχάνεται μέσω της διαπολιτισμικά διαφοροποιημένης διδασκαλίας.

12:45-13:00

Φρούντα Μαρία, ΕΔΙΠ / Παν. Πατρών**Γιωτάκου Αγγελική**, Msc / Παν. Πατρών*Γραμματισμός Υγείας και Βιώσιμη Ανάπτυξη: Ο ρόλος της εκπαίδευσης για την άμβλυνση των κοινωνικών ανισοτήτων στην Υγεία*Περίληψη

Ο ΟΗΕ μέσω των 17 στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης (BA) έως το 2030, επιδιώκει να ικανοποιηθούν ανάγκες της κοινωνίας και να μειωθούν κοινωνικές ανισότητες, προκειμένου να εξασφαλιστεί η ευημερία των ατόμων. Πιο συγκεκριμένα για τα θέματα υγείας, αυτό φαίνεται να επιδιώκεται μέσω του στόχου 3, που εστιάζει άμεσα στην υγεία και την ευημερία. Παρόλα αυτά, όλοι οι στόχοι της BA συνδέονται με την υγεία στον βαθμό που καθένας από αυτούς αποβλέπει στην αντιμετώπιση των καθοριστικών της παραγόντων. Επιπροσθέτως, με βάση ερευνητικές μελέτες διαπιστώνεται ότι, αρκετά άτομα δυσκολεύονται να αναζητήσουν, να χρησιμοποιήσουν και να κατανοήσουν πληροφορίες υγείας, δηλαδή εμφανίζουν χαμηλό επίπεδο γραμματισμού υγείας. Όλα αυτά, τα τελευταία χρόνια οδηγούν στην αυξανόμενη αναγνώριση της σημασίας του σχολείου ως χώρου προαγωγής υγείας, αλλά και του ρόλου των εκπαιδευτικών ως προαγωγών της υγείας. Συνδέοντας τους στόχους 3 & 4 της BA, η εκπαίδευση μπορεί να συμβάλλει καταλυτικά στην ενίσχυση του γραμματισμού υγείας και κατ' επέκταση στην ευημερία και στην άμβλυνση των κοινωνικών ανισοτήτων. Ως εκ τούτου, στην παρούσα εργασία θα παρουσιαστούν βασικές έννοιες που συνδέονται με τα προαναφερθέντα και θα γίνει προσπάθεια να αναδειχθεί ο πρωτεύων ρόλος της εκπαίδευσης σε συνδυασμό με την έννοια του γραμματισμού υγείας για τη μείωση των κοινωνικών ανισοτήτων στην υγεία.

13:00-13:15

Μποτονάκη Αγγελική, Δρ. / Παν. Θεσσαλίας**Γκατζελάκη Χρύσα**, Ερευνήτρια / Παν. Θεσσαλίας**Πεχτελίδης Γιάννης**, Αν. Καθ. / Παν. Θεσσαλίας*Εκπαιδευτικά κοινά και αντιστροφή των ανισοτήτων: Μια έρευνα δράσης σε νηπιαγωγείο*Περίληψη

Η εργασία αυτή αφορά μια παρέμβαση στο πεδίο της προσχολικής εκπαίδευσης με γνώμονα βασικές αξίες των κοινών (commons) όπως η συνεργασία και η ίση συμμετοχή και απώτερο στόχο την κοινωνική ένταξη. Τα κύρια ερεθίσματα που δόθηκαν στα παιδιά ήταν ομαδικά παιχνίδια που να προωθούν τις αξίες των κοινών, φανταστικά σενάρια με επίλυση προβλημάτων από τα παιδιά και διαδραστική εξιστόρηση παραμυθιών με θέμα τις αξίες των κοινών. Παράλληλα έγινε παρατήρηση της αλληλεπίδρασης και της εξοικείωσης των παιδιών με τις παραπάνω αξίες των κοινών όπως επίσης συζήτηση στην ολομέλεια. Περαιτέρω, δημιουργήθηκε χώρος έκφρασης των αξιών αυτών για τα παιδιά μέσα από κολλάζ φωτογραφιών, ομαδική ζωγραφική, κατασκευές, μουσική. Συμπεριλήφθηκαν επίσης κάποιες παρεμβάσεις πάνω στην Ενεργητική Ακρόαση και την Επίλυση Συγκρούσεων, προσαρμοσμένα στις νηπιακές ηλικίες. Στόχοι της παραπάνω μελέτης περίπτωσης ήταν για τα παιδιά να κατασκευάζουν χώρους «κοινών» όπου να νιώθουν ότι είναι ασφαλή και ότι μπορούν να αλλάξουν γύρω τους οτιδήποτε δεν τους αρέσει (πχ μπούλινγκ, διακρίσεις, ρατσισμό, σεξισμό, κοινωνικό αποκλεισμό, περιθωριοποίηση, κ.ά.), να διαπραγματεύονται τις ταυτότητές τους μέσα σε ασφαλή χώρο με τα άλλα παιδιά και να συνειδητοποιήσουν τον ενεργό ρόλο που μπορούν να παίξουν στη διαμόρφωση των ταυτοτήτων τους. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της παρούσας μελέτης περίπτωσης τα παιδιά δείχνουν αξιοσημείωτες δυνατότητες συνεργασίας, όταν κατανοούν και συναινούν τα ίδια στη διαμόρφωση των κανόνων. Η έρευνα αυτή αποτελεί μέρος του ερευνητικού προγράμματος «Εκπαιδευτικοί χώροι των κοινών. Διασχίζοντας περιφράξεις και αντιστρέφοντας ανισότητες –SMOOTH» η οποία χρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό πρόγραμμα Horizon 2020.

«Η εκπαίδευση σε κατάσταση εκτάκτου ανάγκης: κοινωνιολογικές αναγνώσεις»

13:15-13:30	Σέβη Αθηνά, Υποψ. Διδ. / Παν. Πατρών Γούλα Γλυκερία, Υποψ. Διδ. / Παν. Πατρών Σπινθουράκη Ιουλία Αθηνά, Καθ. / Παν. Πατρών Νικολάου Γεώργιος, Καθ. / Παν. Πατρών <i>Ανίχνευση της στάσης των Ελλήνων εκπαιδευτικών απέναντι στη χρήση της μητρικής γλώσσας ως ενοποιητικού και μετασχηματιστικού παράγοντα για κοινωνική δικαιοσύνη</i> <u>Περίληψη</u> Τελευταία γίνεται πολύς λόγος για την οικοδόμηση πιο ανθεκτικών και χωρίς αποκλεισμούς εκπαιδευτικών συστημάτων. Τα ελληνικά σχολεία, λόγω της πολυπολιτισμικής σύνθεσης του μαθητικού πληθυσμού τους, αντιμετωπίζουν πλήθος προκλήσεων, που δυσχεραίνουν τη διαπολιτισμική επικοινωνία και μάθηση και την πρόσβαση στην κοινωνική δικαιοσύνη. Οι εκπαιδευτικοί στις πολυπολιτισμικές τάξεις εργάζονται για να βοηθήσουν τους δίγλωσσους/πολύγλωσσους μαθητές να αναπτύξουν κοινωνικές δεξιότητες και να αποκτήσουν γνώσεις, ώστε να γίνουν ευπροσάρμοστοι μαθητές και ενεργοί πολίτες. Η παρούσα εργασία εστιάζει στη στάση και στην προσπάθεια των εκπαιδευτικών να γεφυρώσουν το χάσμα στην επικοινωνία μεταξύ χρηστών που δεν μοιράζονται τους ίδιους γλωσσικούς κώδικες. Παρουσιάζονται ημιδομημένες συνεντεύξεις εκπαιδευτικών κι εξετάζεται κατά πόσο οι εκπαιδευτικοί αναγνωρίζουν τον ρόλο που μπορεί να διαδραματίσει η πρώτη γλώσσα των μαθητών και οι πρόσθετες γλώσσες στη διαδικασία διδασκαλίας και μάθησης. Επιπρόσθετα, ερευνάται ο βαθμός στον οποίο τέτοιες πρακτικές μπορούν να συμβάλουν στον μετασχηματισμό της εκπαίδευσης και στην προώθηση της κοινωνικής δικαιοσύνης. Η ανάλυση των απαντήσεων φαίνεται να υποστηρίζει την αρχή ότι η παιδαγωγική της διαγλωσσικότητας μπορεί να είναι μετασχηματιστική καθώς αναγνωρίζει την ελεύθερη χρήση όλων των γλωσσών των μαθητών, όχι μόνο ενισχύει τη μάθηση και τη διδασκαλία, αλλά συνδράμει στην ανάπτυξη στενών σχέσεων μεταξύ των συνομιλητών, καθώς και στη βελτίωση του σχολικού κλίματος. Τέλος, παρατίθενται προτάσεις για περαιτέρω έρευνα σχετικά με το θέμα της ελεύθερης χρήσης της γλώσσας στην τάξη ως μέσο για τον μετασχηματισμό της εκπαίδευσης και την επίτευξη αποτελεσματικής επικοινωνίας και κοινωνικής δικαιοσύνης.
13:30-13:45	Στάμου Λήδα, Καθ. / Παν. Μακ. Λίτος Ιωάννης, Υποψ. Διδ. / Παν. Μακ. <i>Η κοινοτική μουσική ως μέσο δημιουργίας νέων μορφών κοινοτήτων: Βασικές αρχές και παραδείγματα από την Ελλάδα και τη διεθνή κοινότητα</i> <u>Περίληψη</u> Σκοπός της εισήγησης είναι η παρουσίαση της κοινοτικής μουσικής πράξης ως μιας προσέγγισης που επιδιώκει τη σταδιακή μετουσίωση μιας ομάδας ανθρώπων σε «κοινότητα», μέσα από την δημιουργική μουσική σύμπραξη και τη «φιλοξενία» του κοινοτικού συντονιστή. Τόσο η έρευνα όσο και η πράξη, παγκοσμίως, καταδεικνύουν ότι παρότι η κοινοτική μουσική εστιάζει το ενδιαφέρον της σε άτομα/ομάδες που απειλούνται ή βιώνουν κοινωνικό αποκλεισμό, η δυνατότητά της να συμβάλει στην ευζωία των ατόμων, στη βελτίωση του περιβάλλοντος όπου ζουν και στη δημιουργία υγιών συλλογικοτήτων και σχέσεων με την ευρύτερη κοινότητα, έχει άμεσες εφαρμογές όχι μόνο σε κοινωνικά, αλλά και σε εκπαιδευτικά πλαίσια. Μέσα από την αποτύπωση του ιστορικού και κοινωνιολογικού πλαισίου, των θεμελιωδών αρχών και των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών του κλάδου, η παρούσα εισήγηση τοποθετεί την κοινοτική μουσική ως μία δόκιμη πρόταση για την αντιμετώπιση των νέων συνθηκών που έχουν διαμορφωθεί τα τελευταία χρόνια στην Ελληνική κοινωνική και εκπαιδευτική πραγματικότητα. Παράλληλα, μέσα από την παρουσίαση μιας σειράς κοινοτικών μουσικών δράσεων και κομβικών ερευνητικών ευρημάτων από τον ελληνικό και διεθνή χώρο, θα επισημανθεί πώς μέσα από τη μουσική συνδιαλλαγή μειονεκτούντων ατόμων με άτομα που ανήκουν στην κυρίαρχη ομάδα προκύπτουν νέες μορφές κοινοτήτων που έμπρακτα συμβάλλουν στην άμβλυνση των κοινωνικών ανισοτήτων και του κοινωνικού αποκλεισμού.
13:45-14:00	Συζήτηση
12:30-14:00	Συνεδρία 2.4 Αίθουσα T16
Προεδρείο:	Ανδρουλάκης Γεώργιος, Αν. Καθ. / Παν. Πατρών Αντζουλάτου Ελένη, Εκπαιδευτικός / ΕΑ

«Η εκπαίδευση σε κατάσταση εκτάκτου ανάγκης: κοινωνιολογικές αναγνώσεις»

- 12:30-12:45 **Ανδρουλάκης Γεώργιος**, Αν. Καθ. / Παν. Πατρών
Γεωργίου Δήμητρα, Διδ. / Παν. Πατρών
Καίσαρη Μαρία, ΕΔΙΠ / Παν. Πατρών
Ανεστραμμένη τάξη και συνεργατική μάθηση: μια νέα προσέγγιση της πανεπιστημιακής εκπαιδευτικής διαδικασίας

Περίληψη

Στην εργασία αυτή, εφαρμόζεται ένα νέο μοντέλο ανεστραμμένης τάξης στο πανεπιστήμιο, στο πλαίσιο της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης κατά τη διάρκεια της πρόσφατης πανδημίας covid-19. Η καινοτομία του μοντέλου έγκειται στο συνδυασμό δύο πτυχών της διαδικασίας της μάθησης των φοιτητών: οι φοιτητές συνεργάζονται σε μικρές ομάδες πριν από την τάξη (cooperative learning) και διδάσκουν επίσης σε ομάδες μέσα στην τάξη (group peer tutoring). Κατά τη διάρκεια του εξαμήνου οι φοιτητές εναλλάσσονται στους ρόλους εκπαιδευτή και εκπαιδευόμενου στη διαδικασία εντός της τάξης. Το διδακτικό πείραμα πραγματοποιήθηκε στο Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων του Πανεπιστημίου Πατρών στο πλαίσιο του μαθήματος «Μαθηματικός Λογισμός» του Α' εξαμήνου. Από τους 344 συμμετέχοντες φοιτητές οι 179 επέλεξαν να ακολουθήσουν τις διαδικασίες της ανεστραμμένης τάξης ενώ οι 165 την παραδοσιακή διδασκαλία. Το κυριότερο εύρημα είναι η θετική επίδραση του προτεινόμενου μοντέλου της ανεστραμμένης τάξης στην ακαδημαϊκή απόδοση των φοιτητών, η οποία συνεχίζεται και μετά την πάροδο του εξαμήνου στα μαθηματικά, αλλά και σε μαθήματα διαφορετικού γνωστικού αντικειμένου. Το προτεινόμενο μοντέλο ανεστραμμένης τάξης μπορεί να προσφέρει οφέλη στην εκπαιδευτική διαδικασία και στους φοιτητές τόσο σε περιβάλλοντα δια ζώσης όσο και εξ αποστάσεως εκπαίδευσης.

- 12:45-13:00 **Αντζουλάτου Ελένη**, Εκπαιδευτικός / ΕΑΠ
Μελέτη της αποτελεσματικότητας του μοντέλου της ανεστραμμένης τάξης. Έρευνα-δράση στην Ιστορία Γ' Γυμνασίου

Περίληψη

Οι παλαιότερες εκπαιδευτικές θεωρίες αντιλαμβάνονται τη διδακτική πράξη ως «δια μαγείας» μεταβίβαση γνώσης. Πρόκειται για μια λογική μη παραγωγική και ασύμβατη με τις σύγχρονες ερευνητικές προσπάθειες, οι οποίες πλέον ερευνούν τη διεργασία και την αποτελεσματικότητα μεταφοράς της γνώσης. Η περίοδος της καραντίνας και η απότομη μετακίνηση από την τάξη στις οθόνες των Η/Υ απέδειξε ότι η γνώση είναι προϊόν που κατακτάται κυρίως από τον ίδιο τον δέκτη. Αυτή η θέση προσδιορίζει την εξ αποστάσεως εκπαίδευση (εξΑΕ) επιστημονικά, η οποία χαρακτηρίζεται ως πολυδιάστατη, ευέλικτη και ικανή να διαμορφώνει τον εκπαιδευόμενο μαζικά και εξατομικευμένα. Ωστόσο η άναρχη και αυθαίρετη εισαγωγή εργαλείων ΤΠΕ και του Διαδικτύου στην εξΑΕ προκαλεί προβληματισμό ως προς την αποτελεσματικότητα της εκπαιδευτικής πράξης. Ο Λιοναράκης προειδοποιεί για τον εκφυλισμό της εξΑΕ, όταν αυτή δεν επικεντρώνεται στον ποιοτικό σχεδιασμό της εκπαιδευτικής πράξης. Ζητούμενο είναι να δομηθεί μια θεωρία, που να καθορίζει τι πρέπει να γίνεται, ώστε η εκάστοτε καινοτομία εφαρμογή να έχει ακαδημαϊκή υπόσταση και να είναι αποτελεσματική. Στην παρούσα εργασία αξιοποιείται το μοντέλο της ανεστραμμένης τάξης (flipped classroom) σε δραστηριότητες στο μάθημα της Ιστορίας Γ' Γυμνασίου σε δημόσιο σχολείο στο πλαίσιο έρευνας δράσης, προκειμένου να μελετηθεί και να αξιολογηθεί διαμορφωτικά ο βαθμός αποτελεσματικότητας του μοντέλου. Στόχος είναι να καθοριστούν κριτήρια ποιοτικού σχεδιασμού της ανεστραμμένης τάξης.

- 13:00-13:15 **Μαυρίδου Λήδα Μαρία**, Δρ. / ΑΠΘ
Η επαγγελματική δέσμευση των εκπαιδευτικών

Περίληψη

Η παρούσα εργασία έχει στόχο τη διερεύνηση της επαγγελματικής δέσμευσης των εκπαιδευτικών σε σχέση με τις προδιαθέσεις, τις στάσεις και τις αντιλήψεις τους, μέσω ποιοτικής έρευνας στο σύγχρονο εκπαιδευτικό πλαίσιο. Η έρευνα αυτή επικεντρώνεται στη σύνδεση της δέσμευσης των εκπαιδευτικών με τις προσδοκίες και τις καλλιεργούμενες στάσεις απέναντι στην εργασία τους, κατά πόσον η δέσμευση αυτή επηρεάζει τη συμπεριφορά τους και τις σχέσεις μεταξύ συναδέλφων, καθορίζοντας την ύπαρξη, την κοινωνική υπόσταση και την καταξίωση τους. Τα αποτελέσματα της έρευνας σκιαγραφούν τις ικανότητες που αναπτύσσουν οι εκπαιδευτικοί στη διδακτική πράξη σύμφωνα με τις σύγχρονες παιδαγωγικές θεωρίες, στρατηγικές και τεχνικές, τον βαθμό άσκησης μετασχηματιστικών ή κατανεμητικών τακτικών από τη σχολική ηγεσία, την υποστήριξη και τη

«Η εκπαίδευση σε κατάσταση εκτάκτου ανάγκης: κοινωνιολογικές αναγνώσεις»

συναδελφικότητα που οι εκπαιδευτικοί απολαμβάνουν, τις σχέσεις τους με τους μαθητές και τους γονείς, την προσωπική τους αντίληψη για την επαγγελματική δέσμευση και αφοσίωση σε συνάρτηση με τον χρόνο υπηρεσίας και τα αυξημένα προσόντα, αλλά και τις παθογένειες του Ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος. Όλα τα παραπάνω, δύνανται να οδηγήσουν στη χάραξη νέων πρόσφορων Εκπαιδευτικών Πολιτικών.

13:15-14:00 **Συζήτηση**12:30-14:00 **Συνεδρία 2.5****Αίθουσα T17**

Προεδρείο: **Λαζαρίδου Αγγελική**, Αν. Καθ. / Παν. Θεσσαλίας
Αργυρίου Μαρία, ΕΔΙΠ / Παν. Αιγαίου

12:30-12:45 **Ταμπούρας Αντώνης**, Υποψ. Διδ. / Παν. Κύπρου

Ευρωπαϊκή Εκπαιδευτική Πολιτική και Εκπαιδευτικός Επαγγελματισμός: Διερευνώντας το πρόγραμμα «Erasmus» μέσα από αφηγήσεις Εκπαιδευτικών Δημοτικής Εκπαίδευσης στην Κύπρο

Περίληψη

Στην εισήγηση διερευνάται πώς ο επαγγελματισμός εκπαιδευτικών Δημοτικής Εκπαίδευσης (ανα)συγκροτείται κατά την προσωπική και επαγγελματική τους πορεία μέσα από διεθνείς εμπειρίες που αποκτούν λόγω της συμμετοχής τους στο Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα «Erasmus» σε σχολική βάση. Προκειμένου να διερευνηθεί μια τέτοια διασύνδεση, αξιοποιείται η βιογραφική μέθοδος γενικότερα και η έρευνα ιστοριών ζωής εις βάθος εκπαιδευτικών ειδικότερα μέσα από σειρά συνεντεύξεων με οχτώ εκπαιδευτικούς με ποικιλία εμπειριών στο συγκεκριμένο πρόγραμμα. Η διερεύνηση του θέματος από την σκοπιά των εκπαιδευτικών αναδεικνύει τους τρόπους με τους οποίους «εμπλέκεται» λογοθετικά «το διεθνές» κατά την πορεία ζωής τους και, ειδικότερα, το «ευρωπαϊκό πλαίσιο» μέσα από την/τις συμμετοχή/ές τους. Το συγκεκριμένο πρόγραμμα μελετάται ως περίπτωση ευρωπαϊκής εκπαιδευτικής πολιτικής που επαναπλαισιώνεται και μετασχηματίζεται σε τοπικό επίπεδο, αποκτώντας ιδιαίτερα νοήματα, ενώ ταυτόχρονα «ενθαρρύνει» εκπαιδευτικούς, όπως αποκτούν εμπειρίες συγκεκριμένου διεθνούς χαρακτήρα κατά την άσκηση του επαγγέλματος, αποδίδοντας νέα νοήματα στον επαγγελματισμό τους. Η παρούσα εργασία εστιάζει στο πώς κατά την πραγμάτωση του «Erasmus» δημιουργούνται νέες επαγγελματικές απαιτήσεις και πόροι, συμβάλλοντας, στην συγκρότηση συγκεκριμένου «είδους» εκπαιδευτικών ως υποκειμένων υπό συνεχή «ανάγκη» για επαγγελματική ανάπτυξη με ευρωπαϊκό χαρακτήρα. Επιπρόσθετα, ανιχνεύεται το θεματικό περιεχόμενο τέτοιων κατευθύνσεων, αφού η επαγγελματική αυτή ανάπτυξη αφορά κυρίως θέματα διαθεματικότητας, νέων τεχνολογιών, διαπολιτισμικότητας, διοίκησης και ηγεσίας, αλλά και συνεργασίας.

12:45-13:00 **Φιλιππίδη Ερική- Ιωάννα**, Κέντρο Πρόληψης «Διαδρομή»

Η επαγγελματική διαδρομή των εκπαιδευτικών μέσα από την ψηφιακή αφήγηση: Ένα πιλοτικό πρόγραμμα πρόληψης

Περίληψη

Η πανδημία Covid-19, μεταξύ άλλων, επέφερε αλλαγές και στον τρόπο που η πρόληψη σχεδιάζει και υλοποιεί προγράμματα και παρεμβάσεις ανάπτυξης δεξιοτήτων ζωής στην εκπαιδευτική κοινότητα. Κατόπιν διερεύνησης των αναγκών της τοπικής εκπαιδευτικής κοινότητας, η διεπιστημονική ομάδα του Κέντρου Πρόληψης «Διαδρομή» της Π. Ε. Φωκίδας, σε συνεργασία με τη Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, έλαβε υπόψιν τις συνθήκες της συγκεκριμένης περιόδου και συνδιοργάνωσε εξ αποστάσεως παρεμβάσεις για εκπαιδευτικούς Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Ειδικότερα, το σεμινάριο «Η επαγγελματική μου διαδρομή μέσα από την ψηφιακή αφήγηση», είχε ως απώτερο σκοπό την προσωπική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών και την ενδυνάμωση του επαγγελματικού τους ρόλου.

Μέσα από τη δημιουργία και το μοίρασμα ψηφιακών αφηγήσεων οι εκπαιδευτικοί είχαν τη δυνατότητα να προβούν σε μία ανασκόπηση της επαγγελματικής τους διαδρομής, από το ξεκίνημά τους έως σήμερα διερευνώντας αποθέματα, αξίες και δεξιότητες που απέκτησαν κατά τη διάρκεια της επαγγελματικής τους πορείας. Η ψηφιακή αφήγηση αναδεικνύεται ως ένα ευέλικτο και λειτουργικό εργαλείο για τις ομάδες πρόληψης, ειδικά στο χώρο της εκπαίδευσης. Φαίνεται να συμβάλλει στην προσωπική ανάπτυξη και ενδυνάμωση του ρόλου των εκπαιδευτικών καθώς και στη μεταξύ τους δικτύωση. Η αξιοποίηση της ψηφιακής

«Η εκπαίδευση σε κατάσταση εκτάκτου ανάγκης: κοινωνιολογικές αναγνώσεις»

αφήγησης ακολουθώντας τις μεθόδους και πρακτικές της επιστήμης της πρόληψης, μπορεί να έχει πολλαπλές εφαρμογές και δυνατότητες ανάπτυξης στο πεδίο.

13:00-13:15

Αργυρίου Μαρία, ΕΔΙΠ / Παν. Αιγαίου

Επαγγελματική Μουσική Εκπαίδευση VS Επαγγελματικό Status. Μια Προβληματική κοινωνικής ταυτότητας

Περίληψη

Στη συγκεκριμένη ανακοίνωση προσεγγίζεται η έννοια του εκπαιδευτικού ρόλου και η δυναμική του συνεργατικού λόγου καθώς δίνεται έμφαση στην εκπαιδευτική κουλτούρα, όπου το αξιακό και κανονιστικό της σύστημα εκτυλίσσεται, μέσα από τη διαμόρφωση πολυσχιδών σχέσεων. Η έννοια επίδοση - απόδοση στο εκπαιδευτικό περιβάλλον περιλαμβάνει την εκτίμηση - αξιολόγηση πράξεων, με έμφαση σε λειτουργικές αναπροσαρμογές επανέλεγχου και κοινωνικού επανακαθορισμού. Η σχέση του/της εκπαιδευτικού με τα περιβάλλοντα αναφοράς του/της αλλά και με τα κοινωνικά υποκείμενα στα εκπαιδευτικά περιβάλλοντα όπου «εγκιβωτίζεται» δεν είναι στατική, εξελίσσεται, επανεξετάζεται και το ουσιαστικό της χαρακτηριστικό δεν είναι η επιβολή, αλλά η μεθοδική διαπραγμάτευση, διαβούλευση μεταξύ των μελών. Οφείλουμε να παραδεχτούμε ότι η μουσική εκπαίδευση που προσφέρεται στη Γενική Μουσική Εκπαίδευση, πολλές φορές δεν συμπληρώνει μία ολιστική μουσική εκπαίδευση καθώς οι εκπαιδευτικοί μουσικής αναπτύσσουν τις δικές τους συνήθειες, διαμορφώνοντας πρακτικές και διαθέσεις απέναντι στην προσφερόμενη μουσική γνώση. Μία ελλιπής μουσική εκπαίδευση μπορεί επίσης να προσφερθεί εις βάρος της πλειονότητας μαθητών/τριών των οποίων οι μουσικές ανάγκες, ικανότητες, ενδιαφέροντα και στόχοι μπορεί να αγνοηθούν ή να απορριφθούν εκ μέρους των εκπαιδευτικών. Έτσι, η κάλυψη των μουσικών αναγκών κάποιων λίγων, συχνά οδηγεί στο πρόβλημα (ή στον ισχυρισμό) ενός διαμορφούμενου ελιτισμού και οι κοινωνικές συνέπειες τέτοιων αρνητικών αντιλήψεων ή προκαταλήψεων μπορούν να λειτουργήσουν ενάντια στην κοινωνική ισότητα και με ελεύθερη πρόσβαση προσφορά της μουσικής εκπαίδευσης ισότητα για όλους τους μαθητές/τριες και για όλα τα κοινωνικά στρώματα με ρεαλιστικούς όρους.

13:15-13:30

Οικονόμου Κωνσταντίνος, Υποψ. Διδ. / Παν. Θεσσαλίας

Λαζαρίδου Αγγελική, Αν. Καθ. / Παν. Θεσσαλίας

Σχολείο Δεύτερης Ευκαιρίας: αποτελεσματικότητα και ποιότητα - βιωσιμότητα. Μια επισκόπηση των εμπειρικών ερευνητικών δεδομένων

Περίληψη

Προβληματισμοί που άπτονται της αποτελεσματικότητας, της ποιότητας και της βιωσιμότητας του Σχολείου Δεύτερης Ευκαιρίας, ενός θεσμού που εισήχθη πριν από ορισμένα χρόνια στο ελληνικό εκπαιδευτικό περιβάλλον με μετασχηματιστική φιλοσοφία και φιλοδοξία, είναι το αντικείμενο αυτής της βιβλιογραφικής επισκόπησης. Σύμφωνα, λοιπόν, με διάφορα δεδομένα, ο βίος του θεσμού έχει πράγματι χαρακτηριστεί, και μάλιστα, σε σταθερή βάση, από την ύπαρξη πολλών και ποικίλων προβλημάτων. Πρόκειται για προβλήματα δομής, για προβλήματα που σε τελική ανάλυση είναι απόρροια αποφάσεων και ενεργειών της Πολιτείας και θέτουν σε κίνδυνο τη λειτουργία του θεσμού, δηλαδή την ποιότητα της προσφερόμενης μάθησης. Φαίνεται πως η ποιότητα έχει «ανατεθεί» αποκλειστικά στο εκπαιδευτικό προσωπικό. Συμπερασματικά επισημαίνουμε ότι η Πολιτεία οφείλει άμεσα να σκύψει επάνω στο θεσμό και η εμπειρική έρευνα να συνεχίσει να μελετά τον θεσμό μέσα από τη ματιά των πρωταγωνιστών του.

13:30-13:45

Φιλίππου Σταυρούλα, Αν. Καθ. / Παν. Κύπρου

Κοντοβούρνη Σταυρούλα, Αν. Καθ. / Παν. Κύπρου

Μαρουλλέτη Ραφάελλα, Υποψ. Διδ. / Παν. Κύπρου

Ταμπούρας Αντώνης, Υποψ. Διδ. / Παν. Κύπρου

Μετατοπίσεις του εκπαιδευτικού επαγγελματισμού και του «δημοτικού σχολείου» σε ιστορίες ζωής εκπαιδευτικών δημοτικής των τελευταίων δύο δεκαετιών στην Κύπρο

Περίληψη

Στην εισήγηση εξετάζεται πώς ο εκπαιδευτικός επαγγελματισμός και το δημοτικό σχολείο ανασυγκροτούνται σε ιστορίες ζωής εκπαιδευτικών δημοτικής εκπαίδευσης που έχουν εισέλθει στο επάγγελμα από το 2005 και εξής, όταν δηλαδή η πλήρης, άμεση και μόνιμη εργοδότηση στο δημόσιο σχολείο έπαψε, μετά από αρκετές δεκαετίες, να ισχύει. Αντλώντας από δυο ερευνητικά προγράμματα, στα οποία επιχειρείται η εξιστόρηση του εκπαιδευτικού επαγγελματισμού και της σχολικής γνώσης στην Κύπρο μέσα από σε βάθος ιστορίες ζωής

«Η εκπαίδευση σε κατάσταση εκτάκτου ανάγκης: κοινωνιολογικές αναγνώσεις»

εκπαιδευτικών έξι διαφορετικών γενεών που καλύπτουν τα τελευταία 60 περίπου χρόνια ιστορίας της Κυπριακής Δημοκρατίας (μέσα 1950-μέσα 2010), η εισήγηση εστιάζει στην τελευταία γενιά και συγκεκριμένα στο πώς, εν μέσω ριζικών κοινωνικο-πολιτικών και οικονομικών αλλαγών, η εκπαιδευτικός ως επαγγελματίας και το δημοτικό σχολείο ως θεσμός πολλαπλασιάζονται και μετατοπίζονται. Μεθοδολογικά, υιοθετούνται αρχές της βιογραφικής έρευνας και αξιοποιούνται δεδομένα από μια σειρά 3 ημιδομημένων συνεντεύξεων με καθεμιά από 12 (από 60 συνολικά) εκπαιδευτικούς, που αναλύθηκαν θεματικά και μέσω της στρατηγικής της συνεχούς σύγκρισης. Αναγνωρίζονται συνέχειες και μετατοπίσεις σε σχέση με προηγούμενες γενιές εκπαιδευτικών, αφού αναδύθηκαν συγκεκριμένες «κατηγορίες» επαγγελματιών (π.χ. δασκάλα τάξης, αντικαταστάτες, συμβασιούχοι, κ.ά.), που συνδέονται με μηχανισμούς όπως η (αυτό)εργοδοτησιμότητα και το σύστημα αξιολόγησης για εισδοχή στο επάγγελμα. Η συζήτηση αναδεικνύει πώς τεχνολογίες «διακυβέρνησης εξ αποστάσεως» και ευθυνοποίησης διαπλέκονται με τον πολλαπλασιασμό του εκπαιδευτικού επαγγελματισμού και του σχολείου ως θεσμού εν μέσω νεοφιλελεύθερων πολιτικών εισδοχής και παραμονής στο επάγγελμα που αφορούν τη συγκεκριμένη γενιά.

13:45-14:00 Συζήτηση

15:30-17:00	ΣΥΜΠΟΣΙΟ 2
	Αίθουσα ΜΑΡΙΑΣ ΜΙΡΑΖΙΕΖΗ
Συντονισμός:	Θεανώ Καλλινικάκη, Καθηγήτρια ΔΠΘ
Θέμα:	Σχολική Κοινωνική Εργασία, εκπαιδευτικές ανισότητες και πανδημία
Συμμετέχουν:	Θεανώ Καλλινικάκη, Καθηγήτρια ΔΠΘ & Ερευνητικές Ομάδες
	Θεματική ενότητα: Εκπαίδευση και κοινωνικές ανισότητες
	<u>Περίληψη</u>
	Η Σχολική Κοινωνική Εργασία, ένα από τα εξειδικευμένα αντικείμενα έρευνας και παρέμβασης της επιστήμης της κοινωνικής εργασίας επικεντρώνεται σε θέματα εκπαιδευτικής και κοινωνικής ένταξης και συμπερίληψης όλων των παιδιών σχολικής ηλικίας, ανεξάρτητα από φυσικές, πολιτισμικές και κοινωνικές ιδιαιτερότητές τους, και στην ευημερία των ίδιων και των οικογενειών τους. Προέχουν οι παρεμβάσεις για την υπέρβαση αντιξοοτήτων λόγω προέλευσης από χαμηλά κοινωνικο-οικονομικά στρώματα ή μειονότητες, λόγω διαβίωσης κάτω από τα όρια της φτώχειας, αναπηρίας και δυσκολιών μάθησης και λόγω απωλειών και πληγμάτων που προκαλούν οι ποικίλες καταστάσεις κρίσης, εκτοπισμού, παραμέλησης και κακοποίησης. Κομβικό ρόλο έχει στις περιπτώσεις όπου η συνεργασία μεταξύ σπιτιού, σχολείου και κοινότητας αποτελεί κλειδί για την ταχτική φοίτηση και τη μαθησιακή και κοινωνική εξέλιξη των μαθητών. Το συμπόσιο αναδεικνύει πώς η πανδημία COVID-19 αποτέλεσε “συνδημικό” φαινόμενο με τις συνέπειες της νόσου να επιδεινώνονται από τις κοινωνικές και οικονομικές ανισότητες, και τους κοινωνικά αποκλεισμένους και αυτούς που υποφέρουν από δομικές διακρίσεις και βία να επιβαρύνονται πολλαπλάσια. Πραγματεύεται ερευνητικά δεδομένα σχετικά με την ετοιμότητα, την αποκρισιμότητα που επέδειξαν σχολικοί κοινωνικοί λειτουργοί και μέσα που αξιοποίησαν για τη διατήρηση του κινήτρου για μάθηση, της μαθητικής ιδιότητας και της συνέργειας μεταξύ των μαθητών και για την ανακούφιση του στρες των γονέων και φροντιστών τους.
	<i>Σχολεία ευαίσθητα στο τραύμα-καταφύγιο μαθητών/τριών σε περιόδους κρίσης</i>
	Καλλινικάκη Θεανώ , καθηγήτρια ΔΠΘ
	Θεματική Ενότητα: Εκπαίδευση και κοινωνικές ανισότητες
	<u>Περίληψη</u>
	Η εισήγηση πραγματεύεται τη θεωρητική βάση και τις εφαρμογές της σχολικής κοινωνικής εργασίας οι οποίες εστιάζουν στην καλλιέργεια προστατευτικών και παραγόντων ενίσχυσης της ανθεκτικότητας των μαθητών/σπουδαστών έναντι καταστάσεων κρίσης, οι οποίες συμβαίνουν ή αποκαλύπτονται στις μονάδες εκπαίδευσης τους. Συζητούνται τα χαρακτηριστικά και οι αποδόσεις των ενήμερων-ευαίσθητων στο τραύμα σχολείων και οι

«Η εκπαίδευση σε κατάσταση εκτάκτου ανάγκης: κοινωνιολογικές αναγνώσεις»

μέθοδοι πρόληψης, πρώιμης παρέμβασης και διαχείρισης του αντίκτυπου από βιώματα απώλειας, πένθους, τραυμάτων εκτοπισμού, παραμέλησης, κακοποίησης, ή λόγω προέλευσης από μειονότητες ή κοινότητες σε κίνδυνο αποκλεισμού, στη σχολική προσαρμογή, τη μαθησιακή ετοιμότητα και την επίδοση. Επικεντρώνεται στις ενήμερες του τραύματος στάσεις προς τις ποικίλες μορφές ατομικού, οικογενειακού και συλλογικού πρωτογενούς και δευτερογενούς τραύματος, που έφερε στις σχολικές κοινότητες ο καθολικός φόβος, η απειλή για απώλειες, η διάσπαση, αποξένωση από σημαντικές σχέσεις, και η επιδείνωση του οικογενειακού άγχους των ήδη «ευάλωτων» σχημάτων οικογένειας και της θυματοποίησης στο σπίτι, ή το χώρο φιλοξενίας/ στο ίδρυμα, που συνοδεύει την πανδημία. Αναδεικνύεται η εν δυνάμει λειτουργία του φυσικού ή και ψηφιακού εκπαιδευτικού περιβάλλοντος ως σημείου προφύλαξης των μαθητών σε περιόδους που βιώνουν κρίσεις (φυσικές, ανθρωπογενείς καταστροφές, συνθήκες πανδημίας, εκμετάλλευσης, βίας) και ως περιβάλλον αντιστάθμισης παραλείψεων και ελλειμμάτων της κοινωνικής, της εκπαιδευτικής και της οικογενειακής πολιτικής που επιφέρουν περιστολή στα δικαιώματά τους.

Δημιουργικότητα και δικτύωση σε “χαλεπούς καιρούς”, παραμύθια και τέχνη δυναμικά εργαλεία σχολικής και κοινωνικής ένταξης

Σκραπαλή Φωτεινή, σχολική κοιν. λειτουργός
Χατζιωαννίδου Βιργινία, σχολική κοιν. λειτουργός,
Κολοκοτρώνη Ζωή, σχολική κοιν. λειτουργός,
Κανδυλάκη Αγάπη, καθηγήτρια ΔΠΘ

Θεματική Ενότητα: Εκπαίδευση και ανισότητες

Περίληψη

Η παρουσίαση έχει ως στόχο να αναδείξει πώς η μέσω διαδικτυακής βιωματικής μάθησης ενίσχυση της δημιουργικότητας σε προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές/τριες στο Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας του ΔΠΘ, την περίοδο της πανδημίας και των lockdown, οδήγησε στην παραγωγή ενός πλούσιου υλικού «παραμυθιών κοινωνικής ευαισθητοποίησης». Στόχος του εγχειρήματος ήταν να συμβάλει στην καλλιέργεια της δημιουργικότητας και της ανθεκτικότητας των φοιτητών/τριών και αφετέρου, στη διαμόρφωση μιας εργαλειοθήκης (toolkit) για την προώθηση της ένταξης στην εκπαίδευση.

Παρουσιάζονται οι αποδόσεις της δοκιμής καταλληλότητας και επάρκειας των εν λόγω παραμυθιών, που επιτεύχθηκαν μέσα από μία πολυεπίπεδη έρευνα δράση την οποία υλοποίησαν μεταπτυχιακοί φοιτητές του αυτόνομου ΠΜΣ «Κοινωνική Εργασία στην Εκπαίδευση-Ένταξη Ετεροτήτων» και του Διδρυματικού (ΕΚΠΑ-ΔΠΘ-Πανεπιστήμιο Κρήτης) στη «Συμβουλευτική» σε σχολεία Ανατολικής Μακεδονίας Θράκης και Αττικής, και σε δομές Παιδικής Προστασίας Κεντρικής Μακεδονίας.

Στόχος της έρευνας δράσης ήταν η ευαισθητοποίηση των μετεχόντων μαθητών πάνω σε ζητήματα ένταξης ετεροτήτων, άρσης του κοινωνικού αποκλεισμού, πρόληψης και έγκαιρης αντιμετώπισης του ρατσισμού, της ξενοφοβίας και υποστήριξης της προσφυγιάς, πρόληψης της βίας, της κακοποίησης και του σχολικού εκφοβισμού, και στις ειδικότερες μορφές τους την περίοδο της πανδημίας. Επίσης, η κινητοποίηση στοχασμού και διαλόγου σε θέματα ίσων ευκαιριών για ανάπηρους μαθητές στο σχολικό περιβάλλον και τις κοινότητες, και της ισότητας των φύλων και αποδοχής των ετεροτήτων στην οικογένεια. Ο εμπλουτισμός της εργαλειοθήκης των παρεμβάσεων στην εκπαίδευση ευνοεί την ανάπτυξη της συνεργασίας μεταξύ μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών και κοινωνικών λειτουργών, ψυχολόγων, εκπαιδευτικών, και συμβούλων εκπαίδευσης σε δημόσια σχολεία όλων των τύπων και βαθμίδων.

Οι επιπτώσεις της πανδημίας στην άσκηση της σχολικής κοινωνικής εργασίας

Σύρπη Ε., σχολική κοιν. λειτουργός,
Μάρκου Δ., σχολική κοιν. λειτουργός,
Καραγκούνης Β., αναπλ. καθηγητής ΔΠΘ.

«Η εκπαίδευση σε κατάσταση εκτάκτου ανάγκης: κοινωνιολογικές αναγνώσεις»

Θεματική Ενότητα: Εκπαίδευση και κοινωνικές ανισότητες

Περίληψη

Η παρουσίαση αντλεί από τα ευρήματα δύο ερευνών με κοινή μεθοδολογία που πραγματοποιήθηκαν παράλληλα το Δεκέμβριο του 2021 με σχολικούς κοινωνικούς λειτουργούς, οι οποίοι εργάστηκαν σε εκπαιδευτικές δομές στις Περιφέρειες Αττικής και Θεσσαλονίκης. Κοινή διαπίστωση των δύο ερευνών είναι η αύξηση των αιτημάτων που σχετίζονται με προβλήματα συμπεριφοράς, μαθησιακά, συναισθηματικά, αλλά και οικονομικά ζητήματα. Τα τελευταία απαντώνται κυρίως σε κοινωνικοοικονομικά στερημένες περιοχές, όπου, τα περιοριστικά μέτρα αλλά και οι ανεπαρκείς πολιτικές, που εφαρμόστηκαν, επιδείνωσαν περαιτέρω τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι οικογένειες των μαθητών, καθιστώντας ιδιαίτερα δυσχερή τόσο τον βιοπορισμό τους όσο και τη συμμετοχή των παιδιών τους στην εξ αποστάσεως εκπαιδευτική διαδικασία.

Κοινή είναι και η διαπίστωση σχετικά με την ανεπάρκεια μέσων και πηγών βοήθειας, που θα μπορούσαν να αξιοποιήσουν οι σχολικοί κοινωνικοί λειτουργοί, ο περιορισμός της χρήσης ή και η εγκατάλειψη παραδοσιακών πρακτικών και τεχνικών, αλλά και η περιορισμένη ετοιμότητα των ίδιων για την εξ αποστάσεως άσκηση της κοινωνικής εργασίας. Ακόμη, τα ευρήματα και των δύο ερευνών κατέδειξαν ότι σε αρκετές περιπτώσεις μεγεθύνθηκαν υφιστάμενα προβλήματα συνεργασίας των κοινωνικών λειτουργών με τις σχολικές μονάδες. Τέλος, συζητώνται οι προτάσεις των μετεχόντων σχετικά με την αντιμετώπιση των συνεπειών της πανδημίας στην εργασία τους.

Σχολική Κοινωνική Εργασία, έρευνα δράση και τέχνη για την εκπαιδευτική συμπερίληψη την περίοδο της πανδημίας

Φαρμάκη Στυλιανή, υποψήφια διδακτόρισα ΔΠΘ

Θεματική Ενότητα: Εκπαίδευση και κοινωνικές ανισότητες

Περίληψη

Η παρουσίαση επιχειρεί να αναδείξει διαστάσεις της πρακτικής και της έρευνας της Σχολικής Κοινωνικής Εργασίας σε περιόδους σοβαρών κρίσεων με βαρύ αντίτυπο στην εκπαίδευση. Πραγματεύεται το χρονικό μιας συλλογικής έρευνας δράσης και παρέμβασης, την οποία διαμόρφωσαν και στη συνέχεια υλοποίησαν δεκατρείς σχολικοί κοινωνικοί λειτουργοί την πρώτη περίοδο της πανδημίας Covid-19 σε ισάριθμες μονάδες εκπαίδευσης στην Ελλάδα και την Κύπρο.

Αποτυπώνεται η πορεία της "συνάντησης" που διέπνεε η θέληση τους να κάνουν την “κρίση ευκαιρία” τόσο για τους μαθητές και τα σχολεία στα οποία εργάζονταν, όσο και για τους ίδιους. Αυτή η έρευνα-δράση έλαβε χώρα σε διαρκώς μεταβαλλόμενες συνθήκες, υπό το συντονισμό της ερευνήτριας-εισηγήτριας, ενώ παρέμενε ανοιχτή σε συνδιαμόρφωση, εμπλουτισμό και αναμόρφωση από τους συμμετέχοντες Σχολικούς Κοινωνικούς Λειτουργούς και μαθητές.

Η ομάδα δημιούργησε και ερμήνευσε ένα πρωτότυπο τραγούδι που συνοδεύεται από ζωντανή μουσική και έχει θέμα την καραντίνα και τίτλο “Δεν σας έχουμε ξεχάσει”. Στο πλαίσιο της έρευνας δράσης ακολούθησαν δεκάδες πρωτότυπες παρεμβάσεις με έμπνευση από το στίχο και στόχο την κινητοποίηση - ενίσχυση της συμμετοχής στην ψηφιακή τάξη των μαθητών, που αντιμετώπιζαν έντονες προκλήσεις απομόνωσης και περιθωριοποίησης. Στην παρουσίαση θα προβληθεί υλικό και θα αναλυθούν δύο από δεκατρείς παρεμβάσεις, με εστίαση στην ιδιαίτερη δυναμική που αναπτύχθηκε μεταξύ όλων των συμβαλλομένων και στη σημασία του κοινού οράματος που μοιράστηκαν.

Αφηγήσεις μητέρων αυτιστικών παιδιών την περίοδο της πανδημίας: η δύναμη και η δυνατότητα της αφήγησης στη σχολική κοινωνική εργασία

Χυδίρογλου Λεμονιά, υποψήφια διδακτόρισα Κοινωνικής Εργασίας Δ.Π.Θ.

«Η εκπαίδευση σε κατάσταση εκτάκτου ανάγκης: κοινωνιολογικές αναγνώσεις»

	Θεματική Ενότητα: Εκπαίδευση και ανισότητες <u>Περίληψη</u> Η εισήγηση αναφέρεται σε μια παρέμβαση αφηγηματικής προσέγγισης την περίοδο της πανδημίας. Επιδιώκει να αναδείξει τη δύναμη της αφήγησης και τις δυνατότητες που παρέχει η αξιοποίηση της σε παρεμβάσεις σχολικής κοινωνικής εργασίας. Πραγματοποιήθηκε με πέντε μητέρες αυτιστικών μαθητριών/ών δημοτικών σχολείων γενικής εκπαίδευσης, κατά τη διάρκεια του πρώτου lockdown το 2020. Στόχος ήταν η ενδυνάμωση των μητέρων σε μια περίοδο κρίσης μέσω της επαναδιήγησης των βιωμάτων τους, με τρόπους που να τις κάνουν πιο δυνατές. Η εν λόγω παρέμβαση ορμάται από την αντίληψη/ θέση ότι «Οι άνθρωποι ποτέ δεν είναι παθητικοί δέκτες των δυσκολιών, πάντα αντιστέκονται–ανταποκρίνονται με κάποιο τρόπο, προκειμένου να διατηρήσουν αυτό που είναι πολύτιμο για τους ίδιους». Εκκινώντας με αυτήν την πεποίθηση, αξιοποιήθηκαν αφηγηματικές πρακτικές για τη διερεύνηση της ιστορίας των αντιξοότητων που βίωναν οι μητέρες σε ζητήματα σχετικά με τη γονεϊκότητα κατά τη διάρκεια της κοινωνικής αποστασιοποίησης, αλλά και τις δυνάμεις αντίστασης που ανέπτυξαν απέναντι σ' αυτές τις αντιξοότητες. Η παρέμβαση εξελίχθηκε σε τρία στάδια προηγήθηκαν ατομικές συναντήσεις με τις μητέρες, ακολούθησε η δημιουργία ενός Συλλογικού Εγγράφου με τη συμβολή όλων, και συνεχίστηκε με τις συναντήσεις τους ως ομάδα μητέρων. Η αξιοποίηση ενός «οπτικοποιημένου συλλογικού εγγράφου» ευκόλυνε την ανάκτηση των ιστοριών των μητέρων, που αφορούσαν τις δύσκολες συνθήκες και τις ενίσχυε να τις αφηγηθούν εκ νέου, μέσα από ένα πρίσμα επιβίωσης και δύναμης.
--	---

15:30-17:00	Συνεδρία 3.1 Αίθουσα T21
Προεδρείο:	Ελευθεράκης Θεόδωρος , Αν. Καθ. / Παν. Κρήτης Τζαφέα Όλγα , Δρ. Κοινωνιολογίας / Παν. Ιωαννίνων
15:30-15:45	Γουργουρίνη Αικατερίνη, MSc Κοινωνική Λειτουργός – Υποψ. Διδ. Παν. Πατρών Γιάνναρου Ρουμπίνη, MSc Κοινωνιολόγος, Κατάστημα Κράτησης Πάτρας Μπούνα Βασιλική, Κοιν. Λειτουργός, Κατάστημα Κράτησης Πάτρας <i>Η παροχή ανώτατης εκπαίδευσης στη φυλακή: Οφέλη και εμπόδια. Προκλήσεις κατά την περίοδο της πανδημίας</i> <u>Περίληψη</u> Η πρόσβαση των κρατουμένων στην ανώτατη εκπαίδευση αποτελεί θεμελιώδες ανθρώπινο δικαίωμα, το οποίο δε διακυβεύεται λόγω της ποινικής καταδίκης και του εγκλεισμού. Η παροχή ευκαιριών μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης σε άτομα που εκτίουν ποινή, επιδιώκεται παγκοσμίως ως στρατηγική για την άμβλυνση των εκπαιδευτικών και κοινωνικών ανισοτήτων. Οι ανισότητες οφείλονται κυρίως σε παράγοντες που δυσχεραίνουν τη συμμετοχή της συγκεκριμένης κοινωνικής ομάδας στην ανώτατη εκπαίδευση. Μέσω της εκπαιδευτικής διαδικασίας, επέρχεται αναπόφευκτα η σύγκρουση μεταξύ του περιοριστικού πλαισίου της φυλακής και του απελευθερωτικού χαρακτήρα της εκπαίδευσης. Η ανώτατη εκπαίδευση είναι ζωτικής σημασίας για την κοινωνική κινητικότητα και, παρά τα εμπόδια, συμβάλλει στην ενδυνάμωση, στην επανανθρωποποίηση και κατ' επέκταση στην κοινωνική αλλαγή, μέσω της συμπερίληψης των κρατουμένων. Τα εκπαιδευτικά προγράμματα στις φυλακές προσφέρουν σημαντικά οφέλη στην οικονομία και το εργατικό δυναμικό, προετοιμάζοντας τους κρατούμενους για την αποτελεσματικότερη κοινωνική τους επανένταξη. Παράλληλα, συντελούν στη μείωση της υποτροπής και άρα στην εξοικονόμηση πόρων, ενισχύοντας τα κράτη ώστε να ανταποκριθούν στις σύγχρονες ανάγκες. Δεδομένης της σπουδαιότητας του εκπαιδευτικού προγραμματισμού στη λειτουργία των καταστημάτων κράτησης και στις συνθήκες διαβίωσης των κρατουμένων, η παροχή ανώτατης εκπαίδευσης κρίθηκε αναγκαίο να συνεχιστεί ακόμα και στις πρόσφατες συνθήκες πανδημίας, κατά τις οποίες ανέκυψαν πρόσθετες δυσκολίες και το σωφρονιστικό σύστημα τέθηκε σε κατάσταση αποκλεισμού.
15:45-16:00	Τζαφέα Όλγα , Δρ. Κοινωνιολογίας / Παν. Ιωαννίνων

«Η εκπαίδευση σε κατάσταση εκτάκτου ανάγκης: κοινωνιολογικές αναγνώσεις»

Ακαδημαϊκή επιτυχία και κοινωνικές ανισότητες στο ελληνικό πανεπιστήμιο την εποχή της πανδημικής κρίσης

Περίληψη

Η διεύρυνση της συμμετοχής στην Ανώτατη Εκπαίδευση σε συνδυασμό με την πανδημική κρίση και τις σημαντικές αναδιαρθρώσεις στην αγορά εργασίας μεταβάλλουν σταδιακά το τοπίο καθορισμού των παραγόντων που συμβάλλουν στην «ακαδημαϊκή επιτυχία» στο ελληνικό πανεπιστήμιο. Πιο σύνθετο γίνεται το ζήτημα αυτό αν ληφθεί υπόψιν ότι οι πολιτικές για την ισότητα των ευκαιριών και την ενίσχυση της ακαδημαϊκής επίδοσης των μη προνομιούχων φοιτητών και φοιτητριών κρίνονται αναποτελεσματικές. Κάτω από αυτούς τους όρους, στόχο της παρούσας μελέτης αποτελεί η διερεύνηση των απόψεων φοιτητών και φοιτητριών από δύο ιδρύματα της χώρας τα οποία φέρουν ετερόκλητα χαρακτηριστικά (διαφορετική ιστορία, τοποθεσία και οργανωτική δομή) σχετικά με καίριες μεταβλητές ενίσχυσης της ακαδημαϊκής επιτυχίας. Παρουσιάζονται ευρήματα εμπειρικής ποσοτικής έρευνας με τη χρήση αυτοσχέδιου ερωτηματολογίου που συμπληρώθηκε από 322 φοιτητές το 2020-2021. Από την ανάλυση των δεδομένων προκύπτουν διαφορές μεταξύ των ιδρυμάτων, οι οποίες αποκαλύπτουν τον σημαντικό ρόλο των ιδρυματικών πρακτικών στην ακαδημαϊκή πορεία των φοιτητών, αναδεικνύοντας έτσι την εμφάνιση νέων μορφών ανισοτήτων στην προσπάθεια επίτευξης της ακαδημαϊκής επιτυχίας. Αναδεικνύονται ιδρυματικοί αλλά και κοινωνικοί παράγοντες που καθορίζουν την ακαδημαϊκή επιτυχία στη ιδρύματα του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης (ΕΧΑΕ) συμβάλλοντας έτσι στην αναγκαιότητα εφαρμογής μιας σειράς παρεμβάσεων στη διακυβέρνηση και τη διοίκηση των πανεπιστημίων ως απόρροια της πανδημικής κρίσης.

16:00-16:15

Συμεού Σιμάκης, Δρ. Παιδαγωγικής, ΕΜΕ Φιλολογικών στο ΥΠΠΑΝ Κύπρου

Η προβληματική της εκπαίδευσης μετά την πανδημία: Η κρίση, οι επι-κρίσεις και οι ενδεχόμενες απο-κρίσεις σε κρίσιμα ερωτήματα. Το εγχείρημα μιας κοινωνιολογικής προσέγγισης.

Περίληψη

Κατά την πρόοδο της εισήγησης αυτής, θα επιχειρηθεί να γίνει μια προσέγγιση των φαινομένων που συνυφαίνονται στον κοινωνικό καμβά με τα ποικιλότροπα ζητήματα και, ενδεχομένως, προβλήματα που αναπτύσσονται, προϊόν της διαδικασίας υπέρβασης της πανδημικής κρίσης. Η εκπαιδευτική διαδικασία, ως μια άκρως και κατ' εξοχήν κοινωνική εργασία στη διασύνδεσή της με τα όσα η πανδημική κρίση επέφερε, συχνά ως δυσεπούλωτες πληγές ή/και πυορροούσες πληγές, εξετάζεται, αν και σε ποιο βαθμό αλλά και με ποιο/ποιους τρόπο/-ους επηρεάστηκε, στη διάρκεια της οικονομικοκοινωνικής κρίσης που επέφερε η πανδημία. Καθόλου τυχαία, αυτή η κρίση, δεν υψώθηκε στη σφαίρα ανάλυσης και πραγμάτευσής, ως Ανθρωπιστική. Η Υγειονομική εξέθρεψε πιθανότατα μια τεράστια Οικονομική κρίση και διαφοροποίησε εκπαιδευτικές διαδικασίες, αναπόδραστα χρειάστηκε αναπροσαρμογή στοχεύσεων, μεθοδολογίας, μέσων υλοποίησης (πβ τηλεεκπαίδευση) κ.τ.σ. Φαινόμενα, όπως η επίδοση, η μαθησιακή διαδικασία, η σχολική βία και παραβατικότητα, ο σχολικός εκφοβισμός, πτυχές της κοινωνικής αναπαραγωγής και άλλα συναφή ζητήματα, αναπόφευκτα πρέπει πλέον να ιδωθούν υπό νέο πρίσμα, δεδομένων των νέων συνθηκών που δημιουργήθηκαν και μέσα από ένα κοινωνικό γράφημα του/των υποκειμένου/-ων πρόκλησης, παραγωγής και δημιουργίας τους· στη βάση της σχολικής πραγματικότητας και της τάξης, ενδεχομένως και (δια των κοινωνικών αποκλίσεων). Η μία προτεινόμενη ανταπόκριση, με κατάθεση θετικής αντιπροσφοράς. Οι κοινωνικές ανισότητες και τα προκύπτοντα προβλήματα, που οξύνθηκαν και επ(ι)/εν/εκτάθηκαν λόγω της πανδημικής κρίσης). Το «παλαιό» και το «νέο» handicap που δημιουργείται/διαμορφώνεται στην μετα-πανδημική περίοδο και η προσπάθεια/οι προσπάθειες υπέρβασής του. Το ψυχοκοινωνιογράφημα του «παραβατικού» μαθητή ή/και του υποκειμένου της σχολικής βίας. Η κοινωνική χαρτογράφηση της σχολικής τάξης (και η ανάλογη διαχείρισή της) υπό το φως (και) των νέων δεδομένων που προκύπτουν από την πανδημική κρίση στην κοινωνία και τη μικρογραφία της, την εκπαιδευτική κοινότητα, τη σχολική μονάδα, τη σχολική τάξη. Το εγχείρημα της υπέρβασης (πάνω και πέρα) των προβλημάτων), μέσα από μια κοινωνιολογική προσέγγιση της μετα-πανδημικής εκπαίδευσης και των «καλών πρακτικών» που (θα) ακολουθούνται σχετικά. (η μεθοδολογία) Στο πλαίσιο αυτό θα επιχειρηθεί μια συν ανάγνωση – συν διαχείριση ζητημάτων και προβλημάτων που αφορούν στην μαθησιακή διαδικασία υπό το φως της κοινωνιολογικής προ-επ-έκτασής τους, καθώς η θεώρηση και πραγμάτευσή τους δεν μπορεί παρά να συμπεριληφθεί στη βάση των δεδομένων που η πανδημική κρίση συσώρευσε στο κοινωνικό σώμα, στο κοινωνικό οικοδόμημα. Η επιστημονική-παιδαγωγική διερεύνηση μέσω της κοινωνικής χαρτογράφησης της σχολικής τάξης παρέχει μια ασφαλή

«Η εκπαίδευση σε κατάσταση εκτάκτου ανάγκης: κοινωνιολογικές αναγνώσεις»

βάση για να τεθούν τα ποικιλότροπα ζητήματα σε προβολή και προοπτική ορθολογικής διαχείρισής τους. Θα διερευνηθεί το κοινωνικό background (υπόβαθρο) των υποκειμένων, η κοινωνική τους προέλευση –τα κοινωνικά προσδιοριστικά στοιχεία που τα οριοθετούν. Ενδιαφέρον παρουσιάζουν επίσης, ο «κώδικας επικοινωνίας», τα απαιτούμενα από το εκπαιδευτικό σύστημα, η απόρριψή του από το υποκείμενο έκφρασής της και η εξ αυτού παραγόμενη, ή /και προκύπτουσα, άρνηση θετικής ανταπόκρισης). Δεν είναι καθόλου μικρής σημασίας το κοινωνικό προφίλ του παιδιού ως υποκειμένου μάθησης υπό το πρίσμα των (νέων) δεδομένων που διαμόρφωσε η κρίση της πανδημίας. Ο κοινωνικός ιστός, η διάρρηξή του, οι κοινωνικές ανισότητες, η κοινωνική προέλευση των υποκειμένων. Η εστίασή μας θα είναι ειδικότερα εστιασμένη στα φαινόμενα που προσημειώθηκαν, ενταγμένα στο σώμα της κυπριακής κοινωνίας και το εκπαιδευτικό σύστημα της Κύπρου, με ό,τι αυτό συνεπάγεται και σε ό,τι το αφορά στο πλαίσιο διερεύνησης που προδιαγράψαμε.

16:15-16:30 **Ελευθεράκης Θεόδωρος**, Αν. Καθ. / Παν. Κρήτης
Μποτονάκη Χριστίνη, Υποψ. Διδ. / Παν. Κρήτης
Επικοινωνία σχολείου-οικογένειας στα Εργαστήρια Ειδικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (Ε.Ε.Ε.Κ.) κατά την περίοδο της πανδημίας του Covid-19

Περίληψη

Η αναπηρία συνδέεται άμεσα με τις ανισότητες, τις οποίες η πανδημία του Covid-19 έχει επιδεινώσει. Η πανδημία βέβαια, ως κρίση, έχει τη δυνατότητα όχι μόνο να επιδεινώσει τις υπάρχουσες ανισότητες, αλλά και να δημιουργήσει ευκαιρίες για θετικές αλλαγές. Οι μαθητές με αναπηρία, οι οικογένειές τους, αλλά και όσοι εμπλέκονται στην εκπαίδευση των μαθητών με αναπηρία, αντιμετωπίζουν σημαντικές προκλήσεις από την αρχή της πανδημίας. Η καλή επικοινωνία σχολείου-οικογένειας διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων. Σκοπός της έρευνας είναι η ποσοτική διερεύνηση των απόψεων του προσωπικού Ε.Ε.Ε.Κ., αναφορικά με τη διαδικασία και τα χαρακτηριστικά της επικοινωνίας σχολείου-οικογένειας που έλαβε χώρα κατά το σχολικό έτος 2021-2022, μια περίοδο πανδημίας μεν, αλλά με ενεργά δια ζώσης μαθήματα. Στο πλαίσιο αυτό θα εξεταστεί η συμβολή της επικοινωνίας σχολείου-οικογένειας στην αντιμετώπιση των εκπαιδευτικών ανισοτήτων, αλλά και η τυχόν ανάπτυξη περαιτέρω μέσων για την ενίσχυση της επικοινωνίας σχολείου-οικογένειας. Τα ευρήματα της έρευνας ανέδειξαν δυσκολίες σε διάφορα επίπεδα, όπως και στην επικοινωνία εκπαιδευτικών-γονέων. Συγχρόνως, όμως, εμφανίστηκαν νέοι ελπιδοφόροι δίαυλοι επικοινωνίας μεταξύ σχολείου-οικογένειας, οι οποίοι αναμένεται να συμβάλουν στην αποτελεσματικότερη λειτουργία του σχολείου, της εκπαίδευσης των μαθητών Α.με.Α. και κατ' επέκταση να βοηθήσουν στην άρση των εκπαιδευτικών ανισοτήτων.

16:30-17:00 **Συζήτηση**

15:30-17:00 **Συνεδρία 3.2**

Αίθουσα ΙΩΣΗΦ ΣΟΛΟΜΩΝ

Προεδρείο: **Ζάγκος Χρήστος**, Επικ. Καθ. / Παν. Ιωαννίνων
Κολοκυθά Μαγδαληνή, Επ. Καθ. / Παν. Θεσσαλίας

15:30-15:45 **Μανιού Μαγδαληνή**, ΕΔΙΠ / ΕΜΠ
Προβληματισμοί για το περιεχόμενο της εκπαίδευσης στη μετά Covid εποχή

Περίληψη

Το ξέσπασμα της πανδημίας της Covid 19 και η σφοδρότητα με την οποία άλλαξε τις ζωές μας αποτυπώνεται και στις μεταβολές που καταγράφηκαν στο χώρο της εκπαίδευσης, και κυρίως, στην πλατιά εφαρμογή της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. Η παρούσα εργασία επιδιώκει να επικεντρώσει σε μια διαφορετική πτυχή και έχει να κάνει με τα χαρακτηριστικά ενός νέου τύπου ανθρώπου που μαθαίνει να ζει μέσα στις πρωτοφανείς αυτές συνθήκες και να διαχειρίζεται μια πραγματικότητα που ποτέ δε φανταζόταν. Η καθημερινότητα σε συνθήκες καραντίνας, ο εγκλεισμός στο σπίτι, η εξ αποστάσεως εκπαίδευση και εργασία, η απομάκρυνση από κοινωνικές δραστηριότητες ενίσχυσαν τη σχέση των ανθρώπων με το Διαδίκτυο και ανέδειξαν με ακόμα πιο emphaticό τρόπο μια σειρά από ζητήματα όπως η ποιότητα της πληροφόρησης, η συνεχής τροφοδότηση του δικτύου με προσωπικά δεδομένα αλλά και άλλου τύπου ζητήματα όπως η επίδραση στη διαμόρφωση προσωπικής άποψης από μέσα και αυτόκλητους ειδικούς. Έτσι που η διαπίστωση του Μακ Λούαν «το μέσο είναι το μήνυμα» να φαίνεται πιο ισχυρή από ποτέ. Φωνές από παντού προειδοποιούν ότι ο άνθρωπος στο μέλλον όλο και πιο συχνά θα έρχεται αντιμέτωπος με παρόμοιες καταστάσεις

«Η εκπαίδευση σε κατάσταση εκτάκτου ανάγκης: κοινωνιολογικές αναγνώσεις»

και έτσι μετατρέπεται σε επιτακτική ανάγκη η οικοδόμηση μιας νέας ταυτότητας ώστε να μπορεί να τις διαχειρίζεται και να επιβιώνει σε αυτές. Ποιος είναι ο ρόλος της παιδείας στη διαμόρφωση αυτής της νέας ταυτότητας του σύγχρονου ανθρώπου;

- 15:45-16:00 **Ελένη Αικατερίνη**, Μεταπτυχιακή Ερευνήτρια / Παν. Θεσσαλίας
Κολοκυθά Μαγδαληνή, Επ. Καθ. / Παν. Θεσσαλίας
Διαχείριση της οργάνωσης και της διοίκησης των σχολικών τάξεων και μονάδων της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης για την υλοποίηση των επίσημων εκπαιδευτικών πολιτικών της πανδημίας Covid-19

Περίληψη

Η εισήγηση παρουσιάζει τα ευρήματα μιας έρευνας, στόχος της οποίας ήταν η ανίχνευση των πρακτικών και των τρόπων με τους οποίους τα σχολικά μέλη της Α' Βάθμιας Εκπαίδευσης διαχειρίστηκαν και πραγμάτωσαν στις σχολικές τάξεις και μονάδες, τις επίσημες εκπαιδευτικές πολιτικές για τα ζητήματα του Covid-19, καθώς και η ανίχνευση των επιπτώσεων των πολιτικών αυτών στην λειτουργία του σχολείου και της εκπαιδευτικής διαδικασίας γενικότερα. Μεθοδολογικά, επιλέχθηκε η ποιοτική έρευνα, ώστε να δοθεί μια ολιστική κατανόηση του θέματος, διερευνώντας την εμπειρία των ατόμων και τα υποκειμενικά νοήματα που τη συγκροτούν. Σε αυτό το μεθοδολογικό πλαίσιο, τα δεδομένα αφορούσαν ημιδομημένες συνεντεύξεις από διευθυντές, υποδιευθυντές και εκπαιδευτικούς της Πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, οι οποίοι προέρχονταν από ένα σχολείο αστικής περιοχής και ένα σχολείο της νησιωτικής Ελλάδας. Η μελέτη των δεδομένων αναδεικνύει ζητήματα αναγνώρισης, αναπλαισίωσης και υλοποίησης των νέων εκπαιδευτικών πολιτικών σε επίπεδο οργάνωσης και διοίκησης των σχολικών τάξεων και μονάδων. Σε αυτό το νέο πλαίσιο, οι παιδαγωγικές πρακτικές που χαρακτηρίζαν τις σχολικές μονάδες για μεγάλο χρονικό διάστημα και η παιδαγωγική σχέση που αναπτύσσονταν μεταξύ των μελών τους, φαίνεται να αλλάζουν μορφή. Ταυτόχρονα, η γεωγραφική περιοχή των σχολείων, αποδεικνύεται ένας σημαντικός παράγοντας του τρόπου εφαρμογής των νέων εκπαιδευτικών πολιτικών.

- 16:00-16:15 **Ζάγκος Χρήστος**, Επικ. Καθ. / Παν. Ιωαννίνων
Αντωνόγλου Ειρήνη, Ερευνήτρια / ΑΠΘ
Κυρίδης Αργύρης, Καθ. / ΑΠΘ
Παιδιά πλάνητες της νεωτερικότητας. Διερεύνηση απόψεων για την εκπαίδευση των προσφυγόπουλων

Περίληψη

Το ζήτημα της εκπαίδευσης παιδιών που προέρχονται από διαφορετικά εθνοπολιτισμικά περιβάλλοντα αποτελεί εδώ και δεκαετίες ένα μείζονος σημασίας ζήτημα εκπαιδευτικής πολιτικής και όχι μόνο. Η πολυπολιτισμική φυσιογνωμία της πλειονότητας των σύγχρονων κοινωνιών και οι πρωτοφανείς διαστάσεις των προσφυγικών ροών των τελευταίων ετών έχουν φέρει τα εκπαιδευτικά συστήματα των κοινωνιών υποδοχής αντιμέτωπα με μια νέα πραγματικότητα, η οποία απαιτεί την υιοθέτηση ενδεδειγμένων εκπαιδευτικών πολιτικών και πρακτικών διαχείρισης του πολυπολιτισμικού ψηφιδωτού του μαθητικού πληθυσμού, τόσο για την άρση των ποικίλων αναφωσμένων προβλημάτων της εκπαιδευτικής καθημερινότητας όσο και για τη γόνιμη αλληλεπίδραση γηγενών και αλλόφωνων μαθητών στη βάση της ισότητας των ευκαιριών και της αλληλεγγύης. Στο ανωτέρω πλαίσιο η παρούσα ποιοτική επιχειρεί να μελετήσει τις αντιλήψεις φοιτητριών και φοιτητών ελληνικών Α.Ε.Ι. σχετικά με την έννοια του παιδιού πρόσφυγα, καθώς και να αναδείξει τρόπους - προτάσεις ένταξής των εν λόγω υποκειμένων στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα.

- 16:15-16:30 **Γεωργιάδου Φωτεινή**, Εκπαιδευτικός
Μετανάστες, covid, εκπαίδευση: εκπαιδευτικές πρακτικές και οργανωτικές μέθοδοι

Περίληψη

Η πανδημία του Covid 19, ανέδειξε με τον πλέον emphaticό τρόπο την επιτακτική ανάγκη του τομέα της εκπαίδευσης να συνεχίσει να επιτελεί τον ρόλο του (κοινωνικό-εκπαιδευτικό-συνεκτικό) μέσα σε πλαίσια απομόνωσης και κοινωνικής αποστασιοποίησης, επιτυγχάνοντας τα ίδια ή και καλύτερα αποτελέσματα και μάλιστα σε όλους τους άξονες στους οποίους εκτείνεται, αλλά και σε όλα τα πλαίσια στα οποία πραγματοποιείται. Ιδιαίτερα ευαίσθητη κοινωνική ομάδα στην οποία οι εκπαιδευτικοί φορείς οφείλουν να εντρυφήσουν είναι οι μετανάστες και οι πρόσφυγες, για τους οποίους η εκπαίδευση όχι μόνο συνιστά μία διέξοδο από τις δύσκολες συνθήκες από τις οποίες έφυγαν αλλά και μία γέφυρα με την κοινωνική και γλωσσική πραγματικότητα που συναντούν στη χώρα φιλοξενίας τους, αποσκοπώντας τόσο σε

«Η εκπαίδευση σε κατάσταση εκτάκτου ανάγκης: κοινωνιολογικές αναγνώσεις»

μια ομαλή ένταξή τους στον νέο κοινωνικό ιστό αλλά παράλληλα και τη διατήρηση της πολιτιστικής τους κληρονομιάς. Οι τραυματικές εμπειρίες που έχουν βιώσει οι συγκεκριμένες κοινωνικές ομάδες, απαιτούν ιδιαίτερη ενσυναίσθηση και μεταχείριση με αυξημένη ευαισθησία ώστε να μπορέσουν να ορθοποδήσουν στο νέο περιβάλλον στο οποίο βρίσκονται. Η αποστολή αυτή απαιτεί σαφώς τη χρήση της μητρικής τους γλώσσας, ώστε να επιτευχθούν τα καλύτερα δυνατά αποτελέσματα, ηθικής ανόρθωσης και ένταξης. Η πρόκληση λοιπόν που αναδύεται είναι η επίτευξη των στόχων αυτών μέσα από ηλεκτρονικά μέσα, τα οποία εξ ορισμού ενέχουν το στοιχείο της απομακρυσμένης επικοινωνίας και της αδυναμίας συναισθηματικής σύζευξης.

16:30-16:45

Καραμούζης Πολύκαρπος, Καθ. / Παν. Αιγαίου**Σακελλαρίου Αλέξανδρος**, ΣΕΠ / ΕΑΠ**Τσιρέβελος Νικόλαος**, Δρ. / Παν. Δυτ. Μακεδονίας*Θρησκευτικότητα και πανδημία: Οι αντιλήψεις των εκπαιδευτικών*Περίληψη

Η πανδημία του Covid-19 επηρέασε τις ανθρώπινες κοινωνίες σε παγκόσμιο επίπεδο και κατ' επέκταση πολλές πτυχές της καθημερινής τους ζωής. Μια σειρά από καινοφανή περιοριστικά μέτρα, όπως η κοινωνική αποστασιοποίηση, η χρήση προστατευτικής μάσκας, η εξ αποστάσεως εργασία, οι περιορισμοί πρόσβασης σε δημόσιους χώρους, αποτέλεσαν ορισμένα μόνο από αυτά. Τα μέτρα που λήφθηκαν, όπως ήταν αναμενόμενο, επηρέασαν πολλαπλά και τον χώρο της εκπαίδευσης (μαθητές και καθηγητές), αλλά και τις ποικίλες εκφάνσεις της θρησκευτικότητας σε όλο σχεδόν τον κόσμο. Η παρούσα εισήγηση έχει ως κεντρικό στόχο να παρουσιάσει και να συζητήσει τις αντιλήψεις και τις στάσεις των εκπαιδευτικών αναφορικά με ζητήματα που άπτονται της θρησκευτικότητας σε σχέση με την επίδραση πανδημίας, μέσω της χρήσης ενός δομημένου ηλεκτρονικού ερωτηματολογίου. Ορισμένα από τα ερωτήματα τα οποία τίθενται προς διερεύνηση είναι τα εξής: Πώς διαμορφώνονται οι βασικές θρησκευτικές πεποιθήσεις των εκπαιδευτικών; Ποια σχέση διατηρούν με τη θρησκεία και πώς αποτυπώνεται αυτό πρακτικά; Πώς βλέπουν τις σχέσεις κράτους και Εκκλησίας; Πώς διάκινται απέναντι στα μέτρα τα οποία αφορούσαν τους χώρους λατρείας; Υπό ποιο πρίσμα βλέπουν τις σχέσεις επιστήμης και θρησκείας; Πόσο εμπιστεύονται την Εκκλησία και άλλους θεσμούς; Ποιες είναι αντιλήψεις τους για την πανδημία και τους κινδύνους της;

16:45-17:00

Συζήτηση

15:30-17:00

SESSION 3.3**Αίθουσα T16**

Προεδρείο:

Καμαριανός Ιωάννης, Καθ. / Παν. Πατρών**Παναγόπουλος Επαμεινώνδας**, Υποψ. Διδ. / Παν. Πατρών

15:30-15:45

Αγγελική Μπούζιου, ΜΕδ / ΕΑΠ**Μαυρίδου Λήδα Μαρία**, Δρ. / ΑΠΘ**Μεταλληνού Αγγελική**, ΜΕδ / ΕΑΠ*Κίνητρα και προκλήσεις στην εφαρμογή εκπαιδευτικών κοινοτήτων μάθησης και πρακτικής*Περίληψη

Στο σύγχρονο εκπαιδευτικό συγκείμενο εγείρονται πλείστα ερεθίσματα τα οποία δύνανται να εξελίσουν την παιδαγωγική διαδικασία στον 21ο αιώνα. Οι νέοι και πολλαπλοί γραμματισμοί καλούν πλέον σε υιοθέτηση καινοτόμων πρακτικών από πλευράς εκπαιδευτικών, επιτακτικές σε συνθήκες Επείγουσας Απομακρυσμένης Διδασκαλίας σε καιρούς πανδημίας. Ανάμεσα σε αυτές περιλαμβάνεται και η υποστήριξη κοινοτήτων μάθησης και πρακτικής. Τα τελευταία έτη υλοποιούνται ποικίλα επιμορφωτικά προγράμματα υπό την αιγίδα δημόσιων ή ιδιωτικών φορέων (π.χ. Πανεπιστημίων, Ι.Ε.Π., ΙΤΥΕ Διόφαντος, κ.ά.) προκειμένου οι εκπαιδευτικοί όλων των ειδικοτήτων να ενημερωθούν πάνω σε νέες θεωρίες, προσεγγίσεις και εργαλεία που εμπλουτίζουν τη διδασκαλία και συντελούν σε νέες ταυτότητες μαθητών ικανών να αντιμετωπίζουν κάθε φύσεως προκλήσεις. Το έρεισμα της δημιουργίας εποικοδομητικών εκπαιδευτικών κοινοτήτων αναδεικνύεται ως άεναιο, με πρωταρχικό σκοπό να μετασχηματιστούν δυσλειτουργικές παραδοχές και να υπερσχύσει η διάδραση των μελών, όχι με ευκαιριακό χαρακτήρα αλλά σε βάθος χρόνου. Με αυτό το γνώμονα, η παρούσα παρέμβαση εντοπίζει αφενός τα βασικά γνωρίσματα των κοινοτήτων μάθησης και πρακτικής οι οποίες επιδιώκονται, και θέτει το ζήτημα των βαθύτερων αιτιών που προκαλούν αντιστάσεις σε περαιτέρω συνεργασία μεταξύ εκπαιδευτικών. Αφετέρου, εξετάζει τις

«Η εκπαίδευση σε κατάσταση εκτάκτου ανάγκης: κοινωνιολογικές αναγνώσεις»

στρατηγικές και τις τεχνικές προαγωγής των κοινοτήτων οι οποίες θα προσφέρουν συνεχές ουσιαστικό και επικουρικό έργο στην εκπαιδευτική διαδικασία. Τέλος, προτείνονται συνοπτικά ψηφιακά εργαλεία και περιβάλλοντα που μπορούν να συμβάλουν τόσο στην ανάπτυξη πλείστων χαρακτηριστικών αυτών, όσο και στην ευόδωση των στόχων τους.

15:45-16:00

Παντελίδου Ευαγγελία, Νηπιαγωγός / Παν. Ιωαννίνων*Άτυπες μορφές Εκπαίδευσης ικανές να ενισχύσουν τις ανισότητες*Περίληψη

Στην κοινωνιολογία της εκπαίδευσης, ο εκπαιδευτικός θεσμός προσεγγίζεται ως ένα μέσο-όργανο ή μηχανισμό του κράτους που εξυπηρετεί αποκλειστικά κοινωνικό σκοπό, που δεν είναι άλλος από τη διατήρηση της οικονομίας και της υφιστάμενης μορφής οργάνωσης των κοινωνικών σχέσεων. Το εκπαιδευτικό σύστημα περιβάλλεται από άτυπες μορφές μάθησης, που γίνονται αποδεκτές μέσα από την νομιμοποιητική λειτουργία του σχολείου. Η ανθεκτικότητα σε συνδυασμό με τα εκπαιδευτικά εργαλεία που διαθέτει, έχει τη δυνατότητα να στρατολογεί πρακτικές αρχές με την μέθοδο της παραδοσιακής εγχάραξης, μεταβιβάζοντας έτσι τη μόνιμη - αποδεκτή κουλτούρα, αγνοώντας τις δυνατότητες των μαθητών/τριών. Το σχολείο απορρίπτει, επιβραβεύει και ασκεί κοινωνικό έλεγχο στην προσωπική εξέλιξη του παιδιού, χρησιμοποιώντας πειθαρχικές μεθόδους, πράγμα το οποίο ενδέχεται να έχει αντίκτυπο στη μετέπειτα κοινωνική πορεία των παιδιών. Θεωρητικά και έκδηλα λοιπόν, η εκπαιδευτική πράξη προσφέρει με αξιοκρατικούς μηχανισμούς ισότιμη εκπαίδευση σε όλους τους μαθητές/τριες, θεωρώντας ότι με αυτόν τον τρόπο αναδεικνύεται η ατομική αξία των υποκειμένων. Σύμφωνα με τον Bourdieu, η παιδαγωγική δράση διακατέχεται από σχετική αυτονομία και συγκαλύπτει τη διαιώνιση της κυριαρχίας μιας ομάδας ή μιας τάξης πάνω σε άλλες. Η δομή του εκπαιδευτικού συστήματος είναι σταθερή και σχετικά μόνιμη, με αποτέλεσμα να ευνοούν κάποιους μαθητές/τριες να συνεχίσουν την άνοδο τους στην εκπαίδευση και άλλους να εγκαταλείψουν την μαθητική τους πορεία, αναπαράγοντας έτσι, τις ήδη υπάρχουσες κοινωνικές ανισότητες.

16:00-16:15

Κανελλόπουλος Παναγιώτης, Επ. Καθ. / Παν. Θεσσαλίας**Νικονάνου Νίκη**, Αν. Καθ. / Παν. Θεσσαλίας**Μωραϊτοπούλου Ελίνα**, Υποψ. Διδ. / Παν. Θεσσαλίας**Βισέρη Έλενα**, Υποψ. Διδ. / Παν. Θεσσαλίας*Πειραματικές καλλιτεχνικές πρακτικές και εκπαιδευτικά κοινά σε χώρους μη-τυπικής εκπαίδευσης: δημιουργώντας ρωγμές στην ανισότητα*Περίληψη

“Να μην το κάνουμε πάλι να μοιάζει με τάξη”. Στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού προγράμματος SMOOTH (H2020) Εκπαιδευτικοί χώροι των κοινών. Διασχίζοντας περιφράξεις και αντιστρέφοντας ανισότητες υλοποιήθηκαν τρεις διαφορετικές μελέτες περίπτωσης σε τρεις δομές του MOMus- Μητροπολιτικός Οργανισμός Μουσείων Εικαστικών Τεχνών Θεσσαλονίκης και συγκεκριμένα στο Πειραματικό Κέντρο Τεχνών, το Μουσείο Μοντέρνας Τέχνης και το Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης. Το έργο SMOOTH σκοπεύει να εισάγει το αναδυόμενο παράδειγμα των «κοινών» ως ένα εναλλακτικό αξιακό σύστημα και σύστημα δράσης στον τομέα της εκπαίδευσης για παιδιά και νέους με στόχο την καταπολέμηση των ανισοτήτων. Στην παρουσίαση αυτή θα κάνουμε μία αναφορά σε προκαταρκτικές παρατηρήσεις που προκύπτουν από την ανάλυση των συστηματικών εθνογραφικών δεδομένων που συλλέχθηκαν από τις μελέτες περίπτωσης την άνοιξη του 2022. Πιο συγκεκριμένα, οι εκπαιδευτικές παρεμβάσεις που διερευνούμε φαίνεται να αναδεικνύουν ζητήματα όπως την ανατροπή παραδοσιακών ιεραρχικών ρόλων στις εκπαιδευτικές διαδικασίες και την άμβλυνση ανισοτήτων με βάση την ηλικία και τις ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες μέσα από τη συνεχή διαπραγμάτευση των ρόλων όλων των συμμετεχόντων στην εκπαιδευτική παρέμβαση, τις συνθήκες συν- αποφάσεων, τη διαμόρφωση ανοιχτών καταστάσεων δημιουργίας και πειραματισμού, τις προκλήσεις απομάθησης (unlearning) παγιωμένων πρακτικών και αντιλήψεων, της αμφισβήτησης της αυθεντίας και το μοίρασμα των εξουσιών.

16:15-16:30

Κωνσταντίνου Ιωσήφ, Δρ. / ΥΠΑΙΘ*Ψηφιακές εφαρμογές και κινητά τηλέφωνα στην άτυπη εκπαιδευτική διαδικασία των παιδιών σύριων προσφύγων στην Ελλάδα*Περίληψη

«Η εκπαίδευση σε κατάσταση εκτάκτου ανάγκης: κοινωνιολογικές αναγνώσεις»

Με βάση την πρόσφατη εθνογραφική μελέτη στη δομή φιλοξενίας του Ελαιώνα Αττικής, το άρθρο επιβεβαιώνει τη χρήση των ψηφιακών εφαρμογών (Facebook, Viber, WhatsApp, Messenger, Skype) από τους σύριους πρόσφυγες, ώστε να έχουν πρόσβαση στην πληροφόρηση, να οργανώσουν τις επόμενες διαδρομές και να βρίσκονται σε επαφή με τις οικογένειές τους. Η ψηφιακή τεχνολογία έχει αλλάξει τον τρόπο με τον οποίο οι διαχωρισμένες οικογένειες διατηρούν σχέσεις από απόσταση, μοιράζοντας εμπειρίες, σχόλια και φωτογραφίες τους. Σε αυτά τα σύνθετα και διαρκώς μετασχηματιζόμενα συμφραζόμενα, η ανακοίνωση αυτή επιχειρεί να θέσει περαιτέρω ερωτήματα αναφορικά με τη χρήση των κινητών τηλεφώνων και των ψηφιακών εφαρμογών από τα παιδιά των προσφύγων ως μέρος μιας «άτυπης» εκπαιδευτικής διαδικασίας, μιας γλωσσικής διεπίδρασης στο πλαίσιο της οικογένειας.

16:30-17:00 **Συζήτηση**17:00-18:30 **Συνεδρία 4.1****Αίθουσα ΜΑΡΙΑΣ ΜΙΡΑΖΙΕΖΗ**Προεδρείο: **Αρβανίτη Ευγενία**, Αν. Καθ. / Παν. Πατρών
Ασκούνη Νέλλη, Καθ. / ΕΚΠΑ17:00-17:15 **Τάνα Στεφανία**, Υποψ. Διδ. / Παν. Πατρών*Συμπερίληψη και Covid-19, η κατάσταση στην Ελλάδα και σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες*Περίληψη

Σύμφωνα με άρθρο της Unicef, η πανδημία του Covid-19 αποτέλεσε τη μεγαλύτερη παγκόσμια κρίση των τελευταίων 75 τουλάχιστον χρόνων που έχουν υποστεί τα παιδιά. Πιο συγκεκριμένα, κατά το πρώτο έτος της κρίσης 1,5 δισεκατομμύρια παιδιά έμειναν εκτός σχολείου εξαιτίας της παύσης λειτουργίας των σχολικών μονάδων και το 80% των σχολείων παγκοσμίως, σταμάτησαν τη δια ζώσης λειτουργία τους. Η εκπαιδευτική αυτή κρίση επέφερε σημαντικές συνέπειες τόσο στη μάθηση, όσο και στη ψυχική υγεία των παιδιών ενώ συνέβαλε καθοριστικά στην αύξηση της περιθωριοποίησης, της διάκρισης, της παιδικής φτώχειας και της παιδικής εργασίας. Σύμφωνα με την πρόσφατη έρευνα της Unicef (10 Νοεμβρίου 2021), ο αριθμός των παιδιών με αναπηρίες σήμερα, υπολογίζεται σχεδόν στα 240 εκατομμύρια παγκοσμίως και αποτελεί το μεγαλύτερο ποσοστό των τελευταίων δεκαετιών. Τα παιδιά με αναπηρίες συγκαταλέγονται στις πιο αποκλεισμένες πληθυσμιακές ομάδες οι οποίες στερούνται την προσβασιμότητα στην εκπαίδευση, στην υγεία και στην προστασία. Επίσης, η Unesco σε έρευνά της καταλήγει ότι τα παιδιά με αναπηρία θεωρούνται η δεύτερη πιο ευάλωτη ομάδα, μετά από τους μαθητές από χαμηλά κοινωνικοοικονομικά υπόβαθρα, κατά την περίοδο του κορωνοϊού. Δυστυχώς η πανδημία επηρέασε δυσανάλογα τα άτομα με αναπηρία τα οποία πέραν των άλλων προβλημάτων έπρεπε να προσαρμοστούν άμεσα σε μια εξ' αποστάσεως εκπαίδευση η οποία δεν ήταν προσαρμοσμένη στις ανάγκες τους και τις δυνατότητές τους. Οι διεθνείς και ευρωπαϊκοί οργανισμοί κατά την διάρκεια της πανδημίας προσπάθησαν να διατηρήσουν τις υπάρχουσες κατευθύνσεις της «Ατζέντας για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη», ωστόσο η πανδημία επέφερε αρνητικά αποτελέσματα στην πρόοδο ορισμένων στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης (SDGs) των Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ). Πιο συγκεκριμένα, επηρεάστηκε ο τομέας της υγείας και της ευημερίας, ενισχύθηκαν οι ανισότητες και επηρεάστηκε αρνητικά η χωρίς αποκλεισμούς και δίκαιη πρόσβαση στην εκπαίδευση. Σε άλλο άρθρο μάλιστα η Unesco κατέληξε ότι κατά την διάρκεια της πανδημίας παρουσιάστηκε έξαρση του αποκλεισμού των ατόμων με αναπηρία. Πιο συγκεκριμένα σύμφωνα με την έρευνα, το 40% των χωρών με χαμηλότερο του μεσαίου εισοδήματος, δεν μπόρεσαν να υποστηρίξουν τους μαθητές με αναπηρία κατά την τηλεεκπαίδευση. Φαίνεται λοιπόν, ότι η συμπερίληψη των παιδιών με αναπηρία επηρεάστηκε αρνητικά κατά την περίοδο της πανδημίας. Στην παρουσίαση θα αναδειχθεί η κατάσταση των ευρωπαϊκών χωρών στον τομέα της εκπαίδευσης κατά την διάρκεια της πανδημίας, θα παρουσιαστούν οι δυσκολίες και τα εμπόδια στην εκπαίδευση και θα μελετηθεί κατά πόσο επηρεάστηκε αρνητικά η συμπερίληψη και ο στόχος της Βιώσιμης Ανάπτυξης που αφορά την χωρίς αποκλεισμούς και δίκαιη πρόσβαση στην εκπαίδευση. Τέλος, θα δοθεί έμφαση στις εκπαιδευτικές στρατηγικές που ακολούθησαν τόσο η Ελλάδα, όσο και τα υπόλοιπα ευρωπαϊκά κράτη. Το θέμα θα προσεγγιστεί με βιβλιογραφική ανασκόπηση των διεθνών ευρωπαϊκών και εθνικών εγγράφων που σχετίζονται με τον COVID-19 και τη συμπερίληψη των παιδιών με αναπηρία από την αρχή της πανδημίας έως και το καλοκαίρι του 2022. Οι πηγές θα αναζητηθούν από οργανισμούς Εκπαίδευσης, τον Παγκόσμιο Οργανισμό των Ηνωμένων Εθνών για την Εκπαίδευση (UNESCO), την Οργάνωση των Ηνωμένων Εθνών για τα παιδιά (UNICEF), τον

«Η εκπαίδευση σε κατάσταση εκτάκτου ανάγκης: κοινωνιολογικές αναγνώσεις»

Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ), την Παγκόσμια Τράπεζα κ.λπ. Στην Ελλάδα όπως και σε αρκετές ευρωπαϊκές χώρες η τηλεεκπαίδευση δεν ήταν προσαρμοσμένη στις ανάγκες των παιδιών με αναπηρία. Αν και η Ελλάδα ακολούθησε συγκεκριμένες στρατηγικές και προσαρμόστηκε στα δεδομένα της πανδημίας ωστόσο μια ουσιαστική συμπερίληψη απαιτεί την εφαρμογή επιπλέον και ουσιαστικών στρατηγικών.

17:15-17:30

Γιάκη Σπυριδούλα, Υποψ. Διδ. / Παν. Πατρών**Αρβανίτη Ευγενία**, Αν. Καθ. / Παν. Πατρών*Το διαπολιτισμικό κοινωνικό κεφάλαιο των εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης*Περίληψη

Το διαπολιτισμικό κεφάλαιο είναι μια δυναμική έννοια που πηγάζει από τη θεωρία του κοινωνικοπολιτισμικού κεφαλαίου του Bourdieu και περιλαμβάνει τις πολιτισμικές εμπειρίες, το οικογενειακό κεφάλαιο, καθώς και τις δεξιότητες και ικανότητες που είναι απαραίτητες για μία αποτελεσματική αλληλεπίδραση με τους πολιτισμικούς «άλλους». Η έννοια του διαπολιτισμικού κεφαλαίου μπορεί να είναι χρήσιμη για τους εκπαιδευτικούς, ιδιαίτερα εκείνους που εργάζονται με μαθητές από διαφορετικά πολιτισμικά υπόβαθρα, στην ανάπτυξη μιας πρακτικής διαπολιτισμικής συνείδησης για τον παγκόσμιο διασυνδεδεμένο κόσμο, οδηγώντας σε σημαντικά (δια)προσωπικά και κοινωνικά οφέλη. Το διαπολιτισμικό κεφάλαιο μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την ανάλυση της σχέσης μεταξύ του εκπαιδευτικού υποβάθρου, των πολιτισμικών προτύπων, των στάσεων και του τρόπου ζωής. Ένα αυξημένο διαπολιτισμικό κεφάλαιο μπορεί να οδηγήσει σε πιο ωφέλιμες επιλογές για την προσωπική και επαγγελματική ανάπτυξη του εκπαιδευτικού, αποτρέποντας τον κοινωνικό αποκλεισμό και την εθνοκεντρική σκέψη. Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι να εξετάσει τους παράγοντες του διαπολιτισμικού κοινωνικού κεφαλαίου τριάντα επιλεγμένων Ελλήνων εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Ελλάδα και στην Αυστραλία. Αξιοποιώντας την Κλίμακα Ποσοτικής Εκτίμησης του Κοινωνικού Κεφαλαίου που αναπτύχθηκε από τους Onyx and Bullen (SCQ) και την Κλίμακα Διαπολιτισμικής Ανάπτυξης των Hammer και Bennett, οι ερευνητές διερευνούν τους παράγοντες του διαπολιτισμικού κοινωνικού κεφαλαίου και τη συσχέτισή τους με τη διαπολιτισμική ικανότητα.

17:30-17:45

Σολτάτου Βασιλική, Υποψ. Διδ. / ΕΚΠΑ**Ασκούνη Νέλλη**, Καθ. / ΕΚΠΑ*Διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές πρακτικές γονέων: μελέτη περίπτωσης στο κέντρο της Αθήνας*Περίληψη

Η παρούσα εργασία αντλεί το περιεχόμενό της από τα ευρήματα ερευνητικής προσπάθειας που βρίσκεται σε εξέλιξη στο πλαίσιο της διδακτορικής μου διατριβής υπό την επίβλεψη της Ν. Ασκούνη. Η έρευνα τοποθετείται σε γειτονιά του κέντρου της Αθήνας με έντονη κοινωνική και εθνοπολιτισμική ανομοιογένεια και περιλαμβάνει την μελέτη τριών όμορων δημόσιων δημοτικών σχολείων της συγκεκριμένης περιοχής, τα οποία διαθέτουν ασύμμετρη κατανομή μαθητών ως προς τα εθνικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά τους. Αντικείμενο της έρευνας αποτελεί η διερεύνηση των παραγόντων που συγκροτούν τη σχέση της οικογένειας με το σχολικό θεσμό σε συνάρτηση με την ταξική και εθνοπολιτισμική υπαγωγή των συμμετεχόντων. Μέσα από συνεντεύξεις με γονείς των οποίων τα παιδιά φοιτούν στα σχολεία μελέτης παρουσιάζονται σημαντικές διαφοροποιήσεις και αντιθέσεις σε επίπεδο σχολικών μονάδων, ενώ παράλληλα αναδεικνύεται και η σημασία της διάστασης του χώρου. Τα κοινωνικά όρια που θέτει η ταξική και εθνοτική τοποθέτηση των υποκειμένων ενισχύουν αλλά και ενισχύονται από γεωγραφικά όρια/ ασυνέχειες αλλά και συμβολικά όρια που αφορούν σε ταξινομήσεις στον σχολικό χάρτη της περιοχής. Τρεις σχολικές μονάδες: η «δημοφιλής», η «ανεπιθύμητη» και η «ευάλωτη», όπως σκιαγραφούνται από τους συμμετέχοντες, μετατρέπονται σε πεδίο άσκησης ανόμοιων μορφωτικών πρακτικών των γονέων, η σχέση των οποίων με τον σχολικό θεσμό διαφοροποιείται στο εσωτερικό της ίδιας γειτονιάς. Μέσα από την μελέτη των διαιρέσεων της δημόσιας εκπαίδευσης στη μικροκλίμακα αναδεικνύεται μια ακόμη αθόρυβη διαδικασία αναπαραγωγής των κοινωνικών ανισοτήτων.

17:45-18:00

Κουτσιούρη Σοφία, Δρ. / Παν. Πελ.*Νέες μορφές ρύθμισης της εκπαίδευσης και πραγμάτωση του αναλυτικού προγράμματος: η περίπτωση των σχολείων του κέντρου της Αθήνας*Περίληψη

«Η εκπαίδευση σε κατάσταση εκτάκτου ανάγκης: κοινωνιολογικές αναγνώσεις»

Τις τελευταίες δεκαετίες παγκοσμίως παρατηρούνται διαδικασίες ρύθμισης των εκπαιδευτικών συστημάτων με παιδαγωγικά μέσα, δηλαδή με γνωστικά εργαλεία/μηχανισμούς που διαμορφώνουν την επαγγελματική γνώση των εκπαιδευτικών και επηρεάζουν τις πρακτικές τους στη σχολική τάξη. Στην παρούσα ανακοίνωση διερευνάται ο τρόπος με τον οποίο ο υπερεθνικός λόγος της συμπερίληψης (discourse on inclusion) και οι τοπικές (επανα)συναρθρώσεις του επιδρούν στην επαγγελματική γνώση των εκπαιδευτικών και ρυθμίζουν τις παιδαγωγικές πρακτικές με τις οποίες αυτοί/-ές πραγματώνουν το αναλυτικό πρόγραμμα σε συγκεκριμένα σχολικά περιβάλλοντα. Αυτή η διερεύνηση εγγράφεται σε μια προσπάθεια διεύρυνσης της έννοιας του «ρυθμιστικού λόγου» («regulative discourse») του Bernstein, η οποία προκύπτει από τη «συνομιλία» της μπερνσταϊνικής θεωρίας με τα εμπειρικά δεδομένα. Τα τελευταία προέρχονται από συνεντεύξεις και παρατηρήσεις στη σχολική τάξη του μαθήματος της γλωσσικής διδασκαλίας σε υποβαθμισμένα σχολικά περιβάλλοντα του κέντρου της Αθήνας. Η «συνομιλία» αυτή αναδεικνύει ότι ο ρυθμιστικός λόγος της συμπερίληψης επηρεάζει σημαντικά τον τρόπο με τον οποίο οι επαγγελματίες της εκπαίδευσης, ως δρώντες του μικρο-επιπέδου, κατανοούν τις διαστάσεις του τοπικού πλαισίου και «μεταφράζουν» την πολιτική του αναλυτικού προγράμματος. Φωτίζει επίσης τον μηχανισμό με τον οποίο ο συγκεκριμένος ρυθμιστικός λόγος διαμορφώνει παιδαγωγικές πρακτικές που συχνότερα παράγουν τον εκπαιδευτικό αποκλεισμό παρά υποστηρίζουν τη συμπερίληψη των εκπαιδευόμενων.

18:00-18:30 **Συζήτηση**17:00-18:30 **Συνεδρία 4.2****Αίθουσα T21**Προεδρείο: **Γώγου Λέλα**, Καθ. / Παν. Δυτ. Αττικής
Βασιλοπούλου Αλεξάνδρα, Επ. Καθ. / ΕΚΠΑ17:00-17:15 **Χατζευφραιμίδου Ιωάννα**, Μεταπτυχιακή Ερευνήτρια / ΑΠΘ
*Κοινωνικές ανισότητες και ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα: τα αίτια και οι συνέπειες του ψηφιακού χάσματος στην ακαδημαϊκή επίδοση κατά την περίοδο της πανδημίας*Περίληψη

Κατά την περίοδο της πανδημίας, η πολιτική προστασία που εφαρμόστηκε σε παγκόσμιο επίπεδο για τον έλεγχο της μόλυνσης αφορούσε κυρίως στη μείωση της φυσικής απόστασης, μέσω της υποχρεωτικής αναστολής λειτουργίας δημόσιων, αλλά και ιδιωτικών δομών. Τα ακαδημαϊκά ιδρύματα ανά τον κόσμο υποχρεώθηκαν να λειτουργήσουν με τη μέθοδο της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης και να υποστηρίξουν αιφνιδιαστικά τη διαδικτυακή διδασκαλία. Η διαδικτυακή μάθηση και εκπαίδευση είναι αυστηρά προσβάσιμη με τη χρήση τεχνολογικών εργαλείων που είναι, είτε διαδικτυακά, δηλαδή διανεμημένα στο διαδίκτυο, είτε ικανά για το Διαδίκτυο (Nickols, 2003, όπ. αναφ. στο Moore, Dickson-Deane & Galynen, 2011). Ωστόσο, υπάρχουν άνθρωποι για τους οποίους οι ψηφιακές τεχνολογίες έχουν ως αποτέλεσμα περιορισμούς και αποκλεισμούς από τη συμμετοχή τους στους διαδικτυακούς μαθησιακούς πόρους και τις εκπαιδευτικές διαδικασίες (Khalid & Pedersen, 2016). Αυτό ονομάζεται ψηφιακό χάσμα ή αλλιώς ψηφιακός αποκλεισμός. Στην παρούσα εισήγηση προσφέρεται μια εκτενής επισκόπηση του φαινομένου και των διαστάσεών του (α. φυσική πρόσβαση, β. ψηφιακός εγγραμματοπισμός, γ. ένταση χρήσης Τ.Π.Ε., δ. σκοπός), ενώ παράλληλα εξετάζεται η ανταπόκριση των φοιτητών/τριών στη μάθηση μέσω του διαδικτύου κατά την περίοδο της πανδημίας στην Ελλάδα. Απώτερος στόχος είναι να αναδειχθεί ο βαθμός στον οποίο οι ψηφιακές και κατ' επέκταση οι κοινωνικές ανισότητες επηρεάζουν την ακαδημαϊκή παράσταση.

17:15-17:30 **Σιάνου Ελένη**, Καθ. / Παν. Ιωαννίνων
Ομ. Καθ. / Παν. Ιωαννίνων
*Πανεπιστήμιο και Κοινωνική κινητικότητα: προσδοκίες και πραγματικότητες στην Ελλάδα σήμερα*Περίληψη

Το ελληνικό πανεπιστήμιο υπήρξε μεταπολεμικά η πιο ασφαλής διαδρομή για την ανοδική κοινωνική κινητικότητα που ευνοούσε τα παιδιά από την εργατική και τη μεσαία τάξη. Για το λόγο αυτό, ήταν υψηλή η ζήτηση για σπουδές, επίμονες οι προσπάθειες των γονέων για την εισαγωγή των παιδιών τους στο πανεπιστήμιο. Στη σύγχρονη εποχή της οικονομικής κρίσης, της κρίσης των δημοκρατικών αξιών, της παγκοσμιοποίησης που μεγαλώνει τις ανισότητες και ευνοεί τις κοινωνικές ελίτ αλλάζουν οι προϋποθέσεις κοινωνικής κινητικότητας.

«Η εκπαίδευση σε κατάσταση εκτάκτου ανάγκης: κοινωνιολογικές αναγνώσεις»

Μειώνονται οι πιθανότητες στους προερχόμενους από την εργατική και τη μεσαία τάξη να αξιοποιήσουν το πτυχίο για να ανελιχθούν κοινωνικά. Μεγαλώνει το χάσμα ανάμεσα στους νικητές και στους ηττημένους, οι οποίοι βιώνουν τη ματαίωση των προσδοκιών τους, το αίσθημα της αδικίας, αφού η αποτυχία αποδίδεται στους ίδιους. Η ελληνική κοινωνία αμφισβητεί πλέον τη ρητορική της ισότητας των ευκαιριών και της αξιοκρατικής επιλογής, όπως και την ιδέα ότι οι αγορές προσφέρουν ευκαιρίες για εκπαιδευτική και επαγγελματική επιτυχία, η οποία εξαρτάται από την ατομική προσπάθεια και τα 'ταλέντα'. Ωστόσο, η ζήτηση για σπουδές στο πανεπιστήμιο παραμένει υψηλή, καθώς συντηρείται στους γονείς της εργατικής και της μεσαίας τάξης η πίστη ότι το πτυχίο αποτελεί ασπίδα προστασίας κατά της φτώχειας. Οι εύποροι γονείς επιδιώκουν τη φοίτηση των παιδιών τους σε πανεπιστήμια που προσφέρουν υψηλά ακαδημαϊκά προσόντα και επαγγελματικές προοπτικές, με στόχο να συντηρήσουν και να μεταβιβάσουν σε αυτά τα προνόμιά τους. Πρόκειται για ένα σοβαρό πρόβλημα με πολιτικές διαστάσεις. Χρειάζεται να εφαρμοστούν νέες εναλλακτικές πολιτικές για το πανεπιστήμιο και την αγορά εργασίας, ώστε να ενισχυθεί η κοινωνική κινητικότητα για να μειωθούν οι εντεινόμενες ανισότητες που προκαλούν αδιέξοδα σε μεγάλα τμήματα του πληθυσμού με διαβρωτικές συνέπειες στη δημοκρατία.

17:30-17:45

Γώγου Λέλα, Καθ. / Παν. Δυτ. Αττικής**Καλεράντε Ευαγγελία**, Καθ. / Παν. Δυτ. Μακεδονίας*Κοινωνικο-πολιτικές προσεγγίσεις στο λόγο φοιτητών-φοιτητριών για τη σχηματοποίηση του περιεχομένου της νεανικής κουλτούρας*Περίληψη

Στην έρευνα μας αναλύεται ο λόγος φοιτητών-φοιτητριών, τη χρονική περίοδο 2020-2022, με έμφαση στην αναζήτηση των στοιχείων της νεανικής κουλτούρας. Καταγράφονται επικοινωνιακά συμβάντα δι-αντίδρασης ομάδων φοιτητών-φοιτητριών σε ένα εξελισσόμενο λόγο, που συναρθρώνονται ποικίλα νοήματα για τα ερμηνευτικά ρεπερτόρια αναγνώρισης κοινωνικο-πολιτικών ζητημάτων και αντίστοιχης κατηγοριοποίησης τους. Η έρευνα διεξάγεται με τη συνομιλία-διάλογο, σε θέματα που προκύπτουν μέσα από διαφορετικές ομάδες, που συγκροτούνται σε επιλεγμένους χώρους από τα ίδια τα κοινωνικά υποκείμενα. Επιδιώκεται οι ερευνήτριες να αποδεσμευτούν από παραδοσιακές ποσοτικές ή ποιοτικές έρευνες και να λειτουργήσουν σε ένα διαφοροποιημένο παράδειγμα, όπου φοιτητές-φοιτήτριες αναδεικνύουν θέματα ενδιαφέροντος, μέσα από τα οποία προσδιορίζουν ρόλο, θέση και προοπτική. Αξιοποιούνται κοινωνιο-γνωστικά εργαλεία σε ερευνητικές φόρμες, ώστε να δημιουργηθούν συνθήκες αναστοχασμού, τόσο από τις ομάδες των φοιτητών-φοιτητριών, όσο και από τις ερευνήτριες, για να αποδεσμευτούν από προκαθορισμένα σχήματα και αντίστοιχα συμφραζόμενα. Στις ενότητες λόγου της έρευνας, στον κεντρικό πυρήνα, εντάσσεται η νεανική κουλτούρα. Το δυναμικό στοιχείο της έρευνας είναι ο «λόγος της νεολαίας» φοιτητών-φοιτητριών, που επισημαίνουν γεγονότα, θέματα, καταστάσεις, όπου σε αυτές τις συζητήσεις-διαδράσεις εξωτερικεύονται οι συμβολικές διαστάσεις αφηγήσεων με τις συναισθηματικές προσδέσεις. Λόγος, εμπειρία στην ομάδα, επιτελεστική συμμετοχή και συναίσθημα αξιοποιούνται ως στοιχεία, γλώσσα της νεανικής κουλτούρας, με ταυτόχρονη αυτονόμηση των ερευνητικών διαδικασιών από κανονιστικές προσδοκίες.

17:45-18:00

Βασιλοπούλου Αλεξάνδρα, Επ. Καθ. / ΕΚΠΑ*Σκοτεινή Ακαδημία: εξιδανίκευση και κριτική της πανεπιστημιακής ζωής στο διαδίκτυο*Περίληψη

Η Σκοτεινή Ακαδημία (Dark academia) αποτελεί μια αισθητική τάση στο διαδίκτυο η οποία προτάσσει τη μελέτη της κλασικής λογοτεχνίας και της ποίησης, τη γοτθική αρχιτεκτονική, τις ενδυματολογικές επιλογές και τον τρόπο ζωής σε πανεπιστημιακά ιδρύματα της ελίτ στο τέλος του 19ου και στις αρχές του 20ου αιώνα. Πρόκειται για ένα ρεύμα το οποίο έχει μεγάλη διάδοση στις νέες και στους νέους της γενιάς Z στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Η διάδοση αυτή συνέπεσε χρονικά με το κλείσιμο των πανεπιστημίων παγκοσμίως λόγω της πανδημίας του κορωνοϊού. Η παρούσα έρευνα εξετάζει δημόσιες αναρτήσεις περιεχομένου που αφορούν τη Σκοτεινή Ακαδημία στην πλατφόρμα Tik tok από την περίοδο της πρώτης καραντίνας (άνοιξη 2020) έως την περίοδο σταδιακού ανοίγματος των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων (χειμώνας 2021). Αναλύεται ο τρόπος με τον οποίο ρομαντικοποιούνται οι ανθρωπιστικές σπουδές, εξιδανικεύεται και απο-ιστορικοποιείται η πανεπιστημιακή ζωή. Η Σκοτεινή Ακαδημία προσλαμβάνεται ως υποκατάστατο της φυσικής παρουσίας στα εκπαιδευτικά ιδρύματα και ως τρόπος διαφυγής από τη δύσκολη και αβέβαιη συνθήκη της καραντίνας. Ταυτόχρονα, η ανάρτηση σχετικού περιεχομένου αποτελεί αφορμή για κριτικά σχόλια και δημόσιες διαδικτυακές συζητήσεις που αφορούν στην ομοιομορφία, στις ταξικές

«Η εκπαίδευση σε κατάσταση εκτάκτου ανάγκης: κοινωνιολογικές αναγνώσεις»

και έμφυλες παραδοχές και στους αποκλεισμούς στα πανεπιστήμια της ελίτ καθώς και στην απόσταση της εν λόγω αισθητικής από τη σημερινή εκπαιδευτική πραγματικότητα.

18:00-18:30 **Συζήτηση**

17:00-18:30 **Συνεδρία 4.3**

Αίθουσα ΙΩΣΗΦ ΣΟΛΟΜΩΝ

Προεδρείο: **Φτερνιάτη Άννα**, Καθ. / Παν. Πάτρων
Αλεξόπουλος Χρήστος, Δρ. / Παν. Δυτικής Μακεδονίας

17:00-17:15 **Παπαναστασίου Παναγιώτης**, Υποψ. Διδ. / Παν. Πελοποννήσου
*Νέες τεχνολογίες στην Εκπαίδευση Ενηλίκων:
Η περίπτωση των Σχολείων Δεύτερης Ευκαιρίας (Σ.Δ.Ε.)*

Περίληψη

Στη σημερινή εποχή, οι νέες τεχνολογίες διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην εκπαίδευση ενηλίκων, και είναι ο λόγος για τον επαναπροσδιορισμό τους στη μεθοδολογία της διδασκαλίας. Η διαμόρφωση και η παγίωση μίας νέας κατάστασης στον χώρο της εκπαίδευσης, αυτή της ψηφιοποίησης, που επαναπροσδιορίστηκε με την έλευση της πανδημίας, τον Μάρτιο του 2019, έθεσε νέους προβληματισμούς στην εκπαίδευση ενηλίκων και πιο συγκεκριμένα, στον θεσμό των Σχολείων Δεύτερης Ευκαιρίας (Σ.Δ.Ε.). Ένας ακόμα ιδιαίτερος ρόλος που επηρεάζεται από την ανάπτυξη των νέων τεχνολογιών και των εφαρμογών της στην δια βίου μάθηση, είναι αυτός του εκπαιδευτή ενηλίκων από απόσταση (Keegan, 2000). Η Ανοικτή και Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση επιζητεί την αμφίδρομη επικοινωνία των εκπαιδευόμενων με τους εκπαιδευτές (Garrison & Shale, 1987). Φαίνεται μάλιστα ορισμένες φορές να αναδεικνύει την αξία που έχει για ένα σημαντικό αριθμό εκπαιδευομένων η φυσική παρουσία του εκπαιδευτή (Γκιάστας, 2006). Και σε αυτή την περίπτωση, ο ρόλος του εκπαιδευτή ενηλίκων είναι συμβουλευτικός και εμπυχωτικός (Race, 1999), αφού ο εκπαιδευόμενος καλείται να οργανώσει μόνος του το πλάνο μελέτης, ενώ σημαντική είναι η ανεξαρτησία από τον εκπαιδευτή και η επικοινωνία μέσω των νέων τεχνολογιών. Η συγκεκριμένη θεωρητική μελέτη επιχειρεί να συνοψίσει, μέσα από βιβλιογραφική επισκόπηση, τους ποικίλους παράγοντες που φαίνεται να εμπεριέχει η χρήση των νέων τεχνολογιών στην εκπαίδευση ενηλίκων και στο κατά πόσο αυτή επηρεάζει θετικά ή αρνητικά την εκπαιδευτική λειτουργία των Σ.Δ.Ε. Οι νέες τεχνολογίες, όπως ανατακτάται στη διεθνή βιβλιογραφία, φαίνεται να προϋποθέτουν έναν νέο τρόπο προσέγγισης για μία πιο αποτελεσματική διδασκαλία, η οποία προϋποθέτει την ύπαρξη πολλών νέων δεξιοτήτων και ικανοτήτων.

17:15-17:30 **Μάγκλαρη Χριστίνα**, Εκπαιδευτικός / ΕΑΠ
Επαγγελματική ταυτότητα και επαγγελματική ανάπτυξη γυναικών σε θέση ευθύνης σχολικών μονάδων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης

Περίληψη

Η παρούσα εισήγηση εστιάζει στη διερεύνηση στοιχείων που συνθέτουν, διαμορφώνουν και αλληλοεπηρεάζουν την επαγγελματική ανάπτυξη και την επαγγελματική ταυτότητα γυναικών σε θέση ευθύνης σχολικών μονάδων Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στην εξελικτική τους πορεία πριν την ανάληψη της θέσης καθώς και κατά τη διάρκεια της θητείας τους σε αυτήν. Συνιστά μια μοναδική γυναικεία οπτική σε θέματα που αφορούν διοικητικά πεδία δράσης, αναδεικνύοντας τη «φωνή» των διοικητικών μειοψηφιών. Η κριτική διερεύνηση της διαμόρφωσης, εξέλιξης και της σύνδεσης των εννοιών συνδέεται με τις σύγχρονες εκπαιδευτικές απαιτήσεις για ποιοτικότερη και αποτελεσματικότερη εκπαίδευση και διοίκηση σχολικών μονάδων, που ο ρόλος του διευθυντή μετασχηματίζεται, αναδομούνται και επαναπροσδιορίζονται επαγγελματικές ταυτότητες και επαγγελματική ανάπτυξη. Για τη διερεύνηση των παραπάνω στοιχείων επελέγη η ποιοτική προσέγγιση και η μέθοδος της ημιδομημένης συνέντευξης, ως οι πλέον κατάλληλες να αναδείξουν τις αντιλήψεις των διευθυντριών για την επαγγελματική τους ταυτότητα και ανάπτυξη. Τα πορίσματα αναδεικνύουν άρρηκτη σχέση των διερευνηθεισών εννοιών σε μια εξελικτική πορεία και μαθησιακή διαδικασία αρχόμενη από την παιδική ηλικία, τους λόγους της επαγγελματικής επιλογής και επεκτεινόμενη σε όλο τον επαγγελματικό βίο. Η επαγγελματική ταυτότητα των διευθυντριών διαμορφώνεται από τα κριτήρια της επαγγελματικής επιλογής, τα κίνητρα διεκδίκησης της θέσης ευθύνης και τη συνολική επαγγελματική τους ανάπτυξη.

«Η εκπαίδευση σε κατάσταση εκτάκτου ανάγκης: κοινωνιολογικές αναγνώσεις»

17:30-17:45	Αλεξόπουλος Χρήστος, Δρ. / Παν. Δυτικής Μακεδονίας Τσάμη Βάσια, Μεταδιδακτορική Ερευνήτρια / Παν. Πατρών Φτερνιάτη Άννα, Καθ. / Παν. Πάτρων <i>Απόψεις και στάσεις των εκπαιδευτικών για τις έμφυλες αναπαραστάσεις στα σχολικά εγχειρίδια: μία συγκριτική διερεύνησή τους την περίοδο 2014 – 2020</i> <u>Περίληψη</u> Τα σχολικά εγχειρίδια και τα αναλυτικά προγράμματα αναπαράγουν κυρίαρχες έμφυλες αντιλήψεις. Η Κογκίδου (2012: 3) υπογραμμίζει ότι το σχολείο συνιστά έναν από τους χώρους όπου «η ανδρική κυριαρχία συστηματοποιείται και νομιμοποιείται». Καθοριστικός σε αυτή τη διαδικασία φαίνεται να είναι ο ρόλος των σχολικών εγχειριδίων, τα οποία οικοδομούν με στερεοτυπικά δοσμένο τρόπο τις αρσενικότητες και τις θηλυκότητες (Μαραγκουδάκη 2007). Αυτή η προσπάθεια φυσικοποίησης των παραδοσιακών έμφυλων ταυτοτήτων ενισχύεται ακόμα περισσότερο από τη συμμετοχή των ίδιων των εκπαιδευτικών στην αναπαραγωγή των στερεοτυπικών έμφυλων αντιλήψεων (Κανταρτζή 1996). Στο πλαίσιο αυτό, η παρούσα έρευνα επιδιώκει να αποτυπώσει τις στάσεις των ίδιων των εκπαιδευτικών της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης απέναντι στις έμφυλες αναπαραστάσεις των γλωσσικών σχολικών εγχειριδίων του Δημοτικού. Μεθοδολογικά, διερευνούμε τις στάσεις των εκπαιδευτικών αξιοποιώντας ως εργαλείο τις ημιδομημένες συνεντεύξεις. Τα ευρήματα της έρευνας δείχνουν ότι οι εκπαιδευτικοί είναι ενήμεροι/ες των έμφυλων ανισοτήτων που αναπαράγονται τόσο στο ευρύτερο κοινωνικό όσο και στο σχολικό πλαίσιο. Ωστόσο, φαίνεται ότι δεν ανιχνεύουν τις ανισότητες αυτές στις έμφυλες αναπαραστάσεις των σχολικών εγχειριδίων. Το στοιχείο αυτό αναδεικνύει την αναγκαιότητα περαιτέρω επιμορφώσεων των εκπαιδευτικών, καθώς σε μία περίοδο προώθησης του κριτικού γραμματισμού στο σχολικό πλαίσιο, φαίνεται ότι οι ίδιοι/ες οι εκπαιδευτικοί δεν έχουν επαρκώς ανεπτυγμένα τα κριτικά τους αντανακλαστικά.
17:45-18:00	Τσάμη Βάσια, Μεταδιδακτορική Ερευνήτρια / Παν. Πατρών Αλεξόπουλος Χρήστος, Δρ. / Παν. Δυτικής Μακεδονίας Χαρβούρου Μαρία - Άννα, Εκπαιδευτικός <i>Διερεύνηση των έμφυλων αναπαραστάσεων στα εγχειρίδια δημοτικού: η περίπτωση του β' τεύχους Γλώσσας της Α' τάξης</i> <u>Περίληψη</u> Η εκπαίδευση έχει έναν σημαντικό ρόλο στη διάπλαση της προσωπικότητας του ατόμου, αφού αποτελεί μετά την οικογένεια τον πιο σημαντικό φορέα κοινωνικοποίησης. Ωστόσο, μέσα σε αυτή, δεν παρατηρείται ανέκαθεν μία ισότιμη προβολή ανδρών και γυναικών, μολονότι τις τελευταίες δεκαετίες έχουμε ίση πρόσβαση και των φύλων σε κάθε βαθμίδα της εκπαίδευσης. Ένα πεδίο αποτύπωσης παραδοσιακών έμφυλων αντιλήψεων στο σχολείο είναι τα Α.Π.Σ. με τη στοχοθεσία που θέτουν, αλλά και με τον τρόπο προβολής των έμφυλων αναπαραστάσεων στα σχολικά εγχειρίδια (Μαραγκουδάκη κ.ά., 2007). Ως εκ τούτου, κρίνεται σαφής η επίδραση του περιεχομένου των σχολικών βιβλίων στη διαμόρφωση των έμφυλων ταυτοτήτων των μαθητών, αφού τα εγχειρίδια αποτελούν «αφενός ένα πληροφοριακό, πολιτικό και παιδαγωγικό μέσο, και αφετέρου, παράγοντα κοινωνικών και πολιτιστικών διαδικασιών» (Μπονίδης & Χοντολίδου, 1997: 190). Για το λόγο αυτό, στην παρούσα εργασία εξετάζονται οι έμφυλες αναπαραστάσεις στο β' τεύχος Γλώσσας της Α' δημοτικού μέσα από την μέθοδο της Ανάλυσης Περιεχομένου. Τα ευρήματα της μελέτης αναδεικνύουν μία παραδοσιακή αναπαράσταση των ανδρικών και γυναικείων χαρακτήρων, αφού ακόμη και σε κατηγορίες όπου τα εμφανιζόμενα πρόσωπα καταγράφονται με σχεδόν ισότιμη συχνότητα εμφάνισης σε μία δράση/αναπαράσταση, τοποθετούνται σε παραδοσιακούς ρόλους του φύλου τους, αναπαράγοντας με αυτόν τον τρόπο τις έμφυλες ανισότητες.
18:00-18:30	Συζήτηση
17:00-18:30	Συνεδρία 4.4 Αίθουσα T17
Προεδρείο:	Τρυφωνόπουλος Χρήστος, Αν. Καθ. / Παν. Πελ. Μαρουλλέτη Ραφάελλα, Υποψ. Διδ. / Παν. Κύπρου

«Η εκπαίδευση σε κατάσταση εκτάκτου ανάγκης: κοινωνιολογικές αναγνώσεις»

- 17:00-17:15 **Τσάπαλου Νικολία**, Ψυχολόγος/ Παν. Πελοποννήσου
Αλεξάκη Μαρία, Κοινωνική Λειτουργός / Παν. Πελοποννήσου
Τρυφωνόπουλος Χρήστος, Αν. Καθ. / Παν. Πελ.
Η δομή WeCare στο Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου ως μέσο μείωσης του κοινωνικού αποκλεισμού στην εκπαίδευση
- Περίληψη
 Στην παρούσα εισήγηση παρουσιάζουμε της δομή WeCare που στοχεύει στη δημιουργία και υποστήριξη κατάλληλων δομών κοινωνικής μέριμνας στο Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου. Η εν λόγω δομή βοήθησε σημαντικά στην ενίσχυση των υπηρεσιών κοινωνικής μέριμνας που παρέχονται στο Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου και έχει μέχρι τώρα βοηθήσει, μεταξύ άλλων και φοιτητές με σωματικές αναπηρίες (βαρηκοΐα), με χρόνιες ασθένειες (διαβήτης, Νόσος του Crohn, πολλαπλή σκλήρυνση, ρευματοειδής αρθρίτιδα), με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες (δυσλεξία) και με ψυχικές δυσλειτουργίες. Η συνεργασία με την κοινότητα και τις κατάλληλες δομές/ειδικούς αποδείχτηκε εξαιρετικά σημαντική, ώστε τα άτομα αυτά να μη νιώσουν αποκλεισμένα, αλλά και να λάβουν τις απαραίτητες υπηρεσίες ανάλογα με τις ανάγκες τους. Επιπλέον, η λειτουργία της δομής με την έναρξη της πανδημίας COVID-19 αποδείχτηκε ιδιαίτερα σημαντική καθώς βοήθησε την ψυχική υγεία των φοιτητών, αφού έχει διαπιστωθεί ότι οι φοιτητές διετρέχαν υψηλό κίνδυνο ως προς την ανάπτυξη κατάθλιψης, αυτοκτονικών τάσεων (Karagounaki et al., 2020; Patsali et al., 2020), αυξημένου άγχους και χειρότερης ποιότητας σπουδών. Συμπερασματικά, η εισήγησή μας θα καταδείξει τη σπουδαιότητα της παρουσίας δομών που υποστηρίζουν ψυχολογικά τους φοιτητές στο σύνολό τους και ειδικά αυτούς που ανήκουν σε ευπαθείς ομάδες, καθώς και την αναγκαιότητα της διασύνδεσης και της συνεργασίας μεταξύ των υπαρχόντων δομών ώστε να ελαχιστοποιούνται τα φαινόμενα του κοινωνικού αποκλεισμού.
- 17:15-17:30 **Τσεκούρας Δημήτρης, MSc**
Οι εκπαιδευτικοί μιλούν για μαθητές/τριες μέλη ΛΟΑΤΚΙ οικογενειών: η βιωμένη εμπειρία
- Περίληψη
 Η εισήγηση ζητά να αναδείξει ζητήματα σχετικά με απόψεις, γνώσεις και στάσεις των εκπαιδευτικών για τα παιδιά ΛΟΑΤΚΙ οικογενειών. Τα τελευταία χρόνια η σύνθεση των σχολικών τάξεων γίνεται όλο και πιο ποικιλόμορφη ενώ ο χώρος της εκπαίδευσης αποτελεί πεδίο στο οποίο αναπτύσσονται δυναμικές όπου αναδεικνύονται ζητήματα συμπερίληψης που αφορούν και άτομα προερχόμενα από την ΛΟΑΤΚΙ κοινότητα (λεσβίες, ομοφυλόφιλοι, αμφισεξουαλικοί, τρανς, κουήρ, ίντερσεξ άτομα). Η έρευνά μου έχει σκοπό να αποτυπώσει τις θέσεις, προθέσεις και ενέργειες των εκπαιδευτικών που διαδραματίζουν κεντρικό ρόλο στη δημιουργία ενός συμπεριληπτικού σχολείου. Εκτός από τη μετάδοση γνώσεων και την ανάπτυξη δεξιοτήτων είναι αναγκαία εκ μέρους των εκπαιδευτικών η διαμόρφωση ενός σχολικού κλίματος που δεν αποκλείει κανένα παιδί και η διαμόρφωση ενός συμπεριληπτικού εκπαιδευτικού περιβάλλοντος με στοιχεία αλληλοσεβασμού, εκτίμησης και ελεύθερης έκφρασης που προάγει την υγιή ψυχοκοινωνική εξέλιξη και την επιτυχή κοινωνική προσαρμογή των μαθητών απ' όπου κι αν προέρχονται. Το πρώτο μέρος ασχολείται με τη βιβλιογραφική ανασκόπηση και το θεωρητικό υπόβαθρο. Εστιάζεται στις έννοιες της συμπερίληψης, των στάσεων, των διακρίσεων και της ομοφοβίας ιδωμένες από ανθρωπολογικό, ψυχολογικό και κοινωνιολογικό πρίσμα και μέσα από τα ευρήματα άλλων ερευνών στην Ελλάδα και τον κόσμο. Παρουσιάζεται επίσης το πλαίσιο της ΛΟΑΤΚΙ συμβίωσης και γονεϊκότητας στο εξωτερικό και την Ελλάδα. Στη συνέχεια μελετώνται οι βιωμένες εμπειρίες έξι εκπαιδευτικών τους με μαθητές/τριες - μέλη ΛΟΑΤΚΙ οικογενειών. Η έρευνα έγινε σύμφωνα με τις αρχές της Ερμηνευτικής Φαινομενολογικής Ανάλυσης (IPA). Στόχος είναι να διερευνηθεί η αντίληψη από τη δική τους οπτική με ενεργό το ρόλο του ερευνητή. Στη συζήτηση επεκτείνεται ο προβληματισμός γύρω από την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών σε σχετικά ζητήματα και αναδεικνύεται η σημασία της συμβουλευτικής στο χώρο της εκπαίδευσης μέσα από τη διαλεκτική με τις φεμινιστικές θεωρίες και τις συμβουλευτικές προσεγγίσεις. Λέξεις – Κλειδιά: ΛΟΑΤΚΙ, συμπερίληψη, στάσεις εκπαιδευτικών, σχολικό κλίμα, εκπαιδευτικό σύστημα, συμβουλευτική.
- 17:30-17:45 **Μαρουλλέτη Ραφαέλλα**, Υποψ. Διδ. / Παν. Κύπρου
Η γλώσσα ως μηχανισμός κοινωνικού αποκλεισμού, ενσωμάτωσης και αναγνώρισης/υποκειμενοποίησης: Ιστορίες Ζωής Εκπαιδευτικών στην Ελληνοκυπριακή Εκπαίδευση

«Η εκπαίδευση σε κατάσταση εκτάκτου ανάγκης: κοινωνιολογικές αναγνώσεις»Περίληψη

Στην εισήγηση εξετάζεται πώς η γλώσσα διαχρονικά αποτελεί μηχανισμό κοινωνικού αποκλεισμού, κοινωνικής ενσωμάτωσης αλλά και αναγνώρισης/υποκειμενοποίησης εκπαιδευτικών και μαθητών/τριών. Μελετάται πώς εκπαιδευτικοί δημοτικής εκπαίδευσης στην Κύπρο δύο διαφορετικών γενεών, μέσα από τις ιστορίες ζωής τους, συγκροτούν τους εαυτούς τους ως επαγγελματίες, τους γύρω τους, αλλά και τους «εκπαιδευτικούς της γλώσσας». Αυτό προκύπτει σε διάφορα επίπεδα. Φαίνεται, από τη μια, πώς οι ίδιοι κρίνουν τους εαυτούς τους ως επαγγελματίες και ως άτομα ανάλογα με τη χρήση της γλώσσας (κοινής/κυπριακής) και, από την άλλη, πώς συγκροτούν άλλους/ες, την ίδια στιγμή που το εκπαιδευτικό σύστημα χρησιμοποιεί τη γλώσσα ως κριτήριο και μέσο ενσωμάτωσης τους σε αυτό. Τέλος, σε ένα τρίτο επίπεδο, φαίνεται πώς οι εκπαιδευτικοί χρησιμοποιούν τη γλώσσα και την Κοινή Νέα Ελληνική ως ακαδημαϊκό λόγο, για να κρίνουν και να αναγνωρίσουν/υποκειμενοποιήσουν τα παιδιά ως μαθητές/τριες. Μεθοδολογικά υιοθετούνται οι αρχές της βιογραφικής έρευνας, αξιοποιώντας δεδομένα από σειρά ημιδομημένων συνεντεύξεων με 10 εκπαιδευτικούς που εισήλθαν στο επάγγελμα στα πρώτα χρόνια της Κυπριακής Δημοκρατίας, οι οποίες αναλύθηκαν θεματικά και μέσω της στρατηγικής σύγκρισης. Η συζήτηση αναδεικνύει πόσο πολύπλοκος, σύνθετος και δυναμικός είναι ο μηχανισμός της γλώσσας, αφού ταυτόχρονα συγκροτεί(ται) από διάφορα στοιχεία και συγκείμενα.

17:45-18:00

Τεμπλαλέξη Ελευθερία,

Βιβλιοθηκονόμος / Βιβλιοθήκη Καλαμπάκας

*Λογοτεχνικές διαδρομές χωρίς σύνορα: η Λέσχη Ανάγνωσης του Καταστήματος Κράτησης Τρικάλων*Περίληψη

Αυτή η μελέτη αφορά τη Λέσχη Ανάγνωσης του Καταστήματος Κράτησης των Τρικάλων, που ξεκίνησε τον Απρίλιο του 2021 με πρωτοβουλία της Βιβλιοθήκης Καλαμπάκας και πραγματοποιήθηκε σε συνεργασία με το Κατάστημα Κράτησης και το 2ο Σχολείο Δεύτερης Ευκαιρίας. Επικεντρώνεται στους τρόπους με τους οποίους η ανάγνωση λογοτεχνικών κειμένων θα μπορούσε να προωθήσει την κριτική σκέψη, την ανταλλαγή ιδεών και την αλληλεπίδραση μεταξύ μιας ομάδας, αποτελούμενης από άτομα που εκτίουν την ποινή τους στο Κατάστημα Κράτησης. Όταν κάποιος έχει μείνει αρκετό χρονικό διάστημα στη φυλακή, τότε η φυλακή ξεπερνά τη φυσική τοποθεσία και γίνεται κατάσταση του νου: ψυχικός εγκλεισμός. Το άρθρο εξετάζει τα θεραπευτικά αποτελέσματα της κοινής ανάγνωσης της λογοτεχνίας στη κοινότητα της φυλακής και καταδεικνύει τη ζωτική σχέση της ανάγνωσης με τη ψυχική υγεία των κρατουμένων. Η έρευνα πραγματοποιήθηκε μέσω δομημένου ερωτηματολογίου και συμμετείχαν 12 μέλη της Λέσχης Ανάγνωσης - τρόφιμοι του Καταστήματος Κράτησης και μαθητές του 2ου Σχολείου Δεύτερης Ευκαιρίας, οι οποίοι συμφώνησαν να συμμετάσχουν σε μια λέσχη βιβλίου. Αυτή η μελέτη συμβάλλει στο σύνολο της βιβλιογραφίας σχετικά με την έρευνα στο πεδίο των φυλακών. Απευθύνεται στο προσωπικό Καταστημάτων Κράτησης και Σχολείων Δεύτερης Ευκαιρίας, Κέντρα Θεραπείας Εξαρτημένων Ατόμων, ιδρύματα κοινωνικής φροντίδας και πολιτιστικούς φορείς, καταδεικνύοντας ότι μια Λέσχη Ανάγνωσης θα μπορούσε να είναι ένα βιώσιμο μέσο αυτοενδυνάμωσης για άτομα που τελούν υπό εγκλεισμό.

18:00-18:30

Συζήτηση

18:30-20:30	ΣΥΜΠΟΣΙΟ 3
	Αίθουσα ΜΑΡΙΑΣ ΜΙΡΑΖΙΕΖΗ
Συντονισμός:	Νέλλη Ασκούνη, Καθηγήτρια ΕΚΠΑ
Θέμα:	Κοινωνικές ανισότητες και πρακτικές συμπερίληψης στο σχολικό πλαίσιο: εκπαιδευτικές προκλήσεις της πανδημίας
Συμμετέχουν:	Νέλλη Ασκούνη, Καθηγήτρια ΕΚΠΑ & Ερευνητικές Ομάδες Πρόταση για το 5ο Πανελλήνιο Συνέδριο Κοινωνιολογίας της Εκπαίδευσης
	Εισηγήτριες
	1. Ονοματεπώνυμο: Νέλλη Ασκούνη (Συντονισμός συμποσίου) Ιδιότητα: Καθηγήτρια

«Η εκπαίδευση σε κατάσταση εκτάκτου ανάγκης: κοινωνιολογικές αναγνώσεις»

Φορέας: Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών
2. Ονοματεπώνυμο: Μαρία Μπούτση Ιδιότητα: Νηπιαγωγός, (Μεταπτυχιακό δίπλωμα «Εκπαίδευση και Ανθρώπινα Δικαιώματα»_Κατεύθυνση: Ειδική Αγωγή), ΕΚΠΑ.
3. Ονοματεπώνυμο: Μίννη Παναγιωτοπούλου Καρρά Ιδιότητα: Εκπαιδευτικός, Υποψήφια διδακτόρισα ΕΚΠΑ
4. Ονοματεπώνυμο: Νάντια Τσενέ Ιδιότητα: Φιλολόγος, Διευθύντρια Γυμνασίου, (Μεταπτυχιακό δίπλωμα «Θεωρία και πράξη της αξιολόγησης» ΕΚΠΑ)
5. Ονοματεπώνυμο: Ιωάννα Χαλβατζή Ιδιότητα: Εκπαιδευτικός (ΜΠΣ «Εκπαίδευση και Ανθρώπινα Δικαιώματα» ΕΚΠΑ)
Θεματικές Ενότητες: Εκπαίδευση και κοινωνικές ανισότητες & Εκπαιδευτικές παρεμβάσεις για την άμβλυνση των κοινωνικών ανισοτήτων
Η πανδημία του covid-19, με τις συνθήκες κρίσης που δημιουργήσε, όξυνε τις ανισότητες στις πιο πρωταρχικές τους μορφές στο πεδίο της εκπαίδευσης, όπως άλλωστε σε όλα τα πεδία της κοινωνικής ζωής. Παράλληλα διαμόρφωσε ένα νέο πλαίσιο για να σκεφτούμε τις εκπαιδευτικές ανισότητες και τον κοινωνικό ρόλο του σχολείου. Ακυρώνοντας τον φυσικό χώρο του σχολείου, επέτρεψε να δούμε από απόσταση τον οικείο σχολικό κόσμο ως «ξένο» και ανέδειξε κοινωνικές διαστάσεις τις οποίες συσκοτίζουν τα αυτονόητα της κανονικότητας. Η οικογένεια και ο οικιακός χώρος κλήθηκαν να υποκαταστήσουν μεγάλο μέρος των λειτουργιών του σχολείου προκειμένου να γίνει εφικτή η στοιχειώδης συνέχιση της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Όπου αυτή η προϋπόθεση δεν ίσχυε, λόγω υλικών, πολιτισμικών ή άλλων περιορισμών, όπου δηλαδή η οικογένεια δεν μπορούσε να λειτουργήσει ως ο παιδαγωγικός τόπος που προϋπέθετε το σχολείο, η εκπαιδευτική διαδικασία ακυρώθηκε. Η συνθήκη αυτή λειτούργησε λοιπόν ως μεγεθυντικός φακός της σχέσης σχολείου-οικογένειας και των ταξικών της παραδοχών, κάνοντας ορατά εμπόδια και διακρίσεις τα οποία ήταν δυσδιάκριτα στη ρουτίνα της σχολικής καθημερινότητας. Ταυτόχρονα όμως, ακριβώς επειδή ανέδειξε με ένταση τα κοινωνικά εμπόδια, δημιούργησε την ανάγκη επαναπροσδιορισμού των κοινωνικών προτεραιοτήτων του σχολείου και επεξεργασίας κατάλληλων παιδαγωγικών εργαλείων για την ένταξη των πιο αδύναμων κοινωνικά ομάδων. Σε αυτή την προβληματική εστιάζει το προτεινόμενο συμπόσιο. Εκκινώντας από εμπειρίες εκπαιδευτικών σε διαφορετικά σχολικά πλαίσια την περίοδο της πανδημίας, επιχειρεί να αναλύσει όψεις της ανισότητας αλλά και εκπαιδευτικές πρακτικές που λαμβάνουν υπόψη τα κοινωνικά εμπόδια πρόσβασης στην εκπαιδευτική διαδικασία, σκιαγραφώντας έτσι βασικές προϋποθέσεις ενός συμπεριληπτικού σχολείου. Η Μαρία Μπούτση αναλύει νέους τρόπους συνεργασίας και επικοινωνίας που υποχρεώθηκε να αναζητήσει η σχολική κοινότητα του νηπιαγωγείου προκειμένου να διασφαλίσει την πρόσβαση των παιδιών στην εκπαίδευση. Αν εξεταστούν μέσα από αναστοχαστικό πρίσμα οι πρακτικές που υιοθετούνται, κάνουν ορατότερες όχι μόνο τις δυσλειτουργίες του συστήματος, αλλά και τις κοινωνικές ανισότητες και την πολιτισμική απόσταση μεταξύ σχολείου και οικογένειας σε συγκεκριμένες κοινωνικές ομάδες. Η επιστροφή στην «κανονικότητα» της δια ζώσης διαδικασίας, δημιουργεί ένα νέο πεδίο όπου ο/ η νηπιαγωγός πρέπει να συνυπολογίζει τις αλλαγές και να δοκιμάζει κατάλληλα εργαλεία καθώς οι έννοιες και όροι του σχεδιασμού έχουν πλέον αλλάξει. Στο πλαίσιο αυτό μια κοινή πρακτική στα νηπιαγωγεία που σχετίζεται με τις αφηγήσεις και αναγνώσεις παραμυθιών από γονείς στο χώρο του σχολείου, γίνεται η αφορμή ώστε να σκιαγραφηθεί η εξέλιξη της σχέσης σχολείου-οικογένειας στην περίοδο μετά την πανδημία. Σε κάθε περίπτωση καταγράφονται η δυσκολία του εκπαιδευτικού να αναλύσει τη νέα πραγματικότητα με «εργαλεία» ξεπερασμένα, αλλά και οι ποικίλοι τρόποι με τους οποίους οι κοινωνικές ανισότητες "διαβρώνουν" την μαθησιακή σχέση, καθιστώντας την ανάγκη δημιουργίας "γέφυρας" του σχολείου με το οικογενειακό περιβάλλον πιο επιτακτική από ποτέ. Η Ιωάννα Χαλβατζή αναφέρεται στις συστηματικές παρεμβάσεις που υλοποιήθηκαν την περίοδο της τηλεκπαίδευσης σε ένα σχολείο του κέντρου της Αθήνας με μεγάλο ποσοστό παιδιών μεταναστών και προσφύγων, προκειμένου να διασφαλιστεί η πρόσβαση στην

«Η εκπαίδευση σε κατάσταση εκτάκτου ανάγκης: κοινωνιολογικές αναγνώσεις»

	εκπαιδευτική διαδικασία. Στο συγκεκριμένο σχολικό πλαίσιο η τηλεεκπαίδευση απέκλεισε κυριολεκτικά από την εκπαιδευτική διαδικασία μεγάλο μέρος του μαθητικού πληθυσμού. Η διαφοροποιημένη δυνατότητα πρόσβασης σε υλικοτεχνική υποδομή και σύνδεσης στο διαδίκτυο, η εξοικείωση ή μη των γονέων με την τεχνολογία και τα ψηφιακά εργαλεία, οι συνθήκες του οικιακού χώρου, υπήρξαν μερικοί από τους παράγοντες που καθόρισαν τον αποκλεισμό των πιο αδύναμων κοινωνικά μαθητών από την εξ αποστάσεως διδασκαλία. Έγινε έτσι ορατή η σύνδεση κοινωνικών και οικονομικών ανισοτήτων και ο τρόπος που αυτές συνδέονται με τις εκπαιδευτικές ανισότητες. Με ποιους τρόπους μπορεί ένα δημόσιο σχολείο να αντισταθεί και να λειτουργήσει με όρους συμπερίληψης την εποχή των διακρίσεων; Μπορεί να φροντίσει τις πολλαπλές ανάγκες των οικογενειών του και να διατηρήσει την αίσθηση κοινότητας; Τι αντίκτυπο είχαν στους γονείς οι συμπεριληπτικές δράσεις του συλλόγου διδασκόντων με πρωταρχικό στόχο να μην αποκλειστεί κανένα παιδί από την εκπαιδευτική διαδικασία; Η εισήγηση προσπαθεί να απαντήσει στα ερωτήματα αυτά αναλύοντας τα αποτελέσματα μιας ποιοτικής έρευνας σε μητέρες του σχολείου, η οποία εκπονείται στο πλαίσιο μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας. Η Νάντια Τσενέ εξετάζει τη σχολική ζωή ενός δημόσιου επαρχιακού γυμνασίου την περίοδο της καραντίνας, όπως τη βίωσαν οι εκπαιδευτικοί, οι μαθητές, οι μαθήτριες και οι γονείς τους. Σκιαγραφείται το πλαίσιο του συγκεκριμένου σχολείου, το κοινωνικό προφίλ του μαθητικού πληθυσμού, αλλά και η ιδιαίτερη εκπαιδευτική «παράδοση» και το κλίμα που έχει διαμορφωθεί μέσα στο χρόνο. Η εισήγηση εστιάζει στο πώς η σχολική κοινότητα ερμήνευσε και αντιμετώπισε τις δυσκολίες και προκλήσεις της πανδημίας. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην αξιοποίηση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, γεγονός που διασφάλισε την ενεργό εμπλοκή των μαθητών και μαθητριών, στα εργαλεία που χρησιμοποιήθηκαν για την εξ αποστάσεως εκπαίδευση, τον επανασχεδιασμό προγραμμάτων και δράσεων που υλοποιούνταν ήδη αλλά και τον σχεδιασμό νέων δράσεων, με βάση τις συνθήκες που διαμόρφωσε η καραντίνα. Συζητιούνται τα εμπόδια και οι περιορισμοί που αναδύθηκαν, καθώς και τα νέα εργαλεία και οι δεξιότητες που οι ίδιοι οι εκπαιδευτικοί άρχισαν να αναπτύσσουν, αλλά και οι μετασχηματισμοί των παιδαγωγικών πρακτικών που διαφαίνονται. Τέλος η Μίννη Παναγιωτοπούλου Καρρά παρουσιάζει αντιστικτικά όψεις ενός «άλλου κόσμου», αυτού της ιδιωτικής εκπαίδευσης. Η εισήγηση επιχειρεί να αναδείξει τους προβληματισμούς και τις ανησυχίες των γονιών για την πρόοδο των παιδιών τους όταν το σχολείο λειτουργούσε διαδικτυακά, την εμπειρία της τηλεεκπαίδευσης, τον τρόπο που ασκείται ο έλεγχος στη δουλειά των εκπαιδευτικών από το σπίτι, την παιδαγωγική/εκπαιδευτική λειτουργία του σπιτιού, καθώς και πώς ενεργοποιούνται μηχανισμοί για τη διασφάλιση των μέγιστων εκπαιδευτικών αποτελεσμάτων. Όλα τα παραπάνω αποτυπώθηκαν στον λόγο των γονιών ενός μικρού ιδιωτικού σχολείου στη διάρκεια της πανδημίας. Διαφαίνεται ως καθολική και νομιμοποιημένη η αντίληψη ότι, όσο αφορά την ποιότητα της εκπαίδευσης, όλοι οι μαθητές και όλες οι μαθήτριες δεν είναι δυνατόν να έχουν ούτε τις ίδες ευκαιρίες αλλά ούτε και τα ίδια δικαιώματα.
--	--

18:30-20:00 Συνεδρία 5.1

Αίθουσα T21

Προεδρείο: **Υφαντή Αμαλία**, Καθ. / Παν. Πατρών
Κωτσιόπουλος Κωνσταντίνος, Καθ. / ΑΠΘ

18:00-18:15 **Μπρέντας Φίλιππος**, Υποψ. Διδ. / ΑΠΘ
Παιδικό Ιχνογράφημα και Προσλήψεις Πολέμου

Περίληψη

Η ιστορική, κοινωνική και πολιτική επικαιρότητα διαδραματίζει θεματικό πυρήνα έκφρασης στο σχολικό χώρο από την πρώτη σχολική ηλικία. Ο πόλεμος στην Ουκρανία και οι αναπαραστάσεις του στα ΜΜΕ αποτέλεσαν σημείο εκδήλωσης αποριών για τα παιδιά. Στην παρούσα έρευνα συμμετέχουν δώδεκα (12) παιδιά και δώδεκα (12) γονείς. Η διεξαγωγή της λαμβάνει χώρα σε δημόσιο νηπιαγωγείο του Πολυκάστρου και στοχεύει μέσα από τη συνεργασία της οικογένειας με τη σχολική κοινότητα, να καταγράψει τις προσλήψεις των παιδιών για τον πόλεμο στην Ουκρανία, μέσα από αυτοσχέδιες ιστορίες. Μεθοδολογικά, ακολουθούμε τον αναδυόμενο γραμματισμό, όπως αναδεικνύεται στο παιδικό ιχνογράφημα. Τα παιδιά αναπαράγοντας τα επίπεδα των αντιληπτικών τους δομών, μέσα από τα παραγόμενα σχέδια επικοινωνούν και μαθαίνουν. Βασικά χαρακτηριστικά της ερευνητικής

«Η εκπαίδευση σε κατάσταση εκτάκτου ανάγκης: κοινωνιολογικές αναγνώσεις»

και εκπαιδευτικής συγχρόνως δράσης αποτελούν η αξιοποίηση του μορφωτικού κεφαλαίου των παιδιών, όπως φέρουν από το οικογενειακό και κοινωνικοπολιτισμικό περιβάλλον στο πλαίσιο της επικοινωνίας, της συνεργασίας και της αλληλοεπίδρασης. Η εκφώνηση της άσκησης δόθηκε προφορικά στα παιδιά και στους γονείς από τον παιδαγωγό – ερευνητή, ζητώντας να παράξουν αφηγήσεις με θεματικό κέντρο τον πόλεμο, χρησιμοποιώντας ως αφορμή εικόνες από την Ουκρανία σε συνθήκες ειρήνης και πολέμου. Τα υλικά που αξιοποιήθηκαν για την παραγωγή των παιδικών ιχνογραφημάτων προέρχονται από τον παιδαγωγικό εξοπλισμό της τάξης και αντιστοιχούν σε γραφική και χαρτική ύλη. Στόχο της έρευνας και της εκπαιδευτικής δράσης αποτελεί η ανατροφοδότηση, χωρίς πρότερη παρέμβαση, αναλύοντας τα παιδικά ιχνογραφήματα αναφορικά με την πρόσληψη και τη συνολική αξιολόγηση της έννοιας του πολέμου. Η ανάλυση του υλικού επιτυγχάνεται μέσω της κοινωνικοσημειωτικής των Gunther και Kress, καθώς αυτή προσδιορίζει τη σημειακή συνάρτηση και την τυπολογία των τρόπων παραγωγής των σημείων.

18:15-18:30 **Κωτσιόπουλος Κωνσταντίνος**, Καθ. / ΑΠΘ
Κοινωνικοποίηση και σχολείο

Περίληψη

Το σχολείο μορφώνει και αναμορφώνει, ανανεώνει και αναπλάθει την προσωπικότητα των μαθητών και μελλοντικά την δομή των κοινωνικών θεσμών. Η φιλοσοφία ζωής που αναπαράγει πρέπει να κινείται στην κατεύθυνση αντιμετώπισης των κοινωνικών αποκλεισμών και σεβασμού της αξιοπρέπειας του ανθρώπινου προσώπου. Ως εκ τούτου η σχολική κοινωνικοποίηση αναπτύσσει το εσωτερικευμένο υποκειμενικό περιβάλλον του μαθητή και βοηθά στην αντιμετώπιση της κρίσης ταυτότητας του. Τόσο η γνωστική μάθηση όσο και η αξιακή μόρφωση βοηθούν στην επίλυση προβλημάτων ακαμψίας και στενότητας σχέσεων επικοινωνίας ανάμεσα σε δασκάλους και μαθητές. Η ομαδοσυνεργατική διαδικασία μάθησης ως αλληλοδιεγερτική ροή κυκλικής ανατροφοδότησης βοηθά στο σχηματισμό πολιτικής κοινωνικοποίησης του έφηβου μαθητή και οδηγεί στην ένταξη, ενσωμάτωση και κοινωνικοποίηση με κριτική διάθεση. Κατά τον Γ. Χάμπερμας η ενδυνάμωση της δημοκρατικής συνείδησης μπορεί να αναπτυχθεί και με την θρησκευτική παιδεία εντός όμως ενός κοσμικού περιβάλλοντος ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Με τα δεδομένα αυτά η συνεργασία μπορεί να επικρατήσει του ανταγωνισμού και η δυναμική της ομάδας και της κοινότητας του ατομικισμού.

18:30-18:45 **Δεληκάρη Παρασκευή**, Δρ. / ΥΠΑΙΘ
Διαστάσεις του ψηφιακού χάσματος σε ελληνόφωνα σχολεία της Βόρειας Ρηνανίας Βεστφαλίας

Περίληψη

Στην εισήγηση αυτή μελετούμε την περίπτωση (case study) των ελληνόφωνων σχολείων της Βόρειας Ρηνανίας Βεστφαλίας, στη συνθήκη της παροχής εξ αποστάσεως εκπαίδευσης λόγω του κορωνοϊού, το σχολικό έτος 2019-2020. Ειδικότερα, χρησιμοποιούμε ως εμπειρικό υλικό τις Εκθέσεις των σχολείων Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (12 σχολικές μονάδες συνολικά, σε 6 διαφορετικές πόλεις) με τις οποίες αποτίμησαν την εμπειρία της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης οι Σύλλογοι Διδασκόντων και Διδασκουσών στο τέλος του διδακτικού έτους, τον Ιούνιο 2020. Με την ιδιότητα του μέλους εξαμελούς Επιτροπής που συγκρότησε το Συντονιστικό Γραφείο Εκπαίδευσης της περιοχής για τη μελέτη και αξιοποίηση των Εκθέσεων αυτών και τη διατύπωση προτάσεων για την αποτελεσματικότερη οργάνωση της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης τα επόμενα σχολικά έτη, έχω πρόσβαση στο συγκεκριμένο υλικό. Με τη μέθοδο της ανάλυσης του περιεχομένου των Εκθέσεων αυτών, διαπιστώνεται ερευνητικά αφενός άγνοια των συγκεκριμένων μαθητών, μαθητριών και εκπαιδευτικών στην επιστημονικά, παιδαγωγικά και μεθοδολογικά συνεπή χρήση των σχετικών ψηφιακών εργαλείων για αποτελεσματική και ισότιμη παροχή εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, και αφετέρου διεκπεραιωτική αντιμετώπιση της συγκεκριμένης εκπαιδευτικής εμπειρίας στην υγειονομικά ιδιαίτερη συγκυρία. Έχει ερευνητικό ενδιαφέρον, στα συμφραζόμενα της εισήγησης αυτής, ότι ανάλογη διεκπεραιωτική στάση υιοθετήθηκε και από το Συντονιστικό Γραφείο Εκπαίδευσης το οποίο ούτε το υλικό αυτό ούτε τις προτάσεις που διατυπώθηκαν από την Επιτροπή αξιοποίησε με κανένα τρόπο προς την κατεύθυνση της γεφύρωσης του ψηφιακού χάσματος που πολλαπλά επισημάνθηκε. Τα ερευνητικά ευρήματα και το πραγματολογικό γεγονός της θεσμικής απαξίωσής τους έρχονται να επιβεβαιώσουν τους σιωπηλούς τρόπους - ως hidden curriculum - με τους οποίους η "ομογενειακή" εκπαίδευση παραμένει υποβαθμισμένη, αποσπασματική, αποκομμένη από τα υπαρκτά κοινωνικά

«Η εκπαίδευση σε κατάσταση εκτάκτου ανάγκης: κοινωνιολογικές αναγνώσεις»

υποκείμενα στα οποία απευθύνεται και εντελεί προσχηματική ως προς τον αντισταθμιστικό και συμπεριληπτικό ρόλο που ευαγγελίζεται.

18:45-19:00

Λαμπροπούλου Βάια, Νηπιαγωγός / ΥΠΑΙΘ*Ψηφιακή αφήγηση και εκπαίδευση: η περίπτωση του παραμυθιού*Περίληψη

Η παρούσα εργασία στοχεύει στην ανάλυση και κατανόηση της έννοιας της ψηφιακής αφήγησης, καθώς και στην πρακτική εφαρμογή της μέσω της περίπτωσης του παραμυθιού. Προκειμένου να αναλυθεί το ζήτημα αυτό, παρουσιάζονται τα κύρια χαρακτηριστικά της ψηφιακής εποχής και ο ρόλος που διαδραματίζουν οι Τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνίας (ΤΠΕ) στην εκπαίδευση. Επιπλέον, γίνεται σχολιασμός των ευρύτερων θεωριών μάθησης, έτσι ώστε να γίνει εμφανές το πλαίσιο που υποβοηθά η ψηφιακή αφήγηση την εκπαίδευση. Εν συνεχεία, δίνεται έμφαση συγκεκριμένα στην μετάβαση από την παραδοσιακή στην ψηφιακή αφήγηση. Εδώ, γίνεται λόγος για τους τύπους αφήγησης και τα στοιχεία που την απαρτίζουν, ενώ ακόμη αναφέρονται τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματά της για την διδασκαλία. Παρουσιάζονται παράλληλα και τα εργαλεία που μπορεί να αξιοποιήσει ο εκπαιδευτικός μαζί με τους ενδεδειγμένους τρόπους εφαρμογής τους στην σχολική τάξη. Κατόπιν, δίνεται έμφαση στο μεθοδολογικό και σχεδιαστικό μέρος της εργασίας. Πιο αναλυτικά, αναφέρονται οι διαδικασίες ανάπτυξης μιας πολυμεσικής εφαρμογής καθώς και οι φάσεις υλοποίησης της ιστοσελίδας Digital Fairytales. Στόχος αυτής της ιστοσελίδας, που αποτελεί προϊόν της διατριβής, είναι η επαφή και διάδραση των χρηστών με ψηφιακά παραμύθια. Τέλος, διατυπώνονται τα γενικά συμπεράσματα της εργασίας, καθώς και η καινοτομία του παρόντος εγχειρήματος μαζί με προτάσεις για μελλοντική έρευνα και εφαρμογή

19:00-19:15

Ανδρικόπουλος Βασίλειος, Υποψ. Διδ. / Παν. Πατρών**Υφαντή Αμαλία**, Καθ. / Παν. Πατρών*Νέα Δημόσια Διοίκηση και διοίκηση της δημόσιας σχολικής εκπαίδευσης στην Ελλάδα*Περίληψη

Η παρούσα μελέτη στόχο είχε τη διερεύνηση των αλλαγών που επιχειρήθηκαν στη διοίκηση της δημόσιας σχολικής εκπαίδευσης στην Ελλάδα πρόσφατα (περίοδος: 2019-2022) υπό το πρίσμα της Νέας Δημόσιας Διοίκησης. Με βάση τη βιβλιογραφική ανασκόπηση που πραγματοποιήθηκε, διαπιστώθηκε ότι η Νέα Δημόσια Διοίκηση ασκεί σημαντική επίδραση στη διοίκηση της εκπαίδευσης διεθνώς, ωθώντας τους σχολικούς οργανισμούς να επιδιώκουν τη μέγιστη δυνατή αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα. Στο πλαίσιο αυτό, στις χώρες που υιοθετούνται νεοφιλελεύθερα προτάγματα αναβαθμίζεται ο ρόλος των εκπαιδευτικών στελεχών και των ιδιωτικών φορέων στην εκπαίδευση, ενώ ταυτόχρονα ενισχύεται η σχολική αυτονομία και η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου, εντείνοντας την ανάγκη ανάδυσης ενός παιδαγωγικο-επιχειρηματικού σχολικού ηγέτη. Στην ελληνική εκπαίδευση, οι ιδέες αυτές, μέχρι πρόσφατα, αντιμετώπιζονταν με επιφύλαξη και η υλοποίησή τους προσέκρουε στην ίδια τη συγκεντρωτική-γραφειοκρατική διοικητική οργάνωση του εκπαιδευτικού συστήματος. Για τον σκοπό της παρούσας μελέτης, έγινε ανάλυση τεκμηρίων της περιόδου 2019-2022, ώστε να διαφανεί σε ποιο βαθμό η διοίκηση του σχολείου στην Ελλάδα ακολούθησε τις διεθνείς τάσεις. Το υλικό αποτελείται από νομοθετήματα, υπουργικές αποφάσεις και εγκυκλίους, που δημοσιεύτηκαν κατά την εν λόγω περίοδο. Η ανάλυση των δεδομένων αποκάλυψε πως η σχολική διοίκηση στη χώρα μας φαίνεται να ακολουθεί, σε κάποιο βαθμό, τις διεθνείς τάσεις της Νέας Δημόσιας Διοίκησης. Ειδικότερα, κατά την υπό μελέτη περίοδο, από την επίσημη εκπαιδευτική πολιτική προωθείται η ενίσχυση της σχολικής αυτονομίας και του ρόλου του διευθυντή της σχολικής μονάδας, η εσωτερική και εξωτερική αξιολόγηση των σχολείων με την καθιέρωση γραπτών δοκιμασιών διαγνωστικού χαρακτήρα σε εθνικό επίπεδο, η σύσταση νέων θέσεων στελεχών εκπαίδευσης με εποπτικό ρόλο επί της εκπαιδευτικής ποιότητας, η ενίσχυση του ρόλου των ιδιωτικών φορέων στην εκπαίδευση, μέσω χορηγιών και δωρεών, αλλά και η προβολή του εκπαιδευτικού έργου των σχολικών μονάδων μέσω των ιστοσελίδων τους. Έτσι, διαπιστώνεται πως στην ελληνική εκπαιδευτική διοίκηση επιχειρούνται ήπιας μορφής και -κατά μείζονα λόγο- εκσυγχρονιστικού χαρακτήρα αλλαγές, ενώ ο θεσμικός λόγος εναρμονίζεται, σε κάποιο βαθμό, με τον διεθνή λόγο. Συνοψίζοντας, η παρούσα μελέτη ανέδειξε την επίδραση της Νέας Δημόσιας Διοίκησης στην ελληνική εκπαιδευτική διοίκηση, η οποία οδηγεί στη συνύπαρξη της γραφειοκρατικής-συγκεντρωτικής παράδοσης και αναδυόμενων εκσυγχρονιστικών τάσεων, δίνοντας ώθηση και σε άλλες μελέτες στο εν λόγω πεδίο.

«Η εκπαίδευση σε κατάσταση εκτάκτου ανάγκης: κοινωνιολογικές αναγνώσεις»

19:15-20:00 Συζήτηση

18:30-20:00 Συνεδρία 5.2

Αίθουσα ΙΩΣΗΦ ΣΟΛΟΜΩΝ

Προεδρείο: Βαμβακίδου Ιφιγένεια, Καθ. / ΑΠΘ
Κάλφα Μαρία, Δρ. / ΑΠΘ

18:30-18:45 Κάλφα Μαρία, Δρ. / ΑΠΘ

*Αντιμετωπίζοντας τον σεξισμό στο σχολείο: το #metoo και η πολιτική της ισότητας*Περίληψη

Η εργασία αυτή έρχεται να αναδείξει τις διαστάσεις που έχει λάβει το #metoo και ποιες πρακτικές μπορούν να μειώσουν τον σεξισμό στον χώρο της εκπαίδευσης. Σε αρκετές περιπτώσεις, οι εκπαιδευτικοί δεν αντιλαμβάνονται ότι και οι ίδιοι και οι ίδιες αναπαράγουν την έμφυλη ανισότητα, μέσα από τη συμπεριφορά τους, τις προσδοκίες τους, ακόμη και τον τρόπο που απευθύνονται στα παιδιά. Εκκινώντας από το #metoo και τις προεκτάσεις που έχει λάβει, η εργασία εξετάζει δράσεις που έχουν υιοθετηθεί παγκοσμίως στον χώρο της εκπαίδευσης με σκοπό την καταπολέμηση του σεξισμού. Οι προεκτάσεις που έχει λάβει αυτό το φαινόμενο αναδεικνύουν την σημασία της σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης για τα παιδιά και τους εφήβους, την σημασία των ορίων, την αναγκαιότητα του σεβασμού της διαφορετικότητας και την υιοθέτηση πιο συμπεριληπτικών πρακτικών από την πλευρά του εκπαιδευτικού προσωπικού. Σημαντικός θεωρείται ο αναστοχασμός στον οποίο οι εκπαιδευτικοί οφείλουν να υποβάλλονται με σκοπό να μην επικοινωνούν λανθασμένες και παρωχημένες αντιλήψεις για τα φύλα, περιορίζοντας έτσι τις εκπαιδευτικές και επαγγελματικές τους φιλοδοξίες.

18:45-19:00 Μουζάκη Μαρία, Υποψ. Διδ. / Παν. Πελ.

*Έμφυλα στερεότυπα στο χώρο της εκπαίδευσης: Το δικαίωμα στον αυτοπροσδιορισμό*Περίληψη

Το σχολικό περιβάλλον δεν πρέπει να εξετάζεται μεμονωμένα από το κοινωνικό περιβάλλον. Ήδη με την είσοδο του παιδιού εντός του εκπαιδευτικού συστήματος, έχει αποκτήσει ένα σύνολο εμπειριών, διαμορφώνοντας σε σημαντικό βαθμό το αξιακό του σύστημα. Αξίες και πρότυπα που επρόκειτο να «επιβεβαιώσει» και να «αποκρυσταλλώσει» κατά τη διάρκεια της σχολικής του φοίτησης. Με αυτή την έννοια το σχολικό περιβάλλον «αναπαράγει» τις κυρίαρχουσες κοινωνικές αντιλήψεις, επηρεάζοντας το άτομο τόσο σε επίπεδο ιδεολογικό-γνωσιακό, όσο και σε συμπεριφορικό. Αυτό δεν σημαίνει ότι δεν υπάρχουν αποκλειόμενες ομάδες. Υπάρχουν παιδιά που εξαιτίας κάποιου χαρακτηριστικού ή επιλογών τους, τίθενται στο σχολικό περιθώριο, το οποίο επί της ουσίας αντιπροσωπεύει το αυριανό κοινωνικό περιθώριο. Υπό αυτές τις συνθήκες, πολλά παιδιά «αναγκάζονται» να συμμορφώνονται στα διάφορα κοινωνικά πρότυπα, όπως ορίζονται στο εκάστοτε κοινωνικό και πολιτιστικό πλαίσιο. Καθοριστικό ρόλο σε αυτή τη διαδικασία της «κοινωνικής κανονικότητας» διαδραματίζουν τα έμφυλα στερεότυπα, τα οποία «κατηγοριοποιούν» τα παιδιά σε δύο κυρίαρχες ομάδες, με οτιδήποτε αποκλίνει από αυτές να στιγματίζεται και να αποξενώνεται.

19:00-19:15 Σακκά Ανθή, Υποψ. Διδ. / Παν. Κύπρου

*Νεαροί Κρατούμενοι στην Κεντρική Φυλακή Κύπρου (1955-1959): Το περιεχόμενο των παρεχόμενων τάξεων εκπαίδευσης ως τεχνική υποκειμενοποίησης και καθυπόταξης*Περίληψη

Η παρούσα εργασία επικεντρώνεται στην ιστορική περίοδο του ανταποικιοκρατικού αγώνα 1955-1959 στην Κύπρο, μια περίοδο αναταραχών και αντίστασης κατά της βρετανικής αποικιακής κυβέρνησης. Πιο συγκεκριμένα, αυτή εστιάζει στην εισδοχή των Νεαρών Κρατουμένων στην Κεντρική Φυλακή Κύπρου ως συνθήκη αναδιαμόρφωσης των έως τότε τάξεων παροχής εκπαίδευσης που δημιούργησε καινούριες εκπαιδευτικές ανάγκες αναφορικά με τη φύση του περιεχομένου και το επίπεδο της παρεχόμενης εκπαίδευσης. Αυτά αναλύονται από φουκωική σκοπιά ώστε να αρθρωθεί το επιχείρημα πως η επιλογή του συγκεκριμένου κάθε φορά περιεχομένου (1955, 1956, 1957, 1958) λειτούργησε ως τεχνική υποκειμενοποίησης και καθυπόταξης των Νεαρών Κρατουμένων με βάση τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους και την ανα-διαμόρφωσή τους ως συγκεκριμένου τύπου υποκειμένων. Η υποκειμενοποίησή τους ως γυμνασιόπαιδα, με ακαδημαϊκή γνώση κατά πλειοψηφία, αλλά ταυτόχρονα και αντιστασιακή δράση που αναπτύχθηκε στους κόλπους της Εθνικής

«Η εκπαίδευση σε κατάσταση εκτάκτου ανάγκης: κοινωνιολογικές αναγνώσεις»

Οργάνωσης Κυπρίων Αγωνιστών (ΕΟΚΑ), ευνόησε την αμφιταλάντευση και την αστάθεια ως προς το είδος του περιεχόμενου της παρεχόμενης εκπαίδευσης. Στο υπό εξέταση χρονικό αυτό διάστημα (1955-1959), το περιεχόμενο έτυχε διαπραγμάτευσης κυρίως μεταξύ δρώντων του Τμήματος Φυλακών, του Γραφείου Παιδείας και του Τμήματος Κοινωνικής Ανάπτυξης, αλλά και των ίδιων των νεαρών κρατούμενων. Εάν και η πρόθεση παροχής ακαδημαϊκών γνωστικών αντικειμένων δευτεροβάθμιου επιπέδου φαίνεται να αποτέλεσε κοινή συνισταμένη, οι τόσες επιχειρούμενες αναθεωρήσεις σε τόσο σύντομο διάστημα, σε σύγκριση με τις υπόλοιπες αναθεωρήσεις του ΑΠ φυλακών πριν και μετά την περίοδο αυτή, μαρτυρούν την ρευστότητα των επικρατουσών συνθηκών η οποία αναδύεται ως ισχυρή ένταση μεταξύ διαφορετικών ειδών γνώσης ως κατάλληλων: από τη μια διαφαίνεται έντονη τάση προς την επιλογή ακαδημαϊκών γνωστικών αντικειμένων όπως Αγγλικών, Χημείας, Φυσικής, Μαθηματικών, Εμπορικών διαφορετικών επιπέδων, ενώ από την άλλη συνυπάρχει τάση προς τεχνικά μαθήματα όπως ραπτική, ξυλουργική, μαγειρική. Κοινή συνισταμένη αποτέλεσε και η αποφυγή παροχής γνωστικών αντικειμένων με περιεχόμενο που να συνδέεται με τις εθνικές πολιτικές διεκδικήσεις της περιόδου. Οι νεαροί κρατούμενοι συγκροτούνται λοιπόν ως υβριδικά υποκείμενα και, μέσω αυτών, το περιεχόμενο του ΑΠ ως εντονότερα αμφιταλαντευόμενο μεταξύ διαφορετικών ειδών γνώσης σε σύγκριση με άλλες περιόδους παροχής εκπαίδευσης στις Κεντρικές Φυλακές Κύπρου.

19:15-19:30 **Αλτίνη Τατιάνα**, Υποψ. Διδ. / ΑΠΘ
Ερρέρα-Φωτίου Ηλιάννα, Υποψ. Διδ. / ΑΠΘ
Βαμβακίδου Ιφιγένεια, Καθ. / ΑΠΘ
Μπρέντας Φίλιππος, Υποψ. Διδ. / ΑΠΘ
Τα παιδιά ζωγραφίζουν και μιλούν για τον πόλεμο και την ειρήνη

Περίληψη

Λόγω της σύγχρονης συγκρουσιακής πολεμικής πραγματικότητας, η απεικόνιση του πολέμου και της ειρήνης στα παιδικά ιχνογραφήματα γίνεται αντικείμενο διερεύνησης. Σκοπός της έρευνας είναι η καταγραφή του τρόπου με τον οποίο τα παιδιά νηπιακής και προνηπιακής ηλικίας του ελληνικού νηπιαγωγείου προσλαμβάνουν τις παραπάνω έννοιες. Το υλικό της έρευνας αποτελείται από ιχνογραφήματα παιδιών που φοιτούν στο νηπιαγωγείο το σχολικό έτος 2021-22 και συγκεντρώθηκε από νηπιαγωγεία της περιοχής της Θεσσαλονίκης. Το μεθοδολογικό εργαλείο που εφαρμόζεται είναι η σημειολογία και σημειωτική (Kress & Van Leeuwen, 2010). Παράλληλα καταγράφουμε τα στάδια του παιδικού ιχνογραφήματος (Κακίση- Παναγοπούλου, Λ., 2006). Σε κάθε ιχνογράφημα εντοπίζουμε και αναλύουμε τις μορφές, το χρώμα, τα σύμβολα, τη θέση και το σχήμα της εικόνας, το φύλο, το χώρο, τον προφορικό σχολικό λόγο των παιδιών και την τεχνική που χρησιμοποιήθηκε.

19:30-20:00 **Συζήτηση**

Κυριακή 23 Οκτωβρίου 2022**10:00-11:30 Συνεδρία 1.1****Αίθουσα ΜΑΡΙΑΣ ΜΙΡΑΖΙΕΖΗ**

Προεδρείο: **Αρβανίτη Ευγενία**, Αν. Καθ. / Παν. Πατρών
Συμεού Λοΐζος, Καθ. / Ευρ. Παν. Κύπρου

10:00-10:15 Ευθυμίου Βασιλική, Υποψ. Διδ. / Παν. Πατρών
Αρβανίτη Ευγενία, Αν. Καθ. / Παν. Πατρών

Η λειτουργία της σχολικής μονάδας ως διαπολιτισμική κοινότητα μάθησης και η αποτελεσματικότητα της στην άμβλυνση των κοινωνικών ανισοτήτων

Περίληψη

Με βάση το κίνημα του «αποτελεσματικού σχολείου» σε Η.Π.Α και Μ. Βρετανία η εκπαίδευση δύναται να αμβλύνει τις κοινωνικές ανισότητες και να οδηγήσει όλους τους μαθητές στα καλύτερα δυνατά μαθησιακά αποτελέσματα ανεξαρτήτως της πολιτισμικής αλλά και κοινωνικής τους προέλευσης. Το ζήτημα της ισότητας στην εκπαίδευση κρίνεται ως ιδιαίτερης σημασίας την εποχή της ύστερης νεωτερικότητας. Ραγδαίες αλλαγές στον κοινωνικό ιστό όπως η παγκοσμιοποίηση, η μετανάστευση, η ανάπτυξη της τεχνολογίας αλλά και η ανάγκη σύνδεσης της εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας ενισχύουν τις κοινωνικές ανισότητες αλλά και την διαφορετικότητα του μαθητικού πληθυσμού του σύγχρονου σχολείου. Η επιτυχία του σχολείου να αντιμετωπίσει αλλά και να διαχειριστεί τις πολλαπλές συνιστώσες του δεδομένου συγκειμένου μπορεί να είναι εφικτή αν λειτουργήσει ως μια κοινότητα μάθησης σε διαπολιτισμικό πλαίσιο. Δηλαδή ως ένας οργανισμός στον οποίο οι μέτοχοι: μαθητές, καθηγητές, ηγεσία, γονείς, εξωτερικά δίκτυα συνεργάζονται σε πνεύμα αλληλεγγύης και σεβασμού αποδεχόμενοι την διαφορετικότητα και παραμερίζοντας τις κοινωνικές ανισότητες ως εμπόδιο. Στόχος της εργασίας είναι να αναδείξει πώς – με ποιο τρόπο η λειτουργία της σχολικής μονάδας ως διαπολιτισμική κοινότητα μάθησης θα μπορέσει να αμβλύνει τις όποιες κοινωνικές ανισότητες εντοπίζονται στον μαθητικό πληθυσμό.

10:15-10:30 Κολοκυθά Μαγδαληνή, Επικ. Καθ. / Παν. Θεσσαλίας
Γκόβαρης Χρήστος, Καθ. / Παν. Θεσσαλίας
Νέα Προγράμματα Σπουδών: μια κριτική ανάλυση

Περίληψη

Η ανάλυση της στοχοθεσίας των νέων Προγραμμάτων Σπουδών (ΙΕΠ, 2021) είναι το αντικείμενο της εισήγησης. Τα νέα Προγράμματα Σπουδών δημοσιοποιήθηκαν το Νοέμβριο του 2021 και η εφαρμογή τους στο σχολείο θα αρχίσει από το Σεπτέμβριο του 2022. Καθώς αποτελούν μια σημαντική δομικού τύπου αλλαγή, κρίνεται επιστημονικά αναγκαίο να διερευνηθούν τα βασικά χαρακτηριστικά της ιδεοτυπικής, της παιδαγωγικής και της

«Η εκπαίδευση σε κατάσταση εκτάκτου ανάγκης: κοινωνιολογικές αναγνώσεις»

διδασκτικής-μαθησιακής τους διάστασης. Μεθοδολογικά η παρούσα μελέτη εντάσσεται σε ένα ευρύτερο αναλυτικό πλαίσιο της εκπαιδευτικής πολιτικής, χρησιμοποιώντας δευτερογενή δεδομένα και συγκεκριμένα τα στοιχεία που αφορούν την παρουσίαση των νέων ΠΣ. Η ανάλυση εστιάζει κυρίως στα ΠΣ που αφορούν το Δημοτικό Σχολείο και αναπτύσσεται στη βάση μιας συγκριτικής προσέγγισης μεταξύ της στοχοθεσίας του παλιού ΠΣ, των εκπαιδευτικών απαιτήσεων σε ευρωπαϊκό επίπεδο και των νέων ΠΣ. Τα ευρήματά μας αναδεικνύουν την έννοια των ικανοτήτων ως κεντρικό προσανατολισμό της σχολικής εκπαίδευσης. Σε αυτό το πλαίσιο οποιαδήποτε μορφή κοινωνικής διαφοροποίησης παύει να αντιμετωπίζεται ως κοινωνικό φαινόμενο ανισοτήτων αλλά μετατρέπεται αποκλειστικά σε παράγοντα για τη διαχείριση του πληθυσμού. Απομακρύνονται με αυτό τον τρόπο οι κοινωνικές διαφοροποιήσεις από το ιστορικό, αξιακό και ιδεολογικό πλαίσιο της εκπαίδευσης στο οποίο εμφανίζονται. Ταυτόχρονα, εμφανίζεται στα ΠΣ η απομείωση της σημασίας της παιδαγωγικής σχέσης, του/της εκπαιδευτικού και των γνωστικών πεδίων καθώς η εκπαίδευση εννοιολογικά απομακρύνεται από τη μορφή της ως κοινωνική διαδικασία και παρουσιάζεται ως τεχνοκρατικό σύστημα μετρήσιμων αποτελεσμάτων.

10:30-10:45

Καντζάρα Βασιλική, Καθ. / Πάντειον**Λόος Μαρτίνα**, Καθ. / HSAP Berlin

Διακυβέρνηση και πρόσβαση των προσφύγων στην εκπαίδευση σε συνθήκες πανδημίας Covid-19 στην Ελλάδα: μεταξύ πρακτικών αποκλεισμού και στρατηγικών συμπερίληψης

Περίληψη

Το 2015 η Ελλάδα δέχθηκε περίπου ένα εκατομμύριο εκτοπισμένους ανθρώπους στο έδαφός της, αριθμός ρεκόρ στην ιστορία της χώρας. Δεδομένου ότι απουσιάζει μια ολιστική προσέγγιση στη μετανάστευση και την ένταξη των μεταναστών, η υποδοχή των προσφύγων αποτέλεσε μια πρόκληση σε πολλά πεδία της κοινωνικής ζωής, όπως είναι η στέγαση, η εκπαίδευση, η πρόσβαση στα δικαιώματα ασύλου και οι υπηρεσίες υγείας (Leivaditi et al. 2020). Οι πρόσφυγες ως κατηγορία του «παρία» (Bauman 2004) χρειάζεται να έχουν πρόσβαση εκτός των άλλων στην τυπική και την μη τυπική εκπαίδευση, ώστε να μπορέσουν να συμμετέχουν στην κοινωνική ζωή στις χώρες υποδοχής. Η πανδημία που προκλήθηκε από τον COVID-19 αποκαλύπτει σημαντικά κενά και ελλείψεις στην εκπαίδευση των προσφύγων. Στην πανδημία μάλιστα προστέθηκαν και άλλα προβλήματα στις «σωρευτικές επιπτώσεις» (“pile on effects”) από τον κορωνοϊό αυξάνοντας έτσι τις ανισότητες, που βιώνει η κατηγορία αυτή των ατόμων (UNHCR 2020). Οι εκπαιδευτικοί στη δημόσια εκπαίδευση, όπως και οι εθελοντές δάσκαλοι σε ΜΚΟ, διαδραμάτισαν κεντρικό ρόλο στην παροχή μόρφωσης στους πρόσφυγες. Κατά τη διάρκεια της πανδημίας (2020-2021), όταν τα σχολεία έκλεισαν και η εκπαίδευση μεταφέρθηκε σε ψηφιακά περιβάλλοντα, οι εκπαιδευτικοί έπαιξαν κομβικό ρόλο στην παροχή μόρφωσης στα παιδιά των προσφύγων, αλλά και στους ενήλικες. Τα ερωτήματα, που τίθενται στην εργασία είναι: Πώς αντιμετωπίστηκαν οι προκλήσεις της ένταξης των προσφύγων στην εκπαίδευση από την επίσημη εκπαιδευτική πολιτική; Ποιες είναι οι προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι δάσκαλοι που εργάζονται σε τυπικό και μη τυπικό εκπαιδευτικό περιβάλλον των ΜΚΟ για την προσέγγιση των προσφύγων; Η έρευνα για την ανακοίνωση αυτή περιλαμβάνει μια ποικιλία πηγών: έγγραφα εκπαιδευτικής πολιτικής, εκθέσεις και συνεντεύξεις με καθηγητές και ειδικούς στο θέμα, όπως και αυτό-εθνογραφικές σημειώσεις. Το θεωρητικό πλαίσιο χρησιμοποιεί έννοιες και προσεγγίσεις, που βασίζονται στην κοινωνιολογία της εκπαίδευσης και τη συμμετοχική παιδαγωγική.

10:45-11:00

Αναστασίου Ουρανία, Υποψ. Διδ. / Ευρ. Παν. Κύπρου**Συμεού Λοΐζος**, Καθ. / Ευρ. Παν. Κύπρου

Η ρητορική των θεσμικών εγγράφων ως προς την αναπηρία και την ετερογένεια του μαθητικού πληθυσμού στην εκπαίδευση: Κριτική Ανάλυση Λόγου. Η περίπτωση των ΚΕ.Δ.Α.Σ.Υ.

Περίληψη

Μία από τις σύγχρονες εκπαιδευτικές πολιτικές διεθνώς είναι η προάσπιση των δικαιωμάτων των παιδιών μέσω της ισότιμης πρόσβασης και φοίτησης όλων των μαθητών/τριών στην εκπαίδευση. Για αυτό, τα τελευταία χρόνια, αναδεικνύεται έντονα η ρητορική ως προς τη διαμόρφωση ενός Ενιαίου Σχολείου για όλους/όλες, το οποίο θα ανταποκρίνεται στην ετερογένεια του μαθητικού πληθυσμού και στις πολύπλευρες ανάγκες και δυνατότητές τους. Στην κατεύθυνση αυτή συνετέλεσε ο επαναπροσδιορισμός της έννοιας της αναπηρίας και των συνθηκών που τη διαμορφώνουν. Στην Ελλάδα, τα ΚΕ.Δ.Α.Σ.Υ., ως βασικός πυλώνας του

«Η εκπαίδευση σε κατάσταση εκτάκτου ανάγκης: κοινωνιολογικές αναγνώσεις»

ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος, σε συνεργασία με τις σχολικές μονάδες, καλούνται να υποστηρίξουν το σύνολο των μαθητών/τριών στην εκπαίδευσή τους. Οι αρμοδιότητες που αναλαμβάνουν επικαιροποιούνται διαρκώς σύμφωνα με τις σύγχρονες εκπαιδευτικές πολιτικές. Ωστόσο, παρατηρούνται αντιφατικά φαινόμενα μεταξύ των εκπαιδευτικών πολιτικών και των υφιστάμενων θεσμικών εγγράφων, ως μορφές λόγου, ως προς το τι ορίζεται αναπηρία και τι συνιστά ισότιμη πρόσβαση στην εκπαίδευση. Για το λόγο αυτό, η εργασία αυτή επιχειρεί να διερευνήσει, μέσα από την κριτική ανάλυση λόγου, τη γλώσσα που χρησιμοποιείται στα θεσμικά έγγραφα των ΚΕ.Δ.Α.Σ.Υ. και σε σχετικούς νόμους και εγκυκλίους τα οποία παραπέμπουν.

- 11:00-11:15 **Βαλεντίνη Παπαγεωργίου**, Μεταπτυχιακή Ερευνήτρια / ΕΑΠ
Αναστασία Παμπούρη, ΕΔΙΠ / ΠΑΜΑΚ
Τα εμπόδια μάθησης των μεταπτυχιακών φοιτητριών κατά την περίοδο της πανδημίας Covid-19: η περίπτωση της Σχολής Ανθρωπιστικών Επιστημών του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου

Περίληψη

Η παρούσα εργασία ερευνά τα εμπόδια μάθησης που αντιμετώπισαν οι μεταπτυχιακές φοιτήτριες οι οποίες κατά την πρώτη περίοδο της πανδημίας Covid-19 (2020-2021) φοιτούσαν στη Σχολή Ανθρωπιστικών Επιστημών του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου (ΕΑΠ). Σύμφωνα με τη βασική υπόθεση της έρευνας τα εμπόδια μάθησης των μεταπτυχιακών φοιτητριών επιδεινώθηκαν στην περίοδο της πανδημίας. Πραγματοποιήθηκε ποσοτική έρευνα με χρήση ηλεκτρονικού ερωτηματολογίου, ενώ το δείγμα της έρευνας αποτέλεσαν 332 μεταπτυχιακές φοιτήτριες της Σχολής Ανθρωπιστικών Επιστημών του ΕΑΠ. Λαμβάνοντας υπόψη τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του δείγματος, όπως είναι οι πολλαπλοί κοινωνικοί ρόλοι που αναλαμβάνουν οι γυναίκες, σε συνδυασμό με τις αντίξοες συνθήκες διαβίωσης που επέφερε η πανδημία Covid-19, αναδείχθηκαν τα αποτελέσματα της έρευνας. Συγκεκριμένα, παρατηρήθηκε ότι δεν υπήρξε σημαντική μεταβολή των θεσμικών εμποδίων κατά την περίοδο της πανδημίας. Ωστόσο, φάνηκε όλα τα εμπόδια μάθησης να επιδεινώθηκαν από τη μείωση του διαθέσιμου μηνιαίου εισοδήματος. Εμβαθύνοντας, οι έγγαμες φοιτήτριες που φρόντιζαν μικρά παιδιά ή ηλικιωμένα άτομα παρατηρήθηκε ότι ήταν ευπαθείς σε καταστασιακά και προδιαθετικά εμπόδια μάθησης. Επιπλέον, αποκαλύφθηκε συσχετισμός, σύμφωνα με τον οποίο, παράγοντες που αμβλύνουν τα καταστασιακά εμπόδια μάθησης φαίνεται να επιδεινώνουν τα προδιαθετικά εμπόδια σε έγγαμες φοιτήτριες με παιδιά.

- 11:15-11:30 **Συζήτηση**

10:00-11:30 **Συνεδρία 1.2****Αίθουσα T21**

- Προεδρείο: **Πεχτελίδης Γιάννης**, Αν. Καθ. / Παν. Θεσσαλίας
Βορδόγλου Μαρία, Υποψ. Διδ. / ΑΠΘ

- 10:00-10:15 **Κουνατίδου Θεογνωσία**, Υποψ. Διδ. / ΕΑΠ
Μαυροειδής Ηλίας, ΣΕΠ / ΕΑΠ
Ανθρώπινα Δικαιώματα στην Εκπαίδευση και Αρχές Ανοικτής & Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης στην Ελλάδα

Περίληψη

Στις 10 Δεκεμβρίου 1948 ψηφίστηκε η Οικουμενική Διακήρυξη του Ο.Η.Ε. για τα ανθρώπινα δικαιώματα, την οποία έχει υπογράψει η Ελλάδα μαζί με άλλες 47 χώρες. Μεταξύ άλλων, όριζε τα δικαιώματα του ανθρώπου στην εκπαίδευση με σκοπό την καλλιέργεια και την εδραίωση ενός κοινού ιδανικού που θα λειτουργεί ως θεμέλιο ελευθερίας, δικαιοσύνης και ειρήνης στον κόσμο. Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι η θεωρητική προσέγγιση του τρόπου που η φιλοσοφία και οι αρχές της ανοικτής εκπαίδευσης υπερασπίζονται τα ανθρώπινα δικαιώματα. Ενδεχομένως, τα ήδη υπάρχοντα φαινόμενα του αναλφαριθμητισμού, της ανεργίας, της βίας, της καταστροφής του περιβάλλοντος, της πανδημίας του Covid-19 και του πολέμου να επιβεβαιώνουν την ανάγκη να οργανωθούν όλες οι βαθμίδες της εκπαίδευσης στην Ελλάδα με σκοπό τη δημιουργία μιας βιώσιμης δημοκρατικής κοινωνίας, που το ιδεώδες της ανοικτής εκπαίδευσης, δηλαδή η προσβάσιμη και η ποιοτικότερη εκπαίδευση για όλους δύναται να τον υπηρετήσει.

- 10:15-10:30 **Τρακοσιή Χριστίνα**, Υποψ. Διδ. / Ευρ. Παν. Κύπρου

«Η εκπαίδευση σε κατάσταση εκτάκτου ανάγκης: κοινωνιολογικές αναγνώσεις»

*Η αντισταθμιστική εκπαίδευση ως η απάντηση στην άμβλυνση των κοινωνικών ανισοτήτων:
Η περίπτωση του προγράμματος ΔΡΑ.Σ.Ε.*

Περίληψη

Αντιλαμβανόμενη τη σημαντικότητα του ρόλου της εκπαίδευσης στην κοινωνικοποίηση των παιδιών, την έρευνά μου απασχόλησε ο προβληματισμός, εάν, κατά πόσο και πώς μπορεί το σχολείο να παρέχει ίσες εκπαιδευτικές ευκαιρίες σε όλους/ες τους/τις μαθητές/τριες καταπολεμώντας την κοινωνική ανισότητα και τις ανισότητες με τις οποίες έρχονται τα παιδιά στο σχολείο λόγω των περιβαλλοντικών τους παραγόντων, και τελικά, πώς μπορεί να τις απαμβλύνει. Το πιο πάνω ζήτημα προσεγγίζεται μέσα από τη μελέτη των κοινωνικών δομών, της κοινωνικής ανισότητας και της ανισοκατανομής κεφαλαίου στις διάφορες μορφές του. Επιπλέον, προσεγγίζεται η έννοια της αντισταθμιστικής εκπαίδευσης, ως ένας θεσμός που προωθεί την ισότητα ευκαιριών ανάμεσα στους/στις μαθητές/τριες ανεξάρτητα από το πολιτισμικό, κοινωνικό και οικονομικό τους υπόβαθρο. Κεντρική θέση κατέχει και η θεωρία της διατομεακότητας, ως το μεθοδολογικό εργαλείο που προσφέρει το πλαίσιο για μια ολιστική προσέγγιση του τρόπου με τον οποίο τα πολλαπλά χαρακτηριστικά ενός ατόμου το οδηγούν να βιώνει την περιθωριοποίηση σε διάφορους τομείς της ζωής του, συμπεριλαμβανομένου και αυτού της εκπαίδευσης. Τέλος, εξετάζεται η κυπριακή εκπαιδευτική πραγματικότητα και το πώς αντιμετωπίζονται οι ανισότητες στο κυπριακό εκπαιδευτικό σύστημα, κυρίως μέσα από τη μελέτη του θεσμού ΔΡΑ.Σ.Ε. ο οποίος αποτελεί κεντρικό άξονα ως η σύγχρονη μορφή αντιστάθμισης των εκπαιδευτικών ανισοτήτων στην Κύπρο.

10:30-10:45

Ευδερίδου Έλενα, Νηπιαγωγός**Βαγιάτη Δομνίκη**, Μεταπτυχιακή Ερευνήτρια / Παν. Κρήτης**Πανταζίδης Στέλιος**, Υποψ. Διδ. / Παν. Θεσσαλίας**Βορδόγλου Μαρία**, Υποψ. Διδ. / ΑΠΘ**Πεχτελίδης Γιάννης**, Αν. Καθ. / Παν. Θεσσαλίας*Συμμετοχικός σχεδιασμός τρόπων εκπαίδευσης και αειφορίας μέσω των κοινών*Περίληψη

Η παρούσα εργασία εντάσσεται στο πεδίο της Κοινωνιολογίας των Εκπαιδευτικών Κοινών (Πεχτελίδης, 2020) και αποσκοπεί στην ανάδειξη του ρόλου 1. της βασισμένης στα κοινά εκπαίδευσης για την αειφορία και 2. του συμμετοχικού σχεδιασμού τρόπων εκπαίδευσης (Πολύζου, 2017; Αθανασίου, 2015; Horschelmann, Blerk, 2011). Ο συνδυασμός της λογικής των κοινών στην εκπαίδευση με την περιβαλλοντική εκπαίδευση μπορεί να ενισχύσει την εμπρόθετη δράση των συμμετεχόντων/-ουσών (Pechtelidis, 2022) και την εφαρμογή εναλλακτικών προτύπων συμμετοχής στη βάση της ισότητας, της συναπόφασης και της συμπερίληψης (Κυρίδης, 2011). Συγκεκριμένα, μέσω μιας έρευνας δράσης (βλ. Kemmis et al., 2014) σε δημοτικό σχολείο της Θεσσαλονίκης δημιουργήθηκε μία κοινότητα που σε εβδομαδιαία απογευματινά εργαστήρια εκπαιδεύτηκε και συμμετείχε ενεργά στο σχεδιασμό της αυλής. Στην εργασία αυτή εξετάζουμε το ερώτημα εάν μπορεί ένας δημοκρατικός, συμμετοχικός τρόπος σχεδιασμού του σχολικού χώρου, συμβάλλει στην ενεργοποίηση της σχολικής κοινότητας για την αντιμετώπιση κοινωνικών και εκπαιδευτικών ζητημάτων, όπως είναι η αειφορία, η ενίσχυση της αίσθησης κοινότητας και η προαγωγή της ισότιμης συμπερίληψης. Στα αποτελέσματα διαπιστώθηκαν σημαντικά στοιχεία αμοιβαίας μάθησης, διαμοιρασμού και ισότιμης συμμετοχής των συμμετεχόντων/-ουσών. Η έρευνα αποτελεί μέρος του ερευνητικού προγράμματος «Εκπαιδευτικοί χώροι των κοινών. Διασχίζοντας περιφράξεις και αντιστρέφοντας ανισότητες – SMOOTH» και χρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό πρόγραμμα Horizon 2020.

10:45-11:00

Αδαμοπούλου Ευγενία, Ψυχολόγος**Κιουπκιολής Αλέξανδρος**, Αν. Καθ. / ΑΠΘ**Πεχτελίδης Γιάννης**, Αν. Καθ. / ΑΠΘ*Εμπλουτίζοντας τις παρεμβάσεις πρόληψης των εξαρτήσεων με την λογική των εκπαιδευτικών κοινών*Περίληψη

Στην παρούσα εισήγηση θα αναλυθεί η αξιοποίηση της έννοιας των εκπαιδευτικών κοινών σε παρεμβάσεις πρόληψης των εξαρτήσεων στη σχολική κοινότητα. Το εν λόγω θέμα αποτελεί και το αντικείμενο της εν εξελίξει διδακτορικής διατριβής της συγγραφέα. Τα κοινά είναι συλλογικά αγαθά τα οποία μια κοινότητα διαχειρίζεται δημοκρατικά, με όρους ισοτιμίας,

«Η εκπαίδευση σε κατάσταση εκτάκτου ανάγκης: κοινωνιολογικές αναγνώσεις»

θεσπίζοντας κανόνες για τη χρηστή παραγωγή και αξιοποίηση του αγαθού για το κοινό όφελος. Αντίστοιχα, τα "εκπαιδευτικά κοινά" είναι συλλογικές δημοκρατικές διαδικασίες με τις οποίες οι εκπαιδευτικές κοινότητες συγκροτούν το αγαθό της μόρφωσης με όρους ισοτιμίας και συναπόφασης για το κοινό όφελος. Στην εργασία αυτή θα εξετάσουμε το ερώτημα εάν ένας δημοκρατικός τρόπος διαχείρισης της σχολικής ζωής, συμβάλλει στην επίτευξη κάποιων βασικών στόχων των παρεμβάσεων πρόληψης. Ενδεικτικά, κάποιοι από τους στόχους της πρόληψης είναι η ενεργοποίηση της σχολικής κοινότητας για την αντιμετώπιση των προβλημάτων της, η ενδυνάμωση των μελών της, η ενίσχυση της αίσθησης κοινότητας και η προαγωγή κοινοτικών αξιών. Επιπλέον, θα πραγματευθούμε και ένα από τα βασικά ερευνητικά ερωτήματα της διδακτορικής διατριβής, δηλαδή εάν η αξιοποίηση των εκπαιδευτικών κοινών συμβάλλει στην άμβλυνση των ανισοτήτων στο σχολικό πλαίσιο. Τέλος, θα αναφερθούν συνοπτικά παραδείγματα εφαρμογής των παραπάνω ιδεών και η αξιολόγησή τους, ενώ θα αναδειχθούν στοιχεία που χρήζουν περαιτέρω διερεύνησης. Η έρευνα αυτή αποτελεί μέρος του ερευνητικού προγράμματος «Εκπαιδευτικοί χώροι των κοινών. Διασχίζοντας περιφράξεις και αντιστρέφοντας ανισότητες – SMOOTH» η οποία χρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό πρόγραμμα Horizon 2020.

11:00-11:30 Συζήτηση

10:00-11:30 Συνεδρία 1.3

Αίθουσα ΙΩΣΗΦ ΣΟΛΟΜΩΝ

Προεδρείο: **Πούλου Μαρία**, Αν. Καθ. / Παν. Πατρών
Μπεκιάρη Αλεξάνδρα, Αν. Καθ. / Παν. Θεσσαλίας

10:00-10:15 **Ατζέρ Ιχτιάρ**, Msc / Πανεπιστήμιο Αιγαίου
Σχολικός εκφοβισμός: Απόψεις εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας

Περίληψη

Ο σχολικός εκφοβισμός ή αλλιώς Bullying αν και δεν αποτελεί καινούργιο φαινόμενο, συνεχίζει να προβληματίζει την σχολική κοινότητα ακόμη και στις μέρες μας, οι οποίες χαρακτηρίζονται ως δύσκολοι περίοδοι από όλες τις πλευρές (οικονομικό, κοινωνικό, εκπαιδευτικό κτλπ). Σκοπός του συγκεκριμένου άρθρου είναι να αναδείξει τις απόψεις και εμπειρίες των εκπαιδευτικών για το φαινόμενο του σχολικού εκφοβισμού στα δημοτικά σχολεία της Μυτιλήνης. Ως μεθοδολογία εφαρμόστηκε η ποιοτική κοινωνική έρευνα με εργαλείο τις ημι-δομημένες συνεντεύξεις, με την συμμετοχή δύο εκπαιδευτικών ηλικίας 29 και 34 ετών. Τα αποτελέσματα της έρευνας μας έδειξαν ότι 1) η αρνητική επιρροή από την τηλεόραση παίζει πολύ σημαντικό ρόλο, 2) το κοινωνικό και οικογενειακό περιβάλλον επηρεάζουν τη συμπεριφορά των μαθητών, καθώς οι γονείς είναι οι βασικοί δάσκαλοι που σχηματίζουν το χαρακτήρα των παιδιών, 3) Ο σχολικός εκφοβισμός συναντάτε περισσότερο στο σχολείο και σύμφωνα με τους εκπαιδευτικούς, τα περιστατικά αυξάνονται συνεχώς ειδικά στις μέρες μας, 4) Οι θύτες, σύμφωνα με τους εκπαιδευτικούς, είναι συνήθως παιδιά που δέχονται τέτοιες συμπεριφορές βίας μέσα στην οικογένεια κτλπ, οπότε η νοοτροπία μέσα στην οικογένεια θα λέγαμε, καθορίζει και την συμπεριφορά των παιδιών στο σχολείο.

10:15-10:30 **Σταφίδας Δημήτριος**, Υποψ. Διδ. / Παν. Πατρών
Πούλου Μαρία, Αν. Καθ. / Παν. Πατρών
Αλποχωρίτης Χρήστος, Μεταπτυχιακός φοιτητής
Αρμακόλας Στέφανος, ΕΔΙΠ / Παν. Πατρών
Ηλεκτρονικός εκφοβισμός εκπαιδευτικών και ο παράγοντας της πανδημίας COVID-19

Περίληψη

Η χρήση της τεχνολογίας στον χώρο της εκπαίδευσης δεν έχει μόνο θετικά, αλλά και αρνητικά αποτελέσματα. Τις τελευταίες δεκαετίες, η έρευνα σχετικά με τον εκφοβισμό στις σχολικές μονάδες έχει μετατοπιστεί από τον παραδοσιακό εκφοβισμό σε νέες μορφές εκφοβισμού, όπως ο ηλεκτρονικός εκφοβισμός, ο οποίος φαίνεται να έχει συναισθηματικές/ψυχολογικές και σωματικές επιπτώσεις, καθώς και αντίκτυπο στη συμπεριφορά τόσο των θυμάτων όσο και των θυτών και των παρατηρητών. Το φαινόμενο του ηλεκτρονικού εκφοβισμού των εκπαιδευτικών και η πιθανή συσχέτιση της πανδημίας COVID-19 με την εκδήλωση εκφοβιστικών συμπεριφορών με τη χρήση ηλεκτρονικών μέσων δεν έχει ερευνηθεί μέχρι στιγμής στη χώρα μας και συνεπώς παρατηρείται έλλειψη δεδομένων γύρω από τη θεματική αυτή. Το ερευνητικό αυτό κενό προσπάθησε να καλύψει η παρούσα έρευνα με την χορήγηση ειδικά κατασκευασμένου ερωτηματολογίου σε εκπαιδευτικούς. Σκοπός της έρευνας, που είχε ως δείγμα 154 εκπαιδευτικούς Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης της

«Η εκπαίδευση σε κατάσταση εκτάκτου ανάγκης: κοινωνιολογικές αναγνώσεις»

Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, ήταν να προσδιοριστεί η θυματοποίηση των εκπαιδευτικών από συναδέλφους, μαθητές και γονείς με βάση τις εμπειρίες τους. Τα αποτελέσματα επιβεβαίωσαν την άσκηση ηλεκτρονικού εκφοβισμού στους Έλληνες εκπαιδευτικούς και η μεταβλητή της τηλεεκπαίδευσης που έλαβε χώρα λόγω εξάπλωσης της πανδημίας COVID-19 ευθύνεται, σύμφωνα με τους ερωτηθέντες, περίπου στο ένα τρίτο των περιπτώσεων εκδήλωσης ηλεκτρονικού εκφοβισμού.

10:30-10:45

Λίτσα Μαρία, Υποψ. Διδ. / Παν. Θεσσαλίας**Μπεκιάρη Αλεξάνδρα**, Αν. Καθ. / Παν. Θεσσαλίας**Σπανού Κυριακή**, Δρ. / Παν. Θεσσαλίας

Συγκριτική ανάλυση επιθετικότητας μαθητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και φοιτητών: μια ανάλυση κοινωνικών δικτύων

Περίληψη

Σκοπός της παρούσας έρευνας είναι να ανιχνεύσει καθοριστικούς παράγοντες επιθετικής συμπεριφοράς στη μαθητική και στη φοιτητική κοινότητα. Τυποποιημένο ερωτηματολόγιο με δικτυακό και μη δικτυακό σκέλος χρησιμοποιήθηκε για συγκέντρωση δεδομένων από 5 δικτυακά δείγματα συνολικά 117 μαθητών Γυμνασίου (64 = αγόρια, 53 = κορίτσια) και από 7 δικτυακά δείγματα συνολικά 410 φοιτητών (209 = άνδρες, 201 = γυναίκες) των Τμημάτων Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού και Διατροφής και Διαιτολογίας του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας. Εφαρμόστηκε ανάλυση κοινωνικών δικτύων (Visone 1.1.) και Spearman test (SPSS 26). Κύρια αποτελέσματα: Οι λεκτικά επιθετικοί μαθητές φαίνεται να μην έχουν καλό γενικό βαθμό επίδοσης, να έλκονται από τους συμμαθητές τους εμφανισιακά και σπανιότερα μαθησιακά ή από άποψη συμπεριφοράς. Στο πανεπιστήμιο, σωματικά χαρακτηριστικά (βάρος και ύψος), η καλή οικογενειακή οικονομική κατάσταση και η πολύωρη πλοήγηση στο διαδίκτυο δείχνουν να σχετίζονται με την χρήση λεκτικής επιθετικότητας, ενώ η τάση για διακρίσεις και η επιλογή ευγενών ατόμων για σχέση φιλίας φαίνεται να αποτρέπει τη χρήση λεκτικής επιθετικότητας. Και στις δύο βαθμίδες εκπαίδευσης, η έλλειψη επιχειρηματολογικής ικανότητας φαίνεται να σχετίζεται με την χρήση λεκτικής επιθετικότητας, ενώ το γυναικείο φύλο καθώς και οι μικρότεροι σε ηλικία φαίνεται να γίνονται στόχοι λεκτικής επιθετικότητας ευκολότερα.

10:45-11:00

Σπανού Κυριακή, Δρ. / Παν. Θεσσαλίας**Μπεκιάρη Αλεξάνδρα**, Αν. Καθ. / Παν. Θεσσαλίας**Λίτσα Μαρία**, Υποψ. Διδ. / Παν. Θεσσαλίας

Λεκτική επιθετικότητα & εκφοβισμός στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση: Εφαρμογή ανάλυσης δικτύων

Περίληψη

Σκοπός της εν λόγω έρευνας είναι η διερεύνηση τύπων σχέσεων λεκτικής επιθετικότητας και εκφοβισμού μεταξύ φοιτητών. Χρησιμοποιήθηκαν ερωτηματολόγια πλήρους ανάλυσης κοινωνικών δικτύων, το λογισμικό Visone 1.1. για την επεξεργασία δικτυακών μεταβλητών και το λογισμικό SPSS 2.2 για την συσχέτιση δικτυακών και μη δικτυακών μεταβλητών. Συλλέχθηκε δείγμα δεκαεπτά κοινωνικών δικτύων δηλαδή συνολικά 783 φοιτητές (405 γυναίκες και 378 άνδρες) από τα τμήματα Διοίκησης Επιχειρήσεων, Κτηνιατρικής και Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού (ΤΕΦΑΑ) σε όλη την Ελλάδα. Επιλεγμένα αποτελέσματα: οι φοιτητές και των τριών σχολών φαίνεται να χαρακτηρίζονται από διαφορετικό σύστημα αξιών λόγω του αντικειμένου τους που φαίνεται να επηρεάζει την εκδήλωση των υπό εξέταση συμπεριφορών. Φοιτητές προχωρημένων εξαμήνων δείχνουν να υιοθετούν συνηθέστερα τέτοιες αρνητικές συμπεριφορές λόγω της εξοικείωσης μεταξύ τους ενώ μη δικτυακές μεταβλητές όπως τα ταξίδια, η επιλογή φίλων με κριτήρια όπως οικειότητα και αμοιβαίες θυσίες, η ενασχόληση με το Διαδίκτυο κ.α. φαίνεται να παίζουν ρόλο στην εφαρμογή ανάλογων συμπεριφορών στους φοιτητές των σχολών αυτών με διαφορετικό τρόπο.

11:00-11:30

Συζήτηση

11:30-13:00

Συνεδρία 2.1**Αίθουσα ΜΑΡΙΑΣ ΜΙΡΑΖΙΕΖΗ**

Προεδρείο:

Κυπριανός Παντελής, Καθ. / Παν. Πατρών**Κωστέας Βασίλης**, Δρ. / ΕΚΠΑ

11:30-11:45

Κυπριανός Παντελής, Καθ. / Παν. Πατρών

«Η εκπαίδευση σε κατάσταση εκτάκτου ανάγκης: κοινωνιολογικές αναγνώσεις»**Σπυροπούλου Μαρία**, Υποψ. Διδ. / Παν. Πατρών*Πανδημική κρίση και διάρρηξη σχέσεων εμπιστοσύνης στο σχολείο*Περίληψη

Αντικείμενο της εργασίας είναι η εξέταση της διάρρηξης των σχέσεων εμπιστοσύνης μεταξύ των μαθητών/-τριών στον χώρο του σχολείου κατά τη διάρκεια της πανδημικής κρίσης. Η πρωτόγνωρη πρακτική των κλειστών σχολείων και η αξιοποίηση νέων πρακτικών για τη διδασκαλία των μαθητών/-τριών ως τρόποι αντιμετώπισης ή/και περιορισμού της πανδημικής κρίσης διατάραξαν τις σχέσεις μεταξύ των μαθητών/-τριών και οδήγησαν στη διάρρηξη των σχέσεων εμπιστοσύνης. Η εμπιστοσύνη είναι ένα καθολικό κοινωνικό φαινόμενο, μία κοινωνική ικανότητα, η οποία αποκτάται κατά τη διάρκεια της κοινωνικοποίησης στην παιδική ηλικία και δεν είναι μία έμφυτη ανθρώπινη ικανότητα. Πολλές κοινωνικές και κοινωνικο-ψυχολογικές σχολές (Giddens, 1990. Fukuyama, 1999) ανέλυσαν το φαινόμενο της εμπιστοσύνης κατά την πρώτη αλληλεπίδραση με τους σημαντικούς άλλους, καθώς εκεί βρίσκεται το κλειδί τόσο για την αυτοπεποίθηση του ατόμου όσο και για την ικανότητα της διαπροσωπικής εμπιστοσύνης και αποτελεί τη βασική εμπιστοσύνη (Giddens, 1990). Σε διάφορα πεδία κοινωνικοποίησης, όπως για παράδειγμα το σχολείο, εισάγονται κανόνες κοινωνικής επαφής, όπου τα παιδιά λαμβάνουν τους κανόνες συνεργασίας με τα διάφορα άτομα και ανάλογα με την ιδιότητα του καθενός αναπτύσσουν έναν κατάλογο προσδοκιών για τέτοιους ρόλους (Seligman, 1997). Οι αλλαγές, όμως, που επήλθαν, λόγω της πανδημικής κρίσης, όσον αφορά στην καθημερινή προσωπική επαφή των μαθητών στον χώρο του σχολείου προκάλεσαν ανακατάταξη και τελικά διάρρηξη των σχέσεων εμπιστοσύνης μεταξύ των μαθητών. Για την εξέταση των στοιχείων, η έρευνα θα βασιστεί στη βιβλιογραφική επισκόπηση και τη σύγκριση των διεθνών με τα εγχώρια δεδομένα, προκειμένου να διερευνηθεί το εν λόγω θέμα. Τα συμπεράσματα αναμένεται να δείξουν συσχέτιση της πανδημικής κρίσης και της διάρρηξης των σχέσεων εμπιστοσύνης στο σχολείο.

11:45-12:00

Αλεξανδρής Δημήτριος, M.Ed , M.A / Εκπαιδευτικός*Κοινωνία των Πολιτών και Εμπιστοσύνη στην Ελλάδα της Οικονομικής Κρίσης. Τράπεζες χρόνου και μη τυπική εκπαίδευση*Περίληψη

Η διακυβέρνηση διαμορφώνεται και ασκείται και από τις δυνάμεις της αγοράς και από αυτές της κοινωνίας των πολιτών και δύναται να νοηθεί με αυτόν τον τρόπο ως μορφή αποκωδικοποίησης των σχέσεων μεταξύ ατόμων και πραγμάτων. Η κοινωνία των πολιτών (ΚτΠ) αποτελώντας για πολλούς αντίβαρο απέναντι στη παθογένεια του κοινωνικού ιστού, κατά τη περίοδο της οικονομικής ύφεσης στην Ελλάδα (μετά το 2010), παρουσίασε σημαντικές αλλαγές τόσο σε επίπεδο λειτουργίας όσο και δραστηριοποίησης. Δημιουργήθηκαν πολλές άτυπες ομάδες πολιτών με στόχευση να περιοριστεί η δυσφορία από τα αποτελέσματα της οικονομικής κρίσης στη χώρα. Η διεύρυνση του πεδίου έκφρασης της ΚτΠ ακόμη και σε εθελοντικά δίκτυα μη τυπικής εκπαίδευσης μέσω τραπεζών χρόνου αποτέλεσε ένα κρίσιμο και ενδιαφέρον στοιχείο από ερευνητικής άποψης στο πλουραλιστικό περιβάλλον συγκρότησης της σχολικής καθημερινότητας στη χώρα μας εκείνη την περίοδο. Σε αυτή τη συγκυρία μετασχηματισμών, η ταυτότητα των δρώντων στη ΚτΠ, ενισχύθηκε και έγινε προσπάθεια να λειτουργήσει αποδοτικά προς όφελος των συμπεφωνημένων κοινωνικών παρεμβάσεων, απαιτώντας ως προϋπόθεση την έννοια της εμπιστοσύνης που φάνηκε να λειτούργησε διττά, και ως συνεκτική ουσία και ως πλατφόρμα αλληλόδρασης μέσω της οποίας αναπτύχθηκαν οι ισχυροί δεσμοί πίστης αναφορικά με την αξιοπιστία των μελών που τη συγκροτούσαν. Η παρούσα εργασία αποτελεί μία προσπάθεια διασαφήνισης της έννοιας της κοινωνίας των πολιτών καθώς και των εννοιών της εμπιστοσύνης και του κοινωνικού κεφαλαίου, με κύρια εστίαση στην ελληνική περίπτωση της εποχής της πρόσφατης οικονομικής ύφεσης και ειδικότερα στην ανάπτυξη και δραστηριοποίηση μέσω των τραπεζών χρόνου, μορφών μη τυπικής εκπαίδευσης.

12:00-12:15

Παναγόπουλος Επαμεινώνδας, Υποψ. Διδ. / Παν. Πατρών**Αδαμοπούλου Ανθή**, ΕΔΙΠ / Παν. Πατρών**Γούγα Γεωργία**, Δρ. Κοινωνιολογίας / Παν. Δυτ. Αττικής**Καμαριανός Ιωάννης**, Καθ. / Παν. Πατρών*Σχολική κουλτούρα και ανάπτυξη πρωτοκόλλων εμπιστοσύνης*Περίληψη

«Η εκπαίδευση σε κατάσταση εκτάκτου ανάγκης: κοινωνιολογικές αναγνώσεις»

Αποτελεί κοινό τόπο των διεθνών, αλλά και των εγχώριων, μελετών ότι η σχολική κουλτούρα και η εμπιστοσύνη, εντός μίας σχολικής μονάδας, συνδέονται. Συγχρόνως όμως αναδεικνύεται ότι η κρίση εμπιστοσύνης επισκιάζει τόσο τον θεσμό της Εκπαίδευσης, όσο και σε πολλές περιπτώσεις τις σχολικές μονάδες μέσω διαρρηγμένων σχέσεων μεταξύ των εκπαιδευτικών, αλλά και ανάμεσα στον σύλλογο διδασκόντων και τον διευθυντή. Μέσω της παρούσας μελέτης επιχειρείται η μετάβαση από τους όρους “σχολική κουλτούρα” και “εμπιστοσύνη” στον όρο “κουλτούρα εμπιστοσύνης” στην σχολική μονάδα. Ξεχωριστής σημασίας συστατικό φαίνεται να είναι για τον εκπαιδευτικό, όπως και για τον διευθυντή η κουλτούρα εμπιστοσύνης, δηλαδή η επικρατούσα οργανωτική κουλτούρα του οργανισμού (σχολικής μονάδας στην δική μας περίπτωση) να βασίζεται σταθερά σε προσεγγίσεις και συμπεριφορές των εκπαιδευτικών, αλλά και του διευθυντή, που αναδεικνύουν και τονώνουν την εμπιστοσύνη. Με αφετηρία την διαδρομή που αναφέρθηκε, υποθέτουμε ότι η ανάπτυξη πρωτοκόλλων εμπιστοσύνης θα βοηθούσε σε *micro* επίπεδο, τόσο τους διευθυντές, όσο και τους εκπαιδευτικούς, σε *meso* επίπεδο τις σχολικές μονάδες και σε *macro* επίπεδο, τον θεσμό της Εκπαίδευσης. Πρόδρομος αυτής της προσέγγισης αποτελεί το γεγονός ότι σε πρότερες έρευνες παρατηρούμε ότι οι διευθυντές των σχολικών μονάδων, αλλά και οι εκπαιδευτικοί παραμένουν ενεοί θεατές της κρίσης εμπιστοσύνης, μην μπορώντας να πράξουν διαφορετικά, χωρίς να τους παρέχεται κάποιο εγχειρίδιο ή εργαλείο - όπως τα πρωτόκολλα εμπιστοσύνης - ώστε να τονώσουν την κουλτούρα εμπιστοσύνης στην σχολική τους μονάδα.

12:15-12:30

Κωστέας Βασίλης, Δρ. / ΕΚΠΑ*Ο ρόλος του πανεπιστημίου στη μετα-πανδημική εποχή*Περίληψη

Ο ρόλος του πανεπιστημίου στη μετα-πανδημική εποχή. Η παρούσα εισήγηση έχει ως στόχο να αναδείξει τις κυρίαρχες επιστημολογικές κατευθύνσεις που επικρατούσαν στο πανεπιστήμιο την προηγούμενη δεκαετία και να αναζητήσει την πιθανότητα ανάδυσης ενός νέου μοντέλου που ενδεχομένως επιταχύνθηκε με την έλευση της πανδημικής κρίσης. Μέσα από μια ανάλυση των επιστημολογικών τάσεων που διαφαίνονται σε προγενέστερες μεταρρυθμίσεις, με πηγές τους νόμους Διαμαντοπούλου και Γαβρόγλου, αλλά και στο νέο νόμο-πλαίσιο Κεραμέως, επιδιώκεται ο εντοπισμός και η σκιαγράφηση της διαφαινόμενης ροπής επαναπροσδιορισμού του κοινωνικού ρόλου του πανεπιστημίου σε συνάρτηση με τους άξονες “γνώση-κατάρτιση”. Μια δεύτερη προβληματική της συγκεκριμένης εισήγησης σχετίζεται με την επιτάχυνση των παραπάνω τάσεων αξιοποιώντας και εντάσσοντας πιο αποφασιστικά και δυναμικά τα ψηφιακά μέσα και τις νέες τεχνολογίες με αφορμή την πανδημική κρίση. Θα αναζητηθεί, επομένως, το πως και σε ποιο βαθμό ενισχύεται η διαφαινόμενη τάση που υποστηρίζεται από την ολοένα και μεγαλύτερης έντασης χρήση Τεχνολογιών Πληροφοριών και Επικοινωνίας (ΤΠΕ). Συνεπώς, τίθεται το ερώτημα αν η πανδημία αποτέλεσε την αιτία ή τον επιταχυντή των υπό συζήτηση αλλαγών και κατευθύνσεων. Αντλώντας από τις θεωρητικές προβληματικές της κοινωνικής επιστημολογίας και της κοινωνιολογίας της επιστήμης, θα γίνει η προσπάθεια να αναδειχθεί τόσο ο νέος κοινωνικός ρόλος του πανεπιστημίου όσο και οι επιστημολογικές τάσεις που τον υποστηρίζουν.

12:30-12:45

Ασπρούλης Άρης, Δρ. / Πάντειον*Έμφυλες διαστάσεις των νέων εκπαιδευτικών και εργασιακών περιβαλλόντων: η περίπτωση του εργοστασίου της ΔΕΗ στη Μεγαλόπολη*Περίληψη

Το άρθρο επικεντρώνεται στην ανάδειξη της έμφυλης διάστασης στον τρόπο με τον οποίο καταστρώνονται η διαδικασία παραγωγής της εργασίας και η διαδικασία παραγωγής της εκπαίδευσης-κατάρτισης, σε ένα παραδοσιακά ανδροκρατούμενο εργασιακό και εκπαιδευτικό περιβάλλον, όπως αυτό του εργοστασίου της Μεγαλόπολης. Ο λόγος για τον οποίο επιλέγεται το εργοστάσιο της ΔΕΗ στη Μεγαλόπολη ως παράδειγμα έχει να κάνει με το γεγονός ότι τα τελευταία χρόνια βρίσκεται σε μια διαρκή κρίση (κλειστές μονάδες, έλλειψη ανανέωσης προσωπικού, κατάργηση παραδοσιακών Σχολών της ΔΕΗ και απαξίωση τακτικών σεμιναρίων, εργαζόμενες και εργαζόμενοι σε οικονομικό, εργασιακό και κοινωνικό αδιέξοδο) και την ίδια στιγμή προσπαθεί να προσαρμοστεί στις νέες απαιτήσεις της βιομηχανίας της ενέργειας, μέσω της εκπαίδευσης-κατάρτισης των εργαζομένων. Σκοπός του άρθρου είναι ο εντοπισμός και η κατανόηση των έμφυλων στερεοτύπων και των έμφυλων διακρίσεων που εντοπίζονται κατά την εκπαιδευτική αυτή διαδικασία. Το παραπάνω ζήτημα μελετάται μέσα από τις απόψεις κυρίως των γυναικών εργαζομένων του εργοστασίου. Το άρθρο εστιάζει στα

«Η εκπαίδευση σε κατάσταση εκτάκτου ανάγκης: κοινωνιολογικές αναγνώσεις»

φαινόμενα του -εμφανούς και σιωπηρού- σεξισμού και της αναπαραγωγής της έμφυλης ταυτότητας στην εργασία και την εκπαίδευση και των προκαταλήψεων που τη συνοδεύουν. Ιδιαίτερη βαρύτητα δίνεται στις διακρίσεις και τους περιορισμούς που οι γυναίκες υφίστανται εξαιτίας των στερεοτυπικών ρόλων που καλούνται να εκπληρώσουν λόγω του φύλου τους.

12:45-13:00 **Συζήτηση**11:30-13:00 **Συνεδρία 2.2****Αίθουσα T21**

Προεδρείο: **Πίτσου Χαρίκλεια**, ΕΔΙΠ / Παν. Πατρών
Ζιωντάκη Ζωή, Δρ. / ΑΠΘ

11:30-11:45 **Λυκουργιώτης Άγγελος**, Υποψ. Διδ. / Παν. Πατρών**Νίκου Κωνσταντίνα**, Υποψ. Διδ. / Παν. Πατρών

Προβλήματα μαθητικού εκφοβισμού στο σχολικό χώρο. Θεωρητικό πλαίσιο, διαχείριση και παρεμβάσεις

Περίληψη

Εντός του σχολικού περιβάλλοντος δημιουργούνται -πιο έντονα τις δύο τελευταίες δεκαετίες- ποικίλα συμπεριφορικά προβλήματα μεταξύ μαθητών. Το πιο σύνηθες και ίσως το πιο δύσκολο στην αντιμετώπισή του είναι ο καλούμενος «σχολικός ή μαθητικός εκφοβισμός». Πρόκειται για πρακτική δημιουργίας επεισοδίων μικρής ή μεγαλύτερης έκτασης και βαρύτητας, που σημειώνονται εντός και ενίοτε εκτός του σχολικού χώρου επηρεάζοντας με αρνητικό τρόπο τις σχέσεις των μελών της σχολικής κοινότητας. Στόχο της παρούσας εισήγησης αποτελεί η ανάδειξη του εκφοβισμού ως κύριου προβλήματος, που υπονομεύει την ομαλή ροή της σχολικής ζωής και επηρεάζει επί τα χείρω την αποτελεσματικότητα της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Επίσης στόχο αποτελεί η αποτελεσματική διαχείριση του συγκεκριμένου προβλήματος, αρχικά μέσα από την αναγνώριση των αιτίων και των τρόπων εκδήλωσής του και στη συνέχεια, μέσα από τον κατάλληλο σχεδιασμό και την οργάνωση του σχολικού περιβάλλοντος, ώστε να υποστηριχθεί η συνεργασία, ο αλληλοσεβασμός και η δημιουργία κλίματος εμπιστοσύνης μεταξύ των μαθητών. Η εισήγηση παράλληλα επιδιώκει να συμβάλει στην ανάδειξη τρόπων καλλιέργειας δεξιοτήτων, ουσιαστικής επικοινωνίας και ενσυναίσθησης ως βασικών αρετών που αμβλύνουν τόσο τα επεισόδια βίας όσο και τη μαθητική κατηγοριοποίηση σε παιδιά θύτες, θύματα και θεατές.

11:45-12:00 **Πίτσου Χαρίκλεια**, ΕΔΙΠ / Παν. Πατρών**Παππά Κατερίνα**, MSc & Med / Παν. Πατρών

Σχολικός εκφοβισμός και εθνοπολιτισμική ετερότητα σε τυπικό εκπαιδευτικό πλαίσιο: Μια μελέτη υπό το πρίσμα της θεωρίας του Pierre Bourdieu

Περίληψη

Ο σχολικός εκφοβισμός αποτελεί ένα πολυδιάστατο φαινόμενο το οποίο κυρίως τα τελευταία χρόνια απασχολεί ιδιαίτερα την εκπαιδευτική κοινότητα αλλά και την ευρύτερη κοινωνία. Η εθνοπολιτισμική ποικιλία και οι διάφορες εκδοχές της ετερότητας, που χαρακτηρίζουν τις σύγχρονες πολυπολιτισμικές κοινωνίες, αντικατοπτρίζονται και στο εκπαιδευτικό πλαίσιο και προκαλούν ερευνητικό ενδιαφέρον. Προς τούτο, η παρούσα ποσοτική μελέτη διερευνά τις αντιλήψεις 216 εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης σχετικά με τις μορφές και τους παράγοντες-αίτια εμφάνισης του σχολικού εκφοβισμού σε γηγενείς και μη μαθητές/τριες. Από τα ευρήματα της μελέτης διαπιστώθηκε ότι ο ετερογενής μαθητικός πληθυσμός επιδίδεται κυρίως σε προσβλητικές χειρονομίες, σωματικά χτυπήματα ενώ οι γηγενείς εμπλέκονται σε έμμεσες μορφές εκφοβισμού, όπως ο αποκλεισμός και απομόνωση από ομάδες και παιχνίδια. Επίσης, η πλειονότητα των ερωτηθέντων θεωρεί πως η συμμετοχή των μαθητών/τριών, με εθνοπολιτισμικά χαρακτηριστικά διαφορετικά από αυτά των γηγενών, είναι μικρότερη σε εκφοβιστικά περιστατικά από ότι των γηγενών συνομηλίκων τους. Ως προς τους παράγοντες και τα αίτια του σχολικού εκφοβισμού αναφέρουν τα ακόλουθα: οικογενειακοί παράγοντες, συμπεριφορά παιδιού, κοινωνικοί παράγοντες και λειτουργία σχολείου. Η ερμηνεία των αποτελεσμάτων και η συζήτηση που προκύπτει βασίζεται στη θεωρία του πολιτισμικού κεφαλαίου του P. Bourdieu.

12:00-12:15 **Ρίζου Μαρία**, MSc

Απόψεις γονέων και εκπαιδευτικών για τον ρόλο του Σχολικού ψυχολόγου στην αντιμετώπιση του σχολικού εκφοβισμού (bullying)

«Η εκπαίδευση σε κατάσταση εκτάκτου ανάγκης: κοινωνιολογικές αναγνώσεις»Περίληψη

Η παρούσα έρευνα - μελέτη στοχεύει στην εξέταση των γονέων και εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης για τον ρόλο του σχολικού ψυχολόγου, τον σχολικό εκφοβισμό (bullying), την συνεργασία ανάμεσα σχολείο – οικογένεια και την κοινότητα. Η έρευνα πραγματοποιήθηκε στην πόλη της Ηγουμενίτσας με δείγμα 100 γονέων και 100 εκπαιδευτικών. Τα ερωτηματολόγια συμπληρώθηκαν έπειτα από σύμφωνη (γραφτή) συναίνεση των συμμετεχόντων. Στόχος της έρευνας είναι να αποδείξει αν τόσο οι γονείς όσο και οι εκπαιδευτικοί γνωρίζουν την επικινδυνότητα του σχολικού εκφοβισμού, μορφές του σχολικού εκφοβισμού, παρουσία σχολικού ψυχολόγου, αν θεωρούν σημαντική τη συνεργασία σχολείου – οικογένειας και αν γνωρίζουν την νομοθεσία, η οποία ποινικοποιεί το bullying. Η ανάλυση έγινε με τη χρήση των προγραμμάτων Excel και SPSS. Τα αποτελέσματα συζητήθηκαν λαμβάνοντας υπόψη τη σχετική βιβλιογραφία.

12:15-12:30

Ζιωντάκη Ζωή, Δρ. / ΑΠΘ

Οι ψυχο-κοινωνικές επιπτώσεις της πανδημίας σε μαθητές και εκπαιδευτικούς. Πρακτικές αντιμετώπισης

Περίληψη

Στόχος της παρούσας εισήγησης είναι η παρουσίαση των επιπτώσεων της πανδημίας και ειδικότερα της τηλεεκπαίδευσης σε εκπαιδευτικούς και μαθητές, γενικής και ειδικής αγωγής. Το ερευνητικό πλαίσιο αφορά στην παρουσίαση μίας ποιοτικής έρευνας μέσω συνεντεύξεων σε εκπαιδευτικούς, ενώ η έμφαση θα δοθεί στο εμπειρικό κομμάτι των επιπτώσεων, μέσω της παρουσίασης συγκεκριμένων μελετών περίπτωσης από το σχολικό πλαίσιο. Οι επιπτώσεις θα αναλυθούν σε μαθησιακό, γνωστικό, κοινωνιολογικό, καθώς και ψυχολογικό επίπεδο. Ως πρωταρχικός στόχος τίθεται η κριτική σύνδεση του θεωρητικού πλαισίου και των ερευνητικών πορισμάτων. Η εισήγηση θα ολοκληρωθεί με την παρουσίαση συγκεκριμένων πρακτικών για την εξομάλυνση των αρνητικών επιπτώσεων της πανδημίας σε εκπαιδευτικούς και μαθητές.

12:30-12:45

Παναγόπουλος Επαμεινώνδας, Υποψ. Διδ / Παν. Πατρών**Καμαριανός Ιωάννης, Καθ. / Παν. Πατρών**

Μελέτη επίλυσης προβλήματος σχολικής μονάδας: Μία προσέγγιση SNA

Περίληψη

Η ανάλυση κοινωνικών δικτύων (Social Network Analysis - SNA) μέχρι στιγμής δεν έχει αναδειχθεί ως ένα εργαλείο για την καταγραφή των κοινωνικών αλληλεπιδράσεων του διευθυντή μίας σχολικής μονάδας, την σκιαγράφηση του κοινωνικού δικτύου που συμβουλευεται και φυσικά, των ενεργειών στις οποίες προβαίνει ο ίδιος στην περίπτωση που αντιμετωπίζει ένα πρόβλημα το σχολείο του. Στην παρούσα έρευνα χρησιμοποιείται η ανάλυση κοινωνικών δικτύων μέσω της ποιοτικής προσέγγισης (QNA - Qualitative Network Analysis). Χρησιμοποιώντας την QNA, δίνεται η δυνατότητα να αξιολογηθεί η σημασία και η βαρύτητα που προσδίδεται σε κάθε κοινωνικό υποκείμενο (εκπαιδευτικό της σχολικής μονάδας ή και όχι) ο διευθυντής της σχολικής μονάδας, καθώς και να επισημανθεί ο τρόπος που οι αλληλεπιδράσεις του ίσως επιδρούν στην λειτουργία της σχολικής μονάδας και στην επίλυση προβλημάτων που ανακύπτουν. Η ποιοτική προσέγγιση περιλάμβανε ως μεθόδους την μη δεδομένη συνέντευξη και την παρατήρηση. Υλοποιήθηκε σε μία σχολική μονάδα του αστικού κέντρου της πόλης των Πατρών (κοινωνικό δίκτυο του διευθυντή) και αυτή η σχολική μονάδα χρησιμοποιείται ως παράδειγμα. Σημειώνεται ότι η παρούσα έρευνα αποτελεί το πιλοτικό στάδιο άλλης έρευνας που είναι εν εξελίξει.

12:45-13:00

Συζήτηση

11:30-13:00

Συνεδρία 2.3**Αίθουσα ΙΩΣΗΦ ΣΟΛΟΜΩΝ**

Προεδρείο:

Στάμου Λήδα, Καθ. / Παν. Μακ.**Βαβίτσας Θεόδωρος, Δρ. / Παν. Ιωαννίνων**

11:30-11:45

Ουδατζής Νικόλαος, Υποψ. Διδ. / Παν. Δυτ. Μακεδονίας & Ιονίου**Τζίκας Κωνσταντίνος, Υποψ. Διδ. / Παν. Δυτ. Μακεδονίας & Ιονίου**

Η συγκρότηση μιας ανανεωμένης «εργασιακής ηθικής» των εκπαιδευτικών ως παράγοντας έντασης των κοινωνικών ανισοτήτων

Περίληψη

«Η εκπαίδευση σε κατάσταση εκτάκτου ανάγκης: κοινωνιολογικές αναγνώσεις»

Η υποχώρηση της «γνώσης» και των «δεξιοτήτων», ως ένα σταθερό και αξιοποιήσιμο δεδομένο στην αγορά εργασίας, υπό τους ραγδαίους μετασχηματισμούς του συστήματος γνώσης σε μια παγκοσμιοποιημένη οικονομία εξαρτήσεων, μετέβαλλε προοδευτικά το ρόλο του σχολείου. Το δικαίωμα στην εργασία έχει αναχθεί σε μια, συχνά μονοσήμαντη, εξάρτηση κατοχής σύνθετων επαγγελματικών και προσωπικών δεξιοτήτων που καθορίζει το νέο «εκπαιδευτικό παράδειγμα» εντατικής προσέληψης στα «soft skills», την «ευελιξία» και την «προσαρμοστικότητα». Ο μετανεωτερικός ιδεότυπος εργαζόμενου επιβλήθηκε στο εκπαιδευτικό σύστημα για να διαχειριστεί προσαρμόζοντας κατάλληλα την οργάνωση και την κουλτούρα του. Η αποστασιοποίηση του σχολείου από τις κοινωνικές και συλλογικές συναρθρώσεις, έναντι ενός επενδεδυμένου αφηγήματος προσαρμογής στο σύστημα απασχόλησης και την οικονομία, καθορίζει σύστοιχες συνδηλώσεις μετατόπισης της αντίληψης για τους εκπαιδευτικούς. Ο περιορισμός του ενεργητικού και διαμεσολαβητικού ρόλου των εκπαιδευτικών στην αναζήτηση, διαχείριση και αξιολόγηση της γνώσης σηματοδοτεί απώλεια της επιστημονικής αυτοτέλειας και οργανικής κοινωνικής ένταξής τους. Πρόκειται για μια διαδικασία προσαρμογής σε μια νέα «εργασιακή ηθική» των εκπαιδευτικών που διέρχεται της επιβολής κανονιστικών πλαισίων που επαυξάνουν και διευρύνουν καθήκοντα, καταγραφές και λογοδότηση. Διενεργώντας 20 ημι-δομημένες συνεντεύξεις εκπαιδευτικών Α΄θμιας και Β΄θμιας εκπαίδευσης διερευνούμε όψεις συγκρότησης της νέας «εργασιακής ηθικής» και προοπτικές σύζευξής της με τις εκπαιδευτικές ανισότητες.

11:45-12:00

Βαβίτσας Θεόδωρος, Δρ. / Παν. Ιωαννίνων

Από τον μονοδιάστατο μαθητή στον μονοδιάστατο άνθρωπο – εργάτη: Η σχέση εκπαίδευσης και αγοράς εργασίας υπό το πρίσμα της κριτικής θεωρίας του Herbert Marcuse

Περίληψη

Ο μονοδιάστατος άνθρωπος αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα έργα του Γερμανού φιλοσόφου Herbert Marcuse. Στο έργο αυτό, ο Marcuse προσπαθεί να αναδείξει τον χαρακτήρα της σύγχρονης «μονοδιάστατης σκέψης», η οποία οδηγεί σε «νάρκωση της κριτικής». Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι η ανάδειξη του ρόλου της εκπαίδευσης και του σχολείου στη διαμόρφωση της μονοδιάστατης σκέψης των μαθητών, οι οποίοι, προετοιμαζόμενοι για την ένταξή τους στην αγορά εργασίας ως πειθήνιοι και υπάκουοι εργάτες, πρόκειται να αποτελέσουν τον «νέο» μονοδιάστατο άνθρωπο. Επιπλέον, θα επιχειρήσουμε να αναδείξουμε τις διαδικασίες μέσω των οποίων η εκπαίδευση, από τη μία, συμβάλλει στην «απονέκρωση» της κριτικής σκέψης των μαθητών, ενώ, από την άλλη, προωθεί και καλλιεργεί «μοντέλα» σκέψης και θεώρησης του κόσμου, τα οποία έχουν ως στόχο τη διαιώνιση της εργαλειακής ορθολογικότητας και της λογικής της κυριαρχίας. Τέλος, θα επιχειρήσουμε να προσδιορίσουμε μια προοπτική διάρρηξης της «μονοδιάστατης σκέψης», η οποία μπορεί να βασίζεται: α) στην καλλιέργεια της κριτικής θεώρησης της πραγματικότητας, και β) στην άρνηση του δεδομένου και υφιστάμενου, μέσω της ανάδειξης των αντιφάσεων του και της δυνατότητας αλλαγής – μετεξέλιξής του.

12:00-12:15

Τρούλου Ραφαέλα, Υποψ. Διδ. / Παν. Μακ.**Λίτος Ιωάννης**, Υποψ. Διδ. / Παν. Μακ.**Στάμου Λήδα**, Καθ. / Παν. Μακ.*‘Επειδή τα παιδιά δεν νιώθουν ασφαλή’ :*

Η σύμπραξη των κοινοτικών τεχνών και της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στον αναγκαίο μετασχηματισμό της σχολικής πραγματικότητας

Περίληψη

Οι πρωτόγνωρες συνθήκες με τις οποίες ήρθε αντιμέτωπη η σχολική κοινότητα – ως απόρροια της πανδημίας – δημιούργησαν ένα κλίμα έντονης ανασφάλειας και επηρέασαν μαθητές και εκπαιδευτικό προσωπικό σε κοινωνικό, συναισθηματικό και ψυχολογικό επίπεδο. Η παρούσα εισήγηση στοχεύει να καταδείξει την συμβολή που δύνανται να έχουν οι κοινοτικές τέχνες στον μετασχηματισμό του σχολικού περιβάλλοντος σε έναν χώρο ασφάλειας και δημιουργικής μάθησης, αναδεικνύοντας, ταυτόχρονα, την επιτακτική ανάγκη σχεδιασμού νέων εκπαιδευτικών πολιτικών οι οποίες θα ανταποκρίνονται στην νέα σχολική και κοινωνική πραγματικότητα. Οι βασικοί στόχοι των κοινοτικών τεχνών, που είναι η ευζωία ατόμων/ομάδων, η ανάπτυξη του αισθήματος του ‘ανήκειν’ και η αρμονική δημιουργική συνύπαρξη στη βάση του αλληλοσεβασμού και της ενσυναίσθησης, γίνονται τώρα και αναγκαίοι στόχοι του σχολείου. Η τριτοβάθμια εκπαίδευση στην Ελλάδα κάνει τα τελευταία χρόνια σημαντικά βήματα, εκπαιδεύοντας φοιτητές των τεχνών και της εκπαίδευσης να είναι σε θέση να αντιληφθούν τις νέες συνθήκες και να συνδράμουν στον μετασχηματισμό του

«Η εκπαίδευση σε κατάσταση εκτάκτου ανάγκης: κοινωνιολογικές αναγνώσεις»

σχολείου σε μία 'κοινότητα' ζωής, αρμονίας, και επιτυχίας για όλους. Οι κοινοτικές τέχνες και οι συνέργειες με την τριτοβάθμια εκπαίδευση και την κεντρική εκπαιδευτική ηγεσία μπορούν οδηγήσουν στον σχεδιασμό εκπαιδευτικών πολιτικών που θα θέτουν στο επίκεντρο την ασφάλεια και ευζωία μαθητών, εκπαιδευτικών και γονέων, δίνοντας έτσι νέα πνοή στη σχολική πραγματικότητα.

12:15-12:30

Χρυσοστόμου Νικολέττα, Υποψ. Διδ. / Παν. Κύπρου**Φιλίππου Σταυρούλα**, Αν. Καθ. / Παν. Κύπρου

Όταν η τεχνική μορφή του ΑΠ δεν είναι μόνο τεχνικό ζήτημα: Διερεύνηση Εκπαιδευτικού Επαγγελματισμού στα Επίσημα Αναλυτικά Προγράμματα Θρησκευτικών (1996, 2010, 2016) Δημοτικής Εκπαίδευσης στην Κύπρο

Περίληψη

Τρέχουσες συζητήσεις γύρω από τα Αναλυτικά Προγράμματα (ΑΠ) εστιάζουν έντονα στην αλληλεπίδραση της τεχνικής τους μορφής και δομής με τους τύπους εκπαιδευτικού επαγγελματισμού που προϋποθέτουν ως ιδανικούς. Σκοπός της παρούσας εργασίας αποτελεί η διερεύνηση του πώς συγκροτούνται ως επαγγελματίες οι εκπαιδευτικοί της Κύπρου μέσω των επίσημων κειμένων Αναλυτικών Προγραμμάτων (ΑΠ), και ειδικότερα, μέσα από το μάθημα των Θρησκευτικών στο δημοτικό σχολείο. Η εργασία αυτή εξετάζει τη δομή και μορφή των επίσημων ΑΠ των Θρησκευτικών δημοτικής εκπαίδευσης της Κύπρου στις τρεις τελευταίες εκδοχές τους (1996, 2010, 2016) και προσπαθεί να αναδείξει ποιες μορφές επαγγελματισμού προϋποθέτουν ως κείμενα που ταυτόχρονα στηρίζουν και ρυθμίζουν το επάγγελμα. Η δομή και μορφή των ΑΠ καθώς και τα είδη επαγγελματισμού προσεγγίζονται από την σκοπιά της θεωρίας και κοινωνιολογίας της εκπαίδευσης και των ΑΠ. Συγκεκριμένα, τα κείμενα διακρίνονται σε δύο τύπους που ο καθένας προϋποθέτει και συνδέεται ιστορικά με διαφορετικού είδους εκπαιδευτικό επαγγελματισμό. Το παραδοσιακού τύπου «Αναλυτικό Πρόγραμμα» το οποίο φαίνεται να αφήνει περιθώρια επαγγελματικής αυτονομίας εντός των κατευθυντήριών του γραμμών ως προς το περιεχόμενο κυρίως και το νέου τύπου «curriculum», το οποίο λόγω της λεπτομερέστερης ανάλυσης του περιεχομένου, μεθοδολογίας και αξιολόγησης, φαίνεται να τροφοδοτεί έναν πιο περιορισμένο-τεχνοκρατικό επαγγελματικό ρόλο για τον/την εκπαιδευτικό, ιδιαίτερα όταν το ΑΠ διασυνδέεται στενά με τις «επιδόσεις» των παιδιών. Η ανάλυση αναδεικνύει πώς το κράτος νομιμοποιεί μέσα από τη δομή και μορφή του επίσημου κειμένου των ΑΠ ένα αυξανόμενο ρυθμιζόμενο τύπο επαγγελματία εκπαιδευτικού με συγκεκριμένου τύπου κατευθύνσεις ως προς το είδος σχολικής γνώσης που προκρίνεται να διδάσκει και αξιολογεί ως «προϊόν» παρά ως «διαδικασία».

12:30-13:00

Συζήτηση

11:30-13:00

Συνεδρία 2.4**Αίθουσα T16**

Προεδρείο:

Κυπριανός Παντελής, Καθ. / Παν. Πατρών**Παπακωνσταντίνου Αντιγόνη-Άλμπα**, Επικ. Καθ. / ΕΚΠΑ

11:30-11:45

Μπούνα Βάιλα Ανδρομάχη, Δρ. Κοιν. / Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο

«Γιατί πρέπει να πάει σχολείο;». Εκπαίδευση και κορίτσι στη Δυτική Ινδία: Προκλήσεις και προοπτικές

Περίληψη

Το φύλο αποτελεί μια κοινωνική κατηγορία, της οποίας τα κοινωνικά χαρακτηριστικά εμφανίζονται ως βιολογικά με σκοπό τη νομιμοποίηση της κυριαρχίας του διπόλου (άνδρας-γυναίκα). Η νομιμοποίηση επιτυγχάνεται μέσα από τυπικές και άτυπες διαδικασίες που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο θεσμικών ή μη θεσμικών πλαισίων. Το σχολείο αποτελεί ένας από τους βασικούς θεσμούς διαμόρφωσης και νομιμοποίησης τέτοιου είδους έμφυλων εκπαιδευτικών ανισοτήτων. Για την παρούσα εργασία πραγματοποιήθηκε εθνογραφική επιτόπια έρευνα σε περιοχή της Δυτικής Ινδίας, συγκεκριμένα στην περιοχή Βάντατζ, στο κέντρο της πολιτείας Γκουατζαράτ. Στην Ινδία δεν υπάρχει σύστημα προσχολικής εκπαίδευσης. Το παιδί μετά τα τέσσερα του χρόνια εντάσσεται στο εκπαιδευτικό σύστημα, στο οποίο έχει τη δυνατότητα δωρεάν διδασκαλίας έως την όγδοη τάξη. Μετά οι μαθητές είτε εγκαταλείπουν το σχολείο είτε συνεχίσουν στην ιδιωτική εκπαίδευση, εάν έχουν την οικονομική δυνατότητα. Από τα αποτελέσματα της έρευνας προκύπτει πως η πίστη στη σημασία του γάμου για τα κορίτσια νεαρής ηλικίας και τις διαφοροποιημένες ως προς το φύλο ιδεολογίες όπως και η σεξουαλική παρενόχληση και η βία που δέχονται, επηρεάζουν τη

«Η εκπαίδευση σε κατάσταση εκτάκτου ανάγκης: κοινωνιολογικές αναγνώσεις»

συμμετοχή των κοριτσιών στο σχολείο. Φαίνεται ότι η αναπαραγωγή των έμφυλων διακρίσεων πραγματώνεται μέσα από τη διαμόρφωση των έμφυλων κοινωνικών ταυτοτήτων με το επικάλυμμα του βιολογικού.

11:45-12:00

Κυπριανός Παντελής, Καθ. / Παν. Πατρών**Μπούργος Ιωάννης**, Υποψ. Διδ. / Παν. Πατρών*Σχολείο και προσωπικές κρίσεις: Οι συνέπειες της μαθητικής διαρροής*Περίληψη

Ο όρος μαθητική διαρροή στην Ελλάδα αναφέρεται στη μη ολοκλήρωση της εννιάχρονης υποχρεωτικής εκπαίδευσης η οποία εφαρμόζεται από το σχολικό έτος 1980-1981. Παρά την υποχρεωτικότητα, χιλιάδες μαθητές κάθε χρόνο εγκαταλείπουν το γυμνάσιο ή το δημοτικό πριν αποφοιτήσουν. Η μη ολοκλήρωση της υποχρεωτικής εκπαίδευσης θεωρείται σημαντικό ατομικό και κοινωνικό πρόβλημα, γιατί έχει αρνητικές συνέπειες τόσο για τα άτομα όσο και για την κοινωνία. Στην παρούσα εισήγηση παρουσιάζουμε τα ευρήματα ποιοτικής έρευνας που πραγματοποιήσαμε στην Ηλεία για να διερευνήσουμε τις συνέπειες της μαθητικής διαρροής, όπως τις βίωσαν άτομα που εγκατέλειψαν γυμνάσιο ή δημοτικό σχολείο. Αξιοποιήσαμε τη μέθοδο της Ποιοτικής Ανάλυσης Περιεχομένου και με θεωρητική δειγματοληψία πραγματοποιήσαμε 64 ημιδομημένες συνεντεύξεις με άτομα που εγκατέλειψαν δημοτικό ή γυμνάσιο στην Ηλεία το διάστημα 1980-2015. Η ανάλυση έδειξε ότι η πλειονότητα των συμμετεχόντων αντιμετώπισε αρνητικές συνέπειες οι οποίες συγκροτούν τις εξής κατηγορίες: Επαγγελματικές, συναισθηματικές, χρηστικές/λειτουργικές, κοινωνικές και μορφωτικές. Ωστόσο, αρκετοί ερωτώμενοι, περίπου ένας στους τέσσερις, ανέφεραν ότι η εγκατάλειψη του σχολείου δεν είχε αρνητικές συνέπειες στη ζωή τους. Τα ευρήματα φανερώνουν ότι η πρόσληψη των συνεπειών της μαθητικής διαρροής διαφοροποιείται σημαντικά μεταξύ των ατόμων που τη βίωσαν και μάλιστα ένα μέρος αυτών δεν την προσλαμβάνει ως πρόβλημα, παρόλο που η κοινωνία την ορίζει ως τέτοιο.

12:00-12:15

Παπακωνσταντίνου Αντιγόνη-Άλμπα, Επικ. Καθ. / ΕΚΠΑ*Σχολείο και εκπαιδευτικοί: παράμετροι κοινωνικής ευθύνης*Περίληψη

Το κείμενο αυτό, κατά βάση θεωρητικό, επιχειρεί να προσεγγίσει το ζήτημα της κοινωνικής ευθύνης που φέρει τόσο ο σχολικός θεσμός, όσο και οι δρώντες μέσα σ' αυτόν. Υιοθετώντας μία μακροκοινωνιολογική οπτική, η κοινωνική ευθύνη ορίζεται και περιγράφεται ως έννοια. Έπειτα, τοποθετείται στο ευρύτερο πλαίσιο της εκπαίδευσης και αναφέρονται οι θεσμικές επιταγές και οι νομικές προβλέψεις, οι οποίες ουσιαστικά περιγράφουν και οριοθετούν την ευθύνη, που η ευνομούμενη κοινωνία αποδίδει και αναγνωρίζει στο σχολικό θεσμό. Στη συνέχεια, αναδεικνύονται οι συμβολισμοί που περιβάλλουν την έννοια και αφορούν στη λειτουργία, στην οργάνωση, ακόμη και στην χωροταξική υποδομή του σχολείου. Τέλος, η μελέτη μεταβαίνει σε ένα μικροκοινωνιολογικό επίπεδο και ο λόγος περί κοινωνικής ευθύνης μεταφέρεται στους δρώντες μέσα στο σχολικό θεσμό ενηλίκους, δηλαδή τους εκπαιδευτικούς. Το επάγγελμα του εκπαιδευτικού, αναγνωρίζεται ως ένα επάγγελμα εν γένει περιβεβλημένο με ευθύνες (μαθησιακές, παιδαγωγικές, πρακτικές) και προσεγγίζεται κριτικά, σε μία προσπάθεια ανάδειξης της κοινωνικής ευθύνης που καλείται, στο πλαίσιο κοινωνικών προσδοκιών, να αναλάβει ο εκπαιδευτικός, ενώ παράλληλα, είτε υπόρρητα είτε εμφανώς, το ίδιο το σύστημα τον αποτρέπει, τον περιορίζει και τον δεσμεύει με ποικίλους τρόπους.

12:15-12:30

Παλαιολόγος Δούρος, ΜΔΕ / Παν. Πελ.**Τσακίρη Δέσποινα**, Καθ. / Παν. Πελ.*Η «προτυποποίηση» των ΕΠΑ.Λ.: Κοινωνικά και εκπαιδευτικά διακυβεύματα*Περίληψη

Η ανώτερη επαγγελματική δευτεροβάθμια εκπαίδευση διακηρύττει ως κύριο σκοπό να προετοιμάζει τους μαθητές για την είσοδό τους στην ενεργό κοινωνική και επαγγελματική ζωή, παρέχοντάς τους γενική παιδεία αλλά και τεχνογνωσία, δεξιότητες και ικανότητες που είναι απαραίτητες για συγκεκριμένα επαγγέλματα. Στα περισσότερα ευρωπαϊκά κράτη, σε αντίθεση με ότι συμβαίνει στη χώρα μας, ο αριθμός των μαθητών, που επιλέγουν την τεχνική και επαγγελματική εκπαίδευση είναι μεγαλύτερος του αριθμού των μαθητών που επιλέγουν την γενική εκπαίδευση η οποία φαίνεται ότι είναι πιο καταξιωμένη. Στην χώρα μας αναντίρρητα, η ελκυστικότητα και το κύρος των σχολείων που παρέχουν τεχνική και επαγγελματική εκπαίδευση βρίσκονται σε διαρκή αμφισβήτηση, για το λόγο αυτό παρατηρούμε για πολλές δεκαετίες, συνεχείς μεταρρυθμίσεις και αναδιαρθρώσεις.

«Η εκπαίδευση σε κατάσταση εκτάκτου ανάγκης: κοινωνιολογικές αναγνώσεις»

Πρόσφατα ψηφίσθηκε ο νόμος 4763/2020 (Φ.Ε.Κ. 254/τ. Α΄/21.12.2020), όπου θεσπίστηκε ένας καινούργιος τύπος σχολείων, τα Πρότυπα Επαγγελματικά Λύκεια που η λειτουργία τους, από την μία πλευρά εδράζεται στην ενσωμάτωση της λογικής της ‘αριστείας’ σε αυτά τα σχολεία και από την άλλη στην αύξηση των δυνατοτήτων ένταξης στην αγορά εργασίας. Στην παρούσα εργασία αφενός μελετώνται, τα ιδεολογικά προτάγματα των κοινοβουλευτικών κομμάτων και των κοινωνικών εταίρων, όπως αποτυπώθηκαν στις συνεδριάσεις της Διαρκούς Επιτροπής Μορφωτικών Υποθέσεων ώστε να αποκωδικοποιηθεί και να ερμηνευθεί το περιεχόμενό τους σε σχέση με τη διακηρυχθείσα εκπαιδευτική πολιτική άμβλυνσης των εκπαιδευτικών ανισοτήτων στα εν λόγω σχολεία Αφετέρου διερευνάται η νοηματοδότηση και η ερμηνεία των εκπαιδευτικών που εργάζονται στα νεοσύστατα Πρότυπα Επαγγελματικά Λύκεια και οι επιπτώσεις που βιώνουν και διαβλέπουν για τις εκπαιδευτικές ευκαιρίες αυτών των σχολείων αντιπαραβάλλοντας την κυρίαρχη ρητορική περί «προτυποποίησης» με τα συμβαίνοντα στην καθημερινή εκπαιδευτική διαδικασία.

12:30-13:00 Συζήτηση

Λήξη Συνεδρίου